

Kanslienheten
Helena Edenborg
Kanslichef
0156-520 06
helena.edenborg@trosa.se

Kallelse
Datum
2023-10-26

Tid: Onsdagen den 8 november, kl. 19:00
Plats: Skärborgarnas hus

Gruppmöte: Alliansen: kl. 18:30, B-salen
(S), (V) och (MP): kl. 18:30, grupprum 1
(SD): kl. 18:30, grupprum 2

Kallelse till sammanträde med kommunfullmäktige

Ärende	Dnr
1. Upprop	
2. Val av justerare	
3. Kungörelse/föredragningslista	
4. Avsägelse och val	
5. Ställningstagande vindkraftpark Långgrund 1	KS 2023/79
6. Delårsbokslut med helårsprognos 2023 för Trosa kommun	KS 2023/109
7. Omfördelning av budget 2023 efter extra lönekompensation	KS 2023/110
8. Revidering av ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB	KS 2023/111
9. Revidering av ägardirektiv för Trosa Fibernät AB	KS 2023/112
10. Ändring av aktieägaravtal avseende Nyköping-Östgötalänken AB	KS 2023/99
11. Revidering av attestreglemente med tillämpningsanvisning	KS 2023/89
12. Detaljplan del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen	KS 2023/105
13. Antagande av Vatten- och avloppsplan (VA-plan) för Trosa kommun – Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035, Plan för enskilt VA och Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun (VA-policy)	KS 2023/87
14. Gruppledare för partier som är representerade i kommunfullmäktige	KS 2022/131
15. Sammanträdestider 2024 för kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige	KS 2023/88

Forts.

Ärende

Dnr

16. Frågor	KF 2023/3
17. Anmälan av inkomna motioner	
18. Redovisning av obesvarade motioner	KS 2023/34
19. Statistik över ej verkställda gynnande biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen (SoL) och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	KF 2023/1
20. Anmälningsärenden	KF 2023/2

Ann Larson (M)
Ordförande

Helena Edenberg
sekreterare

5

§ 83

KS 2023/79

Ställningstagande gällande vindpark Långgrund belägen i Trosa kommun

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Trosa kommun tillstyrker inte inkommen ansökan om att etablera vindkraftpark Långgrund avseende den del som är belägen inom Trosa kommun med hänvisning till kommunens ställningstagande i yttrande daterat 2023-10-16.

Röstförklaring

Gitte Jutvik Guterstam (V) lämnar en skriftlig röstförklaring, se nedan.

Ärendet

Långgrund AB (tidigare Svea Vind Offshore AB) har inkommit med ansökan om att etablera en vindkraftpark i Trosa kommuns södra delar. Mark- och miljödomstolen har förelagt Trosa kommun att uppge om kommunen tillstyrker eller inte tillstyrker att tillstånd ges i enlighet med ansökan.

Trosa kommun berörs av det delområde som går under namnet Långgrund 1, vilket är ca 139 km² stort och planeras för cirka 90 vindkraftsverk med en totalhöjd på max 335 m och en rotordiameter på 300 m. Det aktuella området är utpekad som riksintresse för energiproduktion, men omfattas även av flera andra riksintressen såsom naturvård, friluftsliv, sjöfart, högexploaterad kust och rörligt friluftsliv. Norr om projektområdet finns riksintressen för kulturmiljö och för totalförsvaret. I anslutning till projektområdet finns flera naturreservat, Natura 2000-områden samt fågel- och sälskyddsområden. Staten har i sin havsplan tagit ställning för att försvaret ges företräde framför energiproduktion. Detta har stärkts ytterligare i förslag till ny havsplan som samråds just nu där staten anger att Försvaret och Natur har företräde framför energiutvinning samt att dessa intressen inte kan samexistera.

Trosa kommun tillstyrker inte ansökan om att etablera vindkraftpark Långgrund avseende den del som är belägen inom Trosa kommun. Kraftverkens kustnära placering, omfattning samt utformning med inverkan på natur, riksintressen och totalförsvaret är Trosa kommuns främsta motiv till att avstyrka ansökan.

Forts.

Forts. § 83

Förslag till beslut på sammanträdet

Daniel Portnoff (M): Bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Anders Johansson (C): Bifall till Centerpartiets förslag, se bilaga 1.

Magnus Johansson (S): Bifall till Socialdemokraternas förslag, se bilaga 2.

Gitte Jutvik Guterstam (V): Avslag till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Johan Rehnström (SD): Bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-16.

Tjänsteskrivelse från kommunchef Johan Sandlund, enhetschef ekologienheten Elin van Dooren och planchef Linda Axelsson 2023-10-16.

Yttrande – Ställningstagande gällande vindpark Långgrund belägen i Trosa kommun, 2023-10-16.

Föreläggande från mark- och miljödomstolen 2023-05-31, mål nr M 3580-23.

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för att uppföra och driva en gruppstation för vindkraft (vindpark Långgrund).

Röstförklaring

Gitte Jutvik Guterstam (V) lämnar följande röstförklaring:

Försvar, natur, kultur och sjöfart är frågor som bäst hanteras av myndigheter med sakkompetens. Vänsterpartiet finner att de argument till avslag som Alliansen i Trosa kommun framhåller är djupt osolidariska när efterfrågan på förnybar el är nödvändig för att klara en klimatomställning enligt Parisavtalet.

Kopia till

Kommunfullmäktige

Centerpartiet Trosa anser att skälet till att använda det kommunala vetot så här tidigt i processen innan en oberoende myndighet som Mark & miljödomstolen har tittat på fallet Långgrund inte är förenligt med Riksdag och Regeringens uppmaning och vädjan till kommuner i landet att bidra till den gröna och fossilfria omställningen.

Att i skrivelsen till förslag om avslag luta sig på tänkta beslut från försvarsmakten, anser inte vi är Trosakommuns sak att väga in i beslutet utan vi skall utgå från en oberoende myndighets granskning av ärendet Långgrund. Utifrån detta utlåtande kan kommunen sedan ta beslut i frågan .

Vi yrkar på att Mark och Miljödomstolen får i uppdrag att utreda frågan om etablering av Vindkrafts parken Långgrund, som oberoende myndighet för att se på frågan på ett opartiskt sätt.

2023-10-25 : Anders Johansson Gruppledare Centerpartiet Trosa.

Socialdemokraterna
TROSÅ KOMMUN

Socialdemokraterna yrkar

§4 Långgrund

Socialdemokraterna tycker att vi skall låta mark och miljödomstolen fortsätta sin granskning av Swea Vinds ansökan om att etablera en vindkraftspark vid Långgrund. Under förutsättning att alla miljöprövningar godkänns av mark och miljödomstolen tycker vi att Trosa kommun ska tillåta denna etablering.

Vi anser att Trosa kommun ska teckna ett intrångsavtal om att bruka marken för vindkrafts ändamål. Detta avtal ska minst vara ett belopp som motsvarar 3% av intäkterna för den verksamhet som bedrivs inom Trosa kommun geografiska yta.

Därför yrkar socialdemokraterna att mark och miljödomstolen ska få fortsätta att utreda den inkomna ansökan om att etablera en vindkraftspark vid Långgrund.

Kommunkontoret
Elin van Dooren
Enhetschef Ekologienheten

Samhällsbyggnadskontoret
Linda Axelsson
Planchef

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-16
Diarienummer
KS 2023/79

Ställningstagande gällande vindpark Långgrund belägen i Trosa kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Trosa kommun tillstyrker inte inkommen ansökan om att etablera vindkraftpark Långgrund avseende den del som är belägen inom Trosa kommun med hänvisning till kommunens ställningstagande i yttrande daterat 2023-10-16.

Ärendet

Långgrund AB (tidigare Svea Vind Offshore AB) har inkommit med ansökan om att etablera en vindkraftpark i Trosa kommuns södra delar. Mark- och miljödomstolen har förelagt Trosa kommun att uppge om kommunen tillstyrker eller inte tillstyrker att tillstånd ges i enlighet med ansökan.

Trosa kommun berörs av det delområde som går under namnet Långgrund 1, vilket är ca 139 km² stort och planeras för cirka 90 vindkraftsverk med en totalhöjd på max 335 m och en rotordiameter på 300 m. Det aktuella området är utpekade som riksintresse för energiproduktion, men omfattas även av flera andra riksintressen såsom naturvård, friluftsliv, sjöfart, högexploaterad kust och rörligt friluftsliv. Norr om projektområdet finns riksintressen för kulturmiljö och för totalförsvaret. I anslutning till projektområdet finns flera naturreservat, Natura 2000-områden samt fågel- och sälskyddsområden. Staten har i sin havsplan tagit ställning för att försvaret ges företräde framför energiproduktion. Detta har stärkts ytterligare i förslag till ny havsplan som samråds just nu där staten anger att Försvaret och Natur har företräde framför energiutvinning samt att dessa intressen inte kan samexistera.

Trosa kommun tillstyrker inte ansökan om att etablera vindkraftpark Långgrund avseende den del som är belägen inom Trosa kommun. Kraftverkens kustnära placering, omfattning samt utformning med inverkan på natur, riksintressen och totalförsvaret är Trosa kommuns främsta motiv till att avstyrka ansökan.

Johan Sandlund
Kommunchef

Elin van Dooren
Enhetschef Ekologienheten

Linda Axelsson
Planchef

Bilagor

Yttrande – Ställningstagande gällande vindpark Långgrund belägen i Trosa kommun, 2023-10-16.

Föreläggande från mark- och miljödomstolen 2023-05-31, mål nr M 3580-23.

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för att uppföra och driva en gruppstation för vindkraft (vindpark Långgrund).

Kommunkontoret
Elin van Dooren
Enhetschef Ekologienheten

Samhällsbyggnadskontoret
Linda Axelsson
Planchef

Yttrande
Datum
2023-10-16
Diarienummer
KS 2023/79

Mark- och miljödomstolen
Mål nr M 3580-23

Yttrande – Ställningstagande gällande vindpark Långgrund belägen i Trosa kommun

Långgrund AB (tidigare Svea Vind Offshore AB) har inkommit med ansökan om att etablera en vindkraftpark i Trosa kommuns södra delar inom ett område utpekad som riksintresse för energiproduktion. Mark- och miljödomstolen har förelagt Trosa kommun att uppge om kommunen tillstyrker eller inte tillstyrker att tillstånd ges i enlighet med ansökan.

Sammanfattning

Trosa kommun berörs av det delområde som går under namnet Långgrund 1, vilket är ca 139 km² stort och planeras för cirka 90 vindkraftsverk med en totalhöjd på max 335 m och en rotordiameter på 300 m. Det aktuella området är utpekad som riksintresse för energiproduktion, men omfattas även av flera andra riksintressen såsom naturvård, friluftsliv, sjöfart, högexploaterad kust och rörligt friluftsliv. Norr om projektområdet finns riksintressen för kulturmiljö och för totalförsvaret. I anslutning till projektområdet finns flera naturreservat, Natura 2000-områden samt fågel- och sälskyddsområden. Staten har i sin havsplan tagit ställning för att försvaret ges företräde framför energiproduktion. Detta har stärkts ytterligare i förslag till ny havsplan som samråds just nu där staten anger att Försvaret och Natur har företräde framför energiutvinning samt att dessa intressen inte kan samexistera.

Trosa kommun tillstyrker inte ansökan om att etablera vindkraftpark Långgrund avseende den del som är belägen inom Trosa kommun. Kraftverkens kustnära placering, omfattning samt utformning med inverkan på natur, riksintressen och totalförsvaret är Trosa kommuns främsta motiv till att avstyrka ansökan.

Kommunens rådighet

Energimyndigheten har tagit fram en vägledning, ER 2015:05, till kommunerna vilken anger att:

"Kommunens beslut om tillstyrkan innebär en bedömning av om den aktuella vindkraftsetableringen kan anses utgöra en lämplig mark- eller vattenanvändning sett ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv.

Kommunens beslut omfattar endast den vindkraftsetablering som anges i tillståndsansökan. Det är inte lämpligt att tillstyrka eller avstyrka delar av en vindkraftsetablering. Om projektet inte uppfyller kommunens krav för lämplig användning av mark och vatten bör det i stället avstyrkas i sin helhet. De synpunkter som kommunen har på vindkraftsetableringen, exempelvis gällande höjd på verk och antal verk, bör föras fram i tidig dialog, vid samrådet och i remissyttrandet gällande tillståndsansökan.

Kommunens ställningstagande bör vara grundat i den mark- och vattenanvändning som beslutats i en översiktsplan gällande vindkraft. Det är dock viktigt att beakta att översiktsplanen endast är vägledande och att gränserna för utpekade lämpliga områden för vindkraft inte ska ses som absoluta. Om nya fakta uppkommit som inte var kända när översiktsplanen antogs, kan det finnas skäl att göra nya bedömningar. I de fall kommunen inte har en aktuell översiktsplan, måste kommunen ändå ta ställning till vad som är lämplig mark- och vattenanvändning i det aktuella området."

Beslutet ska vara tydligt motiverat och får inte innehålla några villkor.

Trosa kommun kan bara ta ställning till det som ligger inom kommungränsen samt inom det kommunala uppdraget. Övriga frågor hanteras av statens sektorsmyndigheter. Ett kommunalt beslut rörande detta kan inte överklagas men kan laglighetsprövas. Endast medlem av en kommun kan överklaga beslutet för laglighetsprövning.

Kortfattad beskrivning av ansökan om vindkraftpark Långgrund

Sedan år 2015 har Långgrund AB utrett möjligheten att etablera en vindkraftpark inom riksintresseområdet för energiproduktion i södra delen av Trosa kommun. Den del som avser Långgrund 1 ligger i huvudsak i Trosa kommun med en mindre del är lokaliserad i Nyköpings kommun. Det finns inte några planerade landtag eller därtill hörande ledningsdragningar inom Trosa kommun. Berört område är ca 139 km² stort och inom detta planeras för ca 90 vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 335 m och en rotordiameter på 300 m.

Det aktuella området är utpekad som riksintresse för energiproduktion, men omfattas även av flera andra riksintressen reglerade i miljöbalkens kap 3 och 4 såsom naturvård, friluftsliv, sjöfart, högexploaterad kust och rörligt friluftsliv. Norr om projektområdet finns riksintressen för kulturmiljö och för totalförsvaret och i anslutning till projektområdet finns flera naturreservat, Natura 2000-områden samt fågel- och sälskyddsområden med tillträdesförbud stora delar av året. Ansökan anger inte några exakta placeringar utan företaget söker tillstånd enligt s k boxmodell vilket betyder att den slutliga placeringen kommer att styras av havsbottens förhållanden vilket avgörs vid projekteringen. Forsvarsmaktens intressen har, enligt den nyligen antagna statliga havsplanen, företräde framför övriga intressen inklusive energiproduktion i området. De har under processen sagt nej till etableringen och har heller inte gett tillstånd till kartering av havsbotten,

vilket har medfört att de detaljerade undersökningarna av havsbotten som krävs för kartläggning av exempelvis natur- och kulturmiljöintressen samt projektering inte har kunnat genomföras. I förslag till ny statlig havsplan som är ute på samråd just nu stärks försvarets intressen liksom intresset för natur. Staten tar tydligt ställning för att dessa intressen har företräde framför energiproduktion eftersom användningarna inte bedöms kunna samexistera.

Ansökan i förhållande till Trosa kommuns tidigare synpunkter

I den dagliga myndighetsutövningen hanterar Trosa kommun prövning av det enskilda intresset att utveckla och exploatera i förhållande till allmänna intressen och gällande lagstiftning. Detta sker i all tillståndsprövning, detaljplaner och bygglov för att nämna några områden. Vidare yttrar sig kommunen regelmässigt i ärenden som handläggs av andra myndigheter såsom Länsstyrelsen och domstolar. Under aktuell tillståndsprocess för vindkraftparken har Trosa kommun yttrat sig vid flera tillfällen och begärt kompletteringar och förtydliganden. Det har både handlat om rättvisande kartunderlag och behov av visualiseringar till behov av kompletteringar och konsekvensanalyser. I ansökan har några av dessa krav och önskemål tillgodosetts men det kvarstår ytterligare oklarheter vilka inte hanterats av bolaget.

Lokaliseringsprövning,

Kommunen har tidigare ställt krav på en lokaliseringsprövning där aktuellt projekt provas gentemot jämförbara andra lokaliseringar då kommunen menat att den genomförda prövningen inte uppfyller lagstiftarens krav. All etablering inom känsliga orörda områden påverkar alltid aktuell plats men också dess omland och för att kunna ta ställning och väga det enskilda etableringsintresset mot skyddsvärden behöver lokaliseringsprövningen utgå ifrån likvärdiga alternativ. Detta har inte gjorts i detta fall och bolaget har valt att inte uppdatera detta utifrån kommunens synpunkter. Trosa kommun menar att lokaliseringsprövningen inte uppfyller gällande krav och att en rimlig prövning av förslaget inte gjorts.

Naturmiljö

Bolaget har i ansökan kompletterat och förtydligat i avsnitten rörande påverkan på naturmiljön i området. Skyddsåtgärder för att minska negativ påverkan på växt- och djurliv har redovisats. Kommunen är positiv till att ansökan även omfattar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för att utreda påverkan på arter och livsmiljöer inom intilliggande Natura 2000-områden, då det inte går att utesluta negativ påverkan på dessa områden.

Kommunen har tidigare ställt krav på ett skyddsavstånd till intilliggande naturreservat, Natura 2000, fågel och sälskyddsområden om minst verkens totalhöjd, vilket inte har tillgodosetts i ansökan till Mark- och miljödomstolen. I förslag till ny statlig havsplan som just nu samråds ges intresset Natur tillsammans med försvaret företräde framför energiutvinning.

Kulturmiljö, landskap och rekreation

Området angränsar direkt till områden skyddade av riksintressen såväl enligt kap 3 som kap 4 miljöbalken. Stora delar utgörs av Natura 2000-områden och därutöver finns fastställda fågel- och salskyddsområden. Rådande riksintressen berör kulturmiljö och det rörliga friluftslivet och kommunen har ett ansvar att bedöma om en etablering riskerar att skada dessa riksintressen. Sörmlandskusten är förhållandevis smal och präglas generellt av låg grad av bebyggelse med vidsträckt oexploaterad naturmiljö. Aktuellt område uppfyller i synnerhet detta. Detta har gjort att de delar av området som inte är avlysta i form av fågel- och salskyddsområden är mycket populära för besökare för rekreation genom dess orörda karaktär och dess stillhet.

Kulturmiljön är präglad av sjöfart, historiska markägorförhållanden och ålderdomligt bruk av land och vatten och utgör en unik miljö som dels skyddas genom riksintresset men även av Natura 2000. En etablering i dess omedelbara närhet skulle såväl direkt som indirekt skada dess höga värden. De utredningar som redovisas om exempelvis påverkan på kulturmiljö och landskapsbild är mycket översiktliga och dess slutsatser kan ifrågasättas utifrån den begränsade redovisningen. Trosa kommun har under samrådstiden framfört krav om att dessa värden bättre ska utredas och belysas samt kompletteras med konsekvensanalyser för att kunna ta ställning. I ansökan till Mark- och miljödomstolen har detta inte skett vilket gör att kommunens synpunkter i dessa frågor kvarstår. Kommunen har att ta ställning till om föreslaget projekt riskerar att innebära påtaglig skada på gällande riksintressen för kulturmiljövärden samt för rekreation och friluftsliv. Utifrån ingivet material samt ansökans omfattning och skala bedömer Trosa kommun att de värden gällande riksintressen syftar till att skyddas riskeras att påtagligt skadas vid ett genomförande av föreslaget projekt.

Försvarsmaktens intresse

Östersjön är av strategisk betydelse för såväl Sveriges som Europas försvar. Detta har blivit särskilt påtagligt sedan Rysslands invasion av Ukraina. Behovet av ett starkt försvar är ett särskilt prioriterat intresse för Sverige och staten har i sin nyligen antagna havsplan tydligt angivit att inom aktuellt område ska försvarsmaktens intressen alltid prioriteras framför andra intressen inklusive energiproduktion. I förslag till ny havsplan som för närvarande är ute på samråd stärks denna inriktning ytterligare. Försvarsmakten har under hela processen sagt nej till projektet samt till undersökningar och kartläggning av botten.

I Sverige delas det geografiska områdesansvaret mellan kommunerna, länsstyrelserna och regeringen. Det betyder att på den lokala nivån är det kommunerna som ansvarar inom sitt geografiska område såväl i fredstid som vid höjd beredskap. Med hänvisning till totalförsvarets intressen anser Trosa kommun att Försvarsmaktens ställningstaganden väger tungt liksom vad staten tidigare utfäst i sin havsplan. Kommunen har därmed ingen anledning att ifrågasätta eller rekommendera något annat än vad staten genom försvaret eller sin havsplan beslutat.

Slutsats

I den gällande översiktsplanen har Trosa kommun en positiv inställning till etablering av förnyelsebar energi men att varje etablering måste vägas mot de intressen som gäller för aktuell plats oavsett energislag. Exempelvis försöker Trosa kommun underlätta för utbyggnad av solceller inom kommunen men inom vissa områden där kulturmiljön är känslig råder restriktivitet, till exempel i centrala Trosa stad. På samma sätt måste en etablering av en storskalig vindkraftpark i ett kustnära läge vägas mot de intressen som råder där. Bolaget har till domstolen givit in ett omfattande material och inom vissa områden har ansökan kompletterats sedan samrådet och några av kommunens synpunkter har tillgodosetts på ett tillfredsställande sätt. Dock kvarstår flera av kommunens frågeställningar vilka inte redovisats eller konsekvensbedömts på ett godtagbart sätt.

Trosa kommun ska i sin bedömning säkerställa att en föreslagen etablering inte strider mot gällande lagstiftning eller allmänna intressen utifrån hur detta beskrivits och redovisats i ingiven ansökan till Mark- och miljödomstolen. Utifrån ansökan ska kommunen ta ställning till om projektet kan tillstyrkas eller inte. Det är inte möjligt att villkora beslutet eller att hänvisa till andra inkomna handlingar eller utfästelser.

Utifrån ingiven ansökan till Mark- och miljödomstolen samt redovisat material kan Trosa kommun inte tillstyrka bolagets ansökan. Etableringen är av sådan art och storlek att ett genomförande på ett oåterkalleligt sätt riskerar att förstöra en unik och känslig miljö. Även om behovet av energi idag och i framtiden är stort handlar det i projektet Långgrund om en målkonflikt mellan det enskilda intresset att etablera en vindkraftpark i förhållande till starka allmänna intressen i form av en känslig och orörd natur- och kulturmiljö. I tidigare yttranden har Trosa kommun påtalat svårigheten att förena dessa intressen med varandra och därmed också behovet av en lokaliseringsprövning som på allvar väger aktuellt område mot en annan som motsvarar föreslagen vindkraftsparks storlek förslagsvis ute till havs. De intressen som kommunen under hela processen lyft fram och begärt förtydliganden kring hade kunnat undvikas i hög utsträckning med en lokalisering ute till havs istället för som nu föreslagen lokalisering i direkt anslutning till kusten. Genom att föreslå en industriell etablering av vindkraftverk i den här skalan i direkt anslutning till områden med mycket höga skydds- och rekreationsvärden samtidigt som Försvarsmarken och staten konsekvent tagit ställning mot en etablering på aktuell plats kan Trosa kommun inte komma till någon annan slutsats än att avstyrka ansökan.

Trosa kommuns ställningstagande

Trosa kommun tillstyrker inte inkommen ansökan om att etablera vindkraftpark Långgrund avseende den del som är belägen inom Trosa kommun utifrån ovanstående motivering.

Johan Sandlund
Kommunchef

Elin van Dooren
Enhetschef Ekologienheten

Linda Axelsson
Planchef

TROSA KOMMUN	
2023 -06- 01	
Aktbilaga:	
Dnr:	

Trosa kommun
619 80 Trosa

Parter: Svea Vind Offshore AB

Målet gäller: tillstånd enligt miljöbalken för att uppföra och driva en gruppstation för vindkraft (vindpark Långgrund)

Svea Vind Offshore AB har gett in bifogade ansökan till mark- och miljödomstolen.

Enligt 16 kap. 4 § första stycket miljöbalken får tillstånd till en anläggning för vindkraft endast ges om den kommun där anläggningen avses att uppföras har tillstyrkt det. Den sökta anläggningen avses att uppföras i bl.a. Trosa kommun.

Trosa kommun föreläggs därför att **senast den 31 oktober 2023** uppge om kommunen tillstyrker att tillstånd ges i enlighet med ansökan eller om den inte tillstyrker det.

Kommunen avgör själv om föreläggandet ska besvaras av kommunfullmäktige eller av någon annan som företräder kommunen (se prop. 2008/09:146 s. 55).

När ni skickar in yttrandet

Skicka gärna in handlingar till domstolen digitalt, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. På www.domstol.se/skickadigitalt finns information om hur ni kan lämna in handlingar digitalt.

Har ni frågor?

På webbplatsen finns information om domstolen och om handläggningen. Kontakta oss gärna vid frågor – ni når oss via e-post mmd.nacka.avdelning3@dom.se eller per telefon 08-561 656 00.

Magnus Hjort
Rådman

Till
Mark- och miljödomstolen
Nacka tingsrätt

Stockholm 2023-05-11

ANSÖKAN OM TILLSTÅND FÖR DEN HAVSBASERADE VINDKRAFTPARKEN LÅNGGRUND

- Sökande:** Svea Vind Offshore AB, 559025-6136,
Kyrkogatan 24 B, 803 11 Gävle
- Ombud:** Advokaterna Ingela Sundelin och Arvid Sundelin samt biträdande
juristen Katarina Johansson, Hellström Advokatbyrå KB, Box 7305,
103 90 Stockholm, e-post: ingela.sundelin@hellstromlaw.com,
arvid.sundelin@hellstromlaw.com och
katarina.johansson@hellstromlaw.com
- Saken:** Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. samt 7 kap. 28 a §
miljöbalken för att uppföra och driva en gruppstation för vind-
kraft benämnd vindpark Långgrund, inom vattenområde i
Trosa, Nyköpings, Oxelösunds, Norrköpings och Söder-
köpings kommuner, Södermanlands och Östergötlands län
-

Innehåll

YRKANDEN	5
FÖRSLAG TILL VILLKOR.....	6
UTVECKLING AV ANSÖKAN	10
1. INTRODUKTION.....	10
1.1 Behovet av förnybar elproduktion	10
1.2 Miljöpolitiska mål	11
1.3 Långgrund vindkraftpark.....	11
1.3.1 Sökanden	11
1.3.2 Vindkraftparken	12
1.4 Ansökans omfattning.....	12
1.4.1 Prövning av vindkraftpark och kabelnät	12
1.4.2 Tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för Natura 2000	13
1.4.3 Landtag.....	13
1.4.4 Strandskyddat område	14
1.4.5 Elanslutning av vindkraftparken	14
1.4.6 Nollalternativ och alternativ lokalisering	14
2. OMRÅDESBESKRIVNING	14
2.1 Lokalisering och omgivningsförhållanden, m.m.	14
2.2 Planfrågor	15
2.3 Höjdsystem m.m.....	16
3. RÅDIGHET.....	16
3.1 Rådighet allmänt vatten.....	16
3.2 Rådighet enskilt vatten	16
4. VERKSAMHETSBEKRIVNING	16
4.1 Allmänt.....	16
4.2 Vindkraftparken	17
4.2.1 Utformning och detaljprojektering.....	17
4.2.2 Vindkraftverk, fundament och förankring	17
4.2.3 Internkabelnät.....	17
4.2.4 Transformatorstationer och exportkablar	17
4.2.5 Landtag.....	18
4.3 Driftfas	18

4.4	Avvecklingsfas.....	18
4.5	Inverkan på enskilda fastigheter	18
5.	MILJÖKONSEKVENSER OCH VILLKORSDISKUSSION.....	19
5.1	Allmänt.....	19
5.1.1	Bottenflora	19
5.1.2	Bottenfauna	20
5.1.3	Fisk.....	21
5.1.4	Marina däggdjur	22
5.1.5	Fågel.....	23
5.1.6	Fladdermus.....	24
5.1.7	Rekreation, friluftsliv och turism	25
5.1.8	Landskapsbild	26
5.1.9	Ljud.....	26
5.1.10	Kulturmiljö och marin arkeologi	26
5.1.11	Risker och säkerhet.....	27
5.1.12	Ej detonerad ammunition m.m.	27
5.2	Kumulativa effekter.....	27
6.	SKYDDADE OMRÅDEN ENLIGT 7 KAP. MILJÖBALKEN	28
6.1	Naturresevat.....	28
6.1	Strandskydd	28
6.2	Vattenskyddsområde.....	29
7.	PÅVERKAN PÅ NATURA 2000-OMRÅDEN	29
7.1	Skärgårdsreservaten (SE0220129).....	29
7.2	Hävrings-Källskären (SE0220028).....	30
7.3	Bråviken yttre (SE0220028).....	30
8.	TILLÅTLIGHET	31
8.1	Inledning.....	31
8.2	Tillåtlighet enligt 2 kap. miljöbalken.....	31
8.2.1	Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)	31
8.2.2	Försiktighetsprincipen och bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken) ..	31
8.2.3	Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § miljöbalken).....	32
8.2.4	Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken)	32
8.2.5	Val av plats (2 kap. 6 § miljöbalken)	32
8.2.6	Artskydd.....	32

8.3	Tillåtlighet enligt 3 kap. miljöbalken.....	33
8.3.1	Yrkesfiske	33
8.3.2	Naturvård, kulturvård och friluftsliv	34
8.3.3	Luffart	34
8.3.4	Sjöfart, farleder och stråk	35
8.3.5	Totalförsvaret.....	35
8.4	Tillåtlighet enligt 4 kap. miljöbalken.....	35
8.5	Tillåtlighet enligt 5 kap. miljöbalken.....	36
8.5.1	Miljö kvalitetsnormer för vatten.....	36
8.5.2	Miljö kvalitetsnormer för luft.....	36
8.5.3	Miljö kvalitetsnormer för buller.....	37
9.	EKONOMISK SÄKERHET FÖR AVVECKLINGSKOSTNADER	37
10.	KONTROLL AV VERKSAMHETEN	37
11.	SAMRÅD	37
12.	ÖVRIGT	37
12.1	Tillståndets giltighetstid	37
12.2	Tidplan.....	37
12.3	Verkställighetsförordnande.....	38
12.4	Oförutsedd skada	38
12.5	Prövningsavgift.....	38
12.6	Aktförvarare m.m.....	38
	BILAGOR (utan angivande av underbilagor)	40

YRKANDEN

1. Svea Vind Offshore AB (nedan även "**bolaget**") yrkar att Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, meddelar tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att inom det verksamhetsområde som markeras i bilaga I, i Sveriges territorialhav, uppföra och driva en gruppstation för vindkraft om högst 167 vindkraftverk med en maximal totalhöjd om 335 meter över havsnivån, i enlighet med vad som anges i tillståndsansökan med bilagor
2. Bolaget yrkar vidare att mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken för att inom allmänt och enskilt vattenområde utföra nödvändiga arbeten i vatten för uppförande av gruppstationen för vindkraft, inklusive tillhörande transformatorstationer, fundament, mätsystem och sammanhängande anläggningar, samt för nedläggande av undervattenskablar, både mellan gruppstationen och mellan gruppstationen och landanslutningen på fastigheterna Norrköping Bråxvik 1:10, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:7, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:8, Norrköping Lindöja 1:2, Norrköping Lindöja 1:3, Norrköping Lindöja 1:4, Norrköping Lindöja 2:1, Norrköping Ramnö 1:2, Norrköping Ramnö 1:6, Norrköping Ramnö 1:7, Oxelösund Brannäs 1:2, Oxelösund Djursvik 1:57 samt Nyköping Krognäs S:2, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i tillståndsansökan med bilagor.
3. Bolaget yrkar också att tvångsrätt enligt 28 kap. 10 § miljöbalken meddelas för nedläggande av kablar mellan vindkraftsparken och landanslutningen inom fastigheterna Norrköping Bråxvik 1:10, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:7, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:8, Norrköping Lindöja 1:2, Norrköping Lindöja 1:3, Norrköping Lindöja 1:4, Norrköping Lindöja 2:1, Norrköping Ramnö 1:2, Norrköping Ramnö 1:6, Norrköping Ramnö 1:7, Oxelösund Brannäs 1:2, Oxelösund Djursvik 1:57 samt Nyköping Krognäs S:2.
4. Bolaget yrkar vidare att mark- och miljödomstolen, inom det område som framgår av karta i bilaga I, i enlighet med vad som anges i tillståndsansökan med bilagor, meddelar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken med avseende på Natura 2000-områdena Skärgårdsreservaten (SE0220129) och Hävringe-Källskären (SE0220028) och Bråviken yttre (SE0230090) för att uppföra och driva gruppstationen Långgrund med tillhörande transformatorstationer, fundament, mätsystem och nedläggande av kablar.
5. Bolaget begär också att mark- och miljödomstolen
  - a. bestämmer att tillståndet ska gälla i fyrtiofem (45) år från den dag bolaget anmäler till tillsynsmyndigheten att vindkraftsparken eller del därav tagits i drift,
  - b. bestämmer att verksamheten ska vara igångsatt senast femton (15) år från dagen för när meddelat tillstånd har vunnit laga kraft,
  - c. bestämmer att arbetstiden, då arbetena hänförliga till vattenverksamheten ska var utförda, bestäms till femton (15) år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft,

- d. fastställer att tiden för anmälan av anspråk på oförutsedd skada av vattenverksamheten bestäms till fem (5) år från arbetstidens utgång,
- e. förordnar att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande),
- f. meddelar villkor enligt förslag nedan,
- g. godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen i bilaga III, samt
- h. fastställer prövningsavgiften enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn till 400 000 kr.

FÖRSLAG TILL VILLKOR

Allmänt villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten utföras och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.

Vindkraftverkens närmare placering och utformning

2. Bolaget ska senast tre (3) månader innan anläggningsarbetena påbörjas redovisa för tillsynsmyndigheten var vindkraftverk, inklusive tillhörande transformatorstationer, mätsystem och sammanhängande anläggningar, samt kablar ska placeras.
3. Bolaget ska senast sex (6) månader innan anläggningsåtgärder påbörjas, samråda med Försvarmakten, Kustbevakningen, Sjöfartsverket, Sjöräddnings-sällskapet, Trafikverket och Transportstyrelsen om vindkraftparkens slutliga utformning, inklusive verkens placering, utformning och säkerhetsavstånd samt en utmärkningsplan.
4. Vindkraftverket ska ges en enhetlig utformning och färgsättning. Verksamhets-utövarens och tillverkarens namn får anges på vindkraftverken.

Anläggningsarbeten

5. Vid pålning ska ljuddämpande utrustning med en prestanda som motsvarar dubbel bubbelgardin (Double Big Bubble Curtain, DBBC) och Hydro Sound Damper användas.
6. Vid pålning får undervattensljud inte överstiga nivån 170 dB SEL₍₂₄₎ på ett avstånd av fem (5) km från närmaste sälskyddsområde under perioden maj till och med juni.
7. Om värdet i villkor 6 överskrids ska överskridandet anmälas till tillsynsmyndigheten och åtgärder vidtas för att värdet ska följas. Om värdet överskrids vid efterföljande pålning eller vid två av fem efterföljande pålningar, ska arbetet stoppas och en plan för att undvika fortsatta överskridanden lämnas in till tillsynsmyndigheten för godkännande innan arbetet får fortsätta.

8. Pålning ska inledas med mjuk uppstart, varefter styrkan i hammarslagen successivt ska trappas upp till full styrka, s.k. ramp-up.
9. Senast en (1) månad efter det att anläggningsarbetena har slutförts ska det anmälas till tillsynsmyndigheten.
10. Under anläggningsfasen ska en säkerhetszon om minst 500 meter hållas runt respektive fundament.
11. Senast sex (6) veckor före anläggningsarbetenas start ska Sjöfartsverkets Ufs-redaktion (ufs@sjofartsverket.se) samt Sjöfartsverkets lotsområdena Oxelösund och Landsort (gavle@sjofartsverket.se) meddelas så att information kan delges genom sjöfartens informationsvägar. Informationen ska innehålla uppgifter över område, tidsplan, omfattning, kontaktvägar till arbetsledning samt eventuella andra uppgifter av betydelse för sjötrafiken. Informationen ska uppdateras i god tid när så krävs. Angivande av koordinater ska ske i SweRef 99 TM.

Sjöfart och flygtrafik m.m.

12. Bolaget ska senast sex (6) månader innan anläggningsåtgärder påbörjas samråda med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen i fråga om särskilt sjösäkerhetshöjande åtgärder behöver vidtas till skydd för sjöfarten under anläggningsfasen. Eventuella skyddsåtgärder ska bekostas av Svea Vind Offshore AB.
13. Bolaget ska, senast sex (6) månader innan anläggningsarbetet påbörjas, utreda och kartlägga vindkraftsparkernas potentiella påverkan på radiotäckningen från Sjöfartsverkets radiostationer. Utredningar och åtgärder för att bibehålla radiotäckning bekostas av sökanden.
14. Efter färdigställande ska anläggningen mätas in och vattenområdet sjömätas enligt sjömätningstandard FSIS-44. I samband med detta bör även utredning ske om vattenområden för sjöfarten i anslutning till vindkraftsparken behöver sjömätas. Inmätning och sjösättning ska delges Sjöfartsverket så att sjökort sedan kan uppdateras. Innan data från sjömätning översänds ska kontakt tas med Sjöfartsverket via Ufs.
15. Vindkraftverken ska förses med hindermarkering enligt Transportstyrelsens och Sjöfartsverkets anvisningar. Senast 30 dagar innan fundament för vindkraftverken installeras ska uppgifter om slutlig position och höjd lämnas till Sjöfartsverket och Transportstyrelsen samt en flyghinderanmälan lämnas in till Försvarsmakten.

Buller

16. Ljudnivån från vindkraftsparken får som begränsningsvärde inte överskrida den ekvivalenta ljudnivån 40 dB(A) utomhus vid bostäder.

Kulturmiljö och marin arkeologi

17. Om det finns risk för att marinarkeologiska lämningar skadas vid anläggningsarbetet för vindkraftparken eller vid nedläggningen av kablarna ska bolaget i samråd med Länsstyrelsen i Södermanland och Östergötland besiktiga och vid behov låta undersöka dessa innan arbetena påbörjas. Marinarkeologisk expertis ska anlitas vid utformning av undersökningarna och för granskning av resultatet. Vidtagna åtgärder ska dokumenteras och rapporteras till länsstyrelsen. Bolaget ska hålla ett skyddsavstånd om minst 50 meter till påträffade marinarkeologiska lämningar.

Kemikalier och avfall

18. Farligt avfall och kemiska produkter ska hanteras och förvaras på ett sådant sätt att eventuellt spill och läckage kan samlas upp och tas omhand. Kärl ska vara märkta med sitt innehåll.

Beredskaps- och räddningsplan

19. Innan anläggningsarbeten påbörjas ska en beredskaps- miljö- och räddningsplan utarbetas efter samråd med Länsstyrelsen i Södermanland och Östergötland, Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Räddningstjänsten, Kustbevakningen samt Sjöräddningssällskapet. Planen ska kontinuerligt följas upp, och vid behov utvärderas och förbättras.

Avveckling

20. Vid avveckling av verksamheten ska åtgärder för återställning vidtas. En avvecklingsplan ska tas fram av bolaget och ges in till tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader innan vindkraftverken permanent tas ur bruk och elproduktion inte längre bedrivs. Tillsynsmyndigheten får besluta i vilken omfattning anläggningar för vindkraftparken inklusive fundament och kablar ska tas bort och vilka övriga åtgärder som krävs för återställning.

Kontrollprogram

21. Kontrollprogram för verksamheten ska finnas och följas för anläggningskedet, driftskedet och avvecklingskedet. Kontrollprogrammet ska upprättas i samråd med Länsstyrelsen i Södermanland och Östergötland. Av kontrollprogrammet ska framgå hur kontroll av verksamheten ska ske, med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till berörda länsstyrelser senast tre (3) månader innan respektive skede inleds.

Ekonomisk säkerhet

22. Bolaget ska ställa ekonomisk säkerhet för kostnaderna för återställningsåtgärder med 7,3 miljoner kr per uppfört vindkraftverk. Säkerheten ska byggas upp under en tjuugoårsperiod och årligen under vindkraftverkens livslängd indexuppräknas efter konsumentprisindex, där året för idrifttagande utgör bas. Den första

avsättningen sker med 30 miljoner kronor och överlämnas till ansvarig myndighet innan tillståndet tas i anspråk. Därefter nedsätts på motsvarande sätt en tjugondel av återstoden av den totala kostnaden för nedmontering varje efterkommande år.

Utredningsföreskrift

Bolaget ska efter det att vindparken har tagits i drift under en provotid om två (2) inventeringssäsonger under perioden 15 juli-15 september utreda vindkraftverkens påverkan på fladdermöss i enlighet med vad som anges i kontrollprogram, vilket ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Redovisning av utredningen samt förslag till eventuella åtgärder och slutliga villkor ska inlämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader efter det att den andra inventeringssäsongen har avslutats.

Provisorisk föreskrift

Vindkraftverken ska under provotiden stängas av när medelvindhastigheten under 10 minuter är lägre än 6 m/s vid verkets nav och temperaturen samtidigt överstiger 14 grader C. Detta gäller solnedgång till soluppgång under perioden den 15 juli till och med den 15 september.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor till skydd för fladdermöss. I delegationen ingår att tillsynsmyndigheten att besluta om eventuella försiktighetsmått för verksamheten med avseende på förekomst av fladdermöss i området.

UTVECKLING AV ANSÖKAN

1. INTRODUKTION

Ansökan avser dels tillstånd enligt 9 kap. och 11 kap. miljöbalken för att uppföra och driva den havsbaserade vindkraftsparken Långgrund med tillhörande kringanläggningar utanför Oxelösund, inom Trosa, Nyköping, Oxelösund, Norrköping och Söderköpings kommuner, Södermanland och Östergötlands län inom Sveriges territorialgräns, dels tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för att uppföra och driva gruppstationen Långgrund med tillhörande transformatorstationer, fundament, mätsystem och kablar som kan medföra en påverkan på Natura 2000-områdena Skärgårdsreservaten (SE0220129), Hävringe-Källskären (SE0220028) och Bråviken yttre (SE0230090) .

Slutligen avser ansökan även en begäran om tvångsrätt för nedläggning av elkablar inom fastigheterna. Norrköping Bråxvik 1:10, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:7, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:8, Norrköping Lindöja 1:2, Norrköping Lindöja 1:3, Norrköping Lindöja 1:4, Norrköping Lindöja 2:1, Norrköping Ramnö 1:2, Norrköping Ramnö 1:6, Norrköping Ramnö 1:7, Oxelösund Brannäs 1:2, Oxelösund Djursvik 1:57 samt Nyköping Krognäs S:2.

Mål om utövande av miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet, vattenanläggningar och ersättning vid vattenverksamhet samt om utdömande av vite enligt miljöbalken efter särskild ansökan av myndighet prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivas, se 3 kap. 1 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar. Med hänsyn till att tre kommuner ligger i Södermanlands län och två kommuner ligger i Östergötlands län, har bedömningen gjorts att ansökan bör prövas av mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt.

1.1 Behovet av förnybar elproduktion

Behovet av ny förnybar elproduktion i Sverige är större än någonsin. Av Förenta nationernas klimatpanel, IPCC:s, sjätte syntesrapport som släpptes i mars 2023 framgår bl.a. att de globala utsläppen av växthusgaser fortsätter att öka. Inom energisektorn krävs fortsatt stora omställningar med minskad användning av fossila bränslen, energieffektivisering och övergång till alternativa energibärare. En förutsättning för omställningen är ökad produktion av förnybar el, där vindkraftsutbyggnaden är en avgörande del för att Parisavtalets 1,5-gradersmål ska kunna klaras samt en utveckling av hur väderberoende kraft kan nyttjas i energisystemet.

Den förnybara elproduktionen i Sverige står i dag för ca 60 procent av elproduktionen, varav den största delen kommer från vattenkraft. Energimyndigheten bedömer ett nationellt utbyggnadsbehov av vindkraft till 2040-talet som motsvarar minst 100 TWh, varav ca 20 procent till havs.¹ Energimyndigheten har därefter fått i uppdrag att peka ut nya områden till havs som ska kunna möjliggöra ytterligare 90 TWh årlig elproduktion.² På EU-nivå planeras den havsbaserade vindkraften byggas ut till en kapacitet på 60 GW till 2030 och

---

¹ Energimyndigheten, *Nationell strategi för en hållbar vindkraft*, ER 2021:2.

² Energimyndigheten, *Förslag på lämpliga energiutvinningsområden för havsplanerna, Redovisning av uppdraget att ta fram ett underlag för nya eller ändrade områden för energiutvinning i havsplanerna som möjliggör ytterligare 90 TWh årlig elproduktion*, ER 2023:12

300 GW till 2050.³ Det finns följaktligen ett stort behov av utbyggnad av havsbaserad vindkraft i Sverige.

Havsbaserad vindkraft är en effektiv förnybar energikälla som medför flera fördelar. Havsbaserad vindkraft tillåter t.ex. byggnation av större vindkraftverk vilket ger mer produktion per vindkraftverk och kvadratkilometer. Utöver detta finns förutsättningar för att bygga större sammanhängande vindkraftsparker vilket gör att varje produktionsanläggning har betydligt större produktionspotential än för landbaserade etableringar. Att bygga havsbaserat ger en bättre hushållning med mark, vatten och naturresurser. Variabiliteten på elnätet påverkas på ett positivt sätt av havsbaserad vindkraft jämfört med landbaserad vindkraft eftersom produktionen från havsbaserad vindkraft är jämnare. Detta beror på att det till havs inte blir lika mycket turbulens som på land. Vidare är vinden till havs lättare att prognostisera vilket underlättar planeringen av elsystemet. Utförda beräkningar som modellerar elsystemet i Sverige visar på att den effekt som finns tillgängligt i elsystemet är betydligt större om landbaserad och havsbaserad vindkraft kompletterar varandra. En av anledningarna till detta är det faktum att det blåser olika på olika platser vid olika tidpunkter, och genom att öka den geografiska spridningen ökar också sannolikheten för att det blåser på någon av platserna och därigenom ökar mängden tillgänglig effekt.

1.2 Miljöpolitiska mål

Sveriges riksdag har antagit 16 miljö kvalitetsmål som beskriver det miljötillstånd som miljöarbetet ska leda till. De miljömål som huvudsakligen bedöms vara relevanta för vindkraftsparken Långgrund är *Begränsad klimatpåverkan*, *Hav i balans* samt *Levande kust och skärgård*, *Ett rikt växt- och djurliv* och *Giffri miljö*. Dessa redovisas närmare i miljökonsekvensbeskrivningen, [bilaga III](#).

1.3 Långgrund vindkraftspark

1.3.1 Sökanden

Svea Vind Offshore AB bildades 2015 för utveckling av miljövänlig lönsam elproduktion för nuvarande och framtida generationer samt för att minska klimatförändringarna. Bolagets verksamhet består i huvudsak av utveckling och förverkligande av havsbaserade vindkraftsprojekt från planering och byggnation till drift, underhåll, nedmontering samt projektutveckling och systemintegration för energilösningar inom vätgasområdet. Arbetet bedrivs i samarbete med aktörer som delar bolagets vision för hållbar verksamhet.

Bolaget är medlem i Svensk Vindenergi, Svensk Vindkraftsförening, Wind Europe och Vätgas Sverige. Bolaget samarbetar med det spanska multinationella företaget Iberdrola, som delar Bolagets vision där hållbarhet, lokala arbetstillfällen och omställning är kärnvärden. Iberdrola har huvudkontor i Bilbao, Spanien och är ett av världens ledande företag inom förnybar energi och besitter gedigen erfarenhet av havsbaserad vindkraft. Iberdrolas nyaste driftsatta havsbaserade vindkraftspark är East Anglia ONE i Nordsjön

---

³ Europeiska kommissionen, *En EU-strategi för att utnyttja potentialen i havsbaserad förnybar energi för en klimatneutral framtid*, COM/2020/741 final.

utanför Storbritannien. Parken är 300 km² stor och består av 102 vindkraftverk med en total installerad effekt på 714 MW.

Tillsammans besitter Svea Vind Offshore och Iberdrola spetskompetens inom hela vindkrafttableringsprocessen och har stor erfarenhet av arbete med projektering, byggande och förvaltning av havsbaserad vindkraft globalt. Det samlade kunnandet och erfarenheterna inom bolaget innebär att bolaget har god industriell erfarenhet inom branschen och goda förutsättningar att bidra till den gröna omställningen och därmed till en hållbar energiomställning mot ett fossilfritt och klimatneutralt Sverige. Ägarna till bolaget driver också ett annat bolag, Svea Vind AB, med en projektportfölj med landbaserade vindkraftsprojekt.

1.3.2 Vindkraftparken

Ansökansområdet för vindkraftpark Långgrund består av två delområden, Delområde 1 Vindpark Långgrund och Delområde 2 Vindpark Långgrund, om totalt cirka 259 km².

Vindpark Långgrund kommer maximalt att bestå av 167 vindkraftverk med en maximal totalhöjd på upp till 335 meter. Vindkraftparken har fullt utbyggd en beräknad potentiell produktion på 12,5 TWh per år och kommer därmed att utgöra en central del i den förnybara omställningen. Produktionen på 12,5 TWh motsvarar ca 2 100 000 villors hushållsel, om förbrukningen är 6 000 kWh/år (Energimyndigheten, 2020).

Vindkraftparken kommer att uppföras med bottenförankrade fundament, maximalt tre mätmaster samt nedlagda kablar i vatten inom gruppstationen och in till land.

Vindpark Långgrund kan, utöver att bidra till klimatomställningen, även bidra med lokala nyttor genom att möta ett ökat energibehov hos de större aktörer som finns i närområdet till vindkraftparken. Den lokala samhällsekonomi påverkas också positivt genom att ytterligare arbetstillfällen skapas. Under byggnadsskedet behövs en större mängd arbetskraft inom skilda discipliner som båttransporter till byggnation och elteknik, medan det under driftskedet behövs arbetskraft för drift och underhåll. Därutöver tillkommer behov av personal i hamnar och för allmän service. Det behov som finns av specialistpersonal med särskild kompetens ställer krav på lokala utbildningar så att kompetensförsörjning inte blir en begränsande faktor.

Den nu planerade vindkraftparken ligger dessutom i en region med ett stort underskott av elproduktion i förhållande till användning, efterfrågan och behov.

1.4 **Ansökans omfattning**

1.4.1 Prövning av vindkraftpark och kabelnät

Bolagets ansökan avser dels tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för uppförande och drift av vindkraftparken Långgrund, dels tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken att inom allmänt och enskilt vattenområde utföra nödvändiga arbeten i vatten för uppförande av gruppstationen, inklusive tillhörande transformatorstationer, fundament, mätsystem (inklusive mätmaster) och sammanhängande anläggningar, samt för nedläggande av undervattenskablar, både inom gruppstationen och mellan gruppstationen och landanslutningarna. Förevarande ansökan avser även prövning av alternativa kabelkorridorer till land.

För nedläggning och drift av anslutningskablar som förläggs mellan vindparksområdet och vidare i svenskt sjöterritorium fram till enskilt vatten krävs tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln (kontinentalsockellagen). Tillstånd för anslutningskablarna prövas av regeringen i en separat ansökan.

En närmare beskrivning av den ansökta verksamheten finns i den tekniska beskrivningen, bilaga II. Miljökonsekvenser, nuvarande situation i området samt försiktighets- och skyddsåtgärder m.m. beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga III. Rapporter som utgör grund för miljökonsekvensbedömningen finns som bilagor till miljökonsekvensbeskrivningen.

1.4.2 Tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för Natura 2000

Ansökan avser även tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för att för att uppföra och driva gruppstationen Långgrund med tillhörande transformatorstationer, mätsystem och nedläggande av kablar som kan påverka Natura 2000-områdena Skärgårdsreservaten (SE0220129), Hävrings-Källskären (SE0220028) och Bråviken yttre (SE0230090).

Bolaget har bedömt eventuell påverkan av ansökt verksamhet på 27 Natura 2000-områden enligt art- och habitatdirektivet samt 17 Natura 2000-områden enligt fågeldirektivet som ligger inom ett avstånd på 45 km från ansökansområdet. Inget av dessa områden överlappar vindparken, dock så gränsar de två närmaste områdena, Skärgårdsreservaten och Hävrings-Källskären, till vindkraftområdet med en buffertzon på 200 meter. Övriga Natura 2000-områden ligger som närmast cirka sex km ifrån planerat vindkraftområde.

Natura 2000-områdena Hävrings-Källskären och Bråviken yttre berörs av att kabelkorridorer sträcker sig igenom dem.

Bolaget bedömer att den ansökta verksamheten, med beaktande av möjliga skyddsåtgärder, inte kommer att medföra någon betydande negativ påverkan på närliggande Natura 2000-områden. Det går dock inte att helt utesluta någon påverkan på angivna Natura 2000-områdena Skärgårdsreservaten, Hävrings-Källskären och Bråviken yttre, varför ansökan även omfattar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Ansökan om Natura 2000-tillstånd och verksamhetens påverkan och konsekvenser gällande områdenas bevarandevärden kommer att beskrivas i avsnitt 7. För en utförlig genomgång av berörda Natura 2000-områden, se miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga III.

1.4.3 Landtag

Från de havsbaserade transformatorstationerna kommer kablar att gå in mot landanslutningspunkterna. Den planerade havsbaserade vindpark Långgrund har tre alternativa landtag; Brännäs utanför nordöstra Oxelösund, Djursvik utanför nordvästra Oxelösund och Marviken på ostkusten av Vikbolandet i Norrköpings kommun.

Ansökan avgränsas av strandlinjen, dvs. ansökan innefattar därför inte infrastruktur för vidare transport av energi eller eventuell lagring. Anslutningar och dragning på land omfattas inte av ansökan utan kommer att ske i en senare tillståndsprocess.

1.4.4 Strandskyddat område

De planerade exportkabelkorridorerna kommer att ansluta till land och till viss del ligga inom strandskyddat område. Denna tillståndsprövning inbegriper därför prövning gällande förutsättningarna för dispens från strandskyddet. Om tillstånd meddelas behöver alltså inte strandskyddsdispens inhämtas i särskild ordning enligt 7 kap. 16 § miljöbalken.

1.4.5 Elanslutning av vindkraftparken

Bolaget tillsammans med stamnätsägaren Svenska Kraftnät samt regionnätsägaren Vattenfall Eldistribution utreder möjligheter för elanslutning av vindkraftpark Långgrund. Arbetet med att identifiera lämpliga anslutningar pågår och bolaget kan konstatera att det finns förutsättningar för elanslutning. Nätkoncession för elektrisk starkströmsledning inom svenskt territorium söks separat hos Energimarknadsinspektionen i enlighet med ellagen (1997:857).

1.4.6 Nollalternativ och alternativ lokalisering

Nollalternativet innebär att vindkraftparken inte kommer till stånd, vilket innebär att både positiva och negativa effekter på omgivningen uteblir. Havsområdet vid den planerade vindparken kommer att förbli fritt från vindkraftverk med tillhörande anläggningar. Däremot utgår flera positiva effekter för samhället eftersom produktion av förnybar energi uteblir. Det förväntas t.ex. uppkomma positiva effekter för yrkes- och fritidsfisket till följd av det nya habitat som kommer växa fram kring fundamenten. Tillkommande reveffekter kan leda till en ökad förekomst av fisk, vilket kan gynna fisket på sikt. Havsbaserad vindkraft i drift har visat sig leda till ökad biodiversitet och ett högre individantal för många djurgrupper och växter, däribland en ökad förekomst av fastsittande växter och djur längst med fundamenten genom hela vattenpelaren. En mängd studier har även kunnat visa på gynnsamma effekter på fisk som väntas öka i antal runt fundamenten. Denna positiva effekt som fundamenten har på det marina livet sprider sig upp i näringsväven och flera studier visar positiva effekter även för marina däggdjur där sälar använder vindkraftens fundament vid sitt födosök. Vad gäller alternativ lokalisering redovisas dessa i avsnitt 4 i miljökonsekvensbeskrivningen. Alternativen valdes bort eftersom bolaget anser att dessa inte är lämpliga för havsbaserad vindkraft.

2. OMRÅDESBESKRIVNING

2.1 Lokalisering och omgivningsförhållanden, m.m.

Den planerade vindkraftparken Långgrund är lokaliserad utanför Oxelösund inom Nyköpings, Trosa, Oxelösunds, Norrköpings och Söderköpings kommuner, i Södermanlands och Östergötlands län. Området ligger inom svenskt territorialvatten.

Vid val av lokalisering för vindpark Långgrund konstaterades att Östersjön är ett lämpligt val för vindkraftsproduktion. Installation och produktion kan ske på platsen till mycket konkurrenskraftiga kostnader jämfört med många andra lokaliseringar.

Vindkraftparken planeras anläggas inom ett område där nettoimporten av el idag är betydande och elförbrukningen är 4-5 gånger större än elproduktionen. Inom föreslagen lokalisering finns stora elintensiva basindustrier för vilka ny förnybar energi är en

förutsättning för möjligheten att ställa om verksamheten och bidra till att klara Sveriges klimatmål. Genom väl utvalda lokaliseringar, på grunda områden inom territorialhavet, minskar kostnader för drift och underhåll, vilket är en tung utgiftspost under driftstiden. Avståndet till land påverkar också kostnaden för elanslutning.

Vindförhållandena i området är goda med en medelvind på 9,3 m/s på 200 meters höjd. Våghöjderna i Östersjön är även begränsade, vilket kan innebära en mindre kostnad vid val av design. Isförhållandena i Östersjön varierar från år till år, men havsis förekommer endast i undantagsfall inom ansökansområdet. Vidare är salthalten i Östersjön låg, 2-10 procent, vilket är fördelaktigt eftersom saltvatten påverkar konstruktioner genom ökad korrosion.

Vad gäller djupförhållandena inom ansökansområdet varierar dessa i huvudsak mellan 10 och 50 meters djup, vilket är optimalt för fundamentalsättning. Eftersom det möjliggör enklare och billigare fundamentstekniker. Botten väntas variera och bestå av en mosaik av hård- och mjukbottenar. Provtagning av sedimenten visar att dessa domineras av finkornigt oorganiskt material som silt och lera, samt att det huvudsakligen är fråga om transportbotten för ansökansområdet.

Inom ansökansområdet finns utpekade riksintressen för yrkesfiske, naturvård, friluftsliv och kulturmiljö, energiproduktion och kommunikation. Riksintressen för försvaret angränsar till området. Viss påverkan sker på riksintressen för naturvård eller friluftsliv av den planerade vindkraftparken. För en närmare beskrivning av riksintresseområdena i den planerade vindkraftparkens närhet hänvisas till miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga III.

Ansökansområdet ligger cirka 200 meter från Natura 2000-områdena *Skärgårdsreservaten* och *Hävringe-Källskären*. Cirka åtta km från projektområdet ligger Natura 2000-området *Bråviken yttre*. Flera andra Natura 2000-områden finns i närheten av parken, men dessa bedöms inte påverkas på grund av de stora avstånden till den planerade vindkraftparken.

I vindkraftpark Långgrundens direkta närområde finns det inga befintliga havsbaserade vindkraftparker.

2.2 Planfrågor

Planerad verksamhet står inte i strid med gällande översiktsplaner för Trosa, Söderköpings, Oxelösunds, Norrköpings och Nyköpings kommuner.

Ansökt verksamhet berör havsplanen för Östersjön. Halva delområdet för Långgrund 1 och delar av delområdet för Långgrund 2 ligger i område Ö211 och Ö226. För havsplaneområdena anges Generell användning (G) samt de markerade användningarna rekreation, sjöfart och yrkesfiske. Områden med generell användning är områden där ingen särskild användning har företräde utanför de markerade. Inom Ö211 ska särskild hänsyn tas till höga naturvärden (n). Södra delen av Delområde 2 i Vindpark Långgrund ligger inom område Ö220, med användning Natur (N) och rekreation samt sjöfart där det markeras. Stora delar av delområdet för Långgrund 1 ligger utanför havsplaneområdet, närmare kusten. Se vidare i miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga III, för karta över ansökansområdets utbredning inom havsplanerat område.

2.3 Höjdsystem m.m.

Höjdangivelserna i ansökan och bilagor hänför sig, om inget annat anges, till RH 2000 och som plansystem används SWEREF 99 TM – rikets system.

3. RÅDIGHET

3.1 Rådighet allmänt vatten

Svea Vind Offshore har för ansökta arbeten i allmänt vattenområde inhämtat rådighetsmedgivanden från Kammarkollegiet, i enlighet med 2 § andra stycket förordningen (2007:824) med instruktion för Kammarkollegiet, se rådighetsmedgivande 2023-03-14 dnr 4.4-1841-16, bilaga V.

Bolaget har dessutom rådighet avseende ansökt vattenverksamhet eftersom åtgärderna behövs för en starkströmsledning för vilken nätkoncession för linje krävs enligt 2 kap. 4 § 7 lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

3.2 Rådighet enskilt vatten

Vindpark Långgrund berör inget enskilt vattenområde vad gäller vindkraftparkens placering.

Däremot passerar anläggandet av kabelkorridorer enskilt vatten. Bolaget har därför inlett diskussion med berörda fastighetsägare och avser att teckna överenskommelse med dessa.

Bolaget har dessutom rådighet avseende ansökt vattenverksamhet eftersom åtgärderna behövs för en starkströmsledning för vilken nätkoncession för linje krävs enligt 2 kap. 4 § 7 lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

För det fall någon överenskommelse inte går att nå, ansöker bolaget om tvångsrätt enligt 28 kap.10 § miljöbalken förr fastigheterna Norrköping Bråxvik 1:10, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:7, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:8, Norrköping Lindöja 1:2, Norrköping Lindöja 1:3, Norrköping Lindöja 1:4, Norrköping Lindöja 2:1, Norrköping Ramnö 1:2, Norrköping Ramnö 1:6, Norrköping Ramnö 1:7, Oxelösund Brännäs 1:2, Oxelösund Djursvik 1:57 samt Nyköping Krognäs S:2.

4. VERKSAMHETSBESKRIVNING

I det följande kommer den planerade verksamheten att kortfattat beskrivas. En närmare beskrivning av de tekniska aspekterna hittas i den tekniska beskrivningen, se bilaga II.

4.1 Allmänt

Vindkraftparken Långgrund består av högst 167 vindkraftverk som förankras på bottenfasta fundament (gravitations-, monopile- eller fackverksfundament). Till detta tillkommer maximalt fyra transformatorstationer, maximalt tre vindmätningmaster, ett internt kabelnät mellan vindkraftverken och transformatorstationerna samt exportkablar in till land vid Brännäs, Djursvik eller Marviken.

4.2 Vindkraftparken

4.2.1 Utformning och detaljprojektering

Det sker en snabb teknisk utveckling för havsbaserad vindkraft. Den snabba teknikutvecklingen innebär att det i dagsläget är svårt att förutse vilken teknik som kommer att finnas tillgänglig och utgöra bästa möjliga teknik vid anläggandet av vindkraftparken. Slutliga val av storlek, fundament och övrigt tekniskt utförande, som t.ex. transformatorstationer, för vindkraftparken behöver därför kunna fastställas i ett senare skede efter det att detaljprojektering har genomförts, bl.a. i form av olika tekniska utredningar för kartläggning av havsbotten för att närmare inhämta information om det aktuella området. Undersökningarna möjliggör att slutlig utformning kan anpassas till de särskilda förhållandena i vindkraftområdet.

Det sökta antalet vindkraftverk, den maximala totalhöjden samt föreskrivna villkor kommer att vara begränsande faktorer för den slutliga utformningen av vindparken.

4.2.2 Vindkraftverk, fundament och förankring

Anläggningen kommer att bestå av havsbaserade vindkraftsverk på bottenfasta fundament, havsbaserade transformatorstationer på bottenfast fundament, en eller flera mätmaster eller andra mätsystem samt nedlagda kablar i vatten inom gruppstationen och en eller flera exportkablar in till land.

Vid val av fundamentstyp kommer sökanden att utgå från de vanligaste typerna av fundament; gravitationsfundament, monopilefundament och fackverksfundament. Dessa kan även kombineras till olika typer av hybridfundament. Fundamenten kommer designas med beaktningar av de förutsättningar som gäller för platsen. Bolagets ansökan omfattar samtliga typer av bottenförankrade fundament och val av fundamentstyp sker som del i detaljprojekteringen. För ytterligare information om fundamentstyperna, se den tekniska beskrivningen, [bilaga II](#).

4.2.3 Internkabelnät

Internkabelnätet kommer att läggas ned inom vindkraftområdet och dras mellan vindkraftverken samt mellan vindkraftverken och transformatorstationer. Flera vindkraftverk ansluts till en kabelsträng som sedan ansluts till en transformatorstation. Inom en vindkraftpark används således flera kabelsträngar för anslutning till transformatorstationer. Kablarna är normalt nedgrävda i botten men kan, om så är lämpligt, även ligga på botten och då helst utrustas med kabelskydd eller täckas av tyngder såsom stenar. Preliminärt kommer de kablar som används i interna nätet anpassas till överföring av kapaciteten från 4-5 verk (ca 88-110 MW)

Det interna parknätets slutliga utformning och slutliga spänningsnivåer bestäms under slutprojekteringen dvs. efter att tillstånd erhållits. För mer detaljer om hur installationen av internkabelnätet sker hänvisas till den tekniska beskrivningen, [bilaga II](#).

4.2.4 Transformatorstationer och exportkablar

För att samla upp energin från varje vindkraftverk och omvandla den producerade energin från en lägre spänning till högre spänning behövs transformatorstationer. En transformator-

station består av en transformatoranläggning och dess fundament. Transformatoranläggningen inrymmer den elektriska utrustning som möjliggör exporten av el till land. Transformationsstationerna kan placeras inne i vindparken (till havs) eller på land.

Antalet transformatorstationer som kommer att installeras beror på vindkraftparkens totala effekt, tekniska optimering och miljöfaktorer.

Från de havsbaserade transformatorstationerna kommer kablar att gå in mot landanslutningspunkter. Ansökta kabelkorridorer har tre huvudsakliga anslutningsmöjligheter på land för vindkraftsparken, Brannäs nordost om Oxelösund, Djursvik samt Marviken. Vid kabeldragning inom korridorerna kommer hänsyn tas till sjöfart och andra intressen.

Exportkablarnas dragning, utformning och slutlig spänningsnivå bestäms under detaljprojekteringen.

4.2.5 Landtag

Bolaget ansöker om tre olika landanslutningar, så kallade landtag, vid Brannäs, Djursvik och Marviken.

4.3 **Driftfas**

Vindkraftturbiner producerar vanligtvis el vid vindhastigheter mellan 3–30 m/s. Under normala förhållanden är vindkraftverken i genomsnitt i drift mer än 90 procent av tiden. Utöver elproduktion omfattar verksamheten under driftskedet övervakning av vindkraftparken med tillhörande anordningar samt tillsyns- och underhållsåtgärder.

4.4 **Avvecklingsfas**

När vindkraftparken har nått sin livslängd kommer vindkraftparkens anläggningar att nedmonteras utifrån den avvecklingsplan som kommer att tas fram i enlighet med rådande lagstiftning och praxis vid tidpunkten för avveckling.

4.5 **Inverkan på enskilda fastigheter**

Planerad lokalisering för vindkraftparken ligger inom allmänt vattenområde, för vilket ingen inverkan på enskilda fastigheter görs.

Vad gäller lokalisering för exportkabel berörs fastigheterna Norrköping Bråxvik 1:10, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:7, Norrköping Jonsbergs-Lindö 1:8, Norrköping Lindöja 1:2, Norrköping Lindöja 1:3, Norrköping Lindöja 1:4, Norrköping Lindöja 2:1, Norrköping Ramnö 1:2, Norrköping Ramnö 1:6, Norrköping Ramnö 1:7, Oxelösund Brannäs 1:2, Oxelösund Djursvik 1:57 samt Nyköping Krognäs S:2.

5. MILJÖKONSEKVENSER OCH VILLKORSDISKUSSION

5.1 Allmänt

I det följande redogörs översiktligt för bedömda miljökonsekvenser och föreslagna försiktighetsmått och skyddsåtgärder. En mer detaljerad redogörelse återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen, se [bilaga III](#).

Till grund för bedömningarna av verksamhetens påverkan ligger ett omfattande underlag som bl.a. utgörs av inventeringar av marina däggdjur och fågel. Analyser har gjorts av landskapsbild och kulturmiljö samt modelleringar och utredningar avseende förekomst av naturtyper, sedimentspridning, ljudutbredning och skuggning.

Konsekvensbedömningen tar i beaktande de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som kommer att iaktas för verksamheten i syfte att undvika eller minimera påverkan på omgivningen. Samtliga bedömningar är gjorda utifrån ett s.k. worst case-scenario, dvs. den bedömda miljöpåverkan är gjord utifrån konservativa antaganden där den totala påverkan från verksamheten och konsekvenserna inte kan bli större än den bedömda, utan snarare betydligt lägre.

5.1.1 Bottenflora

De arter som förväntas förekomma inom parkområdet utgör inga ovanliga, känsliga eller rödlistade arter och den eventuella habitatförlust som kan uppstå bedöms inte påverka på populationsnivå. Inom ansökansområdet kommer bottenfloran främst utgöras av rödalger, men även ishavstofs.

Bottenvegetationen kan påverkas vid etablering av vindkraftparken genom grumling och habitatförlust. Samtidigt kan positiva effekter uppstå genom att alger kan etablera sig i de nya artificiella rev som bildas på de nya hårdstrukturerna som installeras.

Nedläggningen av kabel förväntas inte medföra några permanenta habitatförluster. Älgräs kan dock förekomma i kabelkorridorerna, vilken är klassad som "sårbar", samt kransalger. Även blåstång kan förekomma, men eventuell påverkan är liten då tången har en snabb återhämtningsförmåga. För minska en eventuell påverkan på älgräs och kransalger kommer bolaget, om de planerade undersökningarna skulle visa på specifika känsliga habitat i området, att föreslå nödvändiga skyddsåtgärder, t.ex. styrd borring.

Gällande påverkan från suspenderat sediment och sedimentation förväntas denna vara kortvarig och lokal. Även om känsligare arter återfinns vid kabelkorridorerna så bedöms påverkan som låg för både vindkraftparken och kabelkorridorerna. Undersökning av sedimentet inom det planerade vindkraftområdet, kabelkorridorerna och planerade landtag har utförts under 2021 och 2022. Uppmätta värden av organiska miljöföroreningar utgjordes i de allra flesta fall av halter under rapporteringsgränsen. I områden för kabelkorridorerna och landtagen var halterna över lag något högre än i parkområdena. Halterna av föroreningar bedömdes allmänt som låga eller mycket låga i hela parkområdet. Sedimentspridning bedöms därför inte innebära någon betydande spridning av miljögifter.

Vindparken förväntas ge upphov till skuggor med en liten rumslig omfattning (100-1000 meter) under drifffasen. Skuggningen kan endast beröra bottenfloran i områden där

skuggan når havsbotten inom den fotiska zonen. Påverkan på algsamhället från skuggning bedöms som låg då rödalger, som är anpassade till begränsade ljusförhållanden, är vanligast förekommande inom ansökansområdet.

De arter som återfinns här bedöms dock som stresståliga och påverkan anses vara försumbar för bottenflora.

Sammantaget bedöms påverkan på bottenflora genom habitatförlust, suspenderat sediment, reveffekter och skuggning vara låg.

Ytterligare redovisning av bottenflora återges i Bilaga D till miljökonsekvensbeskrivningen.

5.1.2 Bottenfauna

Hårdbottenlevande bottenfauna kommer att kunna gynnas av vindkraftfundament och erosionsskydd då anläggningsdelarna utgör en ny livsmiljö för arterna i områden som domineras av mjukbotten. Detta kan ge en positiv lokal effekt för den biologiska mångfalden i området. Etableringen av vindkraftparken med kabelkorridorer och landtag förväntas ge en ökad förekomst av blåmusslor, vilka kan förbättra vattenkvaliteten i området genom sin filtrerande effekt. Blåmusslornas stressnivå kan öka temporärt under anläggningsfasen, men återgår därefter till normal nivå och blåmusslor bedöms, tillsammans med andra musselarter, inte påverkas negativt.

Habitatförlust kommer vara lokal och begränsad till fundamentet och erosionsskydd. Den eventuella habitatförlusten i kabelkorridoren kommer vara tidsbegränsad och bottenfaunan kommer kunna återkolonisera området efter att kablarna är på plats. Vid positioner där kabel täcks över med hårt substrat på mjukbotten kommer habitatförlusten för mjukbottenassocierade arter vara begränsad till parkens livslängd.

En ökad partikelkoncentration i vattnet innebär i förlängningen också en ökad sedimentation inom de områden där grumlingen har skett. Sedimentationen från de grumlande arbetena kommer främst att vara kopplad till de ytor där arbeten pågår. Sedimentation på över 1 mm väntas enbart inom 300 meter från arbeten med kablar eller fundament. Det är främst blåmusslan som kan påverkas av suspenderat sediment och sedimentation. Bedömningen är dock att påverkan är liten. För övriga evertebrater (rygggradslösa djur) är konsekvenserna försumbara.

Ingen påverkan från temperaturökning väntas på infauna (arter som lever i sediment). En kabel som är försänkt i sedimentet är också delvis isolerad vilket innebär minskad påverkan av elektriska och magnetiska fält från dessa.

Påverkan av habitatförlust bedöms därför som försumbar under anläggning, drift och avveckling, men som låg för infauna (under anläggnings- och driftfas eftersom mjukbottnar ändrar karaktär till hårdbottnar. Påverkan från suspenderat sediment bedöms som låg under anläggnings- och avvecklingsfasen för epifauna arter på bottenytan, men försumbar för övrig bottenfauna. Gällande skuggning och reveffekter bedöms påverkansgraden vara försumbar.

Sammantaget bedöms påverkan på bottenfauna vara låg.

Ytterligare redovisning av bottenfauna återges i bilaga E till miljökonsekvensbeskrivningen. Ett kompletterande underlag för blåmussla återges i bilaga D till miljökonsekvensbeskrivningen, samt underlag för spridning av suspenderat sediment och sedimentering i bilaga B till miljökonsekvensbeskrivningen.

Vid etablering av exportkablar kan det i vissa fall vara aktuellt att placera kablar ovanpå havsbotten. I det fallet kan viss övertäckning av kabel behöva ske vilket leder till skapandet av ny hårbotten och en förändring av bottensubstrat. Närmast land är det dock inte aktuellt med kabelförläggning ovanpå botten, utan kablarna läggs under havsbotten genom styrd borrhning eller via schakt som sedan täcks över.

Bottensubstrat inom landtagen förväntas inte förändras mer än försumbart om kabeln förläggs via schakt. Vid förläggning med styrd borrhning förväntas ingen påverkan på bottensubstratet vid landtagen.

5.1.3 Fisk

Inom ansökansområdet förekommer ett stort antal fiskarter. Preliminärt väntas fyra rödlistade arter kunna förekomma inom området; fyrtömmad skärlånga (nära hotad, NT), lake (sårbar, VU), torsk (sårbar, VU) samt ål (kritiskt hotad, CR). Arter av kommersiellt värde som förekommer i ansökansområdet bedöms främst vara strömning samt skarpsill.

Ljud från pålning under anläggningsfasen riskerar att störa, skada eller döda marina organismer. Fiskar kan ofta höra detta ljud på flera kilometers avstånd från källan, men hur känsliga de är för ljudet beror på art. De rödlistade arterna i området bedöms inte påverkas mer än andra fiskarter. Försiktighetsåtgärder kan användas i samband med pålning för att undvika skador på fisk, t.ex. kan bolaget använda s.k. "ramp-up" som ger en gradvis start vilket ger fiskar möjlighet att flytta sig. Det kan också handla om ljuddämpning vid pålning, vilket bolaget kommer att vidta.

Hur driftljudet påverkar fisk beror på avståndet till vindkraftverket, vindstyrkan och turbinernas storlek. Driftljuden kommer att höras av flera arter, men inte skada eller störa dessa, även om de befinner sig nära fundamenten. Vid hårda vindar kan det dock uppstå ett visst tillfälligt undvikande hos främst sillfisk.

Grumling under anläggningsfasen kan medföra att vuxen fisk undviker platsen. Ingen påverkan förväntas dock ske på populationsnivåer eftersom effekten är lokal och kortvarig. Bottenlagda ägg kan däremot påverkas negativt av sedimentation och det kan inte uteslutas en viss negativ påverkan på flytkraften hos pelagiska ägg.

Anläggandet av vindkraftparken kommer innebära ett tillskott av hårbotten, vilket medför att artificiella rev skapas. Dessa bedöms ge en positiv påverkan på fisk då det erbjuder skydd och platser att kolonisera, vilket i sin tur kan öka konnektiviteten.

Sammantaget bedöms påverkan från undervattensljud, sedimentspridning och sedimentation under anläggningsfasen som låg. Under driftfasen bedöms påverkan från undervattensljud, elektriska och magnetiska fält samt skuggning vara försumbar medan rev-effekten kan få en positiv effekt på fisk.

Ytterligare redovisning för fisk återges i bilaga E till miljökonsekvensbeskrivningen. Gällande undervattensljud hänvisas till bilaga A till miljökonsekvensbeskrivningen.

5.1.4 Marina däggdjur

Påverkan på marina däggdjur är främst kopplat till undervattensljud som uppkommer under anläggningsskedet när pålning behöver utföras. Arter som förväntas förekomma inom vindpark Långgrund är främst gråsäl och tumlare.

Ljud från pålningsarbeten kan, utan ljuddämpande åtgärder och andra skyddsåtgärder, medföra permanenta eller temporära hörselskador för marina däggdjur. Undervattensljud kan även medföra en beteendeförändring genom att tumlare och säl undviker områden med förhöjda ljudnivåer.

Studier visar att sälarna ofta undviker de höga ljuden under tiden för pålning. Sälarna är samtidigt särskilt känsliga för störningar dels under februari till mars då ungar föds och parning sker, vilket troligen inte är relevant för den planerade vindkraftparken Långgrund eftersom området inte verkar vara en viktig plats för någon av sälarterna att föda ungar på, dels under pålsbytesperioden i maj till och med juni.

För att ingen skadlig påverkan ska uppkomma för säl vid pålning föreslår bolaget att ljudet från pålningsaktiviteten inte får överskrida nivån 170 dB SEL₍₂₄₎ inom ett avstånd av fem km från närmaste sälskyddsområde under den känsliga perioden maj till juni. Därtill kommer ljuddämpning och mjukstart (ramp-up) appliceras vid pålning av fundament under hela anläggningsperioden, se förslag till villkor.

Bolaget bedömer att risken för hörselnedsättning, både temporär och permanent, hos tumlare till följd av pålningen är marginell. Vid de djupdämpande åtgärder som alltid ska tillämpas vid pålning, bedöms risken för hörselskador som obetydlig medan risken för beteendestörningar bedöms som låg.

Under driftfasen förväntas ingen påverkan ske på marina däggdjur eftersom vare sig gråsäl eller tumlare väntas höra driftljudet. Under avvecklingsfasen kan undervattensljud förekomma, men nivåerna bedöms vara betydligt mer begränsade än under anläggningsfasen. Under avvecklingsfasen förväntas gråsäl främst påverkas genom störning associerad till ökad fartygstrafik, med en låg påverkansgrad. Både anläggningsskedet och avvecklingsskedet kommer att planeras noga och ljudalstrande verksamhet ska genomföras under så kort tid som det är möjligt.

Gällande habitatförändring och reveffekter finns det ingenting som tyder på en negativ effekt på gråsäl eller andra sälarter under driftfasen. Snarare drar de nytta av reveffekten och använder området för jakt. För tumlare har vissa studier visat på en positiv effekt genom en ökad förekomst, eller i vart fall oförändrad förekomst.

Sammanfattningsvis bedöms påverkan under driftfasen vara obetydlig för säl och tumlare, men positiva effekter kan uppstå i form av ökade möjligheter till jakt. Under anläggningsfasen bedöms den negativa effekten på säl och tumlare vara låg vid applicering av föreslagna skyddsåtgärder.

Ytterligare redovisning för marina däggdjur återges i bilaga E (säl) och bilaga F (tumlare) till miljökonsekvensbeskrivningen. Gällande undervattenljud hänvisas till bilaga A till miljökonsekvensbeskrivningen.

5.1.5 Fågel

Påverkan på fågel från vindkraft utgörs av undanträngningseffekter, kollisionsrisk samt barriäreffekter.

5.1.5.1 *Undanträngningseffekter*

Under anläggningsfasen bedöms aktivitet i form av fartygstrafik och arbete kopplat till byggnation av vindkraftverken utgöra en marginell påverkan. Vidare anses anläggningsfasen ha liten negativ påverkan på rastande och födosökande sjöfåglar. Dessutom är antalet individer av dessa arter relativt lågt inom ansökansområdet. Undanträngningseffekter av livsmiljö bedöms därför ha en liten påverkan på fåglar.

Under driftfasen finns en risk för undanträngningseffekter för de alkor som häckar i närområdet. För sillgrissla och tordmule finns studier som visar att viss undanträngning sker under de första åren av vindkraftparkens drift. Det saknas dock studier för en längre tid och för vindparker med stora avstånd mellan verken, liksom vindpark Långgrund. GPS-studier visar att tordmular och sillgrisslor häckar på öarna Tordmulen och Källskären, cirka 6 km från delområde 2 vindpark Långgrund, samt att de till viss del använder vindparkområdet för födosök. För tobisgrisslor är undanträngningseffekter liknande som för tordmule och sillgrissla. GPS-studier visar att tobisgrisslan endast gjorde ett fåtal flygningar till grundare områden i västra delen av delområde 2 vindpark Långgrund.

Då delområde 2 vindpark Långgrund överlappar med det område som sillgrisslor och tordmule delvis utnyttjade under födosöksperioden finns en risk för undanträngning från Långgrund 2. Den flygkorridor som anpassats på delområde 2 vindpark Långgrund från GPS-studien bedöms kunna minimera risken för barriäreffekt.

Alfågel kan förekomma inom vindparkens område mellan oktober och april på de delar som är grundare än 25–30 meter. Bolaget bedömer att det finns risk för undanträngning av alfågel efter vindparkens etablering.

Avvecklingskedet är likartad med anläggningskedet men bedöms vara mer kortvarig. Undanträngningseffekter bedöms som försumbara under avvecklingskedet av vindkraftparken.

Sammantaget kan begränsade undanträngningseffekter uppstå i anläggningskedet, men denna period är relativt kort och eventuell påverkan bedöms som låg eftersom det bl.a. avser rastande alfågel under vinterperioden. Undanträngningseffekter när det gäller häckningsframgång bedöms som försumbar och bedömningen av barriäreffekter på migrerande sjöfåglar är låg.

5.1.5.2 *Kollisionsrisk*

Anläggnings- och avvecklingsfasen pågår under kort tid och risk för kollision under denna period bedöms som närmast obefintlig.

Under driftfasen kan inte kollisionsrisk uteslutas för enskilda individer av havsörn, men påverkansrisken bedöms som låg och utan negativ effekt på artens populationsutveckling i området. Tobisgrisslor, sillgrisslor, tordmule och dykänder flyger lågt över havsytan varför kollisionsrisk för dessa arter är marginell. För fisk- och silvertärna bedöms risken som låg.

Gällande migrerande sjöfåglar bedöms kollisionsrisken som försumbar eftersom avstånden mellan vindkraftverken gör att fåglarna kan anpassa sin flygkurs mellan vindkraftverken. För migrerande rovfåglar är kollisionsrisken försumbar eftersom de endast undantagsvis förväntas befinna sig i området. Risken för kollisionsfall av nattmigrerande fåglar bedöms som låg.

Avvecklingsfasen är liknande anläggningsfasen men bedöms vara mer kortvarig, vilket medför en försumbar kollisionsrisk.

5.1.5.3 Barriäreffekter

Risken för barriäreffekter under anläggningsfasen bedöms som försumbar.

Under driftfasen kan barriäreffekter uppkomma. Bolaget har dock bedömt att en justering av flygkursen för aktivt flyttande sjöfåglar för att flyga runt vindpark Långgrund innebär en längre flygväg om maximalt 7 km. Detta utgör en mindre del av den totala flygvägen för t.ex. bläsand, ejder, sjöorre, smålom och sädgås. Därmed görs bedömningen att barriäreffekter på migrerande sjöfåglar är försumbar.

Avvecklingsskedet är likartad anläggningsskedet men bedöms vara mer kortvarig. Barriäreffekter bedöms som försumbara under avvecklingsskedet av vindparken.

5.1.5.4 Föreslagna skyddsåtgärder

Vid en sammanvägd bedömning anser bolaget att risken för att fåglar ska påverkas negativt av vindparken är låg. Ett antal kollisionsfall av havsörn och tärnor kan inte uteslutas då flygrörelser från häckningskolonier på skärgårdsöar berör projektområdet. Häckningen kommer inte att påverkas negativt och det kommer inte heller ske en negativ påverkan på populationsnivå för arterna. Undanträngningseffekter på de grisslor och tordmule som häckar inom Natura 2000-området Hävringe-Källskären kan medföra en påverkan enligt bolagets bedömningsmodell. I övrigt när det gäller rastande och migrerande fåglar bedöms påverkan som låg.

Detta leder till en samlad bedömning av påverkansgrad som låg till medel.

Bolaget kommer att anpassa utformningen av Långgrund 1 för ruggningsplatsen för ejder som ligger på grunt vatten söder om Hartsö-Enskär samt lämna en vindkraftfri flygkorridor på Långgrund 2 för att underlätta för sillgrissla och tordmule att födosöka öster om Långgrund 2. Avstånden mellan vindkraftverken kommer vara större för att underlätta för fåglarna att justera sin flygväg.

5.1.6 Fladdermus

Det är främst under fladdermössens reproduktionstid under juni till juli som en indirekt påverkan från vindparken kan bli märkbar. För att undvika indirekt påverkan kan känsliga

områden undvikas om åtgärder visar sig ha en kraftigt negativ påverkan på fladdermuspopulationen.

En direkt påverkan på individnivå sker främst under augusti till september, vilket beror på fladdermössens höstflyttning i stora grupper samt att de generellt rör sig över större ytor och andra höjder under sensommaren.

Förekomsten av fladdermus inom området för ansökan är för närvarande till stora delar okänd. Nya rön om att fladdermöss kan attraheras till vindkraftverk gör att inventeringar av fladdermöss inom områden för planerade vindparker före etableringen saknar värde. Först när vindkraftverken är på plats kan man få en uppfattning om i vilken utsträckning fladdermössen uppträder inom vindparken

Genom kontrollprogram efter det att vindparken har tagits i drift kan fladdermusaktiviteten utredas och först då kan eventuella lämpliga skyddsåtgärder föreslås.

Bolaget föreslår att en utredning ska genomföras under två år under perioden 15 juli till och med 15 september. Om resultatet av inventeringen visar på en regelbunden förekomst av fladdermöss av arterna trollpipistrell, större brunfladdermus, gråskimlig fladdermus och nordfladdermus i anslutning till vindkraftverkens navhus, vilket inte är att förvänta, ska stoppreglering (bat mode) användas. Stoppregleringen ska i så fall användas från solens nedgång till dess uppgång under perioden 15 juli till och med 15 september vid en medelvind över 6 m/s (räknat under en 10-minuters period) samtidigt som temperaturen överstiger 14 grader Celcius, se förslag till utredningsföreskrift och provisorisk föreskrift.

Sammanfattningsvis är en preliminär bedömning att graden av påverkan är försumbar i kombination med föreslagna skyddsåtgärder.

5.1.7 Rekreation, friluftsliv och turism

Påverkan på rekreation och friluftsliv kan förväntas uppstå under anläggnings- och avvecklingsfasen. Under dessa perioder kommer det bl.a. förekomma arbetsfartyg inom ansökansområdet vilket medför att aktiviteter som t.ex. fiske och segling inte kan utföras inom området av säkerhetsskäl.

Under driftfasen finns inga hinder för nyttjande av båt inom vindkraftområdet för aktiviteter som fritidsfiske och segling. Viss visuell påverkan kan uppkomma till följd av etableringen av vindkraftparken, men det bedöms föga troligt att detta skulle påverka viljan att utöva friluftaktiviteter i landskapet.

Vindpark Långgrund kommer vara synlig från flera badplatser, gästhamnar och naturreservat i området. Det föreligger dock liten eller ingen synlighet från traktens viktigaste turistmål Stendörren. Synligheten från Öja/Landsort har bedömts som påtaglig. Trots detta bedöms det som föga troligt att åsynen av vindkraftparken kommer att göra trakten mindre attraktiv för turismen.

Beroende på den visuella påverkan, bedöms den sammantagna påverkan på rekreation, friluftsliv och turism som medel.

5.1.8 Landskapsbild

Den planerade vindkraftparken Långgrund kommer att placeras i anslutning till ett kustlandskap som huvudsakligen är präglad av relativt orörd natur, men också tätorter och samhällen respektive av hamn- och industriområden. Vindkraftparken fyller en stor horisontlinje och kommer att vara synligt från flera olika väderstreck. Avståndet från fastland till vindkraftparken är i många fall 15 km eller mer, men till öar och ett antal uddar är avståndet mindre.

Vindkraftverken kommer att förses med hindersbelysning enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av föremål som kan utgöra en fara för luftfarten, TSFS 2013:9, vilket kan bidra till att landskapet kommer att upplevas betydligt mer urbant och exploaterat än idag.

För att minska den planerade vindkraftparkens påverkan på landskapsbilden kommer vindkraftverken att ha en enhetlig ljusgrå färgsättning som medför att verken så långt som möjligt smälter in i landskapsbilden. En annan skyddsåtgärd är att minska påverkan under dygnets mörka timmar genom att hinderbelysningen för luftfart dämpas och skärmas av så långt som gällande regelverk medger.

Beroende på om vindparken syns eller inte samt på vilket avstånd från vindkraftparken man befinner sig, varierar graden av påverkan från försumbar till hög. Påverkan kopplas främst till att den annars obrutna horisonten bryts.

5.1.9 Ljud

Den dominerande delen av ljudet från ett vindkraftverk är det aerodynamiska ljudet som genereras från vindkraftverkens vingar när dessa rör sig genom luften. Vindkraftverk ger även upphov till lågfrekvent ljud. Ljud från vindkraftverk hörs främst vid medelhöga vindhastigheter. Ju starkare det blåser, desto mer maskeras ljudet av andra ljudkällor som vågskvalp och trädens susande. Den totala graden av påverkan bedöms som låg eftersom riktvärdet på 40 dB(A) samt gällande begränsningsvärden för lågfrekvent ljud uppfylls med god marginal vid alla bostäder och fritidshus.

Innan anläggandet och innan idrifttagandet av vindkraftparken ska en förnyad ljudberäkning, där relevant ljudmätning också kan ingå, redovisas för tillsynsmyndigheten som baseras på vindkraftverkens slutliga positioner och vald vindkraftmodell.

5.1.10 Kulturmiljö och marinarkologi

Inom ansökansområdet finns ett antal förlisningsobjekt utan antikvarisk bedömning och inom föreslagna kabelkorridorer finns en känd fornlämning, en möjlig fornlämning, en kulturhistorisk lämning samt ytterligare ett förlisningsobjekt utan antikvarisk bedömning. Under anläggningsarbetet med förankringar av fundament samt anläggande av kabelnät sker en störning av havsbotten eftersom bottenyta ianspråkats. En likartad initial påverkan sker i avvecklingsfasen. Inför detaljprojektering kommer bolaget genom länsstyrelsen att göra en marinarkologisk inventering för att säkerställa att inga vrak finns i närheten av vindkraftverkens eller kablarnas placering. Skyddsåtgärder kommer att vidtas för att undvika skador på marinarkologiska lämningar. Om lämningar riskerar att påverkas kommer

en dialog att föras med länsstyrelsen, se förslag till villkor. En skyddszon kring lämningarna föreslås till 50 meter.

På närområdesnivå finns ett litet antal höga kulturvärden, t.ex. riksintresseområdet Rings-Hartsö och det historiska karaktärslandskapet för Oxelösunds-Himmerfjärden. Vindkraftparken planeras utanför dessa områden och därför uppkommer ingen förstörelse eller förvanskning av kulturvärden.

Sammantaget bedöms endast obetydliga till små negativa konsekvenser på kulturmiljön kunna uppkomma av planerad vindkraftpark.

För närmare bedömning avseende påverkan på kulturmiljö, se bilaga R till miljökonsekvensbeskrivningen. En fullständig rapport för marin arkeologi finns i bilaga S till miljökonsekvensbeskrivningen.

5.1.11 Risker och säkerhet

Risken för att träffas av iskast inom det planerade vindkraftområdet bedöms som låg eller försumbar, liksom risk vid brand eller åsknedslag då interna brandsläcknings- och varningssystem kommer att användas. Det finns endast en försumbar risk att delar av ett vindkraftverk lossnar och kastas i väg. Efter föreslagna skyddsåtgärder bedöms risken för bygg- och arbetsolyckor som låg. Med föreslagna skyddsåtgärder minskas även risken för negativ påverkan på fartygstrafiken samt risken för att kablar går sönder eller grävs av. Risken för miljöincidenter efter föreslagna skyddsåtgärder bedöms därmed som låg.

Bolaget kommer att i samråd med länsstyrelsen och Kustbevakningen upprätta en beredskaps- och räddningsplan. Planen kommer bl.a. att omfatta uppgifter om insatser för sjöräddning, bärgning och räddning av eventuella skadade, skydd av miljön vid eventuella oljeutsläpp och bärgning av eventuella skadade fartyg. Planen kommer att kontinuerligt följas upp, utvärderas och eventuellt justeras vid behov, se förslag till villkor.

Sammantaget bedöms konsekvenserna för risker och säkerhet som försumbara.

5.1.12 Ej detonerad ammunition m.m.

På sydöstra sidan av delområde Långgrund 2 finns dumpningsområdet SE Oxelösund, där det dumpats oexploderad ammunition (UXO). Den dumpade ammunitionen innehåller sprängämnen och finkalibrig ammunition. Ett skyddsavstånd på ca 500 meter är inlagt mellan den planerade vindkraftparken och dumpningsområdet.

Även inom ett av alternativen till kabelkorridor finns ett område med finkalibrig ammunition som kommer att undersökas i detalj vid detaljprojektering och lämpliga skyddsåtgärder kommer att vidtas.

Den risk som är kopplad till ej detonerad ammunition bedöms efter föreslagna skyddsåtgärder som försumbar.

5.2 **Kumulativa effekter**

Kumulativa effekter har bedömts i förhållande till andra befintliga och tillståndsgivna vindkraftparker och andra verksamheter i området. I vindkraftparkens närområde finns det

inga befintliga eller tillståndsgivna havsbaserade vindkraftparker. I den mån det har varit möjligt, har också kumulativa effekter bedömts i förhållande till planerade projekt i tidiga stadier.

Sammanfattningsvis bedöms konsekvenserna för bottenflora, bottenfauna, fisk, marina däggdjur och för yrkes- och fritidsfiske som försumbara, för fåglar som försumbara till obefintliga och för fladdermöss och påverkan från ljud till låg. Gällande påverkan på landskapsbild anses påverkan vara försumbar till hög beroende på betraktelsepunkt.

För en fullständig rapport avseende kumulativa effekter hänvisas till miljökonsekvensbeskrivningen.

6. SKYDDADE OMRÅDEN ENLIGT 7 KAP. MILJÖBALKEN

6.1 Naturreservat

Ett flertal naturreservat berörs av ansökt verksamhet.

Påverkan på skyddade områden bedöms främst vara visuell för naturreservaten Ören, Persö, Lacka, Stendörren, Ringsö, Hävringe och Vänö.

Vissa av områdena kan även påverkas av en ökad grumling under anläggningsfasen. Dessa är Lacka, Persö, Rågö, S:t Anna, Strandstuviken, Södra Lunda och Vikasgrunden. Kortvarig påverkan (maximalt ca två dagar) på siktdjup och vattenkvalitet kan uppstå, men den överstiger naturligt förekommande variationer endast för Lacka, Persö och Strandstuviken. Inga långtidseffekter av grumlingen väntas och sedimentation på över 1 mm väntas enbart förekomma inom Strandstuviken.

Påverkan på fisk och säl till följd av ljud från pålning är beskriven ovan.

Sammantaget väntas ingen påverkan på syften, måluppfyllelser eller hotbilder för de skyddade områdena kring Långgrund som en följd av vindkraftverkens driftljud och vibrationer.

6.1 Strandskydd

Den planerade exportkabelkorridoren kommer att ansluta till land inom strandskyddat område. Vid landtaget förläggs kabeln normalt sett i öppet schakt, vilket sedan täcks över alternativt, om landtaget kräver detta, genom styrd borrhning. Det är därför endast under anläggningsfasen som arbetena kommer att påverka den allemansrättsliga tillgången till strandområdet eller bevarandet av goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Anläggandet av exportkablarna strider således inte mot strandskyddets syfte enligt 7 kap. 13 § miljöbalken

Om mark- och miljödomstolen skulle anse att det föreligger ett behov av dispens så är anläggandet av exportkablarna frågan om ett angeläget allmänt intresse att generera en ökad levnadstrygghet genom ytterligare tillgång till förnybar energi för boende i regionen. Denna del av den ansökta verksamheten kan inte heller tillgodoses eller genomföras utanför strandskyddat område. Bolaget menar att dispensgrunderna i 7 kap. 18 c § 3 och 5

miljöbalken är uppfyllda. Något hinder för projektets tillåtlighet med hänsyn till bestämmelserna om strandskydd finns inte.

6.2 Vattenskyddsområde

Det finns ett flertal vattenskyddsområden i området. Alla dessa ligger minst 20 km från ansökanstområdet och är belägna på land, varför de inte kommer att påverkas av ansökt verksamhet.

7. PÅVERKAN PÅ NATURA 2000-OMRÅDEN

Den ansökta verksamheten ligger i nära anslutning till Natura 2000-områdena Skärgårdsreservaten och Hävringe-Källskären samt ca 8 km från Bråviken yttre. Det ligger även flera Natura 2000-områden på längre avstånd från den planerade vindkraftsparken. Alternativ till kabelkorridorer passerar genom Hävringe-Källskären samt Bråviken yttre. Inga anläggningsarbeten kommer att ske inom övriga Natura 2000-områden varför direkt påverkan och habitatförlust inte väntas.

Vindkraftsparken har olika påverkan på områdena under anläggnings-, drift- och avvecklingsfasen. Under anläggning och avveckling är påverkansfaktorer från den ansökta verksamheten undervattensljud från pålning (anläggning), påverkan på botten vid kabeldragning, ökad fartygstrafik samt ökad grumling och sedimentation vid arbeten på botten. Under driftfasen kan områdena påverkas av ljud och vibrationer från vindkraftverken, ändrade vattenförhållanden, ändrade substratförhållanden och bottenförhållanden till följd av fundament och kablar, elektromagnetiska fält från kablar samt barriäreffekter för framför allt fåglar.

Bolagets bedömning är att den ansökta verksamheten inte kommer att medföra någon betydande negativ påverkan på Natura 2000-områdena Skärgårdsreservaten, Hävringe-Källskären och Bråviken yttre, men eftersom någon påverkan inte kan uteslutas, ansöker bolaget om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för nämnda tre Natura 2000-områden. För övriga områden föreligger ingen risk för betydande påverkan, se vidare i miljökonsekvensbeskrivningen.

7.1 Skärgårdsreservaten (SE0220129)

Skärgårdsreservatet ligger som närmast ca 200 m från vindkraftsparken och omfattar flera fågelarter, bl.a. havsörn, fiskgjuse, silver- och skräntärna, salskrake och storlom som alla födosöker i vatten. Naturtyper i området är laguner, stora grunda vikar och sund, skär och små öar, sandbankar, blottade sand och rev. För området är även gråsäl ett prioriterat bevarandevärde.

Den största påverkan på områdets bevarandevärden är ljud och grumling från anläggningsfasen som främst påverkar naturmiljöernas funktion som lek- och uppväxtområden för fisk, men även gråsäl kan påverkas. Påverkan bedöms dock minska avsevärt med föreslagna skyddsåtgärder i form av ljuddämpande åtgärder vid pålning tillsammans med att ramp-up tillämpas samt villkor som begränsar ljudnivåerna fem km från sälarnas skyddsområde.

Gällande fåglar som ska häcka i området bedöms den planerade vindkraftparken medföra en låg risk för påverkan.

Sammantaget bedöms den ansökta verksamheten inte medföra någon betydande negativ påverkan på bevarandevärden för området varför Natura 2000-tillstånd kan meddelas.

7.2 Hävringe-Källskären (SE0220028)

Området är ett utpräglad ytterskärgårdsområde som ligger som närmast ca 200 m från vindkraftparken. För området är sex fågelarter utpekade enligt fågeldirektivets bilaga 1, nämligen fisktärna, havsörn, myrspov, vitkindad gås samt silver- och skrântärna där samtliga utom myrspov ska häcka inom området. Naturtyper som pekats ut i området är skär och små öar, sandbankar och rev. Även för det här området är gråsäl utpekad som ett bevarandevärde.

Den största påverkan på bevarandemålen är även för detta område ljud och grumling vid anläggningsskedet, men även nedläggandet av exportkabeln kan påverka naturtyperna sandbankar och rev. Påverkan bedöms dock minska avsevärt med föreslagna skyddsåtgärder i form av ljuddämpande åtgärder vid pålning tillsammans med att ramp-up tillämpas samt villkor som begränsar ljudnivåerna fem km från sälarnas skyddsområde. Även om gråsäl kan påverkas negativt under anläggningsskedet bedöms reveffekten från fundamenten leda till ökade fiskbestånd som kan ge en positiv påverkan på sälbeståndet.

Gällande fåglar som ska häcka i området bedöms den planerade vindkraftparken medföra en viss risk för påverkan. Bedömningen gäller även de nya områden som föreslagits av länsstyrelsen.

Sammantaget bedöms den ansökta verksamheten inte medföra någon betydande negativ påverkan på bevarandevärden för området varför Natura 2000-tillstånd kan meddelas.

7.3 Bråviken yttre (SE0220028)

Området ligger 8,9 km från vindkraftparken och merparten av området utgörs av öppet hav. Flera fågelarter är utpekade inom området men flera av dem är landlevande. De arter som bedöms beröras av ansökt verksamhet är fisktärna, skrântärna, kustlabb, silltrut, tobisgrissla och tordmule. Naturtyper för områdets utpekade är laguner, skär och små öar och rev. Gråsäl är ett bevarandevärde även för detta område.

För Bråviken yttre är den största påverkan på bevarandemålen ljud och grumling vid anläggningsskedet samt att botten ändras i samband med nedläggning av exportkabeln. Påverkan bedöms dock minska avsevärt med föreslagna skyddsåtgärder i form av ljuddämpande åtgärder vid pålning tillsammans med att ramp-up tillämpas samt villkor som begränsar ljudnivåerna fem km från sälarnas skyddsområde. Det är vidare en mycket liten del av området som tas i anspråk och som därmed innebär förändrade bottenförhållanden.

Gällande fåglar som ska häcka i området bedöms den planerade vindkraftparken medföra en låg risk för påverkan.

Sammantaget bedöms den ansökta verksamheten inte medföra någon betydande negativ påverkan på bevarandevärden för området varför Natura 2000-tillstånd kan meddelas.

8. TILLÄTLIGHET

8.1 Inledning

I det följande ska redogöras för hur vindkraftparken Långgrund uppfyller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

8.2 Tillåtlighet enligt 2 kap. miljöbalken

8.2.1 Kunskapskravet (2 kap. 2 § miljöbalken)

Av 2 kap. 2 § miljöbalken följer det s.k. kunskapskravet, som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. I detta innefattas bl.a. att personal som arbetar inom projektet har den kunskap som behövs, samt att verksamhetsutövaren skaffar sig och har den kunskap som krävs med hänsyn till verksamheten och hur verksamheten påverkar sin omgivning.

Svea Vind Offshore har tillsammans med samarbetspartnern Iberdrola lång erfarenhet av att anlägga och driva havsbaserade vindparker. Bolaget håller sig ständigt uppdaterad om nya rön inom branschen, både avseende teknik och miljö. Bolagets medarbetare har många olika kompetenser, t.ex. marinbiologer, samhällsplanerare, ekotoxikolog, miljöingenjörer, jurister, civilingenjörer och har mångårig arbetslivserfarenhet från bland annat myndighet, advokatbyrå och konsultverksamhet inom teknik och miljö.

Iberdrola är globalt ledande inom energi, dedikerat till ren energiproduktion sedan mer än 20 år och världens största producent av vindkraft.

Inför den aktuella ansökan har relevanta utredningar och inventeringar genomförts. I dessa utredningar och inventeringar har experter inom respektive område anlåtats. Verksamhetens omgivningspåverkan har utretts och en bedömning har gjorts av nödvändiga skyddsåtgärder och försiktighetsmått. Det får därmed anses uppenbart att bolaget har den kunskap och erfarenhet som krävs för att uppfylla kunskapskravet.

8.2.2 Försiktighetsprincipen och bästa möjliga teknik (2 kap. 3 § miljöbalken)

Bolaget iakttar försiktighetsprincipen bl.a. genom åtaganden om skyddsåtgärder och försiktighetsmått för att minimera påverkan på miljön i och omkring vindkraftparken. Försiktighetsprincipen har iakttagits i samtliga bedömningar som gjorts och kommer fortsatt att iakttas i kommande bedömningar som gäller verksamhetens miljöpåverkan.

Ett led i att uppfylla kravet på bästa möjliga teknik är att slutliga val av vindkraftverk, fundament och övrig teknik sker först efter genomförd detaljprojektering och inför byggnation. Den snabba teknikutvecklingen inom vindkraftbranschen gör det svårt att redan nu i samband med ansökan kunna förutse vilken teknik som kommer att finnas tillgänglig och

utgöra bästa möjliga teknik vid anläggandet av vindkraftparken. På så sätt kommer också möjliggöras ett så effektivt utnyttjande av vindresurserna som möjligt.

8.2.3 Produktvalsprincipen (2 kap. 4 § miljöbalken)

Bolaget kommer att undvika att använda potentiellt miljö- och hälsoskadliga kemiska produkter, eller varor som innehåller eller har behandlats med sådan kemisk produkt, om produkten eller varan kan bytas ut mot en mindre farlig sådan. Motsvarande krav kommer även att ställas på entreprenörer.

8.2.4 Hushållnings- och kretsloppsprincipen (2 kap. 5 § miljöbalken)

Vindkraft är en energikälla som har en viktig del i den gröna omställningen för ökad produktion av förnybar el. Vid avveckling av verksamheten kommer vindkraftverken kunna återvinnas eller återanvändas i den utsträckning det är möjligt och ekonomiskt försvarbart.

Vindkraft till havs bidrar även till en god hushållning med markytor på land eftersom vindkraftparken inte upptar några stora landområden, vilka då kan användas till annat.

8.2.5 Val av plats (2 kap. 6 § miljöbalken)

Bolaget har utfört en omfattande lokaliseringsutredning och utifrån olika parametrar som tekniska, miljömässiga och sociala förutsättningar, däribland medelvind och vattendjup, möjliga alternativ till landanslutning samt efterfrågan på förnybar el i området, valt lämplig plats för placering av vindkraftparken. Genom väl utvalda lokaliseringar, på områden med rätt djupförhållande, minskar kostnader för drift och underhåll, vilket är en tung utgiftspost under driftstiden. Avståndet till land påverkar också kostnad för elanslutning. De havsplaner som finns för området anger till stor del generell användning och stora delar av ansökansområdet ligger utanför havsplaneområdet. Lokaliseringen för vindkraftparken Långgrund har valts med utgångspunkt i vad som är lämpligt med hänsyn till ändamålet, vilket är att producera stora mängder förnybar el nära stora elkonsumenter med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö.

Bolaget kommer att vid utformandet vindkraftparken vidta åtgärder för att möjliggöra samexistens mellan vindkraftsetableringen och övriga intressen i området.

Den genomförda lokaliseringsutredningen samt miljöbedömningarna visar att vindkraftparken Långgrund är lämpligt lokaliserad. Planerad verksamhet ligger till stor del även i linje med kommunens gällande översiktsplan och i linje med de av regeringen beslutade havsplanerna.

8.2.6 Artskydd

Enligt praxis anses artskyddsförordningen (2007:845) vara en precisering av vad som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Skyddet för arter ska därmed beaktas genom iakttagande av de allmänna hänsynsreglerna.

I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs de bedömda konsekvenserna på de berörda arter som omfattas av artskyddsförordningens bestämmelser.

Bolaget har utrett vilka fågelarter som förekommer i området och som skulle kunna påverkas av den planerade vindkraftparken. Den eventuella störning som den planerade

vindkraftparken skulle kunna ge upphov till bedöms sakna betydelse för att bibehålla populationen av relevanta fågelarter på en tillfredsställande nivå eller att återupprätta populationen till den nivån enligt 4 § artskyddsförordningen. Den planerade verksamheten omfattas inte heller av något annat förbud enligt bestämmelsen.

Mot bakgrund av bedömda konsekvenser och åtaganden om skyddsåtgärder till undvikande av störning för säl, tumlare och fladdermöss, kommer den planerade verksamheten inte heller att aktualisera förbudet i 4 a § artskyddsförordningen.

Den planerade vindkraftparken Långgrund kommer därmed att kunna bedrivas på ett sätt som möjliggör att artskyddet kan upprätthållas och att verksamheten kommer att bedrivas på ett sätt som inte åsidosätter förbuden i artskyddsförordningen.

8.3 Tillåtlighet enligt 3 kap. miljöbalken

Det finns inom vindkraftparken och i närområdena utpekade riksintressen.

Inledningsvis hänvisar bolaget till förordningen (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi som premierar utbyggnaden av förnybar energi. Av förordningen följer bland annat att i planerings- och tillståndsförfarandet ska medlemsstaterna säkerställa att uppförandet och driften av kraftverk och anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor prioriteras vid avvägningen av rättsliga intressen i det enskilda fallet.

Det finns ett stort samhällsligt intresse för energiproduktion, där den planerade vindkraftparken Långgrund har potential att bidra med ett stort tillskott av förnybar energi i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Vindkraftparken kommer att utgöra en väsentlig del i den nödvändiga utbyggnaden av havsbaserad vindkraft och förenlig med en god hushållning med mark- och vattenområden. Vindkraftsetableringen är således av övervägande allmänintresse

I det följande görs en genomgång av användningen av havsområdet för vindkraftverksamhet i relation till de andra intressen där det har funnits anledning att göra en konsekvensbedömning enligt miljökonsekvensbeskrivningen, se vidare i miljökonsekvensbeskrivningen.

8.3.1 Yrkesfiske

Endast en mycket liten del av ansökansområdet omfattas av riksintresset för yrkesfiske.

Under anläggningsfasen, liksom avvecklingsfasen, kommer båttrafiken att öka inom området för det planerade vindkraftområdet och områdena för lokalisering av kabelkorridorer. Fisket kan påverkas högst lokal och temporärt genom att arbetsområdet inte blir tillgängligt för yrkesfiske av säkerhetsmässiga skäl. Nedläggningen av kablar kommer också sannolikt att begränsa tillgängligheten för fiske i området. I nuläget bedrivs dock inte något storskaligt fiske inom kabelkorridorerna. Under anläggningsfasen kan nät- och garnfiske i kabelkorridorerna påverkas negativt, men endast temporärt. Höga ljud från eventuell pålning kan förekomma, vilket har bedömts som måttlig påverkan utan skyddsåtgärder. All påverkan under anläggningsfasen är kortvarig och temporär varför påverkan under

anläggning och avvecklingsfasen bedöms vara försumbar, vilket inkluderar nedläggning av kablar.

Under driftfasen kan yrkesfiske i viss mån begränsas, främst i områdena närmast vindkraftverken även om vindparken kommer vara öppen för fartygstrafik, inklusive fiskefartyg, men eventuellt med vissa restriktioner, t.ex. att bottentrålning inte får förekomma inom vindparken och där kablar finns, vilket kan innebära en mindre undanträngning av yrkesfisket inom de begränsade områdena längs kabelsträckningen. Denna undanträngning innebär endast en marginell påverkan på yrkesfisket eftersom det enligt tillgängliga data inte registrerats någon bottentrålning alls i de aktuella områdena under 2019 eller 2020.

Fiske med andra metoder såsom burfiske, långrev och pelagisk trålning kommer att kunna fortgå som vanligt.

För fritidsfisket kan vissa potentiella anläggningsarbeten i inloppen till landtagen, och inom ansökansområdet påverka fisket negativt. Vidare kommer mindre områden kring kusten kopplat till kabelkorridorerna och vindkraftparken bli otillgängliga för fritidsfiske under en viss tid. Det mesta fritidsfisket sker emellertid närmare kusten och eventuell påverkan är i sådant fall primärt begränsad till anläggningskedet av anslutningskablar.

Det förväntas även uppkomma positiva effekter för yrkes- och fritidsfisket till följd av att nya habitat kommer växa fram kring fundamenten, vilket kan gynna fisket på sikt.

Sammantaget bedöms etableringen av den planerade vindkraftparken Långgrund bli obetydlig med försumbara konsekvenser.

Rapport avseende påverkan på yrkesfiske återfinns i sin helhet i bilaga E till miljökonsekvensbeskrivningen.

8.3.2 Naturvård, kulturvård och friluftsliv

En viss fysisk påverkan på botten kommer uppstå inom riksintresse för naturvård Södermanlands kust och skärgård och Östergötlands skärgård då delar av vindparken och exportkablar dras inom dessa områden. Landtag Marviken ligger inom ett riksintresse för friluftsliv. Dessa värden påverkas inte av kabeldragning. Det uppkommer ingen påverkan på något riksintresse vid landtagen och påverkan bedöms sammantaget som försumbar.

Sammantaget bedöms ansökt verksamhet inte påverka naturvård, kulturmiljön eller friluftsliv mer än visuellt.

8.3.3 Luftfart

Två flygplatser kan beröras av vindkraftparken, Skavsta flygplats på ett avstånd av cirka 33 km och Norrköping flygplats på cirka 60 km. En flyghindersanalys har utförts av Luftfartsverket och ingen av flygplatserna motsätter sig ansökt verksamhet. Påverkan på riksintresse för luftfart bedöms därmed som acceptabel med de skyddsåtgärder som föreslås eftersom ingen påverkan då uppkommer på luftfarten. Bolaget åtar sig att bekosta nödvändiga förändringar i flygplatsernas verksamhet.

8.3.4 Sjöfart, farleder och stråk

Den planerade vindkraftparken Långgrund är placerad i sjöstråket främst in mot hamnarna i Oxelösund och Norrköping eller Nynäshamn och Södertälje.

Det finns 20 farleder inom 10 nautiska mil runt den planerade vindkraftparken. Ingen allmän farled passerar direkt genom delområdena. En mindre led (lotsled kallad i SJV data) går genom delområde 2. Skillnaden i distans för de mest frekventa fartygsrutterna i området för att undvika vindkraftparken är försumbar.

För att minimera risken för sjöfart föreslås ett flertal villkor, bl.a. att vindkraftparkens utformning och sjösäkerhetshöjande åtgärder ska fastställas efter samråd med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen. Sjöfartsverket ska också, innan anläggningsåtgärder påbörjas, informeras om uppgifter av betydelse för sjötrafiken. Innan anläggningsåtgärder påbörjas ska dessutom samråd ske med Sjöfartsverket och Transportstyrelsen om särskilt sjösäkerhetshöjande åtgärder behöver vidtas till skydd för sjöfarten under anläggningsfasen. Till grund för dessa åtgärder ska en nautisk riskanalys tas fram. Bolaget ska också utreda och kartlägga vindkraftparkens potentiella påverkan på radiotäckningen från Sjöfartsverkets radiostationer. Någon påtaglig påverkan på riksintresset för sjöfart enligt 3 kap. 8 § miljöbalken bedöms därför inte.

För en utförlig beskrivning av påverkan, se bilaga T till miljökonsekvensbeskrivningen.

8.3.5 Totalförsvaret

Ansökansområdet inklusive kabelkorridorer ligger inte inom publika områden av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Sjöövningssområdet Nåttarö (TM0300) ligger norr och öster om projektområdet för vindkraftparken Långgrund. Åtta kilometer norr om delområde Långgrund 1 finns riksintresse för totalförsvarets militära del på land Askö skjutfält (TM0021). Runt detta finns, på 7,5 km avstånd från delområde Långgrund 1, ett område för omgivningspåverkan med avseende på buller och annan risk.

Försvarsmakten har under samrådsfasen motsatt sig projektet. Bolaget kommer ha en fortsatt dialog i syfte att finna förutsättningar för samexistens. Förutsatt att tillstånd medges kommer utformning av vindkraftparken att ske i dialog med Försvarsmakten.

Förutsättningar finns för samexistens mellan intressena för energiproduktion och totalförsvarets intressen. Bolagets bedömning är att verksamheten inte kommer att medföra påtaglig skada på riksintresset enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

8.4 Tillåtlighet enligt 4 kap. miljöbalken

I 4 kap. miljöbalken behandlas de geografiska hushållningsbestämmelserna. De anger bl.a. områden som i sin helhet är av riksintresse på grund av sina natur- och kulturvärden, vilka ger ett grundläggande skydd mot exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön som påtagligt kan skada områdenas bevarandevärden.

Större delen av den planerade vindkraftparken och flera av de föreslagna kabelkorridorerna omfattas av riksintresset avseende kustområdena och skärgårdarna i Södermanland och

Uppland från Oxelösund till Herräng och Singö enligt 4 kap. 2 § miljöbalken, där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

En liten del av den planerade vindkraftparkens södra del samt två av de föreslagna kabelkorridorerna omfattas av riksintresset för de s.k. obrutna kustområdena enligt 4 kap. 3 § miljöbalken. En stor del av vindkraftparken och samtliga kabelkorridorer, helt eller delvis, omfattas av riksintresset för de s.k. högexploaterade kustområdena i 4 kap. 4 § miljöbalken.

De föreslagna etableringarna kommer inte att påverka människors möjligheter att bedriva friluftsliv i berörda områden. Vindkraftområdet kommer inte att stängas annat än i korta perioder och punktvis i samband med byggnation. Segling, fritidsfiske och övrig friluftsvksamhet kommer även fortsättningsvis vara tillåten och möjlig. Vindkraftparken kommer därmed inte påverka människors möjligheter att bedriva friluftsliv och innebär inte någon påtaglig skada på områdenas bevarandevärden.

Avgränsningen för 4 kap. 3 § miljöbalken är de anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1 och 4 a § 1-11. Uppförandet av en vindkraftpark enligt 9 kap. miljöbalken omfattas, däremot inte nedläggning av kabel. Bolaget gör bedömningen att den planerade vindkraftparken ligger utanför det område som bör anses som ett kustområde eller skärgård eftersom det planerade vindkraftområdet ligger i havet utanför skärgården. Kustområdet kan inte anses omfatta hela området till territorialgränsen. Anläggandet av vindkraft inom riksintresset för obruten kust bör därmed anses tillåtligt. De föreslagna etableringarna kommer endast att påverka kulturhistoriska upplevelsevärden. Den sammanvägda påverkan på riksintresset är därför låg.

Anläggande av vindkraft omfattas inte av 4 kap. 4 § miljöbalken. Med hänsyn till att de föreslagna etableringarna endast kommer att påverka kulturhistoriska upplevelsevärden, innebär inte den planerade vindkraftparken någon påtaglig skada på områdenas natur- och kulturvärden och ska därför anses tillåtligt.

8.5 Tillåtlighet enligt 5 kap. miljöbalken

8.5.1 Miljö kvalitetsnormer för vatten

Den planerade vindkraftparken bedöms inte påverka möjligheten att nå fastställda miljö kvalitetsnormer för havsmiljön.

Den ansökta verksamheten bedöms inte heller medföra en otillåten försämring av vattenförekomstens ekologiska eller kemiska status, eller äventyra möjligheten att nå fastställda miljö kvalitetsnormer varför verksamheten är tillåtligt enligt 5 kap. 4 § miljöbalken.

8.5.2 Miljö kvalitetsnormer för luft

Den planerade vindkraftparken bedöms inte påverka möjligheten att nå fastställda miljö kvalitetsnormer för luft. Vindkraft kan snarare bidra till att uppnå gällande normer.

Under anläggnings- och avvecklingsskedet för vindparken sker utsläpp till luft främst från de fartyg och maskiner som används under arbete, samt från transporter till och från ansökansområdet.

8.5.3 Miljö kvalitetsnormer för buller

Under byggtiden, samt vid framtida eventuella underhållsåtgärder, kommer störningar i form av ljud från byggmaskiner förekomma tillfälligt. Störningarna är dock övergående och tidsbegränsade och bedöms inte medföra att miljö kvalitetsnormer för buller överskrids.

9. EKONOMISK SÄKERHET FÖR AVVECKLINGSKOSTNADER

Syftet med en ekonomisk säkerhet är att säkerställa finansiering av nedmontering och andra återställningsåtgärder som verksamheten kan föranleda.

Bolaget har föreslagit en ekonomisk säkerhet om 7,3 miljoner kronor per uppfört verk. Bolaget har gjort en beräkning avseende kostnaden för nedmontering av parken, se bilaga VII. Med hänsyn till säkerhetsbeloppets storlek och den förhållandevis långa tid som säkerheten ska ställas, menar bolaget att det är skäligt att säkerheten byggs upp successivt genom etappvisa avsättningar, se förslag till villkor.

10. KONTROLL AV VERKSAMHETEN

Bolaget kommer att kontrollera verksamheten enligt tillämpliga bestämmelser om egenkontroll och kommer att ge in ett förslag till kontrollprogram till tillsynsmyndigheten, se förslag till villkor.

11. SAMRÅD

Ansökan har föregåtts av ett samrådsförfarande enligt 6 kap. miljöbalken. Vad som framkommit vid samråden har beaktats vid upprättandet av miljökonsekvensbeskrivningen och ansökan. En samrådsredogörelse bifogas, se bilaga IV.

12. ÖVRIGT

12.1 Tillståndets giltighetstid

Ett modernt vindkraftverk har idag en livslängd på cirka 30–35 år. Arbetet pågår hos leverantör och ägare för att utveckla denna livslängd, vilket märks tydligt på framför allt serviceavtalen som tecknas för vindkraftverk under driftskedet och som numera ofta har en avtalslängd på 30 år. Därutöver bör lämplig tid lämnas för avvecklingsskedet.

Bolaget föreslår att tillståndet ska gälla i 45 år från lagakraftvunnen dom. Föreslaget medger tid för detaljprojektering, byggnationsskede, driftskede och avvecklingsskede anpassad till framtida teknik.

12.2 Tidplan

Processen för etablering av en havsbaserad vindkraftpark är omfattande och kräver flera tillstånd i olika parallella processer samt omfattande undersökningar och planering. Tiden

för när anläggningen kan påbörjas är beroende av dessa faktorer, bl.a. behöver tillståndsprocesserna handläggas parallellt för att undvika att tidpunkt för anläggningsstart försenas. Därtill är tidsåtgången beroende av säsong, väder och tillgång till för ändamålet nödvändiga fartyg. Det är mot den bakgrunden motiverat att igångsättningstiden för den miljöfarliga verksamheten och arbetstiden för vattenverksamhet fastställs till 15 år från laga-kraftvunnen dom.

12.3 Verkställighetsförordnande

Vad gäller yrkandet om verkställighetsförordnande enligt 22 kap. 28 miljöbalken vill bolaget understryka att det är angeläget ur både nationellt och internationellt perspektiv att uppföra anläggningar för grön energi i klimatomställningen. Industrin och transportsektorn efterfrågar mer förnybar energi för att kunna ställa om till en mer hållbar industri- och transportsektor.

Det är därför av vikt att sökanden i ett så tidigt stadium som möjligt ges möjlighet att komma i gång med förberedande arbeten som framför allt detaljprojektering, etablera mätsystem för vind och kunna genomföra kontrollprogrammets förberedande fas.

12.4 Oförutsedd skada

Bolaget föreslår att tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada bestäms till fem år räknat från arbetstidens utgång.

12.5 Prövningsavgift

Kostnaderna för att genomföra de åtgärder och uppföra de anläggningar som behövs för den ansökta vattenverksamheten beräknas överstiga 100 miljoner kronor. Därmed ska grundavgiften för prövning av ansökan enligt 3 kap. 4 § förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken bestämmas till 400 000 kronor.

12.6 Aktförvarare m.m.

Som aktförvarare för Nyköpings kommun föreslås Lena Brolin, lena.brolin@nykoping.se, tel: 0155-24 89 52, Nyköpings kommun, Informationsförvaltningen, Stadshuset Stora Torget, 611 83 Nyköping.

Som aktförvarare för Oxelösunds kommun föreslås Annelie Ljungwald, registrator@oxelosund.se, tel: 0155-380 00, Kommuncenter, Oxelösund kommun2, Järntorget 7-9, 613 81 Oxelösund.

Som aktförvarare för Trosa kommun föreslås Tove Levelind, registrator@trosa.se, tel: 0156-520 00, Trosa kommun, Västra Långgatan 4-5 Trosa.

Som aktförvarare för Norrköpings kommun föreslås Hannes Abrahamsson, norrkoping.kommun@norrkoping.se, tel: 011-15 67 26, Kontaktcenter, Norrköping kommun, Trädgårdsgatan 21, 601 81 Norrköping.

Som aktförvarare för Söderköpings kommun föreslås Christina Sandell, christina.sandell@soderkoping.se, tel: 0121-183 24, Söderköping kommun, Kommunledningskontoret, Storängsallén 20, 614 80 Söderköping.

Ansökan kungörs lämpligen i tidningarna Länstidningen Östergötland, Norrköpings tidningar, Nynäshamnsposten, Skärgårdstidningen, Södermanlands Nyheter, Östgötakorrespondenten och Östra Sörmlandsposten.

Kontaktperson hos bolaget är Per Edström, per@sveavindoffshore.se, tel: 073-067 42 56.

Svea Vind Offshore AB, genom

Ingela Sundelin

Arvid Sundelin

Katarina Johansson

BILAGOR (UTAN ANGIVANDE AV UNDERBILAGOR)

Bilaga I. Karta över ansökansområdet samt kabelkorridorer samt dess koordinater

Bilaga II. Teknisk beskrivning

Bilaga III. Miljökonsekvensbeskrivning

Bilaga IV. Samrådsredogörelse

Bilaga V. Rådighet medgivande för allmänt vatten från Kammarkollegiet

Bilaga VI. Nyttjanderättsavtal/rådighet enskilt vatten för enskilda fastighetsägare

Bilaga VII. PM för beräkning av ekonomisk säkerhet

6

§ 84

KS 2023/109

Delårsbokslut med helårsprognos 2023 för Trosa kommun

Beslut

Kommunstyrelsen fördelar medel från central buffert med totalt 7 936 tkr enligt följande:

- 1 391 tkr överförs från Humanistiska nämnden/barnomsorg utbildning till följd av färre förskolebarn samt elever i grund- och gymnasieskola än vad som budgeterats.
- 9 327 tkr överförs till Vård- och omsorgsnämnden varav 1 327 tkr för fler äldre invånare än budgeterat och 8 000 tkr ökade LSS-kostnader.

Kommunstyrelsens förslag till Kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner kommunens delårsbokslut och helårsprognos 2023 per 2023-08-31.

Ärendet

Prognostiserat helårsresultat är 24,2 mkr, en negativ avvikelse mot budget med 4,9 mkr. Det är kostnadsökningar inom många områden men ökade pensionskostnader utmärker sig med en avvikelse på -18 mkr. Skattenettet har en positiv avvikelse på 16,8 mkr. Energi, livsmedel och transporter är kostnader som ökat kraftigt.

På kommunstyrelsen finns central buffert (16 600 tkr) för att bland annat kunna kompensera för ökade respektive minskade volymer för främst barnomsorg, skola och äldreomsorg. Volymökningen i verksamheterna underskred central buffert med 8 664 tkr vilket ger en positiv budgetavvikelse på kommungemensamma poster.

Ärendets beredning

Tjänsteskrivelse från kommunchef Johan Sandlund och ekonomichef Björn Alm
2023-10-18.

Delårsbokslut 2023 Trosa kommun

Delårsbokslut 2023 Trosabygdens bostäder AB

Delårsbokslut 2023 Trosa fibernät AB

Kopia till

Humanistiska nämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Kommunfullmäktige

Kommunkontoret
Björn Alm
Ekonomichef
0156-533 36
bjorn.alm@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-18
Diarienummer
KS 2023/107

Delårsbokslut per 31 augusti med helårsprognos 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fördelar medel från central buffert med totalt 7 936 tkr enligt följande:

- 1 391 tkr överförs från Humanistiska nämnden/barnomsorg utbildning till följd av färre förskolebarn samt elever i grund- och gymnasieskola än vad som budgeterats.
- 9 327 tkr överförs till Vård- och omsorgsnämnden varav 1 327 tkr för fler äldre invånare än budgeterat och 8 000 tkr ökade LSS-kostnader.

Kommunstyrelsens förslag till Kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige godkänner kommunens delårsbokslut och helårsprognos 2023 per 2023-08-31.

Ärendet

Sammanfattning resultat och prognos

Prognostiserat helårsresultat är 24,2 mkr, en negativ avvikelse mot budget med 4,9 mkr. Det är kostnadsökningar inom många områden men ökade pensionskostnader utmärker sig med en avvikelse på -18 mkr. Skattenettet har en positiv avvikelse på 16,8 mkr. Energi, livsmedel och transporter är kostnader som ökat kraftigt.

På kommunstyrelsen finns central buffert (16 600 tkr) för att bl. a kunna kompensera för ökade respektive minskade volymer för främst barnomsorg, skola och äldreomsorg. Volymökningen i verksamheterna underskred central buffert med 8 664 tkr vilket ger en positiv budgetavvikelse på kommungemensamma poster.

Måluppfyllelse

Enligt styrmodell Trosa kommun anses god ekonomisk hushållning uppfyllt när de finansiella målen är uppfyllda och 75 procent av övriga mål är uppfyllda. I delårsbokslutet ska prognos för måluppfyllelse redovisas.

Av kommunfullmäktiges åtta verksamhetsmål bedöms fyra mål att uppfyllas, tre att uppfyllas delvis och ett mål att inte uppfyllas. Kommunfullmäktiges finansiella mål

bedöms inte uppfyllas för året.

Helårsprognosen är att 50 procent av verksamhetsmålen uppfylls och det finansiella målet inte uppfylls. Inom två av sex områden uppfylls de högt ställda målen. Områdena är "medborgarnas behov och önskemål" och "engagemang".

Trots det så är den sammantagna bedömningen att Trosa kommun inte fullt ut kommer att uppnå god ekonomisk hushållning i förhållande till kommunfullmäktiges mål.

Fortsatt ställningstagande exploateringsredovisning/Avvikelse redovisningsprincip

Den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) framhåller att god ekonomisk hushållning gäller. Rådet för kommunal redovisning (RKR) har gett ut en ny rekommendation (RKR R2 Intäkter) som bland annat beskriver att redovisning av investeringsbidrag ska ske under byggnadstiden (undantaget offentliga bidrag).

Investeringsbidrag syftar till att:

- Bidra till utbetalningar under byggnadstiden
- Bidra till framtida avskrivningskostnader

Rekommendationen innebär att intäkterna istället förbrukas direkt och därmed inte matchar avskrivningskostnaderna kommande år. Rekommendationen innebär vidare att resultatnivåerna kommer variera kraftigt mellan åren. Den nya rekommendationen kan då också inverka negativt på kommande generationers rätt till bibehållen förmögenhet i kommunen.

Trosa kommun fortsätter att redovisa enligt tidigare normering med hänvisning till god ekonomisk hushållning, både på kort och lång sikt.

Kommunstyrelsens centrala buffert

Medel från central buffert utdelas enligt beslutade kriterier i styrmodellen. Bufferten ska kunna täcka ett negativt skatteutfall och ökade pensionskostnader. Bufferten ska även täcka ökade respektive minskade volymer inom barnomsorg, skola och äldreomsorg samt ökade LSS-kostnader som inte kunnat förutses.

I 2023 års buffert finns 16 600 tkr. Enligt avstämning per 31/8 beräknas 1 391 tkr fördelas från Humanistiska nämnden för minskade volymer och 9 327 tkr fördelas till Vård- och omsorgsnämnden, totalt ett netto om 7 936 tkr. D v s. 8 664 tkr mindre än central buffert vilket påverkar kommunens resultat positivt med samma belopp.

Johan Sandlund
Kommunchef

Björn Alm
Ekonomichef

Bilagor

Delårsbokslut 2023 Trosa kommun
Delårsbokslut 2023 Trosabygdens bostäder AB
Delårsbokslut 2023 Trosa fibernät AB

Delår 2023

Trosa
KOMMUN

INLEDNING

Syfte med delårsrapport	3
Organisation	4

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	5
Händelser av väsentlig betydelse	11
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	17
Balanskravsresultat	25
Väsentliga personalförhållanden	26
Förväntad utveckling	28

RÄKENSKAPER

Resultaträkning med resultatprognos och helårsbudget	32
Balansräkning	33
Noter	34
Driftsredovisning jämfört med budget	43
Investeringsredovisning	44

REVISIONSBERÄTTELSE

Syfte med delårsrapport

Med hänsyn till krav på snabb information och med beaktande av kostnadsaspekter samt för att undvika upprepning av tidigare lämnad information, kan kommunen välja att i mindre omfattning än i årsredovisningen tillhandahålla information i sina delårsrapporter.

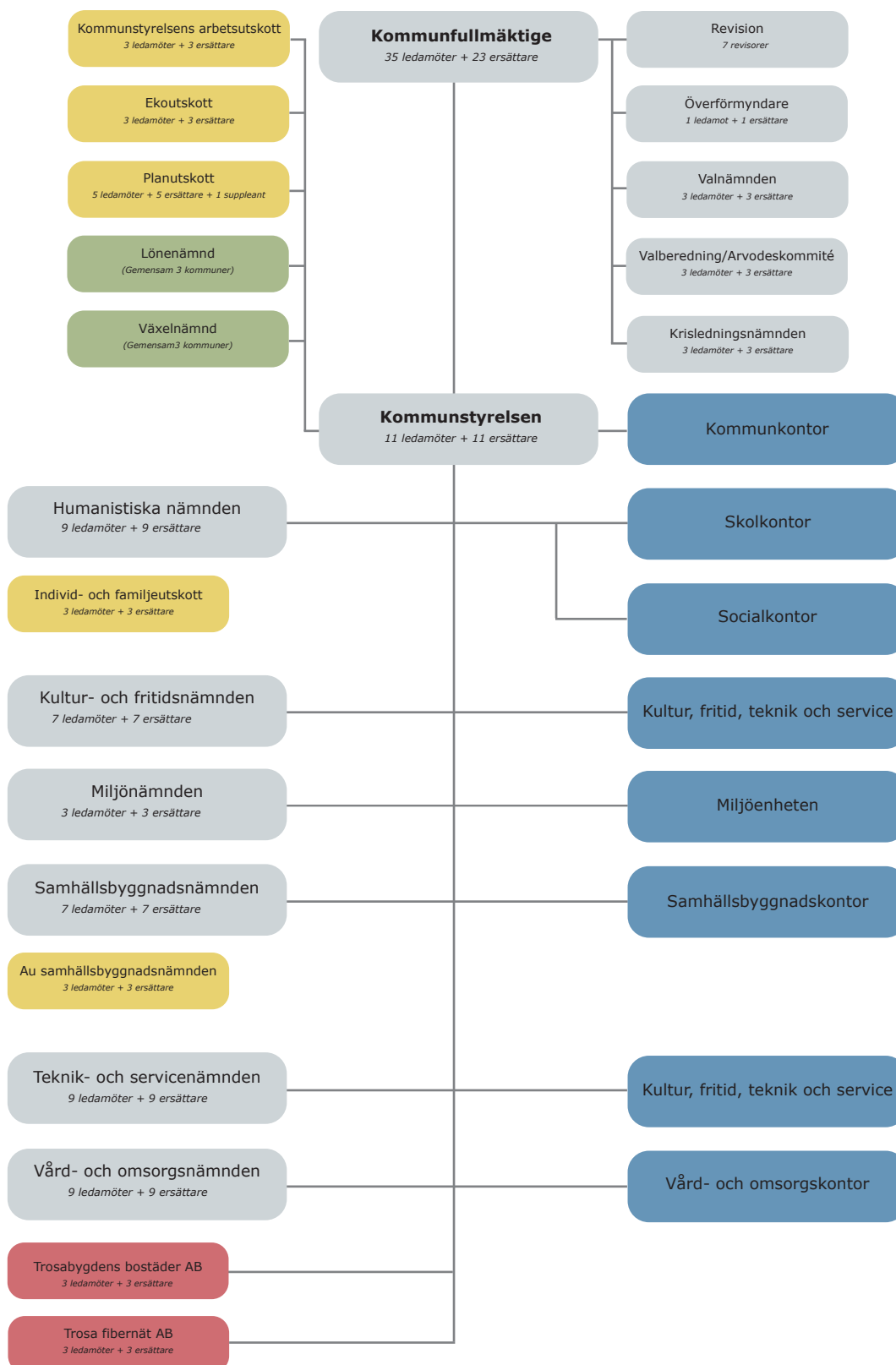
Den som har tillgång till delårsrapporten förutsätts även ha tillgång till kommunens senaste årsredovisning. Följaktligen lämnar delårsrapporten

information främst om händelser och omständigheter som avser tiden efter senaste årsredovisningen.

En delårsrapport ska innehålla en resultaträkning, en balansräkning, upplysningar i not och en förenklad förvaltningsberättelse.

I nämndernas egna delårsrapporter finns mer detaljerad information om de olika verksamheterna.

Organisation

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Trosa kommuns resultat och ställning påverkas i hög grad av omvärldsfaktorer som konjunktur, befolkningsutveckling, arbets- och bostadsmarknad samt lag- och regeländringar. Dessa kan också beskrivas i termer av olika risker som kommunen ska hantera och förhålla sig till.

I tabellen nedan sammanfattas några risker som identifieras för kommunkoncernen och kommunen.

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Konjunkturedgång	Minskade skatteintäkter	Kommunala koncernen	Strategisk planering Budgetföljsamhet
Befolkning	Risk för att befolkningstillväxt blir annan än den prognosticerade. Lägre skatteunderlag än budgeterat alternativt utökade lokalbehov.	Kommunala koncernen	Kontinuerlig uppföljning av befolkningsutveckling. Fortsatt arbete med lokalförordningsplan och lokalstyrgrupp.
Fortsatt pandemi-utbildningsskuld	Negativ påverkan av möjligheten att bedriva undervisning	Förskola, grundskola, gymnasium, vuxenutbildning	Distansstudier, förlängda studietider
Minskade verksamhetsintäkter	Konjunkturedgång, inflation och räntehöjning påverkar intäkter inom samhällsbyggnads- och miljöområdet.	Samhällsbyggnad	- Kontinuerlig uppföljning av intäkter. - Årlig taxeöversyn
Ökad arbetslöshet och svårigheter för nyanlända att komma in på arbetsmarknaden	Fler söker försörjningsstöd	Individ- och familjeomsorg (IFO)	Ökat samarbete med Arbetsförmedling. Organisationsändring från maj 2021 med AME och Integration
Ny socialtjänstlag – Framtidens socialtjänst	Oklart när beslut om ny socialtjänst tas. Oklart med kostnadsutveckling	IFO Vård- och omsorgsnämnden	Följer tidsplanering av införande av ny lag.
Ny lagstiftning - äldreomsorgslag	Ny lag som eventuellt höjer ambitionsnivån inom äldreomsorg med ökade kostnader som följd	Äldreomsorg	Förbereda förändring i god tid
Ny lagstiftning – lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)	Nytt lagförslag ute på remiss, ger ökade kostnader för kommunen.	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	Bevaka den statliga finansieringsprincipen
Fast omsorgskontakt i hemtjänsten	Nytt lagförslag om fast omsorgskontakt i hemtjänsten	Ökade kostnader för att införa fast omsorgskontakt	Bevaka den statliga finansieringsprincipen
Ny lagstiftning – fastighetsnära insamling återvinning 2024-2027	Producentansvarsorganisationerna ska ersätta kommunerna för insamling och övriga kostnader för hanteringen av förpackningsavfallet.	Teknik och service - avgift renhållning	Naturvårdsverket har fattat beslut om föreskrifter om ersättning till kommuner för insamling av förpackningar. TK behöver nu kartlägga konsekvens av den.
Verksamhetsrisk			
Personal	Oförmåga att upprätthålla planerad bemanning.	Alla verksamheter	- Vikariepool - Friskvårdsinsatser
	Negativa effekter på personal, resultat och kvalitet. Rekrytering – brist på kompetens		- Lång handledning av nyanställda - Internt chefsförsörjningsprogram - Arbeta för att fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare
El/energikostnader	Drastiskt höjda kostnader fortlöper över tid	Kommunala koncernen	Avtal, energieffektiviseringar
Elbrist	Elransonering	Kommunala koncernen	Beredskap, reservkraft
Ökade kostnader	Kostnader på trä, metall, plast, halvledare mm fortsatt hög, projekt- och underhållskostnader påverkas	Kommunala koncernen	Bevaka och prioritera, investeringsprövning
Långa leveranstider material	Långa leveranstider, varubrister, förseningar i projekt och underhåll	Kommunala koncernen	Planering av projektgenomförande, bedöma ledtider tidigt i projekt
Livsmedelskostnader	Väsentligt höjda livsmedelskostnader	Teknik- och service, förskola, grundskola, vård och omsorg	Matsedelsplanering, svinnhantering
Välfärdsbrott bidrag föreningar	När välfärdssystem nyttjas på felaktigt sätt får det stor samhällspåverkan. Utbetalning av föreningsbidrag kan utgöra risk	Kultur- och fritid	Översyn av bidragsregler och rutiner kopplat till utbetalningar ska göras 2023.
Finansiell risk			
Ränterisk	Hög skuldsättning,	Kommunala koncernen	Finanspolicy
	Betydande kostnadseffekter vid ökad räntenivå		Investeringsprövning

OMVÄRLDEN

Konjunkturinstitutet september

Svensk ekonomi har gått in i en lågkonjunktur. För att stävja inflationen och landa inflationsförväntningarna kring inflationsmålet har Riksbanken höjt styrräntan snabbt det senaste året och fler höjningar är att vänta. Hög inflation och stigande bolåneräntor gröper ur hushållens köpkraft och hushållen ser generellt sett dystert på framtiden. Sysselsättningen har hittills utvecklats starkare än förväntat trots konjunkturedgången, men kommer att utvecklas svagare framöver. Arbetslösheten prognostiseras stiga till 8,3 procent det andra halvåret nästa år. Sverige har fortsatt starka offentliga finanser.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) Makronytt augusti

Hög inflation urholkar köpkraften

Global ekonomi präglas fortsatt av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Bakgrunden är, som bekant, de störningar som rubbat utbud och efterfrågan, där pandemin, Rysslands anfallskrig mot Ukraina och expansiv ekonomisk politik mynnat ut i den exceptionella inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022. Utgången väntas ge två år av svagare global tillväxt. Den ekonomiska politiken, och penningpolitiken i synnerhet, har lagts om för att få kontroll över inflationen. Vad som förvånar är att arbetsmarknaderna ännu står så starka. I likhet med omvärlden har även svensk arbetsmarknad visat sig motståndskraftig, men bedömningen är att den lägre efterfrågan (BNP) i år kommer att leda till en avmattning på arbetsmarknaden framöver. Efterfrågan tar fart igen under 2024 då inflationen sjunker tillbaka till målnivåer och centralbankerna anpassar politiken med att inleda en följd av räntesänkningar. Fortfarande går det dock inte att utesluta att sysselsättningsgraden blir fortsatt hög, vilket håller emot en försvagning. Utvecklingen för svensk inflation tyder på ett bredare och mer varaktigt förlopp än i tidigare prognoser. För kommuner och regioner spiller den starka arbetsmarknaden på kort sikt över i ett starkare skatteunderlag. I reala termer har bilden dock inte förändrats, sektorns köpkraft faller i år och blir mycket svag nästa år.

Två svaga år för svensk ekonomi

Den inhemska efterfrågan som försvagades andra halvåret i fjol, fortsätter att dämpas av den höga inflationen och den penningpolitiska åtstramningen. Svenska hushåll, som i en internationell jämförelse har rörliga boräntor i större utsträckning och högre skuldkvot, påverkas snabbt av det allt högre ränteläget. Samtidigt som både energi- och livsmedelspriser, liksom övriga varor och tjänster, bidragit till inflationsuppgången. Investeringarna, exklusive bostadsmarknaden, har dock stått emot förvånansvärt starkt. Stora nödvändiga och påbörjade investeringar i grön omställning bidrar sannolikt. Även exporten har hittills utvecklats relativt starkt. Den svaga kronkursen och en mindre räntekänslig omvärld, har gynnat exportsektorn.

I drygt ett år har det prognostiserats att svensk ekonomi går in i lågkonjunktur under 2023. Trots att BNP-utfallet för första kvartalet i år var betydligt mer positivt än vi förutspådde i vårens prognos, framstår med allt större tydlighet att 2023 kommer att bli ett svagt år för svensk BNP-utveckling. Det kan tyckas konstigt men utfallet visar att hushållen fortsätter att dra ner betydligt på sin konsumtion, och att BNP-utvecklingen i stor utsträckning hölls uppe av en ökad lagerstock. I statistiken för BNP var dessutom produktionen högre än efterfrågan innan avstämning. Det är troligen en delförklaring till att arbetade timmar utvecklades betydligt starkare första kvartalet i år än prognostiserat. Indikatorer som kommit under sommaren pekar i samma riktning. BNP-indikatorn för andra kvartalet visar på en mycket svag BNP-utveckling under våren. Indikatorer för hushållens konsumtion pekar på en oförändrad utveckling på en relativt svag nivå. Dessutom, verkar konjunkturen i vår nära omvärld, särskilt Tyskland, bli allt svagare vilket kommer att ha en inbromsande effekt på exporten. Sammantaget minskar svensk BNP-utveckling med -0,6 procent i år, något högre än prognosen i våras beaktat det starka utfallet för första kvartalet i år.

Svag efterfrågan men stark arbetsmarknad - går det ihop?

Riksbankens huvudsakliga medel för att strama åt ekonomin är genom styrräntan. Enligt skolboken blir konsumtion och investeringar dyrare när räntan höjs vilket i sin tur minskar efterfrågan. Produktionen anpassas till detta nya läge och arbetslösheten ökar. Fler får då lägre inkomst vilket ytterligare dämpar efterfrågan och tack vare att allt fler blir prismedvetna får företagen svårt att höja sina priser. Företagens vinstmarginaler pressas och löneökningar för kvarvarande personal blir allt magrare. Sammantaget leder lägre pris- och löneökningar till lägre inflation i ekonomin.

Utifrån resonemanget ovan kan den svaga efterfrågan och starka arbetsmarknaden som vi ser idag vara en motsägelse. Det behöver det dock inte vara om vi tar med tidsaspekten. Penningpolitikens effekt på inflationen tar vanligtvis 1-2 år. Eftersom det endast gått drygt ett år sedan serien av räntehöjningar inleddes är det rimligt att utgå ifrån att konsekvenserna av höjningarna ännu inte visat sig fullt ut. Ett tecken på att arbetsmarknaden ändå mattats är att arbetslösheten, från en lång period med minskningar, nu i år verkar ha stabiliserats på cirka 7,3 procent. Sysselsättningen visar däremot inga sådana tecken och statistiken för juni visade att den fortsatte att öka. En tillkommande faktor är hur mycket styrräntan påverkar bostadsräntorna som hushållen möter. Att bankernas bruttomarginal på bolån har gått ner (bolåneränta-finansieringskostnad) tyder på att bankerna inte har vältrat över hela den ökade kostnaden på sina kunder vilket mildrar effekten av penningpolitiken.

Samtidigt verkar det finnas strukturella faktorer som motverkar. Investeringarna i grön omställning kräver både kapital och arbetskraft och bidrar till att hålla uppe produktionen. Tydliga tecken på kompetensbrist på arbetsmarknaden verkar bidra till att företagen behåller sin personal längre än nödvändigt trots att efterfrågan avtar då de är oroliga att inte hitta samma kompetens när konjunkturen sedan vänder, så kallat "labour hoarding". Dessutom finns indikatorer som visar att företagens vinstmarginaler är fortsatt goda och att de därför har ekonomiska resurser att behålla personal ytterligare en tid. Hög inflation

och stram arbetsmarknad bidrar även kortsiktigt till en högre löneökningstakt. De löneavtal som ingicks i våras gav en högre nominell löneökningstakt kommande 24 månader än senaste åren. Samtidigt har reallönerna sjunkit kraftigt de sista två åren. Men ju svagare efterfrågan blir desto svårare och dyrare för företagen blir det att behålla överflödiga personal vilket till slut kommer ge en försvagning på både arbetsmarknaden och lönebildningen.

I takt med att inflationen tydligt faller tillbaka mot inflationsmålet prognostiserar vi en mindre åtstramande penningpolitik där Riksbanken påbörjar ett antal räntesänkningar under en längre period. Fördelen med en räntekänslig ekonomi är att genomslaget kommer relativt fort och bidrar till en återhämtning i hushållens konsumtion redan nästa år. Men det är en återhämtning som behöver anpassa sig till permanent högre prisnivåer i ekonomin och varaktigt lägre real disponibel inkomst. Sammantaget ökar BNP svagt med 1,2 procent nästa år och ekonomin befinner sig fortsatt i en lågkonjunktur. Vår medelfristiga kalkyl, givet att inga nya störningar inträffar, visar att långsamt förbättrade förutsättningar ger en större konjunkturuppgång 2025 innan ekonomin når balans i slutet av 2026.

Starkt skatteunderlag men svag köpkraft i kommunsektorn

Skatteunderlaget växer snabbt i nominella termer under perioden 2023-2026, i genomsnitt med 4,6 procent per år. Den genomsnittliga ökningen under de senaste tio åren (perioden 2013-2022) var 4,1 procent. Arbetsmarknaden har utvecklats starkt under det första halvåret 2023 och likaså lönesumman. En sämre utveckling på arbetsmarknaden främst under 2024 kommer dock leda till en inbromsning av skatteunderlagets ökningstakt. Därefter ökar skatteunderlaget i snabbare takt när konjunkturen återhämtar sig. Att vi ser en högre inflationsutveckling framöver jämfört med tidigare prognoser leder även till högre garantipensioner och därmed ökat skatteunderlag.

Trots den goda nominella utvecklingen så faller köpkraften, dvs det reala skatteunderlaget, med 2 procent i år och beräknas vara oförändrat nästa år för att därefter öka igen. I reala termer växer skatteunderlaget med 1,3 procent per år

2023–2026, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,6 procent. Trots den nominella uppväxlingen urholkas alltså kommunsektorns köpkraft drastiskt. Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar. Kostnaderna ökar avsevärt 2023 och 2024.

Sammantaget beräknas skatteunderlaget inte räcka till att finansiera en växande kommunal verksamhetsvolym i linje med den senaste tioårsperioden. Samtidigt är den demografiska utmaningen framöver större än tidigare: de i arbetsför ålder ska försörja allt fler (yngre och äldre). Särskilt de ökade behoven av omsorg och vård av äldre förutsätter allt större resurser.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Trosas invånare uppgår per sista augusti till 14 808 invånare, en ökning med 48 personer sedan årsskiftet.

Tabellen nedan redovisar antal invånare per åldersgrupp.

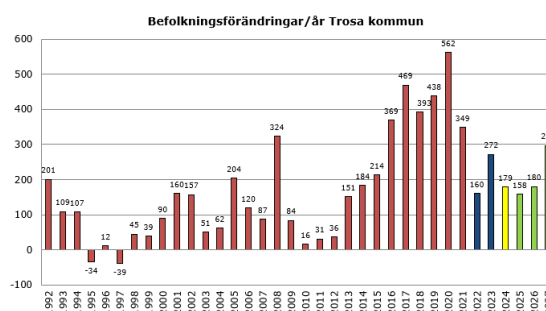
Åldersgrupp	Förändring sedan juli 2023	Förändring sedan augusti 2022	Antal personer i gruppen den sista augusti 2023
0 - 5 år	+14	-40	913
6 - 12 år	+7	+3	1 335
13 - 15 år	-1	+16	561
16 - 19 år	-6	+15	668
20 - 24 år	-12	-14	546
25 - 44 år	-4	-50	3 210
45 - 64 år	+10	+2	3 809
65 - 69 år	+2	+17	887
70 - 79 år	-1	-48	1 910
80 - 89 år	-3	+96	844
90 - år	-4	-2	125
Summa	+2	-5	14 808

Befolkningsökningen för året är på en lägre ökningstakt än tidigare år. En stor befolkningstillväxt ställer högra krav på den kommunala organisationen att hänga med när det gäller exempelvis förskole- och skolverksamhet, lokalförsörjning och teknisk infrastruktur. Åldersgruppen för barn i

förskoleålder har i år minskat vilket påverkar inom förskolan.

Grafen nedan visar årliga befolkningsförändringar i Trosa sedan 1992. Konjunkturläge och bostadsproduktion är viktiga parametrar som tydligt påverkar såväl in- som utflyttning. I spåren av finanskrisen 2008 var tillväxttalen i Trosa blygsamma och har sedan dess successivt ökat. De gula och gröna staplarna avser kommande år som budget 2024 och framåt bygger på.

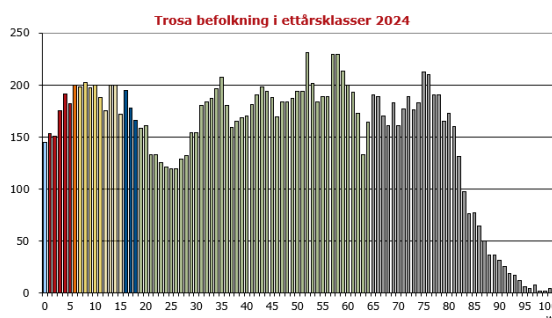
Befolkningsförändringar 1992-2021 med prognos 2022-2027 ¹

DEMOGRAFI

Invånarnas behov av service styr kommunens uppdrag. Befolkningens sammansättning, ålder och antal, är därför avgörande för all planering och styrning av kommande års verksamhet och uppdateras årligen i de gemensamma planeringsförutsättningarna.

Grafen nedan visar Trosas befolkning i ettårsklasser.

¹ Gemensamma planeringsförutsättningar, KS 2023-03-01

BOSTADSBYGGANDE

Val av linje för järnvägssatsningen Ostlänken har gjorts vilket innebär att detaljplanearbete för resecentrum har inletts.

Exploateringstrycket är fortfarande stort med många pågående projekt. Trosa kommun har fastställt fyra översiktsplaner under 2000-talet och arbetet med en femte översiktsplan är färdigställt under år 2020. Översiktsplan 2020 har antagits av kommunfullmäktige. Planering/exploatering fortsätter för nya bostäder i bland annat:

Vagnhärad

Mölnaängen
Väsby
Albyområdet
Centrumvägen
Mölna
Vagnhärad centrum

Trosa

Hökeberga
Åda backar
Åda fritidshusområde
Predikanten
Kvarteret Mejseln
Storökan
Trosaporten

Västerlång

Hammarbyvägen
Hillesta
Avstyckningar på landsbygden

FINANSIELLA RISKER

Den av fullmäktige beslutade Finanspolicyn utgör ett övergripande ramverk för den finansiella hanteringen inom Trosa kommun och dess bolag, Finanspolicyn säkerställer att kommunen genom att efterleva angivna riktlinjer och riskmandat kommer att uppfylla Kommunallagens krav avseende medelsförvaltning. Den kommunala koncernen och kommunen är exponerad för bland annat ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk samt marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar.

Ränterisk

Förändringar av ränteläget skapar ovisshet om framtida utgifter och därmed också risker. Med ränterisk avses risken att låsa fast alltför stor

del av upplåningen till hög fast ränta vid ett sjunkande ränteläge och risken att räntekostnaderna ökar vid ett stigande ränteläge. Upplåningen inom den kommunala koncernen löper med både fast och rörlig ränta. Ränteswappar används för att säkra ränterisk och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen (endast Trobo). En längre räntebindning skapar en större stabilitet i framtida räntekostnader och därmed en lägre ränterisk jämfört med en portfölj med kort räntebindning.

Portföljens räntebindning utvärderas löpande och förändras beroende på räntetro, policyns riktlinjer och i samband med refinansieringar/nya lån.

- Den genomsnittliga räntan i koncernens låneportfölj om 1 506 mkr är 1,98 %.
- Den genomsnittliga räntan i kommunens låneportfölj om 800 mkr är 1,78 %.

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk avses risken att kommunen eller bolagen inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår alternativt att finansiering endast kan ske till ofördelaktiga villkor. För att minska finansieringsrisken ska kommunen och bolagen eftersträva en spridning av förfall och finansieringskällor. Kommunen och bolagen ska eftersträva grön finansiering i den mån det är möjligt. Refinansierings-/marginalrisken ska begränsas genom att sprida kapitalförfall över tid och mellan olika motparter. Risken för att inte få låna anses som begränsad men däremot finns en marginalrisk som måste begränsas genom att sprida kapitalförfallen.

- Andelen kapitalförfall inom ett år får max uppgå till 40 % av portföljen. (31/8-2023: 24 % för koncernen)
- Den genomsnittliga kapitalbindningstiden ska uppgå till minst 2 år. (31/8-2023: 2,49 år för koncernen)

Likviditetsrisk

Likviditetshanteringen ska bedrivas med målet att samordna kapitalflöden i

kommunkoncernen samt för att sänka räntekostnaderna genom effektiva betalningsrutiner och god likviditetsplanering. Inom kommunen finns ett koncernkontosystem för samordning av likviditetsflöden till kommunen och bolagen.

PENSIONSFRÖPLIKTELSE

Pensionsförpliktelsen avser den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Det är den största delen av kommunens pensionsskuld.

Total pensionsförpliktelse	
Pensionsförpliktelser, belopp i KKR	2023-08-31
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	
a.) Avsättning inkl. särskild löneskatt	32 795
b.) Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	126 138
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring*	
a.) Intjänade from 1998, pensionsavsättning	40 411
b.) Intjänade före 1998, ansvarsförbindelsen	0
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring)	199 344
* Endast försäkrade hos Skandia.	

HÅLLBARHET

Trosa kommun arbetar enligt ett miljöledningssystem med syftet att alla verksamheter, inklusive bolagen Trobo och Trofi, kontinuerligt ska bidra till en bättre miljö. Som en del i det arbetet får all personal genomgå miljöutbildning och verksamheternas miljöarbete redovisas årligen till kommunfullmäktige. Här följs även nyckeltalen för Ekokommunerna och Agenda 2030 upp.

Kommunfullmäktiges mål om Hållbarhet och folkhälsa tar utgångspunkt i kommunens omställning till ett hållbart samhälle (ekonomiskt, socialt och miljömässigt) utifrån mål i agenda 2030. Trosa kommun ligger i framkant vad gäller bland annat andelen skyddad natur, ekologisk mat mfl.

Inom ramen för miljöledningssystemet följs även kommunens arbete inom Agenda 2030 upp. När kommunernas arbete utifrån Agenda 2030 senast utvärderats så placerades Trosa kommun på en andraplats i kategorin Städer och stadsnära kommuner.

Händelser av väsentlig betydelse

DIGITALISERING

Inom IT-enhetens verksamhet har Microsoft 365 och Exchange online implementerats hos för en säkrare IT-miljö. Flera större byggprojekt har genomförts där ny IT-infrastruktur har etablerats för att möta framtidens digitala behov.

Kommunikationsenheten har lanserat en ny plattform för trosa.se. Den nya plattformen kommer i första hand att bli ett lyft för invånarna, men även tillgodose de nya lagkrav som kommit för digital tillgänglighet och säkerhet.

Kommunkontoret har de senaste åren påbörjat utbyte av verksamhetssystem som kommer innebära ökad funktionalitet och kvalitet när de nya systemen är i full drift.

Samhällsbyggnadskontoret fortsätter arbetet med att digitalisera bygglovsprocessen.

Skolkontoret/grundskolan har implementerat Schoolsoft, ett kommunikations- och dokumentationsverktyg, som på sikt kommer bidra till ökad systematik och förstärka de kvalitativa processerna.

Under året har skolkontoret tillsammans med kommunens IT-verksamhet förberett och lanserat en "flytt" av lärarna till skolverksamheternas googledomän. Lärarna har även bytt verktyg från PC till Chromebooks. Det innebär att lärarna arbetar i den plattform där eleverna finns.

Under året har det tillkommit nya digitala lösningar inom kontoret, exempelvis fortsatt implementering av digitala nyckelfria medicinskåp, tvåfaktorsautentisering till känsliga verksamhetssystem via digital legitimation e-SITHS. I samverkan med Region Sörmland pågår ett projekt för införande av så kallad hemmonitorering för multisjuka patienter, det har i andra kommuner visat

resultat som gör patienten mer självständig och nöjd samtidigt som verksamhetens resurser används mer effektivt då onödiga hembesök kan undvikas. Det pågår också ett arbete med att införa Cosmic Link som är ett system för kommunikation mellan Region Sörmland samt olika delar inom kommunen, såsom skola, socialtjänst, funktionshinderverksamhet och äldreomsorg.

Kvalitetsenheten fortsätter arbetet med den länsgemensamma upphandlingen av nytt verksamhetssystem. Det har också startats ett arbete med upphandling av nya trygghetslarm.

För att bättre möta behovet av digitala lösningar inom vård- och omsorgskontoret har det anställts en projektledare med ansvar för att, bland annat, leda och stötta olika införandeprojekt. Projektledaren leder också gruppen med enheternas välfärdstekniksambassadörer och genomför åtgärder utifrån verksamhetens handlingsplan för välfärdsteknik och e-hälsa. På Ångsgården och Häradsgården har det köpts in nya larmsystem och även hotellås kopplat till det.

Kvalitetsenheten har arbetat med att säkerställa att våra digitala tjänster följer lagkrav, är informationssäkrade, att behörighetskontroller sker samt se till att kunskapen om hanteringen av dessa finns.

Biblioteken inför nytt biblioteksdatasystem och ny webbplats vilket lanseras i slutet av 2023.

Kulturskolan har implementerat ett nytt verksamhetssystem, Study Along som är framtaget för musik- och kulturskolor för att underlätta elevhanteringen beträffande kommunikation och administration.

Fortsatt implementering av överordnat styrsystem i flertal fastigheter och är en viktig pusselbit i en långsiktig energieffektiviseringsprocess. Uppdatering av nyckelsystem har påbörjats med prioritering på skolfastigheterna.

ÖVRIGA VÄSENTLIGA HÄNDELSER

Det säkerhetspolitiska läget påverkar oss, med krav på ökad medvetenhet och högre, men rimliga, säkerhetskrav. Inom organisationen har utbildning i krisledning hållits under året. Rekrytering och utbildning av FRG (Frivilliga ResursGrupper) har fortsatt i samarbete med östra Sörmlands kommuner och Sörmlandskustens räddningstjänst. Uppbyggnad och utrustande av trygghetspunkter har fortsatt. Arbetet med elberedskap som avslutades under våren återupptas under hösten.

Under början av året har som brukligt utbildningsinsatser genomförts för nyvalda politiker. Nya mål har fastställts för Kommunfullmäktige för att därefter uppdra till kommunstyrelsen och övriga nämnder att sätta mål som bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål. En översyn av kommunens styrdokument har påbörjats.

Antalet energi- och klimatrådgivningar har varit rekordhøgt under året och utöver dessa har flera aktiviteter genomförts. Under våren 2023 påbörjades revideringen av energi- och klimatplanen. I samverkan med tekniska enheten verkar ekologienheten för energieffektivisering i kommunens egna fastigheter.

Projektet Odlas vardagsmaten startade 2023 och pågår till hösten 2024. Intresset har varit mycket stort och antalet deltagare har utökats till drygt det dubbla för att möta efterfrågan. Utöver odlingskurser genomförs även flera beredskapskurser med olika inriktning och en informationsbroschyr om odling och beredskap har skickats ut till alla invånare. En intern utbildningsinsats inom odling har startats upp för kommunens verksamheter och kommer fortgå under 2024.

Nyföretagandet ligger, som i hela Sverige, på en lägre nivå än under förra året.

Arbetslösheten är fortfarande på en låg nivå även om vi sett en liten ökning under juni-augusti. Antalet konkurser har ökat något.

Flera positiva näringslivsnyheter har nått oss under året. Höga betyg i Svenskt Näringslivs enkätundersökning, ett fortsatt høgt betyg i Sveriges Kommuner och Regioners Nöjd Kund Index för företagsärenden samt ett høgt index

för vår förmåga att leverera bygglov och detaljplaner effektivt, rättssäkert och med en hög servicegrad.

Turistverksamheten har under 2023 genomförts på planerat sätt, besökstrycket av dagturism var något mindre än tidigare år, medan antalet utländska besökare tydligt återhämtade sig under 2023.

Stöd till ledning och verksamhet är kommunkontorets kärnuppgift och efterfrågan på dessa tjänster är fortsatt høgt och tilltagande under året.

Under våren antogs en ny kommunikationspolicy och grafisk manual fram för organisationen. Främst är det en anpassning till en utveckling där vi idag arbetar mer digitalt och organisationen vuxit, vilket ställer nya krav på dokumenten som ett verktyg i vardagen mer än formella riktlinjer.

Under våren har kommunens nya webbplats finjusterats. Det har främst rört sig om barnsjukdomar, men även en förfining av sökfunktionen. I augusti inleddes SCB:s medborgarundersökning som pågår under hösten.

Kontaktcenter har under året gjort studiebesök på kontaktcenter i Södertälje kommun men även hos kommunerna inom gemensamma växelrådet, Gnesta och Oxelösund. Kommunerna inom gemensamma växelrådet försöker att lära av varandra för att utveckla verksamheten men också minska sårbarheten då samarbetet innebär att vi kan svara för varandra.

Antalet pågående exploateringsprojekt är färre än tidigare. Däremot pågår arbete med flera omfattande detaljplaner samt planering av större infrastrukturprojekt såsom Resväg västra Trosa, väg 218 och Ostlänken.

Under hösten presenterades ett nytt nationellt ledtidsindex som ett försök att mäta kommunernas effektivitet, kvalitet och tidsåtgång i samhällsbyggnadsprocessen. Glädjande nog placerade sig Trosa kommun på plats nummer ett bland alla deltagande kommuner.

Särskilda insatser under året omfattar bland annat arbetet med Ostlänken och kommunens nya VA-plan, inventering och händelsestyrd tillsyn av enskilda avlopp.

Situationen i Ukraina skapar en osäkerhet när det gäller kommunens mottagande av flyktingar. Även de stigande elpriserna som kan medföra ett ökat antal ansökningar gällande ekonomiskt bistånd.

Ensamkommande barn som anvisats till Trosa har minskat. Trosa har idag två ensamkommande barn.

Vård och omsorg växer kontinuerligt och efterfrågan på alla insatser ökar. Särskilt markant är detta inom särskilt boende och inom hemtjänsten. Det beror till stor del på att befolkningen blir äldre men också på inflyttning av äldre personer till Trosa Kommun. Det har varit ett underskott på platser på särskilt boende och svårigheter att hinna med att bemanna i tillräcklig omfattning på hemtjänsten.

Vård och omsorgsverksamheten är under ständig förändring och omvårdnaden som utförs i hemmet blir mer och mer avancerad. Detta ställer krav på kompetensutveckling hos personalen samt utökat samarbete med interna och externa verksamheter. Ett steg är att ta vara på den kompetens som redan finns i verksamheten genom att undersköterskor får möjlighet att utföra fler kvalificerade uppgifter som idag utförs av sjuksköterskor.

Den första september öppnade den nya avdelningen på Ängsgården med 11 nya platser. Avdelningen har fått namnet Lunden och kommer främst att rikta in sig på personer med demenssjukdom. Starten medför en ökning av antalet platser totalt inom vård- och omsorgskontoret.

De två befintliga avdelningarna på Ängsgården kommer renoveras med nya ytskikt mm, detta medför att en avdelning i taget kommer att vara stängd fram till sommaren 2024.

Ängsgården har i stället flyttat en avdelning till den tomställda avdelningen Kobben som är belägen på Trosagården. Detta medför att 10 nya platser tillförs verksamheten 2023 istället för de planerade 11.

Under de senaste åren har det varit en kraftig ökning av hemtjänstinsatser, den ökningen väntas även fortgå då de demografiska prognoserna visar att andelen personer som är över 80 år kommer att öka med cirka 50 % de närmsta åren. Ett nytt hemtjänstområde har startat under året för att möta den ökningen, det innebär att det nu finns 3 hemtjänstområden i Trosa kommun. En förbättring av kontinuiteten i hemtjänsten har skett men behöver förbättras ytterligare genom noggrann planering med fast omsorgskontakt i fokus.

Även i funktionsnedsättningsområdet är det en konstant volymökning. Serviceboendena i egen regi fortsätter att växa i snabb takt och även andra insatser såsom daglig verksamhet och korttidsvistelse ökar också. För att möta behovet av daglig verksamhet har en ny verksamhet startats som är belägen på Lånestälund och har en inriktning mot odling. Verksamheten utvidgas också genom att lokalerna på Industrigatan håller på att byggas ut för att bättre möta behovet hos nya målgrupper. Det har även startats upp ett samarbete med Kulturskolan där personer med funktionsnedsättning fått prova olika typer av instrument samt sång.

Under året har arbetet med att ta fram rutiner och stöd för att säkerställa ett kvalitetsledningssystem fortsatt av kvalitetsenheten tillsammans med MAS. Kommunikationsenheten är med i framtagandet av digital lösning för att tillgängliggöra kvalitetsledningssystemet för all personal.

Biblioteket fortsätter satsningen på små barns språkutveckling och kapprumsbibliotek på förskolor i kommunen.

Fritidsgårdarna är fortsatt aktiv i samverkan med skola, socialkontor och polis (SSPF) och Trosa kommun kan på det sättet fånga upp vad som händer kring kommunens unga och agera förebyggande.

Den nya idrottshallen Multum öppnades officiellt för allmänheten genom ett välbesökt öppet hus den 4 februari, där föreningar deltog med uppvisning och prova på-verksamhet. Föreningarnas dag arrangerades den 20

augusti, i samverkan med fritidsgårdarna. I år ägde evenemanget rum i Multum, Tomtaklinthallen och på Tomtaklints IP.

Fastighetsverksamheten fortsätter utvecklingen av driftentreprenad med TROBO för en långsiktig fastighetsdrift och energieffektiviseringsåtgärder.

Fas 1 i arbetet med att bygga om kök för att klara framtida behov kring måltider är avslutat. Renovering av Häradsgårdens kök färdigställdes inför sommaren.

Arbetet med energieffektivisering och beredskapsåtgärder har pågått under flera år och har intensifierats i och med omvärldsläget med höga energikostnader och risk för elbrist.

En organisationsutveckling har skett som innebär att, måltidsverksamheten och städverksamheten blir enheter med enhetschefer. Från och med sommaren har vi kommit i mål med separation av äldreomsorgs- och skolmåltidsproduktion i och med att Häradsgårdens kök är färdigställt och driftsatt vilket innebär bättre förutsättningar för utveckling kring maten för äldre.

Upphandling har genomfört 13 annonserade upphandlingar under perioden januari–augusti. Några exempel är Drift VA, IT produkter, projektering ÖFL, drift och underhåll offentlig belysning, ärende- och dokumenthanteringssystem, avfallshämtning samt ombyggnad Kyrkskolan och renovering Ängsgården. En pågående upphandling avser Dynamiskt inköpssystem (DIS) tekniska konsulttjänster vilket marknaden visar stort intresse för.

Skolverksamheten befinner sig alltså i en föränderlig omvärld. Det senaste årets ökade kostnader på varor och tjänster påverkar verksamheten och kommer troligtvis att göra så även framöver.

Skolverksamheter i Trosa kommun har hög andel behöriga lärare och personal. Rektorerna uppger att de har förhållandevis lätt att rekrytera medarbetare när behov uppstår.

Fokus i för barn- och utbildningsförvaltningen kommer alltså att vara på det systematiska

kvalitetsarbetet. Systemen är på plats men arbetsformerna är under utveckling.

Skolkontoret/grundskolan har implementerat Schoolsoft, ett kommunikations- och dokumentationsverktyg.

Projekt överföringsledning till Syvab har startat under året. Arbetet med att minska ovidkommande vatten pågår för att vara klart inför påkoppling till SYVAB.

Projektet med införande av digitala vattenmätare fortgår och planeras vara klart 2024. Detta kommer att hjälpa till med att tidigt identifiera läckor i vattensystemet och således minska volymen omätt vatten över tid.

Från 1 januari 2024 kommer kommunerna att ha ansvaret för att samla in hushållens förpackningsavfall. Avtal för första året har tecknats med Samhall, som tidigare utförde detta på uppdrag av FTI. Vidare ska kommunerna senast 1 januari 2027 ha infört fastighetsnära insamling från hushållen av avfall från förpackningar i materialen papper, plast, metall och glas.

VÄSENTLIGA AVTAL

Nytt hyresavtal för Kråmö har tecknats med APelago AB. Avtalet gäller från 2023-03-01 till och med 2025-12-31, med rätt för beställaren att förlänga längst till och med 2028-12-31. Vid nästa upphandling av tjänstekoncessionen för Trosa gästhamn är avsikten att Kråmö ska ingå i tjänstekoncessionsområdet.

Upphandling TSN 2022/6 "Drift- och anläggningsentreprenad VA" har efter 1,5 år landat efter att tilldelning överprövats i två omgångar. I juli skrevs avtal med vår nuvarande entreprenör vilket innebär att Trotab kommer att fortsätta leverera driftstjänster inom VA även i det nya avtalet.

Arbetet med projekt Överföringsledning till SYVAB löper på enligt plan. Ett samarbetsavtal med Telge Nät har skrivits på efter beslut i kommunfullmäktige gällande sträckan Hölö till Pikkrog i Järna.

STÖRRE INVESTERINGAR

I investeringsredovisningen redovisas Trosa kommuns investeringar i bl.a. fastigheter,

markanläggningar och inventarier. Utfallet för den totala investeringsverksamheten under perioden januari-augusti 2023 uppgår till 105,4 mkr vilket kan jämföras med 152,5 mkr vid delår 2022.

Skattekollektivet står för 23% och Avgiftskollektivet står för 77% av årets totala investerade belopp.

Arbetet med att genomföra de investeringar som är beslutade pågår löpande. Utöver nedan beskrivna större projekt har även ett antal mindre investeringar genomförts.

Kommunen har haft en hel del påverkan av ökade prisbilder på material, samt i vissa fall utdragna leveranstider på grund av instabil omvärld.

Arbete sker löpande med att utveckla projektprocessen för att driva och genomföra projekt så effektivt som möjligt. Ett projektsystem kommer att köpas in under året för att stärka projekthanteringen och en översyn av investeringsprocessen är påbörjad.

Hedebyskolan/ Hedebyhallen

Utförande för att knyta ihop entrén med innergården färdigställs under hösten 2023. Under sommarlovet 2023 har ny musiksalskapats. Under hösten planeras utbyte av belysning till LED i lilla Hedebyhallen, som en energibesparande åtgärd. Detta är tidigare utfört i stora Hedebyhallen.

Kyrkskolan

Om- och tillbyggnad av större kapprum och fler toaletter pågår där tillfälliga klassrum är installerade på parkeringen. Projektet färdigställs till skolstart vårterminen 2024. I samband med detta renoveras även taket på äldre och nyare delen.

Tomtaklintområdet

Skolgården anpassas efter att Multum nu är färdigställd. Vissa åtgärder är redan genomförda fram till augusti bl.a. vid fritidsgården och Kulturskolan. Ombyggnation av personalparkering inklusive planteringar kommer att genomföras under hösten. Det har även tillförts basketkorg och pingisbord på skolgården. Under sommarlovet har all i

Tomtaklints idrottshall belysning bytts ut till LED.

Utveckling kök

Fas 1 i arbetet med att bygga om kök för att klara framtida behov kring måltider är avslutat. Renovering av Häradsgårdens kök färdigställdes inför sommaren.

Trosa gästhamn

Ombyggnation av parkeringsytan är färdigställd. Delar med stenläggning återstår och utförs under hösten 2023.

Industrigatan 6-8

Ventilationen på delar av byggnaden anpassas och utemiljön med parkeringsytorna kommer att utvecklas. Process påbörjad med kvarvarande ytor. Återvinningsbutiken anpassas för verksamhetens behov. Under hösten kommer solceller att installeras av lokal entreprenör. Spolhallen är färdigbyggd.

Vårdcentralen byggnaden

I samband med att Socialkontoret flyttar ut från vårdcentralen har ombyggnation till demensboende pågått fram till sommaren. Inflyttning i elva nya lägenheter har genomförts. När det gäller befintliga lokaler för Ängsgården ska renovering påbörjas. Upphandling har genomförts och uppstart av ombyggnationen sker under slutet av september.

GC-väg Öbolandet

Etapp 2 och 3 är färdigställd under våren 2023. Hela sträckningen är färdigställd.

GC-väg Lånestavägen

Ny GC-väg utmed Lånestavägen mellan Midgårds vägen och Kalkbruksvägen.

Trosa ån

Kajrenovering utförd utmed Fiskebryggan.

Belägningsunderhåll

Lånestavägen, mellan Midgårds vägen och Kalkbruksvägen och Nygårds platån, södra sidan om Skolvägen är färdigställda. GC-väg Västerljungsvägen, mellan Rodergatan och väg 768 är färdigställd.

Gestaltning Hamnängen park fortsatt utveckling

Arbetet pågår med utformning och anläggning av dagvattenytan. Anläggning av parkbänkar, solsoffor och rabatter utmed gångstråket vid fiskebryggan påbörjas under hösten.

Projektering av den stora grönytan pågår och kommer anläggas hösten 2024 efter sommarenemangen.

Scenparken i VHD

Projekteringen över parken är klar. Fördjupade geotekniska undersökningar utförs med anledning av den nya bron till Mölna Fabriksväg innan anläggning av parken kan påbörjas.

Överföringsledning SYVAB

Projektorganisationen har tagit form. Trosa kommun och Telge Nät har under våren tecknat avtal för gemensam samförläggning mellan sträckan Hölö och Pilkrog. Arbetet med tillståndprocesser och markägaravtal pågår parallellt med projektering av överföringsledningen.

Ovidkommande vatten

Arbete med ovidkommande vatten har startat med både inventering och renovering. En viktig del i projektet är att koppla upp pumpar till det överordnade styrsystemet för att kunna utvärdera effekten av åtgärder.

Digitala vattenmätare

Installation av nästa generation vattenmätare i form av digitala mätare är uppstartat åter efter pandemin. Målet är att påbörja debitering enligt faktisk förbrukning. Mätarna kommer även kunna användas för läcksökning i vattenledningsnätet.

Vattentornet i Trosa

Projektet med renovering av vattentornet i Trosa är uppstartat med yttre arbeten. Projektet planeras att vara färdigställd under Q2 -24.

Extra vattenledning i Trosa

Förstärkningsledningen för dricksvatten till Trosa tätort är färdigställd till östra sidan om Trosaån. Återstående sträcka till vattentornet genomförs efter att vattentornet är renoverat.

Tofsö

Projektet har stått stilla en period efter en del frågor från länsstyrelsen samt att leverantören

bytt system. Avtalet med Fann har löpt ut och verksamheten räknar med att upphandla ett nytt avtal under hösten för att återstarta projektet våren 2024.

Ventilbytesprogram

Ventilbytesprogrammet pågår och kritiska ventiler är till stor del utbytta i Trosa. Programmet kommer att fortsätta under 2024.

Ledningsförnyelse

Ledningsförnyelse planeras in och utförs kontinuerligt. Planering och genomförande kommer att ta hänsyn till även kommande bedömda behov. Ett arbetsredskap är flödesmodellering av spill- och dricksvattenledningsnätet.

RÄTTSTVISTER

Inga pågående rättstvister.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

En kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och även i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, det vill säga god ekonomisk hushållning ska prägla hela den kommunala koncernen. Det är fullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning.

UTVÄRDERING AV GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommunfullmäktige fastställde nio nya eller reviderade mål för 2023. De nio målen omfattar sex områden; medborgarnas behov och önskemål, engagemang, kärnverksamheter, tillväxt och företagsklimat, hållbarhet och folkhälsa samt finansiella mål. Vid revideringen inför mandatperioden tydliggjordes även hur målen skulle bedömas och vilka mått i Kolada som är aktuellt för respektive mål. Nämnderna gavs i uppdrag att sätta mål som bidrar till måluppfyllelsen av Kommunfullmäktiges mål.

Enligt styrmodell Trosa kommun anses god ekonomisk hushållning uppfyllt när de finansiella målen är uppfyllda och 75 procent av övriga mål är uppfyllda.

Medborgarnas behov och önskemål

Kommunfullmäktiges mål om medborgarnas behov och önskemål tar sin utgångspunkt i SCB:s Medborgarundersökning. Målen innebär att man ska tillhöra de 25% bästa kommunerna baserat på de mått som valt under respektive mål, i Kolada redovisas samtliga mål i procent och går att se om man tillhör de 25% bästa.

För målet Kommunens medborgare tillhör de nöjdaste med sin kommun i landet ska samtliga fyra frågor i medborgarundersökningen vara bland de 25% bästa i landet för att vara uppfyllt. I medborgarundersökning 2021 uppnåddes samtliga frågor och prognosen för året är att resultaten ligger kvar på samma nivå.

För målet Kommunens medborgare tillhör de tryggaste i landet ska frågan om trygghet när det är mörkt ute i medborgarundersökningen vara bland de 25% bästa i landet för att vara uppfyllt. I Medborgarundersökning 2021 uppnåddes detta med plats 15 i riket och prognosen för året är att resultaten ligger kvar på samma nivå.

Båda målen om medborgarnas behov och önskemål anses vara uppfyllda.

Engagemang

Målet om hållbart medarbetarengagemang mäts genom tre delindex, ledarskap, motivation och styrning. Det mäts sedan många år via SKR:s enkät och under hösten görs den tionde mätningen. 2022 fick Trosa kommun ett index på 84% och med det en 3 plats i riket.

Mot bakgrund av tidigare års utfall prognostiseras målet att uppnås även 2023.

Kärnverksamheter

Målet att Trosa kommun ska vara en av landets bästa utbildningskommuner uppnås om man tillhör de 25% bästa kommunerna på samtliga 6 mått samt tillhör de 10% bästa kommunerna på 2 av dem.

På 5 av 6 mått uppnås målnivån i senaste utfall och prognosen för året är att målet delvis uppnås för året.

Kommunens äldreomsorgskunder är nöjda uppnås om Trosa tillhör de 25% bästa kommunerna för såväl särskilt boende som hemtjänst i brukarundersökning från Socialstyrelsen.

Inom hemtjänsten var andelen mycket nöjda eller ganska nöjda 89%, vilket är en klar förbättring och en placering i mitten i riket. Inom särskilt boende var motsvarande resultat 81% vilket är en klar försämring och placeringen strax ovan mitten i riket.

Målet bedöms ej uppfyllt.

Tillväxt och företagsklimat

Trosa kommuns befolkning har vuxit med 48 invånare januari-augusti i år och antal invånare per 31/8 var 14 808 personer. Målet är en genomsnittlig befolkningstillväxt på 1-2 % i snitt under en femårsperiod. Efter en kraftig tillväxt några år förväntas ökningstakten att minska jämfört med tidigare år. Den genomsnittliga befolkningstillväxten är fram till delåret 2,2% och målet prognostiseras därför att bli delvis uppfyllt.

Målet om att kommunen ska vara topp 20 i landet avseende företagsklimat uppnås plats 6 vilket är fortsatt i toppskiktet. Målet om att vara en bland de 20 bästa kommunerna uppnås därmed.

Hållbarhet och folkhälsa

Målet om att kommunens omställning till ett hållbart samhälle (ekonomiskt, socialt och miljömässigt) ska tillhöra landets mest framgångsrika bygger på mål från Agenda 2023. Målet uppfylls om minst 11 av de valda målen tillhör de 25% bästa kommunerna i landet. Utfall på valda mål är från 2021-2022 och prognos bedöms vara på samma nivå som senaste utfall.

Trosa bedöms uppfylla målet delvis då 6 av 13 valda mål från Agenda 2030 uppfylls.

Finansiella mål

Kärnverksamheterna ska vara kostnadseffektiva. Målet mäts genom att verksamheternas kostnad ska vara i nivå med standardkostnad¹ och nettokostnadsavvikelsen totalt sett inte får överstiga 5 Mkr.

Förskola, grundskola, äldreomsorg och LSS kostnader var högre än standardkostnad. Gymnasieverksamhet, fritidshem och individ- och familjeomsorg hade lägre kostnader. Totalt sett är nettokostnadsavvikelsen på 22 Mkr och prognosen är samma som utfall. Målet bedöms vara ej uppfyllt.

SLUTSATSER OCH PROGNOSE AVSEENDE GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Av kommunfullmäktiges åtta verksamhetsmål bedöms fyra mål att uppfyllas, tre att uppfyllas delvis och ett mål att inte uppfyllas.

Kommunfullmäktiges finansiella mål bedöms inte uppfyllas för året.

Helårsprognosen är att 50 procent av verksamhetsmålen uppfylls och det finansiella målet inte uppfylls. Inom två av sex områden uppfylls de högt ställda målen. Områdena är "medborgarnas behov och önskemål" och "engagemang".

Trots det så är den sammantagna bedömningen att Trosa kommun inte fullt ut kommer att uppnå god ekonomisk hushållning i förhållande till kommunfullmäktiges mål.

¹ | kostnadsutjämnningen har varje verksamhetsområde en standardkostnad som ska korrigera för strukturella skillnader. Standardkostnaden för äldreomsorg baseras exempelvis till stor

del på antalet äldre i befolkningen och standardkostnaden för grundskola på antalet individer i skolålder.

Kommunfullmäktiges mål

Trosa ska vara bra på att vara kommun, det uppnås genom att:

Mål	Mått/Nyckeltal	Målprecisering	Utfall	Prognos 2023	Uppfyllelse	Kommentar	
Medborgarnas behov och önskemål							
1.	Kommunens medborgare tillhör de nöjdaste med sin kommun i landet.	Trosa ska tillhöra de 25% med nöjdast invånare på samtliga fyra frågor.					
	Som plats att leva och bo på. (MU N00667)		96,0%	96,0%		Utfall plats 34 i MU 2021	
	Hur kommunen sköter sina verksamheter. (MU N00668)		92,1%	92,1%		Utfall plats 5 i MU 2021	
	Möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter. (MU N00669)		29,7%	29,7%		Utfall plats 7 i MU 2021	
	Vilja att rekommendera andra som inte bor i kommunen att flytta hit. (MU N00670)		81,0%	81,0%		Utfall plats 9 i MU 2021	
2.	Kommunens medborgare tillhör de tryggaste i landet.	Trosa ska tillhöra de 25% med tryggast invånare.					
	Känner sig trygga när det är mörkt ute. (MU N00610)		89,8%	89,8%		Utfall plats 15 i MU 2021	
Engagemang							
3.	Kommunens har engagerade medarbetare.	Hållbart medarbetarengagemang (HME) (Kolada U00207)	Trosa ska utifrån index tillhöra de 10% bästa kommunerna.	84,0%	84,0%		Utfall plats 3 i SKRs enkät 2022.
Kärnverksamheter							
4.	Kommunen är en av landets bästa utbildningskommuner.	Trosa ska tillhöra de 25% bästa kommunerna på samtliga 6 parametrar samt de 10 % bästa på 2 av dem.					
	Elever årskurs 9: som uppnått kunskapsmålen i alla ämnen (N15508)		77,8%	77,8%		Utfall 2023, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada, Skolverket.	
	Elever årskurs 9: meritvärde (N15507)		224,0	224,0		Utfall 2023, ej bland de 25% bästa kommunerna. Kolada, Skolverket.	
	Elever årskurs 9: behöriga till yrkesprogram (N15428)		88,6%	88,6%		Utfall 2023, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada, Skolverket.	
	Elever årskurs 6: med lägst betyget E i svenska (N15546)		92,5%	92,5%		Utfall 2022, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada, Skolverket.	
	Elever årskurs 6: med lägst betyget E i matematik (N15545)		92,5%	92,5%		Utfall 2022, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada, Skolverket.	
	Elever årskurs 6: med lägst betyget E i engelska (N15544)		93,7%	93,7%		Utfall 2022, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada, Skolverket.	
5.	Kommunens äldreomsorgskunder är nöjda.	Trosa ska tillhöra de 25% bästa kommunerna för såväl särskilt boende som hemtjänst.					
	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg (U23471)		81%	81%		Utfall 2023, ej bland de 25% bästa kommunerna. Öppna jämförelser/brukarundersökning. Kolada, Socialstyrelsen	
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg (U21468)		89%	89%		Utfall 2023, ej bland de 25% bästa kommunerna. Öppna jämförelser/brukarundersökning. Kolada, Socialstyrelsen	
Tillväxt och företagsklimat							
6.	Kommunen fortsätter att växa med 1-2% i snitt under en femårsperiod	Antal invånare (N01951)	Befolkningsökningen ska vara 1-2% i snitt under en femårsperiod.	2,2%	2,2%		Utfall 20230831 är 14808 invånare vilket ger en snitttillväxt på 2,2%.
7.	Kommunen har ett företagsklimat i toppklass	Ranking Svenskt Näringsliv (U40402)	Trosa ska placera sig bland de 20 bästa kommunerna.	6	6		Utfall 2023.
Hållbarhet och folkhälsa							
8.	Kommunens omställning till ett hållbart samhälle (ekonomiskt, socialt och miljömässigt) ska tillhöra landets mest framgångsrika.	Trosa ska tillhöra de 25% bästa kommunerna i landet i minst 11 av de valda målen från Agenda 2030				Tillhör de 25% bästa i 6 av 13 mål.	
	Mål 1: Avskaffa fattigdom. Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd. (N31816)		0,2%	0,2%		Utfall 2022, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.	

Mål 2: Hälsa och välbefinnande. Invånare med bra självskattat hälsotillstånd (U01405)	69%	69%	Utfall 2022, ej bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 2: Hälsa och välbefinnande. Fallskador bland personer 65+, 3-års, antal/100 (U20462)	2578	2578	Utfall 2021, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 4: God utbildning till alla. Barn 1-5 år inskrivna i förskola. (N11800)	85,9%	85,9%	Utfall 2022, ej bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 4: God utbildning till alla. Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram. (N15428)	88,6%	88,6%	Utfall 2023, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 5: Jämställdhet. Heltidsarbetande månadsanställda (N00209)	73%	73%	Utfall 2022, ej bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 6: Rent vatten och sanitet. Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status (N85053)	100%	100%	Utfall 2021, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 6: Rent vatten och sanitet. Sjöar med god ekologisk status (N85051)	60%	60%	Utfall 2021, ej bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 7: Hållbar energi för alla. Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området (N45905)	20 MWh/inv	20 MWh/inv	Utfall 2021, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt. Förvärvsarbetande invånare 20-64 år (N00914)	84%	84%	Utfall 2021, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) (U07451)	82%	82%	Utfall 2022, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 11: Hållbara städer och samhällen. Demografisk försörjningskvot (N00927)	0,94	0,94	Utfall 2022, ej bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion. Utsläpp av lufttillväxthusgaser (N00401)	3,42	3,42	Utfall 2021, ej bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion. Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet (U07514)	60%	60%	Utfall 2021, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna. Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen (U00502)	90,5%	90,5%	Utfall 2022, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald. Skyddad natur (N85054)	29,9%	29,9%	Utfall 2022, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen. Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam (U01420)	16%	16%	Utfall 2022, bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.
Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen. Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag (N03127)	5,5%	5,5%	Utfall 2022, ej bland de 25% bästa kommunerna. Kolada.

Finansiella mål

9. Kommunen är kostnadseffektiv genom att kärnverksamheterna totalt inte överstiger standardkostnaden.	Nettokostnadsavvikelsen totalt i miljoner kronor ska inte överstiga 5 Mkr för kärnverksamheterna totalt.		Utfall 2022 summerar till 22 Mkr i nettokostnadsavvikelse.
Nettokostnadsavvikelse i Mkr för förskola är (N11038)	6	6	Utfall 2022. Kolada.
Nettokostnadsavvikelse i Mkr för fritidshem är (N13032)	-3	-3	Utfall 2022. Kolada.
Nettokostnadsavvikelse i Mkr för grundskola F-9 är (N15045)	26	26	Utfall 2022. Kolada.
Nettokostnadsavvikelse i Mkr för gymnasieskola är (N17030)	-4	-4	Utfall 2022. Kolada.
Nettokostnadsavvikelse i Mkr för äldreomsorg är (N20029)	14	14	Utfall 2022. Kolada.
Nettokostnadsavvikelse i Mkr för LSS är (N28021)	5	5	Utfall 2022. Kolada.
Nettokostnadsavvikelse i Mkr för individ- och familjeomsorg är (N30026)	-22	-22	Utfall 2022. Kolada.

Helårsprognos

KOMMUNKONCERNEN

I delårsrapporten görs ingen sammanställd redovisning, resultat för den kommunala koncernens redovisas i bokslut. Prognos för de helägda kommunala bolagen uppgår till Trosabygdens bostäder AB, 0,5 mkr och Trosa fibernät AB 0,0 mkr.

KOMMUNEN

Prognostiserat helårsresultat är -24,2 mkr, en negativ avvikelse mot budget med 4,9 mkr. Det är kostnadsökningar inom många områden men ökade pensionskostnader utmärker sig med en avvikelse på -18,0 mkr. Skattenettot har en positiv avvikelse på 16,8 mkr. Energi, livsmedel och transporter är kostnader som ökat kraftigt.

Under året har generella statsbidrag tillförts bland annat till vård- och omsorgsnämnden, vilket också stärker resultatet.

Nämndernas skattefinansierade verksamhet redovisar sammantaget ett underskott på 15,0 mkr och avgiftsfinansierad verksamhet ett underskott på 1,6 mkr.

På kommunstyrelsen finns central buffert (16 600 tkr) för att bl. a kunna kompensera för ökade volymer för barnomsorg, skola och äldreomsorg. Volymökningen i verksamheterna underskred central buffert med 8 664 tkr vilket ger en positiv budgetavvikelse på kommundemensamma poster.

Kommungemensamma poster

Finansförvaltningens kommundemensamma poster finns inom verksamhetens nettokostnader på resultaträkningen.

Resultatöverföring

Resultatöverföring från 2022 till resultatenheterna inom förskola/ skola samt särskilt boende/hemtjänst påverkar de kommundemensamma posterna negativt med 4,9 mkr.

Exploateringar prognostiseras ge ett positivt resultatnetto på 2 mkr vilket är på en betydligt lägre nivå än tidigare år. Kostnaden för försäkringar överskrider budget med 0,1 mkr.

I resultatet ingår indexuppräknings för avsättning Ostlänken med 2,9 mkr.

Pensioner

Budgeten för pensionskostnader för pensioner intjänade före 1997 höjdes med 3 mkr inför 2021 till totalt 9,5 mkr. Därutöver höjdes personalomkostnadspåslaget med 2,0 procentenheter till 46,5 procent inför i år för att täcka kostnaderna för nuvarande anställdas pensioner för att täcka det nya pensionsavtalet, AKAP-KR.

Enstaka aktualiseringar av anställdas tidigare anställningar kan påverka utfallet kraftigt, men utifrån nu kända förutsättningar prognostiseras ett utfall enligt budget.

Finansiering

Enligt prognos från SKR förväntas skattenettot överskrida budget med 16,8 mkr. Skattenettots positiva avvikelse beror framförallt på högre slutavräkning för 2022 och högre preliminär slutavräkning för 2023.

I räntenettot ingår räntekostnader för kommunens lån, borgensavgifter och utdelning från bolagen samt bokförd förändring av kommunens fondinnehav. Marknadsvärdet på kommunen fonder har ökat med 0,3 mkr. Räntenettot prognostiseras enligt budget.

NÄMNDERNA

Kommunstyrelsen inkl. central buffert

För helåret prognostiseras ett underskott totalt sett för kommunstyrelsen exkl. central buffert på 0,9 mkr. Kommunkontoret som är orsaken till underskottet har liksom tidigare år kraftigt ökade kostnader för programvaror relaterade till nya eller uppdaterade IT-system. Personal och konsultkostnader i samband med införande av nytt ekonomisystem, ärendehanteringssystem och Microsoft 365 är de enskilt viktigaste förklaringarna till den fortsatta obalansen. Merkostnader för porto,

trycksaker och material bidrar också till kommunkontorets underskott. Även överförmyndarverksamheten har haft merkostnader under året i samband med vakans och det administrativa stödet har utökats.

På kommunstyrelsen finns central buffert (16,6 mkr) för att bl. a kunna kompensera för ökade respektive minskade volymer för barnomsorg, skola och äldreomsorg. Efter avstämning av central buffert föreslås humanistiska nämnden lämna tillbaka 1,4 mkr och vård- och omsorgsnämnden kompenseras med 9,3 mkr. Central buffert förväntas därmed lämna ett överskott på 8,7 mkr.

Prognos Kommunstyrelse inkl. central buffert 7 757 tkr.

Hållbarhetsutskottet

Hållbarhetsutskottets ekonomi baseras på anslag från kommunens budget samt statligt bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning.

Prognos Hållbarhetsutskottet enligt budget.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar ett underskott på grund av lägre intäkter för bygglovavgifter samt ökade kostnader för bostadsanpassning. Övriga delar av verksamheten är i balans.

Prognos Samhällsbyggnadsnämnden -737 tkr.

Miljönämnden

Miljönämnden prognostiserar ett underskott på grund av minskad möjlighet att utföra all planerad tillsyn gällande verksamheter med timavgift.

Prognos Miljönämnden -148 tkr.

Humanistiska nämnden

Barnomsorg och utbildning

Skolverksamheten behöver göra snabbare organisationsförändringar för att möta de något mer fluktuerande barn- och elevprognoserna. Det handlar om

verksamhetsutvecklande åtgärder och åtgärder av organisatorisk karaktär.

Antalet barn i förskola, grundskola och gymnasieskola är färre än budget medan barn inom fritidshemmets verksamhet är fler. Sammantaget kommer detta göra att budgeten kommer att minskas vid avstämning central buffert.

De senaste årens stora befolkningstillväxt har medfört ökade kostnader inom förvaltningen. Demografisk kompensation har getts på barn- och elevpeng men de centrala delarna har inte kompenserats i samma omfattning. Detta påverkar tydligt språkcentrum, SFI och vuxenutbildning.

Språkcentrum prognostiserar ett underskott på 3 049 tkr. Trosa kommuns kommunmottagning av nyanlända fortsätter att minska jämfört med tidigare år, dock kvarstår behovet av modersmålsundervisning, undervisning i svenska som andraspråk och studiehandledning.

Den anpassade skolformen har ett prognostiserat underskott på 1 203 tkr. Orsaken är att den anpassade grundskolan är personalintensiv samt att den verksamheten inte är samordnad.

Barnomsorg, centralt, prognostiserar ett överskott på 3 310 tkr. Detta överskott avser intäkter för barnomsorgsavgifter till följd av att antalet barn inom barnomsorg ökat de senaste åren.

Skolskjutsar prognostiserar ett underskott på 3 269 tkr. Åtgärder har genomförts till del inför höstterminen 2023 vilket innebär en minskning av prognostiserat underskott jämfört med marsprognosen.

Resultatenheternas sammanlagda prognos är ett underskott på 5 658 tkr inkl. resultatöverföring från 2022 på 2 984 tkr samt beräknad lönekomensation.

Antalet barn i förskola har minskat till hösten och förskolorna arbetar med att anpassa organisationen till ett lägre barnantal och flera av förskolorna har använt sin positiva

resultatöverföring i anpassningen till ett lägre barnantal.

Gymnasieverksamheten och kommunens aktivitetsansvar prognostiserar ett överskott på 1 187 tkr mot budget, vilket främst beror på att prognostiserad snittkostnad per elev är lägre än budget. Prognosen är dock något osäker då det kan komma att förändras beroende på vilka program eleverna i årskurs 1 påbörjat under höstterminen.

Sammantaget har vuxenutbildningen och SFI en prognos på ett underskott på 2 363 tkr. Vuxenutbildningens och SFI-undervisningens omfattning är svår att planera för och således även att budgetera.

*Prognos Barnomsorg och utbildning
-5 398 tkr inklusive Humanistiska nämndens buffert, resultatöverföring och justering mot central buffert och kompensation för lönesatsningar och löneökningar.*

Individ- och familjeomsorg

Det råder en osäkerhet kring eventuella utmaningar kopplat till kriget i Ukraina och huruvida det kommer påverka verksamheten framåt. Schablonintäkterna från Migrationsverket täcker kostnaderna för nyanlända, ensamkommande barn och personer från Ukraina då inflödet till Sverige minskat i dessa grupper.

Antalet hushåll med försörjningsstöd har ökat jämfört med tidigare år och därmed även kostnaderna. Det finns en risk att ökning av försörjningsstöd kan ske under resten av året med anledning av de stigande priserna och högre räntekostnader för hushållen.

Kostnader för köp av externa placeringar har ökat under året. En ökning av placeringskostnader relaterade till alkohol och droganvändning har ökat under första delen av året.

En ökning av placeringskostnader inom barn- och ungdomsvård på institution har ökat under det första halvåret. Det finns alltid en osäkerhet vad gäller placeringskostnader på institutioner då behov av nya placeringar kan

tillkomma med kort varsel och därmed är prognosen också något osäker.

Prognos Individ- och familjeomsorg 2 699 tkr exkl. kompensation för lönesatsningar och 2 825 tkr inkl. kompensation för lönesatsningar.

Vård- och omsorgsnämnden

För helåret 2023 prognostiserar vård- och omsorgsnämnden ett negativt resultat på 3 718 tkr. Prognosen inkluderar nämndens buffert samt reglering mot central buffert avseende ersättning för demografi äldre om 1 327 tkr.

Merparten av underskottet kan härledas till funktionshinderområdet som omfattar både LSS och SoL där prognosen för året är ett negativt resultat på 20 671 tkr. LSS-kostnaderna förväntas utgöra 18 500 tkr av underskottet. Av dessa består 16 166 tkr av standardkostnad som kan återsökas från central buffert enligt Trosa kommuns styrmodell. För 2023 har 8 000 tkr av dessa beviljats verksamheten.

För särskilt boende prognosticeras ett negativt resultat för året. Utökningen av kommunens egen verksamhet medför på kort sikt lägre intäkter samt högre personalkostnader.

Hälso- och sjukvårdsenheten prognostiserar ett underskott på 1 300 tkr p.g.a. ökad belastning, ökat ansvar från regionen samt inköp av utrustning till internt kliniskt träningscentrum.

Kostnaderna för färdtjänst förväntas överstiga budget med 950 tkr för året. Kostnadsökningen beror delvis på att förvaltningen har övertagit ansvaret för särskilda skolskjutsar från Barn- och utbildningsförvaltningen.

Myndigheten, kvalitetsledning och central ledning prognosticerar ett överskott på knappt 2 000 tkr för året. Överskottet beror dels på vakanta tjänster på myndighetssidan samt att delar av personalkostnaderna för MAS täcks av statsbidrag.

Prognos Vård- och omsorgsnämnden -3 718 tkr inklusive resultatöverföring och justering mot

central buffert och kompensation för lönesatsningar och löneökningar.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur och fritidsverksamheter beräknas lämna ett överskott om 800 tkr. Orsaken till det är framför allt en högre intäkt avseende Safiren samt att hela beloppet för ettårssatsningen ej kommer att nyttjas.

Verksamheterna Bibliotek, Kulturskola och Fritidsgårdar förväntas ha en ekonomi i balans. Verksamheten kultur och förening beräknas ha ett överskott om drygt 200 tkr.

För Lokaler och fritidsanläggningar beräknas i prognosen ett preliminärt underskott om 500 tkr beroende på driftstörning på Safiren under september som kan innebära oförutsedda kostnader.

Ledning räknar med ett överskott kring 1 000 tkr och nämndens buffert på 109 tkr är i prognosen orörd.

Prognos Kultur- och fritidsnämnden 800 tkr inklusive kompensation för lönesatsningar och löneökningar.

Teknik- och servicenämnden (skattekollektivet)

Teknik och service skattefinansierad verksamhet prognostiseras redovisa ett underskott om 4 961 tkr, exklusive lönekomensation*, inkl. kompensation underskott 4 900 tkr.

Trots ökade prognostiserade intäkter om 6 000 tkr mot budget bedöms årets resultat avvika negativt mot budget 5 000 tkr.

Den positiva avvikelserna gällande intäkter beror främst på elstöd, genomlysning av arrendeavtal, upplösning av offentliga investeringsbidrag samt hyresintäkter i vissa avtal.

Den negativa prognosavvikelsen beror till största del på högre kostnader än budget för media (el, fjärrvärme, bränsle, VA), reparationer och underhåll i/på fastigheter,

larm och brandskyddsåtgärder samt ökade kostnader för livsmedel.

Teknik och service har drabbats hårt av de senaste årens ökade priser och har svårt att nå en ekonomi i balans utan utökad budgetram eller ökad internhyra, alternativt väsentligt striktare prioriteringar avseende åtgärder, vilket i sin tur kan leda till högre kostnader eller andra effekter framöver i stället.

Prognos Teknik- och servicenämnden (skattekollektiv) -4 900 tkr inklusive kompensation för lönesatsningar och löneökningar.

Teknik- och servicenämnden (avgiftskollektiv)

Renhållning bedöms återhämta det ackumulerade underskottet och leverera en budget i balans.

Förvaltningens totala underskott avser VA där kostnader för att identifiera och åtgärda ovidkommande vatten utgör merparten. Arbetet bör på sikt leda till framtida lägre kostnader. Med antalet läckor samt indexprishöjningar beräknas underhållskostnader i VA-nätet per helår överskrida budget negativt med ca 5 600 tkr.

Intäkterna prognostiseras per helåret avvika positivt mot budget, 10 300 tkr. De ökade intäkterna består av förbindelsepunktsavgifter samt beslutad höjning av taxa.

Verksamheten genomförde en 15 % höjning inför januari 2023 och ytterligare 25 % fr.o.m. 1 juli 23. För att klara budget och återställa tidigare underskott är ytterligare avgiftshöjning om 15 % nödvändig och skrivs fram för beslut till nämnd och kommunfullmäktige inför 2024. Löpande prioriteringar av både förebyggande och avhjälpande underhåll kommer att vara nödvändiga för att nå en budget i balans. Målet är att skapa en budget i balans med en stabil drift.

Prognos Teknik- och servicenämnden (avgiftskollektiv) -1 610 tkr.

Balanskravsutredning bedömning utifrån helårsprognos

	2023	2022	2021	2020
Årets prognos	-24 198	49 710	64 680	41 958
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0	-11
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	2 041	-545	2 260	-239
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-1 715	0	-1 464	0
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-23 872	49 165	65 476	41 708
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0	0
= Årets prognostiserade balanskravsresultat	-23 872	49 165	65 476	41 708

Balanskravsutredning - bedömning utifrån helårsprognos enligt Trosa

Årets prognostiserade balanskravsresultat enligt balanskravsutredning	-23 872	49 165	65 476	41 708
- Återföring öronmärkta medel	0	0	0	0
- Resväg västra Trosa	0	0	0	-10 000
Öronmärkning för ev. vikande konjunktur	0	-20 000	-30 000	-12 000
Öronmärkning för att stärka kommunens beredskap och civilförsvaret	0	-6 000	-10 000	0
= Årets prognostiserade balanskravsresultat enligt Trosa	-23 872	23 165	25 476	19 708

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare

Trosa kommun har haft en lite mer försiktig tillväxt under 2023. Trots det har rekryteringstakten varit ganska hög och vi har ökat antalet anställda. Det främst kärnverksamheterna som har växt. I kommunen ökade antalet årsarbete med lite drygt två procent, vilket innebär knappt 20 fler årsarbetare. Ökningen har främst skett inom skola och förskola samt vård och omsorg. Tillväxten tillsammans med en allt mer konkurrensutsatt arbetsmarknad har lett till att kompetensförsörjningen fortsatt är en stor utmaning även om vi har hög bemanning med få vakanser.

Antal anställda	2023	2022	2021
Tillsvidare	899	884	883
Årsarbetare	871	853	836
Visstid	79	74	80
Medelålder (år)	45,4	45,3	45,3
Frisknärvaro (%)	58	53	56
Andel kv/män (%)	84/16	84/16	85/15

Som tidigare år är det främst kvinnor som arbetar i Trosa kommun. Medelåldern ligger kvar på ungefär samma nivå som tidigare år. Personalkostnaderna uppgick till 418 mkr, därmed en ökning med 11,5 procent jämfört med föregående år. Personalkostnaderna uppgår till 58 procent av den totala verksamhetskostnaden. Ökningen beror på löneökningar och fler antal anställda inom främst kärnverksamheterna.

Väsentliga händelser

Under året har vi fokuserat på att prioritera arbetsmiljöutbildningar för våra chefer och fackliga företrädare. Vi har också gått i gång med årets chefsförsörjningsprogram, där åtta medarbetare deltar under ett år.

Vi har haft ett fortsatt fokus på att öka andelen heltidsanställda, vilket ger resultat. I dagsläget är det ca 86 procent av alla anställda kvinnor som arbetar heltid, vilket är en ökning med ungefär 2 procent jämfört med föregående år.

Förväntad utveckling

Med tanke på det stora trycket på att rekrytera fler anställda med rätt kompetens är de riktade

satsningarna inom området varit en självklar prioritering.

Framtida personalförsörjning styrs främst av förväntade behov, personalrörlighet, sjukfrånvaro och pensionsavgångar. Det är främst lärare, förskollärare, undersköterskor, vårdbiträden och administratörer som kommer att gå i pension de närmaste fem åren.

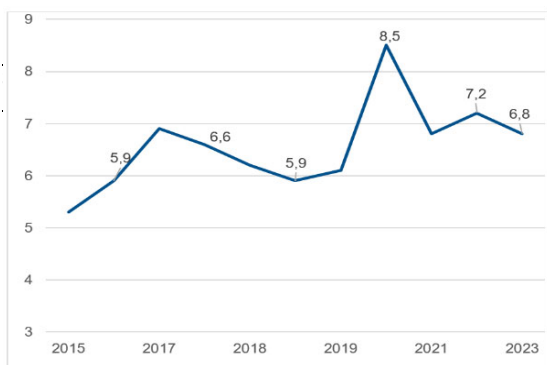
Verksamhet	Sjukfrånv%	Personrörlig%	Pensionsavgångar inom 5 år	Behovförändr	Rekrytbehov 5 år
Vård/omsorg	8,6	8,0	20	Ökat behov	>60
Skola	5,0	7,8	14	Något fler elev	>40
Förskola	10,8	7,2	10	Liten ökning	>30
KFTS	5,7	11,1	6	Viss ökning	>20
<i>Totalt</i>	<i>6,8</i>	<i>8,4</i>	<i>55</i>	<i>Viss ökning</i>	<i>>180</i>

Trosa kommun står inför stora rekryteringsbehov framöver. De stora volymerna inom vård och omsorg berör främst hemtjänst. En hel del pensionsavgångar väntas också bland personal i våra särskilda boenden. Heltidsresan är en viktig åtgärd för att på sikt minska behovet av antalet nyrekryteringar.

Stora utmaningar finns även inom skola och förskola. Orsakerna är framtida pensionsavgångar och fler barn och elever, detta samtidigt som det är hög konkurrens av behöriga lärare och förskollärare. Kommunen behöver ännu fler lärare som jobbar till de fyllt 69 år. Förskolan har också flera utmaningar kopplade till barn som är på väg in i verksamheten. Här hjälper dock de två privata förskole etableringarna till att minska trycket, även om konkurrensen av utbildad personal är fortsatt hög.

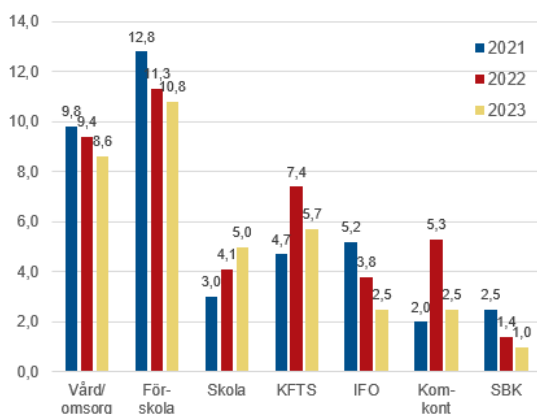
Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaroutvecklingen har såkär påverkat kraftigt av pandemin, vi lever fortsatt av sviterna. Vi behöver få höstens utveckling för att riktigt klara av att sumera året som helhet.

Av de totala sjukskrivningarna på 6,8 procent finns olikheter mellan olika yrkesområden. Mönstret är att det är de små administrativa verksamheterna som har den lägsta sjukfrånvaron.

Högst sjuktal ses inom förskola och vård- och omsorg, men här ser vi en klart positiv utveckling jämfört med tidigare år. Grundskolan visar dock på en något högre sjukfrånvaro jämfört med tidigare år, även om nivån är fortsatt låg.

I år ser vi helt plötsligt en högre sjukskrivningsnivå för de yngre medarbetarna d.v.s. de under 29 år. Däremot noterat en minskning bland medarbetarna i åldrarna 30-49 år.

Sjukfrånvaro utifrån ålder i %	2023	2022	2021
-29 år	7,3	5,1	5,5
30-49 år	6,5	8,2	6,9
50- år	7,0	6,4	6,9

Kvinnorna har alltså högre sjuktal än männen. Under 2023 har männens sjukfrånvaro ökat medan kvinnornas sjukfrånvaro har minskat något. Det noteras trots det en stor skillnad mellan könen. Andelen långtidssjuka (medarbetarna som är sjuka 60 dagar eller mer) ligger

kvar på en ganska låg andel och utgör nu ca 36 procent av den totala sjukfrånvaron.

HME – hållbart medarbetarengagemang

Trosa kommun genomförde föregående år för 8:e gången SKR:s gemensamma medarbetarenkät inom områdena motivation, ledarskap och styrning. Det sammanvägda resultatet utifrån mätningens indexskala 0–100 blev 84 för Trosas del, vilket är ett något lägre index jämfört med föregående år. Genomsnittet bland de drygt 100 kommuner för 2022 var 79 index. Ny mätning görs under hösten 2023, resultatet kommer att presenteras i årsbokslutet.

HME-enkäter 2020-2022 (index)	Trosa 2022 Index	Trosa 2021 Index	Trosa 2020 Index	Jämf. SKL Index
Motivation	84	85	86	79
Ledarskap	83	85	86	79
Styrning	84	84	84	79
Totalt	84	84	86	79

Ett gott tecken är att Trosas resultat var i toppklass jämfört med alla inrapporterade resultat.

HME-enkäter Rankinglista	Totalt	Motivation	Ledar- skap	Styr- ning
Vetlanda	86	86	87	85
Åtvidaberg	85	83	85	87
Trosa	84	84	83	84
Vingåker	81	82	80	81
Katrineholm	81	80	82	80
Strängnäs	80	80	79	76
Eskilstuna	80	79	78	81
Gnesta	80	80	81	78
Oxelösund	78	79	77	78
Nyköping	77	76	77	77
Södertälje	77	78	75	79
Åre	75	76	76	73
Finspång	74	73	72	77

Förväntad utveckling

Under flertalet år har Trosa kommun haft en ovanligt hög befolkningstillväxt och väldigt goda ekonomiska resultat men nu ser bilden annorlunda ut med en lägre tillväxtnivå samt mer utmanande ekonomi. Den höga befolkningstillväxten har inneburit åtskilliga utmaningar för kommunen som organisation. Effekterna av tillväxten kommer vara synliga även kommande år. Lågkonjunkturen och den försämrade köpkraften för offentlig sektor kommer att påverka och utmana de kommande åren.

BEFOLKNINGSPROGNOS

I de gemensamma planeringsförutsättningarna inför 2024 och framåt görs följande bedömning om befolkningsprognosen de kommande åren.

Befolkningsprognosen innebär att Trosa kommun fortsätter att vara en attraktiv tillväxtkommun med kontinuerlig tillväxt under hela den aktuella perioden. Prognosen innebär en fortsatt hög lägstanivå på runt +240 personer per år. Den årliga befolkningstillväxten varierar från ca +240 personer/år till ungefär +270 personer/år. Befolkningen bedömdes i framtagandet av de gemensamma planeringsförutsättningarna passera 15 000 invånare 2023, 16 000 invånare 2027 och 17 000 invånare 2030.

Under senare år har Vagnhärad stått för en allt större del av tillväxten och det är en trend som bedöms förstärkas under kommande år.

Den svagare befolkningstillväxten under 2023 påverkar såklart utgångspunkten i tillväxten framåt men prognosen ligger kvar på de antagande om antal invånare i budget 2024.

BOSTÄDER OCH INFRASTRUKTUR

Den faktiska efterfrågan på nya bostäder är lägre än tidigare men det finns fortfarande ett visst tryck i kommunens alla delar, samtidigt som permanentning av fritidsbostäder

fortsätter och också förstärks i områden där kommunalt VA byggs ut. Detta tenderar ofta att förstärkas ytterligare i sämre ekonomiska tider.

Det finns för närvarande en god planberedskap men det är samtidigt viktigt att fortsätta prioritera att ta fram nya detaljplaner för att kunna säkerställa långsiktig tillväxt.

Under hösten 2023 startar ombyggnationen av väg 218 och planeringen för Ostlänken och infrastrukturåtgärder istället för Infart västra Trosa kommer ytterligare att konkretiseras. Trosa kommun medverkar aktivt i Trafikverkets arbete med dessa angelägna projekt.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Trosa kommun står för stora rekryteringsbehov framöver. Tillväxten som varit tillsammans med en allt mer konkurrensutsatt arbetsmarknad har lett till att kompetensförsörjningen fortsatt är en stor utmaning, även om vi har hög bemanning med få vakanser.

SKATTEUNDERLAGSUTVECKLING¹

I reala termer växer skatteunderlaget med 1,3 procent per år 2023–2026, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,6 procent. Trots en nominell uppväxlingen urholkas alltså kommunsektorns köpkraft drastiskt. Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar.

Sammantaget för perioden beräknas skatteunderlaget inte räcka till att finansiera en växande kommunal verksamhetsvolym i

¹ SKR Makronytt augusti 2023

linje med den senaste tioårsperioden. Samtidigt är den demografiska utmaningen framöver större än tidigare: de i arbetsför ålder ska försörja allt fler (yngre och äldre). Särskilt de ökade behoven av omsorg och vård av äldre förutsätter allt större resurser.

Trosa kommun har, enligt beslutad budget i juni, ett budgeterat resultat för 2024 på -2,3 % av skattenettet. I november kommer budgeten för de kommande åren att revideras med bland annat en uppdaterad skatteprognos.

INVESTERINGAR

På grund av ökade behov när befolkningen ökar har kommunen haft en hög investeringstakt de senaste åren. Det finns fortsatt stora investeringsbehov framåt även om tyngdpunkten på investeringar framåt svänger över mer mot VA-investeringar.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING I ÖVRIGT

I spåren av det allvarliga säkerhetspolitiska omvärldsläget är risken enligt vår bedömning också större för ytterligare störningar i energiförsörjning, informationskanaler och andra typer kommunikationer. Fokus behöver läggas på hur vi ska fortsätta arbetet med informationssäkerhet och hur det ska organiseras på bästa sätt.

Arbetet med totalförsvaret intensifierades efter februari 2022 när Ryssland anföll Ukraina med en betydande försämring i det säkerhetspolitiska läget som följd. 2023 kommer statens behov av samordning och styrning att intensifieras för bättre överblickbarhet och möjlighet till prioriteringar.

Målet är en tålig samhällsviktig verksamhet med motståndskraft inför yttre påverkan i form av leveransstörningar, väderpåverkan och personalbortfall. Den bottnar i kontinuitetshantering samt risk- och sårbarhetsanalys. 2023 tas en ny sådan fram samt nya styrdokument för mandatperioden. Övning är en omistlig del för utvärdering av genomförd planering. Hösten 2023 genomförs en regional övning med Trosa som värd för att utvärdera uppstart av trygghetspunkt.

Under 2023 etablerade Trosa Fibernät bredbandsnät som ger 98 % av hushåll och företag tillgång till en fiberanslutning. Detta ger unika möjligheter för Trosa kommun att etablera digitala tjänster till hela kommunen. Kommunkontoret och dess små enheter har de senaste åren visat på en utmärkt förmåga till anpassning utifrån olika prövningar och utmaningar.

Liksom beskrivits tidigare är kompetensförsörjningen uthålligt den största utmaningen för Trosa kommun och kommunsverige i övrigt. Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare för våra medarbetare har fortsatt hög prioritet. Personalenheten arbetar med temat "Hållbart arbetsliv". Inom området fokuseras bl a på att fler ska välja att jobba längre, vi ska öka motivationen och engagemanget bland våra anställda.

Under året fortsätter omfattande utbildningsinsatser för chefer och medarbetare, vilket är en utbildningsskuld efter pandemiåren. Under vintern slutför vi årets satsning kring chefsförsörjningsprogrammet, där åtta utvalda medarbetare deltar. Programmet som går av stapeln för fjärde gången genomförs av interna resurser.

Kommunkontoret arbetar fortsatt med en del kommunövergripande system. Införande av Microsoft 365 och Exchange online är genomfört. Central hantering av mobiltelefoner införs också i detta projekt och är pågående. Säkerheten i våra system ökar när det väl är genomfört.

När ekonomisystemet utnyttjas för fullt förväntas det kunna effektivisera de administrativa processerna, bl a genom mer effektivare flöden för högvolymfakturor. Ökade formkrav på redovisning och andra lagkrav, ställer högre krav på ekonomienheten. Konjunkturläget skapar också en högre efterfrågan på stöd från verksamheterna i ekonomifrågor. Fokus framåt är att stötta kommunens växande verksamheter på bästa sätt.

Kommunens brottsförebyggande arbete är väl rustat och organiserat för att hantera nya statliga krav på kommunernas arbetssätt.

Resultatet av SCB:s medborgarundersökning levereras i december för att sedan analyseras och återkopplas under början av 2024.

I nuläget saknas inte osäkerhet och potentiella utmaningar, men vårt fokus ligger som alltid på att kommunen och dess verksamhet ska bedriva sin verksamhet som planerats och beslutats.

År 2023 är det sista året på den nuvarande perioden för statsbidrag för energi- och klimatrådgivningen som bedrivs i kommunerna Trosa, Nyköping, Oxelösund och Gnesta. Under hösten 2023 kommer en ny ansökan att göras, men det är fortfarande oklart om Energimyndigheten kommer att genomföra förändringar i stödet och vad det i så fall innebär för verksamheten.

Trosa kommun har åtagit sig att delta i 15 åtgärder för Sörmlands miljö 2022-2026. Arbetet beräknas starta under hösten. Åtgärderna omfattar områdena begränsad klimatpåverkan, levande skogar och landskap, hållbart samhälle och livskraftiga vatten.

Under 2023 revideras kommunens Energi- och klimatplan. Ekologienheten fortsätter samverka med bl.a. tekniska kontoret, Trobo och samhällsbyggnadskontoret för att minska energianvändningen både i de egna verksamheterna och i kommunen i stort. Arbetet med elberedskap fortgår.

Då prognoserna pekar mot ett minskat antal barn i förskoleåldern behöver verksamheten nu och fortlöpande genomlysas sin organisation så att dimensioneringen blir rätt och kostnadseffektiv.

Inom barn och utbildning pågår de förändringsarbeten och verksamhetsutveckling i flertalet verksamheter och på olika nivåer, ett arbete som kommer löpa över flera år. Förväntad effekt av detta är ökad kvalitet i verksamheten och starkare resultat.

Med förändrad lagstiftning gällande vuxenutbildningen och en ökad arbetslöshetsrisk till följd av konjunkturförändring är det troligt att efterfrågan på vuxenutbildning kommer att öka. Om arbetsmarknadsläget försämras kommer troligen även behovet av utbildningsvalidering att öka. Båda dessa delar kan bli kostnadsdrivande.

Insatser för att öka tryggheten för ungdomar och medborgare ska utvecklas genom fortsatt fältverksamhet, ANDTS-arbete (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel) och utveckling av samarbetet med skolan, polisen och fritidsgårdarna (SSPF). Vi fortsätter att kartlägga och arbeta med EMBRACE som system i syfte att skapa ett tryggare Trosa. Sen den 1 juli 2023 ökar kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet.

Befolkningstillväxten i Trosa kommun har inneburit ett ökat antal personer med behov av insatser, både inom äldreomsorgen och inom funktionshinderverksamheten. Denna utveckling kommer att fortsätta framåt särskilt med tanke på den demografiska utvecklingen med en stor ökning av antalet personer över 80 år.

Heltidsresan har skapat en överkapacitet av anställd personal och den resursen som skapas måste planeras på ett bra sätt. Det kommer att medföra att andelen arbetad tid som utförs av timvikarier kommer att minska framöver. Samtidigt är de demografiska utmaningarna stora med en allt mer åldrande befolkning som gör att alla verksamheter inom vård- och omsorgskontoret kommer att behöva utökas de närmsta åren.

Den snabbast växande målgruppen inom vård- och omsorgskontoret är personer med demenssjukdom. För närvarande väntar ett fåtal personer på verkställighet till särskilt boende för äldre. Verksamheten kommer behöva fortsätta utökningen av antalet platser på särskilt boende framöver. På Trosagården planeras det för en ny avdelning med 10 platser som kan starta i slutet av 2024. Det finns också ett beslut om att omvandla ytterligare platser på trygghetsboendet till korttidsplatser vilket ger ytterligare 5-7 korttidsplatser samtidigt som det gamla

korttidsboendet då kan omvandlas till 5 nya permanenta platser.

Det har under året kommit många statsbidrag inom äldreomsorgen, det är självklart välkomna medel men allt kan inte gå till att öka verksamheten permanent då den långsiktiga finansieringen är oklar. Vissa av statsbidragen kommer att vara även under nästa år.

Ett flertal satsningar kommer att genomföras under mandatperioden som kommer att bidra till Kultur och fritids verksamheter. Satsning på ridsporten och utveckling stall/ridhus fortsätter under året. Från 2024 satsas det på bibliotek och kulturskolan vilket möjliggör bla fortsatt satsning på små barns språkutveckling och utveckling av kulturskolan.

Fortsatt arbete med att bibehålla och säkerställa god nivå på skötseln för aktivitet, tillgänglighet och säkerhet i parker och grönområden parallellt med arbetet att använda klimatsmarta lösningar för växtlighetens välbefinnande i tätortsnära områden. Under 2024 tas en ny parkplan fram.

Fortsatt arbete med standardhöjning av gatu, gång- och cykelnätet enligt underhållsplan och gång- och cykelvägsanalys. Större infrastrukturprojekt kommer att genomföras såsom Trafikverkets reovering av väg 218, Ostlänken stationsområdet i Vagnhärad där tekniska enheten medverkar i delar av projekten.

Fortsatt utveckling av fastighetsförvaltningen och koncernsammansättningen med Trobo samt fortsatt gott samarbete med ramavtalsentreprenörerna är viktigt för utvecklingen av fastighetsförvaltningen till ett mer proaktivt och förebyggande underhåll.

Häradsgårdens kök lagar nu enbart mat till äldreomsorgen samt hemtjänsten. Fokus framåt kommer att vara att öka valmöjligheterna, laga mer mat från grunden och att utveckla dialogen med matgästerna.

Utreda i samverkan med Skolkontor/förskola och ta fram förslag på hur förskoleköken skulle kunna inkluderas i Måltidsenheten.

Planen är att starta upp arbetet med uppdaterad Måltidspolicy under hösten 2023 - våren 2024.

Kraven på städ ökar då det t.ex. görs mer kontroller från Miljökontoret avseende städkvalitet.

Upphandling kommer att arbeta för att utveckla metoder och processer för att stå bättre rustade att möta kommande utmaningar kopplat till kommunens anskaffning.

Ett flertal VA-projekt pågår; ovidkommande vatten, SYVAB överföringsledning, ledningsförnyelse, digitala vattenmätare och reservvatten.

VA-planen beslutas i slutet av 2023 vilket kommer att kräva resurser för genomförande. Arbetet med nya skyddsföreskrifter för kommunens viktigaste vattentäkt Sörtuna fortskrider.

En långsiktigt plan tas fram för hur kostnader kommer att påverka VA-kollektivet och utvecklingen av VA-taxan.

Implementering av den nya renhållningsordningen kommer pågå de kommande åren och arbetet med Fastighetsnära insamling (FNI) är det som påverkar verksamheten mest.

Resultaträkning

Trosa kommun

Tkr	Not	Bokslut	Bokslut	Prognos	Budget	Avvikelse
		2023-08-31	2022-08-31	2023-12-31	2023-12-31	2023-12-31
Verksamhetens intäkter	2	155 287	155 659	0	0	0
Verksamhetens kostnader *	3, 4	-722 424	-652 529	-905 106	-883 640	-21 466
Avskrivningar	5	-48 853	-36 486	-75 997	-74 410	-1 587
Verksamhetens nettokostnader		-615 990	-533 356	-981 103	-958 050	-23 053
Skatteintäkter	6	573 543	533 888	858 770	845 152	13 618
Generella statsbidrag, skatteutjämning	7	77 195	93 891	107 885	104 681	3 204
Verksamhetens resultat		34 749	94 422	-14 448	-8 217	-6 231
Finansiella intäkter	8	2 976	3 715	4 250	3 500	750
Finansiella kostnader	9	-7 972	-4 329	-14 000	-14 600	600
Resultat efter finansiella poster		29 753	93 809	-24 198	-19 317	-4 881
Extraordinära poster		0	0	0	0	0
Årets resultat		29 753	93 809	-24 198	-19 317	-4 881

* För prognos och budget presenteras verksamhetens nettokostnad.

Balansräkning

Trosa kommun

TILLGÅNGAR		Bokslut	Bokslut
	Not	2023-08-31	2022-12-31
Anläggningstillgångar			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Mark, byggnader, tekn. anlägg.	10	1 564 160	1 458 651
Maskiner och inventarier	11	20 659	23 445
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>	12	62 259	61 072
Summa anläggningstillgångar		1 647 078	1 543 168
Omsättningstillgångar			
Förråd, exploateringar m.m.	13	959	287
Fordringar	14	122 478	129 162
Kortfristiga placeringar	15	4 017	3 692
Kassa och bank	16	137 318	109 813
Summa omsättningstillgångar		264 771	242 954
SUMMA TILLGÅNGAR		1 911 848	1 786 121
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
		Bokslut	Bokslut
		2023-08-31	2022-12-31
Eget kapital	17		
Årets resultat		29 753	49 710
Resultatutjämningsreserv		0	0
Övrigt eget kapital		584 313	534 603
Summa Eget kapital		614 066	584 313
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	18	32 795	38 896
Andra avsättningar	19	82 462	80 809
Summa avsättningar		115 256	119 705
Skulder			
Långfristiga skulder	20	795 362	715 468
Kortfristiga skulder	21	387 166	366 635
Summa skulder		1 182 527	1 082 103
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTN. OCH SKULDER		1 911 848	1 786 121
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER			
		Bokslut	Bokslut
		2023-08-31	2022-12-31
<u>Panter och därmed jämförliga säkerheter</u>	22	707 975	673 675
<u>Ansvarförbindelser</u>	22		
Pens.förpl. som inte upptagits bland skuld/avs.		126 138	118 361
Övriga ansvarförbindelser		0	0
Summa panter och ansvarförbindelser		834 113	792 036

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Undantag redovisas under "Avvikelser från redovisningsprinciper". Därutöver följs det regelverk och den normgivning som gäller för övriga sektorer i samhället och som innefattas i begreppet god redovisningssed.

Samma redovisningsprinciper som används i årsredovisningen tillämpas i denna delårsrapport.

Intäkter och kostnader

Intäkter och kostnader periodiseras enligt samma principer som i årsredovisningen och redovisas i den period de avser eller de uppkommit för att ta hänsyn till säsongvariationer enligt god redovisningssed.

Statsbidrag som beslutats under tiden fram till delårsrapporten redovisas enligt RKR R2.

Avskrivningar

Avskrivningar på materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet. Tillgångar i form av mark, konst och pågående arbete skrivs inte av. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på ett behov, till exempel vid verksamhetsförändringar, teknikskiften och organisationsförändringar. Avskrivningar görs månadsvis från och med månaden efter tillgången tas i bruk. För tillgångar med identifierbara komponenter med olika nyttjandeperioder tillämpas komponentavskrivning.

Avsättningar

Avsättning för deponi

Trosa och Gnesta kommun har gemensamt ansvar för sluttäckning av Korslöts deponi, men avsättningen är gjord i Trosa kommuns redovisning men med delat ekonomiskt ansvar. Ny utredning av sluttäckning av deponi Korslöt påbörjad under året med ev nytt tillvägagångssätt framåt. Kvarvarande kostnad bedöms i detta skede vara samma som bedömt tidigare.

Avsättning för infrastrukturåtgärder

Avsättning sker för medfinansiering av statliga infrastruktursatsningar, bland annat kopplat till Ostlänken. Avsättningen i redovisningen motsvarar kostnader enligt avtal med Sverigeförhandlingen och Trafikverket inklusive indexreglering.

Pensioner

Pensionsförmåner som intjänats från och med 1998 redovisas som avsättning och pensionsförmåner som intjänats till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelse. Samtliga pensioner redovisas inklusive löneskatt med 24,26 procent, i enlighet med Rådet för kommunal redovisning. Skandia beräkningsmodell baserar på RIPS. Utbetalning av pensionsförmåner som intjänats till och med 1997 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Visstidsförordnande som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. Den avgiftsbestämda delen redovisas under kortfristiga skulder.

Avvikelser från redovisningsprinciper

Kommunen avviker från lagen om kommunal bokföring och redovisning gällande;

- redovisning av leasing (RKR R5). Kommunen innehar objekt som kan klassas som finansiell leasing men då dessa är få till antal och värdet inte anses väsentligt har kommunen valt att behandla dessa som operationell leasing. Effekten av avvikelsen bedöms vid årsbokslutet.
- redovisning av intäkter (RKR R2). Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder med periodisering över anläggningens nyttjandeperiod. Effekten av avvikelsen beräknas vid årsbokslutet.

Sammanställd redovisning

Sammanställd redovisning upprättas vid årsbokslut men inte vid delårsrapport då detta inte är ett krav enligt LKBR om det inte behövs för att utvärdera god ekonomisk hushållning (GEH) enligt kommunens definition.

Trosa kommuns definition på god ekonomisk hushållning är att de finansiella målen ska vara uppfyllda och att 75 % av verksamhetsmålen ska vara uppfyllda. Den sammanställda redovisningen behövs därmed inte för att kunna utvärdera GEH.

Avgiftsfinansierad verksamhet

VA- och renhållningsverksamheterna regleras av självkostnadsprincipen. Detta medför att endast den del av brukningsavgiften som motsvarar kostnaderna intäktsförs. Ev. överskott hanteras som skuld till abonnenterna och ska återbetalas inom en 3-årsperiod i form av sänkta avgifter eller reglering av underskott. Negativa resultat ska regleras inom en 3-årsperiod.

Särredovisning av avgiftskollektiven (VA/RH) redovisas vid årsbokslutet, då det inte är ett krav vid delårsrapport.

Säsongsvariationer

Säsongsvariationer eller cykliska effekter som påverkar verksamheten är till viss del väderberoende som vinterväghållning, grönyteskötsel, el, uppvärmning och vattenförbrukning.

Inom personalkostnader är det beräkningen av semesterskuld som står för den största variationen i och med att skulden arbetas upp under våren och sedan tar det stora flertalet anställda ut sin semester under sommaren. Semesterlöneskuld och ej kompenserad övertid samt därpå upplupen arbetsgivaravgift redovisas som en kortfristig skuld och belastar det år de intjänas. Generellt minskar semesterlöneskulden under vissa perioder när anställda tar ut sina semesterdagar.

För vård- och omsorgsförvaltningen är det främst personalkostnader som varierar under året. Under sommarmånaderna ökar personalbehovet då stor del av ordinarie personal går på semester och detsamma gäller under december då många väljer att ta ut ledighet.

Verksamheterna inom barn- och utbildningsförvaltningen har vanligtvis nya förutsättningar under hösten då skolans läsår börjar efter sommaren och det ställer krav på anpassning av organisationen jämfört med hur den såg ut under vårterminen. Det påverkar personalkostnader, måltider etc.

Inom förvaltningen Individ- och familjeomsorg avser det främst ökade kostnader för semestervikarier under sommarperioden.

Andra variationer är utdelning och markförsäljningar som redovisas enligt kontantprincipen.

RESULTATRÄKNING

Not 2 Verksamhetens intäkter

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-08-31</u>
Totala intäkter inkl. interna poster	245 171	237 415
Avgår interna poster	-89 883	-81 756
Verksamhetens intäkter	155 287	155 659
varav försäljningsmedel	5 646	5 019
varav taxor och avgifter	68 551	62 167
varav hyror och arrenden	21 718	17 530
varav bidrag	49 960	47 055
varav försäljning av verksamhet	6 444	5 940
varav exploateringsintäkter	2 630	17 948
varav övriga ers o intäkt	339	0

Not 3 Verksamhetens kostnader

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-08-31</u>
Totala kostnader inkl. interna poster	812 308	734 285
Avgår interna poster	-89 883	-81 756
Verksamhetens kostnader	722 424	652 529
varav köp av vht och entreprenader	160 290	149 802
varav bidrag	17 071	22 687
varav personalkostnader	417 905	375 436
varav lokalkostnader	15 194	31 090
varav exploateringskostnader	0	0
varav hyra/leasing anl.tillg.	2 981	2 643
varav förbrukn. material och förbr.inv.	23 989	22 289
varav diverse tjänster	84 994	48 582

Not 4 Revisionskostnader

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-08-31</u>
Total kostnad för revision	570	507
varav kostnad för granskning av räkenskaper	300	321

I total kostnad för revision ingår en verksamhetsgranskning, utöver arvode för revisionsbiträde och kostnader för förtroendevalda revisorer.

Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning.

Not 5 Avskrivningar/nedskrivningar

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-08-31</u>
Mark, byggnader och tekn. anl.	44 473	32 695
Maskiner och inventarier	4 380	3 791
Nedskrivningar	0	0
	<u>48 853</u>	<u>36 486</u>

Not 6 Skatteintäkter

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-08-31</u>
Preliminär kommunalskatt	565 122	518 685
Preliminär slutavr. innev. år	5 330	10 091
Slutavräkningsdifferens föreg. år	3 092	5 111
	<u>573 543</u>	<u>533 888</u>

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-08-31</u>
Inkomstutjämningsbidrag	64 015	69 746
Införandebidrag	0	0
Fastighetsavgift	24 177	23 035
Tillfälligt konjunkturstöd	5 276	6 208
Regleringsbidrag	22 969	26 837
Regleringsavgift	0	0
Kostnadsutjämning	-22 761	-21 079
Eftersläpningseffekter	1 990	6 487
Utjämningsavgift LSS	-18 470	-17 342
	<u>77 195</u>	<u>93 891</u>

Not 8 Finansiella intäkter

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-08-31</u>
Ränteintäkter	1 337	286
Realisationsresultat på aktier o andelar	0	1 479
Borgensavgifter	1 857	1 915
Övriga finansiella intäkter	-218	35
	<u>2 976</u>	<u>3 715</u>

Not 9 Finansiella kostnader

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-08-31</u>
Räntekostnader	8 516	3 634
Övriga finansiella kostnader	-545	695
	<u>7 971</u>	<u>4 329</u>

BALANSRÄKNING**Not 10 Mark, byggnader och tekn. anläggningar**

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Anskaffningsvärde *	2 194 344	2 044 362
Ackumulerade avskrivningar **	-630 184	-585 711
Ackumulerade nedskrivningar	0	0
	<u>1 564 160</u>	<u>1 458 651</u>

* En investering är ett inköp som uppgår till ett väsentligt belopp och har ett varaktigt värde. Investeringen ska ha en ekonomisk livslängd på tre år och ge framtida ekonomiska fördelar och vara prestandahöjande. Ett väsentligt belopp innebär 0,5 prisbasbelopp (PBB) förutom investeringar i fastigheter, gator och vägar, parker, renhållning samt vatten och avlopp där gäller 2 PBB.

** Vid varje aktivering av en ny tillgång görs en bedömning av vilken tid investeringen kommer att nyttjas för avsett ändamål. Ingen avskrivning görs på mark och konst. Komponentavskrivning ska ske där det är tillämpligt enligt RKR R4 när en investering aktiveras med varierande livslängd beroende på komponent. Linjär avskrivning tillämpas.

Specifikation anläggningstillgångar i kommunen

Namn	Årets IB	Invest. Försäljn.	Årets avskr.	Årets nedskr.	UB period
Mark	4 906	10 622	0	0	15 528
Verksamhetsfastigh.	656 375	125 054	-26 514		754 914
Fastigh. för affärsvht	281 850	33 168	-10 617		304 402
Publika fastigh.	271 677	6 998	-6 507		272 167
Fastigh. f. annan vht	10 934	447	-835		10 547
Pågående invest.	232 909	-26 308			206 601
varav exploateringar	8 555	-8 555			0
Totalt	1 458 651	141 427	-44 473	0	1 564 159

Not 11 Maskiner och inventarier

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Anskaffningsvärde *	71 686	70 092
Ackumulerade avskrivningar **	-51 027	-46 647
Ackumulerade nedskrivningar	0	0
	<u>20 659</u>	<u>23 445</u>

* En investering är ett inköp som uppgår till ett väsentligt belopp och har ett varaktigt värde. Investeringen ska ha en ekonomisk livslängd på tre år och ge framtida ekonomiska fördelar och vara prestandahöjande. Ett väsentligt belopp innebär 0,5 prisbasbelopp (PBB) förutom investeringar i fastigheter, gator och vägar, parker, renhållning samt vatten och avlopp där gäller 2 PBB.

** Vid varje aktivering av en ny tillgång görs en bedömning av vilken tid investeringen kommer att nyttjas för avsett ändamål. Ingen avskrivning görs på mark och konst. Komponentavskrivning ska ske där det är tillämpligt enligt RKR R4 när en investering aktiveras med varierande livslängd beroende på komponent. Linjär avskrivning tillämpas.

Specifikation anläggningstillgångar i kommunen

Namn	Årets IB	Invest.	Årets avskr.	Årets nedskr.	UB period
Maskiner	2 316	0	-189	0	2 128
Inventarier	12 974	1 562	-1 429	0	13 107
Data- och teleustrn.	7 697	32	-2 704	0	5 025
Bilar och andra trpm.	160	0	-27	0	133
Konst	101	0	0	0	101
Övr maskiner o invent.	197	0	-31	0	166
Totalt	<u>23 445</u>	<u>1 594</u>	<u>-4 380</u>	<u>0</u>	<u>20 660</u>

Not 12 Finansiella anläggningstillgångar

	antal aktier	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
<u>Kommunala koncernföretag *</u>			
Trosabygdens Bostäder AB Org.nr. 556476-7704	40 600 st.	40 600	40 600
Trosa Fibernät AB Org.nr. 556793-1711	14 000 st.	14 000	14 000
<u>Övriga</u>			
Nyköping-Östgötalänken		50	50
Energikontoret i Mälardalen	100 st.	10	10
Inera AB	5 st.	43	43
Kommuninvest		<u>7 556</u>	<u>6 370</u>
		<u>62 259</u>	<u>61 072</u>

* Ägs till 100% av Trosa kommun. Ingen förändring av koncernstrukturen har skett under räkenskapsåret.

Not 13 Förråd, exploateringar m.m.

<u>Förråd</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Lager råvaror	466	287
<u>Exploateringar</u>		
Nedlagda kostnader för exploatering		
Bostadsmark	125	0
Industrimark	<u>367</u>	<u>0</u>
	<u>492</u>	<u>0</u>
Totalt redovisat värde förråd och expl.	959	287

Not 14 Fordringar

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Kundfordringar	8 595	8 589
Mervärdesskatt	389	401
Övriga fordringar	29 338	22 550
Förutbet. kostn. och uppl. intäkter	<u>84 156</u>	<u>97 622</u>
	122 478	129 162

Not 15 Kortfristiga placeringar

<u>Agenta fonder (naturreservat) *</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Alternativa Räntor Klass A	614	592
Globala aktier Klass A	1 435	1 247
Svenska räntor Klass A	400	393
Svenska aktier Klass A	<u>1 568</u>	<u>1 460</u>
Redovisat värde vid årets slut	4 017	3 692

* 2,0 Mkr placerades i agenta fonder 2013-12 för markåtkomstbidrag vid bildandet av naturreservat i Tomtaklinskogen. Av detta kan ett prisbasbelopp årligen användas för naturvårdande åtgärder enligt beslut KS 12189 §92.

Not 16 Kassa och bank

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Handkassor, kontantredovisning	25	22
Bank med fast ränta	62 141	62 007
Bank	<u>75 152</u>	<u>47 784</u>
	137 318	109 813

Not 17 Eget kapital

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ingående balans	584 313	534 603
Omklassificering till avsättning	0	0
Årets resultat	29 753	49 710
varav VA-kollektivet	-2 866	-5 944
varav renhållningskollektivet	<u>887</u>	<u>473</u>
Utgående balans	614 066	584 313

Not 18 Pensionsavsättningar

<u>Pensionsavsättning</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ingående avsättning	38 896	28 708
Nyintjänad pension, varav		
- förmånsbestämd ålderspension	0	0
- särskild avtalspension	-6 815	88
- efterlevandepension	0	0
- övrigt	0	0
Årets utbetalningar	-532	-733
Ränte- och basbeloppsuppräknig	2 293	569
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0
Övrig post	144	8 275
Byte av tryggande	0	0
Förändring av löneskatt	<u>-1 191</u>	<u>1 989</u>
Utgående avsättning	32 795	38 896

Utredningsgrad 98% 98%

<u>Antal visstidsförordnanden</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Politiker	2	2
Tjänstemän	0	0

Not 19 Avsättningar

<u>Avsättning för deponi</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ingående avsättning	15 500	15 506
Utbetalningar	0	-5
Nya avsättningar	0	0
Omklassificering fr. eget kapital	0	0
Utgående avsättning	15 500	15 500

Förpliktelsen avser kostnader för sluttäckning av deponi vid Korslöt där vi har gemensamt ansvar med Gnesta kommun. Avsättningen är gjord i Trosa kommuns redovisning men med delat ekonomiskt ansvar.

Sluttäckningen av Korslöt sker successivt i 10 etapper. Tidpunkten för färdigställande är osäker då massor från t.ex. Ostlänkenprojektet kan vara möjliga att använda till sluttäckning. Ny utredning av sluttäckning av deponi Korslöt påbörjad under året med ev nytt tillvägagångssätt framåt. Kvarvarande kostnad bedöms i detta skede vara samma som bedömt tidigare.

Avs. för statliga infrastrukturåtgärder

Ingående avsättning	65 310	58 137
Utbetalningar	0	0
Nya avsättningar	0	0
Uppräkning enl. index	1 651	7 173
Utgående avsättning	66 961	65 310

Förpliktelsen avser kostnader för Ostlänken som kommunen har förbundit sig till i Sverigeförhandlingen. Avsättningen har indexberäknats och den förväntade tidpunkten för utbetalning är i enlighet med avtalad tidpunkt i Sverigeförhandlingen.

Andra avsättningar totalt **82 462** **80 809**

Not 20 Långfristiga skulder

<u>Långfristiga lån</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Banker och kreditinstitut	610 000	570 000
	610 000	570 000

Upplåningens förfallostruktur, tkr

0-1 år	190 000	140 000
1-5 år	520 000	430 000
> 5 år	90 000	140 000
	800 000	710 000

Genomsnittlig upplåningsränta, %	1,78	1,21
Genomsnittlig räntebindningstid, år	2,55	3,14

Förutbetalda intäkter som regleras över flera år

Investeringsbidrag	19 549	20 188
VA-anslutningsavgifter	77 409	74 153
Gatukostnadsersättningar	86 904	49 627
	183 862	143 968

Långfristig skuld

Övriga långfristiga skulder	1 500	1 500
-----------------------------	-------	-------

Summa långfristiga skulder **795 362** **715 468**

Not 21 Kortfristiga skulder

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Banker och kreditinstitut	190 000	140 000
Leverantörsskulder	44 961	66 413
Mervärdesskatt	0	0
Personalens skatter och avgifter		
- Upplupna löner	4 421	4 205
- Källskatt	9 895	9 244
- Övertidsskuld	1 079	1 231
- Semesterskuld	8 903	21 480
- Sociala avgifter	6 697	11 978
Förutbetalda intäkter	22 653	10 840
varav expl.intäkter	0	0
<u>Upplupna kostnader</u>		
- Uppl. pensionskostn. inkl. löneskatt	41 672	34 501
- Övriga upplupna kostnader	27 340	30 310
Övriga kortfristiga skulder	29 107	35 995
Balanserat resultat gem växelnämnd	438	438
	<u>387 166</u>	<u>366 635</u>

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR**Not 22 Panter och ansvarsförbindelser**

<u>Ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ingående ansvarsförbin. inkl löneskatt	118 361	130 018
Ränte- och basbeloppsuppräknig	7 374	2 960
Ändring av försäkringstekniska grunder	0	0
Nyintjänad pension	88	-6 659
Årets utbetalningar	-4 315	-6 052
Övrig post	3 111	370
Byte av tryggande	0	0
Förändring av löneskatt	1 518	-2 276
Utgående ansvarsförbin. inkl löneskatt	<u>126 138</u>	<u>118 361</u>

Förpliktelsen avser intjänade pensioner t.o.m. 1997. Pensionsutbetalningen kostnadsförs vid utbetalningstillfället. Överskottsmedel redovisas vid årsskiftet.

Borgensförb. och därmed jämf. säkerheter

Borgensförb. kommunägda företag	705 975	671 675
Ställda panter/fastighetsinteckningar	0	0
-därav i eget förvar	0	0
Garantiförbindelse Fastigo	0	0
Förlustansvar egna hem	0	0
Övriga borgensförbindelser	2 000	2 000
Summa	<u>707 975</u>	<u>673 675</u>

Totalsumma**834 113   792 036**Borgensåtagande

Kommunens samlade borgensåtagande uppgår till 708 mkr av beviljad borgen 709 mkr. Kommunen har inte infriat några borgensåtaganden under 2023 och det finns inga indikationer på att så skulle behöva ske.

Not 22 Forts. Panter och ansvarsförbin.

Kommuninvest medlemsansvar

Trosa kommun har ingått solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och landsting/regioner som per 2023-06-30 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Trosa kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-06-30 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 597 995 510 714 kronor och totala tillgångar till 587 746 158 227 kronor. Trosa kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 606 952 176 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 619 301 430 kronor.

Leasing- och hyresavtal

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Framtida förpl. leasing totalt	<u>11 537</u>	<u>6 374</u>
<i>varav hyresavtal</i>	<i>8 675</i>	<i>3 806</i>
Framtida förpliktelser inom 1 år	8 520	3 210
<i>varav hyresavtal</i>	<i>6 709</i>	<i>1 466</i>
Framtida förpliktelser mellan 1-5 år	3 017	3 070
<i>varav hyresavtal</i>	<i>1 966</i>	<i>2 247</i>
Framtida förpliktelser senare än 5 år	0	94
<i>varav hyresavtal</i>	<i>0</i>	<i>94</i>

Driftredovisning jmf budget

Styrelse/Nämnd Tkr	Intäkter		Kostnader		Netto		Budget netto		Budget- avvikelse
	Innev.år	Fg år	Innev.år	Fg år	Innev.år	Fg år	Innev.år	Fg år	
Kommunstyrelse									
Förtroendevalda/Politisk ledning	1 319	1 894	-11 048	-9 650	-9 729	-7 756	-22 119	12 390	
Kommungemensamt	3 406	19 090	11 531	5 582	14 937	24 672	-3 975	18 912	
Kommunstyrelsens kontor	2 371	2 310	-42 821	-40 185	-40 450	-37 875	-41 483	1 033	
Ekologiutskott	889	881	-1 722	-2 022	-833	-1 141	-1 408	575	
Summa	7 985	24 175	-44 060	-46 275	-36 075	-22 100	-68 985	32 910	
Samhällsbyggnadsnämnden	3 237	4 516	-15 400	-12 932	-12 163	-8 416	-10 961	-1 202	
Humanistiska nämnden									
Barn och utbildning inkl nämnd	37 295	35 201	-340 113	-314 799	-302 818	-279 598	-304 420	1 602	
Individ och familj	8 549	9 710	-27 565	-27 473	-19 016	-17 763	-22 876	3 860	
Summa	45 844	44 911	-367 678	-342 272	-321 834	-297 361	-327 296	5 462	
Vård och omsorgsnämnd	32 646	30 082	-211 739	-184 797	-179 093	-154 715	-170 761	-8 332	
Teknik & Servicenämnd	102 205	88 864	-128 860	-112 128	-26 655	-23 264	-30 962	4 307	
Kultur och fritidsnämnd	8 287	5 955	-41 933	-38 795	-33 646	-32 840	-36 640	2 994	
Miljönämnden	1 734	1 746	-2 774	-2 227	-1 040	-481	-1 340	300	
Revision	0	0	-570	-507	-570	-507	-612	42	
Totalt exkl affärsdrivande verksamhet	201 938	200 249	-813 014	-739 933	-611 076	-539 684	-647 557	36 481	
AFFÄRSDRIVANDE VERKSAMHET									
Vatten och avlopp	36 869	29 957	-39 760	-31 221	-2 891	-1 264	-82	-2 809	
Renhållning	13 390	13 151	-14 277	-13 552	-887	-401	1	-888	
Summa	50 259	43 108	-54 037	-44 773	-3 778	-1 665	-81	-3 697	
Justeras: Poster som ej är hänförliga till Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader i resultaträkningen	-96 910	-87 698	95 774	95 691	-1 136	7 993	0	-1 136	
Verksamhetens intäkter och Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	155 287	155 659	-771 277	-689 015	-615 990	-533 356	-647 638	31 648	

Ramförändringar

Nämnd	KS	SBN	HN BoU	HN IFO	VON	TSN	KFN	MN	Totalt
Budget 2023 KF§98 20221129	102 613	16 464	449 401	33 587	254 206	44 730	55 029	2 020	958 050
Resultatöverföring 2022 KF§27 20230503			2 984		1 956				4 940
Fördelning ettårssatsningar KS §3 20230301	-2 000		500	600	300	600			
Totalt	100 613	16 464	452 885	34 187	256 462	45 330	55 029	2 020	962 990

Investeringsredovisning

Belopp i tkr	Utfall sedan projektets start			Varav: årets investeringar		
	Total budget	Ack utfall	Budget-avvikelse	Total budget 2023	Utfall t.o.m. aug 2023	Budget-avvikelse 2023
Avslutade projekt						
Fastigheter	97 736	97 815	-79	1 976	2 067	-91
Varav: Ny idrottshall	92 239	92 301	-62	1 076	1 138	-62
Gator och parker	10 699	-501	11 200	2 094	-242	2 337
Varav: kajen utmed Trosaån	10 099	6 238	3 861	2 094	0	2 094
Avgiftsfinansierade	30 850	28 145	2 705	2 850	-2 685	5 535
Varav: Uppgradering Trosa ARV	28 000	31 243	-3 243	0	348	-348
Inventarier mm nämnderna	1 250	1 520	-270	0	0	0
TOTALT Avslutade projekt	140 535	126 980	13 555	6 920	-860	7 781
	Total budget	Ack utfall	Kvarstår	Total budget 2023	Utfall t.o.m. aug 2023	Budget-avvikelse 2023
Pågående projekt						
Fastigheter	221 800	120 758	101 042	115 340	45 504	69 836
Varav: Utr köks- och matsalskapacitet	48 500	47 591	909	10 223	9 233	990
Varav: Utveckling Industrigatan	10 914	588	10 326	10 399	73	10 326
Varav: Fornbyskolan ny skolbyggnad	19 458	209	19 249	209	209	0
Varav: Hdebyskolan ytskikt och entré	8 431	5 393	3 038	1 296	643	653
Varav: Demensboende ÅG gamla Soc	28 000	25 266	2 734	20 046	17 306	2 740
Varav: Kyrkskolan - utökn toa, kappr	10 500	2 577	7 923	10 500	2 577	7 923
Varav: Renovering Gästhamn 2019-2022	8 566	5 337	3 229	2 547	1 291	1 256
Gator och parker	93 915	45 324	48 591	71 604	30 441	41 163
Varav: GC-väg Öbolandet	12 758	10 911	1 847	2 100	6 328	-4 228
Varav: GC-åtgärder 2022-2025	8 000		8 000	7 466		7 466
Varav: Vandringshinder Trosaån	11 000	11 193	-193	1 550	1 743	-193
Varav: Scenparken i VHD	7 000	501	6 499	7 000	501	6 499
Varav: Utveckling av Hamnängen	7 500	721	6 779	7 500	721	6 779
Avgiftsfinansierade	119 595	44 640	74 955	93 080	26 715	66 365
Varav: Tofsö	16 542	54	16 488	8 323	60	8 263
Varav: Utbyte vattenventiler	15 899	13 151	2 748	10 000	2 487	7 513
Varav: Åtgärder ovidkommande vatten	10 000	4 491	5 509	8 360	2 852	5 508
Varav: Åtgärder Trosa vattentorn	13 634	4 828	8 806	9 693	887	8 806
Varav: ÖFledning Himmerfjärdverket	23 170	3 871	19 299	22 554	3 235	19 319
Varav: Stensundsvägen	9 000	11	8 989	9 000	11	8 989
Inventarier mm nämnderna	16 825	4 306	12 519	17 676	3 649	14 027
TOTALT pågående projekt	452 135	215 027	237 108	297 700	106 310	191 390
Summa investeringsprojekt	592 670	342 007	250 663	304 620	105 449	199 171

Tabellen visar färdigställda och pågående investeringsprojekt per enhet där endast större projekt är särredovisade.

Exploateringsredovisning

Belopp i tkr	Inkomster (+) / Utgifter (-) netto i balansräkningen		Vinst (+) / Förlust (-) netto i resultaträkningen	
	Utfall t.o.m. aug 2023	Ack utfall	Utfall t.o.m. aug 2023	Kommentar
Bostadsmark				
Trosa	0	0	0	
	0	0	0	
Vagnhärad	125	125	0	
Kroka 1:1	125	125	0	
Västerljung	0	0	0	
	0	0	0	
TOTALT Bostadsmark	125	125	0	
Industrimark				
Trosa	367	367	1 222	
Södra Husby 5:149-5:150	0	0	1 222	Markförsäljning
Lånesta Willys	367	367	0	
Vagnhärad	0	0	0	
	0	0	0	
Västerljung	0	0	0	
	0	0	0	
TOTALT industrimark	367	367	1 222	
Summa exploateringar	492	492	1 222	

Tabellen visar exploatering per tätort. Projekt som var större än en miljon kronor i årets exploateringar specificeras.

VERKSAMHETEN 2023

Inom kv Verktyget har Nokon under året färdigställt 18 st nya radhus i bostadsrättsform. Nokon har påbörjat byggnationen av resterande 49 st bostadsrättslägenheter + 2 lokaler med beräknad inflyttning hösten 2023.

Inom Mölnaängen närmast Trosaån bygger Nokon nu sista etappen om 24 bostadsrätter.

Peab har under året försålt alla villatomter vid Hökeberga samt färdigställt all infrastruktur i form av gator, VA, gc-vägar, dagvatten mm.

Peab har också genomfört exploateringsarbeten avseende infrastrukturen för Alby etapp 2.

I Västerljung pågår genom privat exploatör en försäljning av villatomter vid Hammarbyvägen samt tomter norr om Norrbyvallen.

Trosa kommun har slutfört försäljning av alla nio verksamhetstomter vid Mölnaängen.

Exploateringsmark har under året försålts inom kv. Predikanten vid Vårdcentralen till Riksbyggen för byggnation av 43 seniorbostäder.

Projekteringsarbeten och försäljning pågår också av privata exploatörer för nya bostäder inom Smedstorp, Hunga, Åda fritidsområde, Åda Brotorp, Storökan, Hökeberga, Avlebro mfl.

Kommunen kommer under året att sälja en verksamhetstomt vid Lånesta där Willy:s uppför ny butik med färdigställande till sommaren 2024.

Trosa
KOMMUN

Trobo
TROSABYGDENS BOSTÄDER

DELÅRSRAPPORT

FÖR PERIODEN
2023-01-01 – 2023-08-31

Trosabygdens Bostäder AB

Organisationsnummer: 556476-7704

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och VD för Trosabygdens Bostäder AB, org.nr. 556476-7704, redovisar bolagets delårsrapport för perioden 2023-01-01- 2023-08-31. Bolagets säte är Trosa Kommun.

Information om verksamheten

Trosabygdens Bostäder AB (Trobo) är ett av Trosa kommun helägt företag. Bolagsordningen anger att föremålet för bolagets verksamhet är att bedriva fastighetsförvaltning, och att ändamålet för verksamheten i första hand är att främja bostadsförsörjningen inom Trosa kommun genom att tillhandahålla bostadslägenheter med hyresrätt. I andra hand ska bolaget tillhandahålla lokaler för kommunens eller kommersiella verksamheter.

Gällande ägardirektiv för bolaget reviderades och fastställdes under våren 2019.

Bolagsstämma

Årsstämma hölls 10 maj.

Styrelse

Styrelsen har under våren haft tre sammanträden. Styrelsen har följande sammansättning:

<u>Ordinarie</u>		<u>Suppleanter</u>	
Sune G Jansson	(M)	Peter Sedin	(M)
<i>Ordförande</i>			
Sam Dandemar	(S)	Olov Gibeck	(C)
<i>Vice ordförande</i>			
Kerstin Karlstedt	(M)	Kerstin Alksäter	(S)

Verkställande direktör

Björn Alm är sedan 16 april 2018 verkställande direktör.

Personal

Verksamheten bedrivs i huvudsak med egen personal. Planerat underhåll och större reparationer utförs genom upphandlade entreprenörer. För städning anlitas entreprenör. Personalen har utökats under förra året för att möta det utökade uppdraget med kommunens fastigheter samt stärka samordning och uppföljning av arbetsordrar. Antal årsarbetare (beräknat efter genomsnittlig arbetstid):

Kvinnor	4,0	(4,7)
Män	12,8	(11,8)
Totalt	16,9	(16,5)

Bemanningen uppgår till 19 anställda per 31 augusti.

Revisorer

Kommunfullmäktige har utsett Lars Sjögren (S) och Carl von der Esch (M) till lekmannarevisorer.

KPMG är valda som revisionsbolag med huvudansvarig revisor Sara Lindh.

Organisationsanslutning

Trosabygdens Bostäder AB är medlem i

- **Sveriges Allmännyttan (fd SABO)**
Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag
- **Fastigo**
Fastighetsbranschens Arbetsgivarorganisation
- **HBV**
Husbyggnadsvaror HBV Förening upa
- **SKL Kommentus Inköpscentral**
SKI, är en inköpscentral som arbetar med samordnade upphandlingar.
- **Företagarna i Trosa**

Björkhamragatan

Hyror

- Hyresförhandlingen för 2023 gav en hyresökning med i genomsnitt 4,5% för bostäder från 1 mars. Hyran för lokaler höjs enligt KPI 10,8%.
- Bostädernas genomsnittshyra uppgick till 1 507 (1 442) kr/m². Genomsnittshyran påverkas av bolagets höga andel nyproducerade lägenheter.

Uthyrningssituation

- I huvudsak har alla lägenheter varit uthyrda under året och efterfrågan på såväl mindre som större lägenheter har varit och är större än tillgången.
- Över 4 000 personer är vid årsskiftet registrerade som bostadssökande.

- Det tar i genomsnitt drygt 2 år att få en lägenhet, tiden varierar stort mellan våra olika områden och storlekar på lägenheter.
- Bolaget har under året spelat en viktig roll för kommunens möjlighet att klara uppdraget som följer av kommunmottagning av flyktingar.

Fastighetsförvaltning

Det totala lägenhetsbeståndet uppgick vid periodens slut till 706 lägenheter om totalt ca 42 500 m² och 47 lokaler om ca 17 400 m².

Fortsatt arbete med renovering och investeringar enligt investerings- och underhållsplan. Ombyggnation av enstaka lägenheter med tex ändring av planlösning eller återställande efter skador i lägenheter.

Trobo förvaltar det egna beståndet med både lägenheter och lokaler, varav 2 äldreboenden och fastigheterna finns i Trosa, Vagnhärad och Västerljung. Vi förvaltar även Trosa Kommuns samtliga fastigheter vilket ger en total yta på ca 135 000 m².

Våra 8 tekniker/reparatörer har under perioden januari-augusti avslutat 3 867 ärenden, utöver de månatliga ronderingarna som utförs i varje fastighet. Våra 3 nyanställda fastighetsskötare tar hand om utemiljön i Trobo.

Under hösten fortsätter arbetet med förberedelse för ev. kris som till exempel el bortfall. Vi förser fastigheter med reservkraft och investerar för att minska elförbrukning. Vi arbetar nära kommunen, ser över vatten- och fjärrvärmeleveranser, samordnar med UE, bränsle och övrig utrustning.

Trobo arbetar ständigt med energieffektivisering där åtgärder görs inom el, värme och ventilation. Bland annat byter vi ut tvättmaskiner till mer energisnåla, sätter solceller på tak, byter ut armaturer och belysning till LED, byter ut gamla ventilationsaggregat och värmeväxlare till nya moderna energieffektiva.

Arbetet med vår fleråriga underhållsplan fortsätter, samt införandet av fler kontrolluppgifter i fastighetssystemet Vitec.

Ekonomisk analys

Redovisat resultat per sista augusti uppgår till ett överskott om 2,9 mnkr. Det är en förbättring med 0,4 mnkr jämfört samma period föregående år.

Hyresintäkterna har ökat med ca 2,6 mnkr vilket till största del beror på hyresökning på lägenheterna

enligt hyresförhandling samt KPI-ökning på lokalerna. Övriga intäkter ökar med 1,8 mnkr vilket främst beror på förvaltningsuppdraget av kommunens fastigheter.

Sammantaget har kostnaderna ökat med ca 3,9 mnkr vilket beror på ökade personalkostnader, ökade köpta tjänster och ökade kostnader för taxor och uppvärmning.

Köpta tjänster för fastighetsskötsel och reparationer ökar med 1 mnkr vilket beror på ökade kostnader för snöröjning, städning, brandskydd, hissar, vitvaror, elarbeten och snickeri.

De administrativa kostnaderna ligger i nivå med föregående år.

Personalkostnaderna har ökat jämfört med föregående år med 0,6 mnkr vilket beror på rekrytering för förvaltningsuppdrag av kommunens fastigheter och samtidigt kompetenshöjning. Kostnadsökningen mildras då det varit vakanta tjänster inom utemiljögruppen.

De taxebundna kostnaderna ökar generellt med nya högre taxor för renhållning och VA samt ökade priser för el och fjärrvärme. Totalt ökar kostnaderna med 2,2 mnkr. Vi ser stora ökningarna av taxorna framåt beroende på omvärldsfaktorer. Elkostnaderna ökar med 0,9 mnkr, vi har säkrat elhandelsavtalet för att priserna ska hålla bra nivåer så vi inte påverkas direkt av ökade kostnader.

Underhållskostnaderna ökar med 0,8 mnkr jämfört med föregående år och ligger kvar på en relativt hög nivå. I år är det främst underhållsmålning, vitvaror och snickeri/golv som ökat vilket oftast sker vid byten av hyresgäster. Vi gör samtidigt en övergång till mer planerat underhåll så vi förväntar oss att det minskar kostnaderna för akut underhåll över tid.

Avskrivningarna minskat med 1,5 mnkr än motsvarande period föregående år.

Lånevolymen är lägre jämfört med föregående år men trots det ökar kostnaderna med 2,3 mnkr för ränta på lån och borgensavgiften till kommunen.

Årsprognos

Prognosen för resterande året beräknas bli 0,5 mnkr vilket skulle innebära 0,8 mnkr sämre än budgeterat resultat men 1,0 mnkr bättre än prognosen i april.

Det finns osäkerheter i prognosen då flera kostnadsposter ser ut att öka under slutet av året samtidigt som vi blir fler personer och kan utföra mer förebyggande arbete vilket är bra över tid.

Kostnaderna ser generellt ut att öka under året och kostnaderna för reparationer kan tyvärr med enstaka händelser öka fort.

Viktiga händelser under året

- Fortsatt arbete med arbetssätt och att driva en långsiktig fastighetsförvaltning.
- Uthyrning av bostäder och lokaler, arbetat för att hålla samtliga lägenheter uthyrda hela tiden.
- Rekrytering har pågått under året för personal till Trobos utemiljö och nu har tre nya anställts.
- Arbete med att genomföra projekten:
  - Låsbyte med nytt låssystem
  - Införande av styr och reglersystem för effektivare styrning och kontroll
  - Saltanläggningar för avhårdning av vatten på flera områden.
  - Avdelningsrenovering
Häradsgården/Trosagården
  - Radonåtgärder och nya mätningar
  - Fasadmålning Ljungvägen
  - Utökning av robotgräsklippare
  - Modernisering av hissarna på Trosagården
  - Tvättstugor på Trosagården/Häradsgården
  - Säkerhetsdörrar
  - Renovering av kök i Trosagården
  - 6 nya elbilsplattor i Trosa
  - Nya entréportar Högbergsgatan 45
  - Stamventiler Lundagatan
  - Ny tvättstuga kv. Sälen
  - Postboxar i kv. Tumlaren
- Fortsatt arbete med att genomföra investeringsprojekt för att minska andelen akuta reparationer och öka andelen planerat underhåll.
- Arbeta för att hitta effektiva lösningar vilket ger oss förutsättningar för en förbättrad ekonomi.
- Utveckling av verksamhetssystem och för att effektivisera processer och exempelvis få bättre styrning och återkoppling.
- Energieffektiviseringsåtgärder.

Rådstugan.

Fortsatt utveckling

- Hyresgästundersökning genomfördes återigen men denna gång under hösten med en kortare undersökning och bolaget kommer arbeta och analysera dessa svar för att landa i en handlingsplan och koppla ihop detta med investeringsbudget och affärsplan. Hyresgästundersökningen är årligt återkommande och är inarbetade som fem av bolagets mål.
- Arbeta ihop organisationen och utveckla arbetssätt
- Utveckling av rondering och kontroller av fastigheterna för att fortsätta utveckla underhållsplanen och förebygga kostnader.
- Fortsatt utveckling och samverkan inom koncernen med kommunen i linje med samordningsuppdraget.

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING

Belopp i kkr

	Not	2023-08-31	2022-08-31
NETTOOMSÄTTNING			
Hyresintäkter	2	56 977	54 378
Övriga rörelseintäkter	3	6 225	4 434
SUMMA RÖRELSEINTÄKTER		63 202	58 812
RÖRELSENS KOSTNADER			
Externa kostnader	4,6,7	-24 355	-21 083
Personalkostnader	5	-8 562	-7 958
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-16 989	-18 454
SUMMA RÖRELSEKOSTNADER		-49 907	-47 495
RÖRELSERESULTAT		13 295	11 318
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA INVESTERINGAR			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	9	677	63
Räntekostnader och liknande resultatposter	10	-11 074	-8 829
SUMMA FINANSIELLA KOSTNADER/INTÄKTER		-10 397	-8 766
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		2 898	2 551
BOKSLUTSDISPOSITIONER			
Bokslutsdispositioner		0	0
Periodens skatt		0	0
PERIODENS RESULTAT		2 898	2 551

Balansräkning - tillgångar

BALANSRÄKNING

Belopp i kkr	Not	2023-08-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Byggnader	11	641 830	654 245
Markanläggningar	12	13 855	14 373
Mark	13	24 042	24 042
Inventarier	14	3 047	2 923
Pågående ny- och ombyggnader	15	12 512	5 725
SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		695 287	701 308
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	16	40	40
Uppskjutna skattefordringar	17	11 513	9 854
Andra långfristiga fordringar	18	468	468
SUMMA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		12 021	10 362
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		707 308	711 670
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
VARULAGER MM			
Lager och förråd		309	264
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
Hyses- och kundfordringar		680	1 898
Övriga fordringar	19	3 905	582
Fordringar på koncernföretag	20	18 640	27 316
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	1 746	760
SUMMA KORTFRISTIGA FORDRINGAR		24 971	30 556
KASSA OCH BANK			
Kassa och bank	22	60 417	60 325
		60 417	60 325
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		85 696	91 145
SUMMA TILLGÅNGAR		793 004	802 815

Balansräkning - eget kapital och skulder

BALANSRÄKNING

Belopp i kkr	Not	2023-08-31	2022-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
EGET KAPITAL			
BUNDET EGET KAPITAL			
Aktiekapital		40 600	40 600
Reservfond		26 635	26 635
SUMMA BUNDET EGET KAPITAL		67 235	67 235
FRITT EGET KAPITAL			
Balanserat resultat		63 686	65 987
Periodens resultat		2 898	-2 301
SUMMA FRITT EGET KAPITAL		66 584	63 686
SUMMA EGET KAPITAL		133 820	130 921
SKULDER			
LÅNGFRISTIGA SKULDER			
Skulder till kreditinstitut	23	549 125	486 125
SUMMA LÅNGFRISTIGA SKULDER		549 125	486 125
KORTFRISTIGA SKULDER			
Skulder till kreditinstitut	23,24	90 000	168 700
Leverantörsskulder		3 756	5 258
Övriga kortfristiga skulder	25	1 892	411
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	14 412	11 399
SUMMA KORTFRISTIGA SKULDER		110 060	185 769
SUMMA SKULDER		659 185	671 894
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		793 004	802 815

Redovisnings- och värderingsprinciper

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Delårsredovisningen upprättas med tillämpning av Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning (K3).

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- och utbetalningar.

Avskrivningar, nedskrivningar och uppskrivningar

Materiella anläggningstillgångar skrivs systematiskt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. I resultaträkningen har resultatet belastats med avskrivningar enligt plan för byggnader, markanläggningar och inventarier. Avskrivningar sker enligt linjär metod och enligt plan baserad på tillgångarnas anskaffningsvärden och beräknade ekonomiska livslängder. Följande avskrivningstider tillämpas:

Fastigheter uppdelat i komponenter:

grund och stomme	75-100 år	invändigt bygg och kök	20-50 år
skal tak	20-40 år	el och ventilation	20-40 år
skal väggar och fönster	20-50 år	vvs nät	30-50 år
wc badrum	20-30 år	inre ytskikt och vitvaror	15 år

Markanläggningar

20/30 år

Inventarier

3 år/5 år/10år

Genomförda mindre ombyggnadsåtgärder kan i sig utgöra en enda komponent, och delas inte upp. Planenliga avskrivningar har gjorts med hänsyn tagen till när under året anskaffning skett. Enskild anläggningstillgång skrivs ned till verkligt värde när detta är lägre än redovisat värde. Nedskrivning redovisas i resultaträkningen.

Uppskrivning görs för vissa fastigheter när extern värdering visar att dessa fastigheters verkliga värde varaktigt är högre än bokfört värde. Uppskrivning görs i förekommande fall balansräkningen. För upplysningsändamål genomförs regelbundet extern värdering av fastigheterna.

Ny-, till- och ombyggnader

Aktivering av investeringar och ombyggnader har skett till den del som bedömts långsiktigt värdehöjande för respektive fastighet. Den del av ny-, till- och ombyggnadskostnader som kan anses utgöra underhåll har kostnadsförts.

Pågående ny- och ombyggnader

Nedlagda kostnader vid ny- och ombyggnader redovisas som pågående till dess att de tas i drift. I nedlagda kostnader inkluderas samtliga direkta kostnader hänförliga till respektive objekt samt egna indirekta kostnader för projektledning och kontroll. Räntekostnader för byggnadskreditiv aktiveras.

Finansiella anläggningstillgångar

De finansiella anläggningstillgångarna har värderats till anskaffningsvärde.

Övriga tillgångar och skulder har värderats enligt följande:

- Förråd har värderats till anskaffningsvärde enligt inkomstskattelagens bestämmelser.
- Fordringar har värderats till det belopp varmed de beräknas inflyta.
- Kortfristiga placeringar i värdepapper har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.
- Skulder har upptagits till det faktiska eller beräknade värdet av kända skulder.

Periodisering av inkomster och utgifter har skett i enlighet med god redovisningssed.

Ränteswappar har kostnader / intäkter redovisas netto som räntekostnad.

Noter

Noter till resultaträkningen

Belopp i kkr

	<u>2023-01-01</u> <u>2023-08-31</u>	<u>2022-01-01</u> <u>2022-08-31</u>
Not 2 Hyresintäkter		
Bostäder	42 194	40 819
Lokaler	14 701	13 430
Garage	162	150
Bilplatser	739	651
	57 796	55 049
Avgår: outhyrda bostäder	-370	-329
Avgår: outhyrda lokaler	-116	-59
Avgår: outhyrda garage	-13	-14
Avgår: outhyrda bilplatser	-134	-100
	-632	-502
Avgår: övriga rabatter	-186	-169
	-186	-169
Hyresintäkter, netto	56 977	54 378
Not 3 Övriga rörelseintäkter		
Ersättning för skador	480	0
Ersättning för indrivning, inkasso	28	51
Övriga intäkter, ersättningar	5 717	4 383
	6 225	4 434
Not 4 Externa kostnader		
Material	387	784
Tjänster	10 936	9 617
Taxebundna kostnader	7 876	6 261
Uppvärmning	4 332	3 609
Fastighetsskatt	809	809
Övriga externa kostnader	16	1
	24 355	21 083

Not 5 Personalkostnader	2023-01-01	2022-01-01
	2023-08-31	2022-08-31
Fastighetsskötsel	818	1 221
Reparatörer	5 153	3 792
Administration och styrelse	2 591	2 945
fördelade kostnader	0	0
	8 562	7 958

Medelantalet anställda, fördelning på män och kvinnor	2023		2022	
	Antal anställda	varav män	Antal anställda	varav män
	16,9	12,8	16,5	11,8

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2023		2022	
	Löner och andra ersättningar	Soc. kostn. (varav pens.kostn.)	Löner och andra ersättningar	Soc. kostn. (varav pens.kostn.)
	5 946	2 262	5 256	2 513
		87		386

Löner m m fördelat mellan ledningspersonal och övriga anställda	2023		2022	
	Styrelse och VD	Övriga anställda	Styrelse och VD	Övriga anställda
	477	5 469	526	4 730

Pensionskostnader och förpliktelser till styrelse och ledningspersonal

Verkställande direktören har uppsägningstid på 6 månader ömsesidigt från bolaget och verkställande direktörens sida. För verkställande direktören gäller tjänstepensionsförsäkring motsvarande ITP-plan. VD är anställd i bolaget på en 40% tjänst.

Not 6 Externa kostnader och personalkostnader enl. not 4 och 5 fördelade på drift- och underhållskostnader samt fastighetsskatt.

Driftkostnader:	2023-01-01	2022-01-01
	2023-08-31	2022-08-31
Fastighetsskötsel	2 272	2 517
Reparationer	9 956	8 730
Elavgifter	2 989	2 129
Vattenavgifter	3 307	2 619
Sophantering	1 581	1 513
Värmekostnader	4 332	3 609
Administration	5 488	5 413
Marknadsföring	25	58
Riskkostnader	354	412
Hyresgästföreningen	69	79
Kabel TV-abonnemang och fibernät	84	139
	30 456	27 219

Underhållskostnader:		
Bostäder	1 171	524
Lokaler	128	49
Gemensamt	227	227
	1 526	800

Fastighetsskatt		
Årets fastighetsskatt	809	809
Avseende tidigare år	0	0
	809	809

	<u>2023-01-01</u> <u>2023-08-31</u>	<u>2022-01-01</u> <u>2022-08-31</u>
Not 7 Operationella leasingavtal		
Framtida minimileasavgifter:		
förfaller till betalning inom 1 år	541	550
förfaller till betalning senare än 1 - 5 år	1 081	2 201
Periodens kostnadsförda leasingavgifter	884	665
varav inventarier	75	65
varav inhyrda lokaler	809	600
Not 8 Avskrivningar och nedskrivningar		
Byggnader	15 688	17 526
Markanläggningar	684	413
Inventarier	617	515
	<u>16 989</u>	<u>18 454</u>
Not 9 Övriga ränteintäkter och liknande poster		
Ränteintäkter	677	63
Utdelning kortfristiga placeringar	0	0
Övriga finansiella intäkter	0	0
	<u>677</u>	<u>63</u>
Not 10 Räntekostnader och liknande poster		
Räntekostnader, fastighetslån	7 859	2 036
Räntekostnader, övr krediter	1 540	5 026
Övriga finansiella kostnader	1 674	1 768
	<u>11 074</u>	<u>8 829</u>

Noter till balansräkningen
Belopp i kkr

Not 11 Byggnader	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ing. ackumulerade anskaffningsvärden	967 774	997 370
Nyanskaffningar under året	0	0
Överf fr pågående arbeten	3 274	10 175
Försäljningar under året	0	0
Omklassificering	0	-39 771
Återförd uppskrivning, försäljning	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	971 048	967 774
Avgår: Investeringsbidrag	-559	-30 328
Omklassificering	0	29 769
Tillkommer/Avgår: Investeringsbidrag	0	0
Utgående ackumulerade investeringsbidrag	-559	-559
Ing. ackumulerade avskrivningar enligt plan	-287 970	-266 468
Försäljningar under året	0	0
Omklassificering	0	5 627
Utrangeringar	0	0
Årets avskr. enl. plan på anskaffn.värden	-15 688	-27 129
Utgående ackumulerade avskrivningar	-303 658	-287 970
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-25 000	-25 000
Årets nedskrivning	0	0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-25 000	-25 000
Planenligt restvärde vid årets slut	641 830	654 245
Uppgifter om fastigheter:	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Redovisat värde	679 727	692 660
Verkligt värde	1 038 171	1 038 171

Beräkning av verkligt värde

Sex fastigheter har värderats under förra året och övriga fastigheter kommer värderas några varje år framöver. Övriga fastigheter är värderade 2015-2016 och på vissa fastigheter har större renoveringar skett efter senaste värderingen. Då det allmänna marknadsläget och efterfrågan märkbart förbättrats de senaste åren så har tidigare marknadsvärden bedömts hålla och borde kunna visa högre värden.

<u>Taxeringsvärden</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Taxeringsvärden	641 049	641 049

Not 12 Markanläggningar	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ing. ackumulerade anskaffningsvärden	26 850	19 969
Avgår: Investeringsbidrag	0	0
Omklassificering	0	4 571
Nyanskaffning / försäljning under året	166	2 310
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	27 016	26 850
Ing. ack. avskrivningar enligt plan	-12 477	-11 452
Försäljningar under året	0	0
Årets avskr. enl. plan	-684	-829
Omklassificering	0	-196
Utgående ackumulerade avskrivningar	-13 161	-12 477
Planenligt restvärde vid årets slut	13 855	14 373

Not 13 Mark	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ing. ackumulerade anskaffningsvärden	24 042	24 042
Nyanskaffning / försäljning under året	0	0
Omklassificering	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	24 042	24 042

Not 14 Inventarier	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ing. ackumulerade anskaffningsvärden	10 339	9 539
Nyanskaffningar under året	646	800
Avyttringar och utrangeringar	0	0
Omklassificering	0	0
	<u>10 984</u>	<u>10 339</u>
Ing. ack. avskrivningar enligt plan	-7 416	-6 522
Avyttringar och utrangeringar	0	0
Årets avskr. enl. plan	-521	-894
	<u>-7 937</u>	<u>-7 416</u>
Planenligt restvärde vid årets slut	<u>3 047</u>	<u>2 923</u>

Not 15 Pågående ny- och ombyggnader	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ing. ackumulerade anskaffningsvärden	5 725	8 179
Nyanskaffningar under året	10 227	10 031
Avgår: Under året överf. till byggnader	-3 274	-10 175
Avgår: Under året överf. till mark, markanl.	-166	-2 310
	<u>12 512</u>	<u>5 725</u>

Finansiella anläggningstillgångar

Not 16 <u>Andra långfristiga värdepappersinnehav</u>	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Ing. ackumulerade anskaffningsvärden	40	40
Försäljning under året	0	0
Nyanskaffningar under året	0	0
	<u>40</u>	<u>40</u>

Spec. av Andra långfr. värdepappersinnehav

	<u>Andel</u>	<u>Nom.värde</u>	<u>Ansk.värde</u>	<u>Bokf. värde</u>
Husbyggnadsvaror HBV	1	40	40	40
				<u>40</u>

Not 17 Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt görs i sin helhet enligt balansräkningsmetoden på alla temporära differenser som uppkommer mellan det skattemässiga värdet och det redovisade värdet på tillgångar och skulder. Den huvudsakliga temporära differensen uppkommer från avskrivningar på byggnader och balanslåneposter. En skattesats om 20,6% har använts vid beräkningen av uppskjuten skatt. Uppskjutna skattefordringar redovisas i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga resultat kommer att kunna kvittas mot de temporära skillnaderna. Det blir en uppskjuten skattefordran då det bokförda värdet är lägre än de skattemässiga värdet. Uppskjuten skatt beräknas vid årsskiftet.

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Uppskjuten skattefordran avseende temporära skillnader:	11 513	9 854
	<u>11 513</u>	<u>9 854</u>

Not 18	Andra långfristiga fordringar	2023-08-31	2022-12-31
	Återbäringsmedel HBV	239	239
	Moms jämkning	229	229
		468	468
Not 19	Övriga fordringar	2023-08-31	2022-12-31
	Aktuell skattefordran	2 328	1 112
	Övrigt	1 576	-530
		3 905	582
Not 20	Fordringar koncernföretag	2023-08-31	2022-12-31
	Trosa Kommun	18 640	27 316
		18 640	27 316
Not 21	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2023-08-31	2022-12-31
	Förutbetalda kostnader	1 746	760
	Upplupna intäkter	0	0
		1 746	760
Not 22	Kassa och bank	2023-08-31	2022-12-31
	Kassa	3	3
	Bank	60 414	60 322
		60 417	60 325
Not 23	Redovisning av förfallotider på skulder	2023-08-31	2022-12-31
	Specifikation av lånestruktur och bindningstider		
	Skuld som förfaller inom 1 år	90 000	168 700
	Skuld som förfaller senare än 1 år men inom 5 år	413 125	369 875
	Skuld som förfaller senare än 5 år	136 000	116 250
		639 125	654 825
	Kortfristiga skulder	90 000	168 700
	Långfristiga skulder	549 125	486 125
		639 125	654 825
	För att säkerställa en stabil räntenivå räntesäkras underliggande lån. Det nominella beloppet på balansdagen för ingångna ränteswappar uppgår till -100 mkr (-160 mkr).		
Not 24	Checkräkningskredit	2023-08-31	2022-12-31
	Koncernintern checkräkningskredit, beviljad 13 000	0	0
Not 25	Övriga kortfristiga skulder	2023-08-31	2022-12-31
	Personalens källskatt	199	195
	Upplupna arbetsgivaravgifter	242	217
	Momsskuld	1 214	0
	Övriga kortfristiga skulder	236	0
		1 892	411

Not 26 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Upplupna kostnader		
Upplupna löner	0	0
Upplupna semesterlöner	745	878
Upplupna personalomkostnader	290	383
Upplupna utgiftsräntor	3 739	1 873
Upplupna uppvärmningskostnader	113	0
Upplupna el-, vatten- och renhålln.kostn.	274	0
Övriga upplupna kostnader	1 716	3 440
Förutbetalda intäkter		
Förutbetalda hyror och avgifter	7 536	4 825
	<u>14 412</u>	<u>11 399</u>

Not 27 Ställda säkerheter

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
För skulder till kreditinstitut:		
Fastighetsinteckningar	<u>137 013</u>	<u>137 013</u>
(därav i eget förvar)	(1 133)	(1 133)

Not 28 Eventualförpliktelser

	<u>2023-08-31</u>	<u>2022-12-31</u>
Garantiförbindelse FASTIGO	<u>158</u>	<u>158</u>

Trosa den 16 oktober 2023

Sune G Jansson
Ordförande

Sam Dandermar

Kerstin Karlstedt

Björn Alm
VD

DELÅRSRAPPORT

2023

för

Trosa FiberNät AB

556793-1711

Innehåll:	Sida
Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Tilläggsupplysningar	6

Trosa FiberNät AB
556793-1711

DELÅRSRAPPORT FÖR TROSA FIBERNÄT AB

Styrelsen och verkställande direktören för Trosa FiberNät AB avger härmed redovisning för perioden 2023-01-01--2023-08-31 .

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Allmänt om verksamheten

Trosa FiberNät AB:s huvudsyfte är att medverka till att uppfylla Trosa Kommuns mål med att 98% av kommunens hushåll och företag ska ha möjlighet att ansluta sig till ett öppet stadsnät via fiber med attraktivt tjänsteutbud, hög kapacitet och så konkurrenskraftiga priser så att Trosa FiberNät upplevs som den självklara och bästa leverantören.

Bolagets verksamhet består av att bygga, äga och förvalta fiberbaserat stadsnät i Trosa kommun samt att verka för att ha ett bredband med god täckning, hög bandbredd och hög driftsäkerhet.

Företagsmarknaden i Trosa utgörs av ett 500-tal företag (inklusive offentlig förvaltning) varav 100 företag bedöms ha särskilda kommunikationsbehov.

Årsprognos

Den ekonomiska prognosen efter augusti månad visar på ett nollresultat för 2023. Det finns osäkerhet i prognosen då bolaget går från en expansionsfas med flera utbyggnadsprojekt till en driftsfas under detta år.

Bolagets säte

Bolagets säte är Trosa.

Väsentliga händelser under och efter räkenskapsåret

Trosa FiberNät har under året fortsatt att investera i utbyggnad av fibernät vilket pågått sedan 2014. Vid delåret har cirka 98% av kommunens hushåll tillgång till fiber. Bolaget har under år 2022 ökat antalet fiberanslutningar med 13%. Trosa FiberNäts inriktning är att fortsätta med förtätning av befintliga områden.

Ägarförhållanden

Trosa FiberNät AB är helägt av Trosa kommun, organisationsnummer 212000-2957.

Flerårsöversikt	Delår	Delår	Helår	Helår
	2023	2022	2021	2020
Nettoomsättning	11 781	9 265	6 503	20 987
Resultat e. finansiella poster	318	2 046	-99	3 590
Balansomslutning	93 124	87 343	71 451	68 100
Soliditet	17,9%	20,6%	22,8%	24,1%

Trosa FiberNät AB
556793-1711

Förändring i eget kapital

	Aktie- kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	14 000	-501	501	14 000
Föregående års resultat		-181	-501	-682
Delårets resultat			319	319
Belopp vid delårets utgång	14 000	-682	319	13 637

Beträffande bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till nedanstående resultat- och balansräkningar samt tilläggsupplysningar.

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor (SEK).

Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Trosa FiberNät AB
556793-1711

RESULTATRÄKNING

Belopp i kkr

	Not	2023-01-01 2023-08-31	2022-01-01 2022-08-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar mm			
Nettoomsättning	2	11 781	9 265
Övriga rörelseintäkter		0	0
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar mm		11 781	9 265
Rörelsekostnader			
Personalkostnader	3	-480	-457
Övriga externa kostnader	4	-4 923	-3 281
Avskrivningar av immateriella och materiella anläggningstillgångar	5	-5 039	-3 054
Summa rörelsekostnader		-10 442	-6 792
Rörelseresultat		1 339	2 473
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		35	0
Räntekostnader och liknande resultatposter	6	-1 055	-427
Summa finansiella poster		-1 020	-427
Resultat efter finansiella poster		319	2 046
Resultat före skatt		319	2 046
Skatter			
Skatt på delårets resultat		0	0
DELÅRETS RESULTAT		319	2 046

Trosa FiberNät AB

556793-1711

Belopp i kkr

BALANSRÄKNING

	Not	2023-08-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Markinventarier	7	81 896	84 178
Inventarier, verktyg och installationer	8	0	0
Pågående nyanläggningar	7	6 214	0
<i>Summa materiella anläggningstillgångar</i>		88 110	84 178
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	9	1 997	1 721
<i>Summa finansiella anläggningstillgångar</i>		1 997	1 721
Summa anläggningstillgångar		90 107	85 899
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		1 451	48
Skattefordran		856	452
Övriga fordringar		0	1 414
Fordran Trosa kommun		617	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		93	167
<i>Summa kortfristiga fordringar</i>		3 017	2 081
<i>Kassa och bank</i>			
Kassa och bank		0	0
<i>Summa kassa och bank</i>		0	0
Summa omsättningstillgångar		3 017	2 081
SUMMA TILLGÅNGAR		93 124	87 980

Trosa FiberNät AB

556793-1711

Belopp i kkr

BALANSRÄKNING

	Not	2023-08-31	2022-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital, 14 000 aktier (1 000 per aktie)		14 000	14 000
<i>Summa bundet eget kapital</i>		14 000	14 000
<i>Ansamlad förlust</i>			
Balanserad resultat		-681	-180
Periodens resultat		318	-501
<i>Summa ansamlad förlust</i>		-363	-681
Summa eget kapital		13 637	13 318
Obeskattade reserver			
Obeskattade reserver		3 800	3 800
Summa obeskattade reserver		3 800	3 800
Avsättningar			
Övriga avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	10	2 481	2 139
Summa avsättningar		2 481	2 139
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	11	66 850	46 850
Övriga skulder		4 213	4 395
Summa långfristiga skulder		71 064	51 245
Kortfristiga skulder			
Checkräkningskredit (limit 5 000 kkr)		0	0
Skuld till Trosa kommun		18	3 282
Skulder till kreditinstitut		0	10 000
Leverantörsskulder		885	3 894
Skatteskulder		0	0
Övriga kortfristiga skulder		448	12
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		791	290
Summa kortfristiga skulder		2 142	17 478
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		93 124	87 980

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och BFNAR 2016:10 Bokföringsnämndens allmänna råd, Årsredovisning i mindre aktiebolag.

Årsredovisningen har i vissa fall justerats för jämförbarhetens skull.

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om ej annat anges. Investeringsbidrag har redovisats som minskad investeringsutgift i projekt.

Avskrivningar

Tillämpade avskrivningstider:

Maskiner och andra tekniska anläggningar	5 år
Inventarier, verktyg och installationer	10 år
Markanläggningar/-inventarier	20 år

Anslutningsavgifter

Anslutningsavgifter periodiseras motsvarande tillgångarnas livslängd.

Omklassificering av markanläggning skedde 2015 till markinventarier. Oförändrad avskrivningstid bokföringsmässigt.

Tjänste- och entreprenaduppdrag

Företagets intäkter från uppdrag på löpande räkning redovisas enligt huvudregeln där intäktsredovisning sker i takt med att arbete utförs.

Nyckeltalsdefinition

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i % av balansomslutningen.

Upplysningar till resultaträkningen

Not 2 Nettoomsättning per rörelsegrän

	2023-01-01	2022-01-01
	2023-08-31	2022-08-31
Uthyrning av fiber	2 389	2 277
Ersättningar	3 875	3 275
Anslutningsavgifter	5 517	3 713
Summa	11 781	9 265

Not 3 Personalkostnader

	2023-01-01	2022-01-01
	2023-08-31	2022-08-31
VD och personal	342	352
Styrelse	138	105
Summa	480	457

	2023-01-01	2022-01-01
	2023-08-31	2022-08-31
Medelantal anställda	0	0

VD har uppdrag i bolaget sedan 2016-05-01. VD får ersättning i form av pension, ersättningen tryggas i kapitalförsäkring som återfinns under finansiella anläggningstillgångar.

VDs pensionskostnader uppgår till 275 (254) tkr.

VD har uppsägningstid på 6 månader från både bolaget och VDs sida.

Från och med 2019 utgår styrelsearvode eller ersättning till samtliga i styrelsen.

Not 4 Övriga externa kostnader	2023-01-01	2022-01-01
	2023-08-31	2022-08-31
Konsultarvoden	1 151	714
Systemkostnad	120	170
Marknadsföring	29	10
Ersättn f administr.	309	363
Branschorganisation	26	51
Övriga kostnader	3 287	1 973
Summa	4 922	3 281

Not 5 Avskrivningar m m på anläggningstillgångar	2023-01-01	2022-01-01
	2023-08-31	2022-08-31
Inventarier	0	0
Markinventarier fibernät	5 040	3 054
Summa	5 040	3 054

Not 6 Räntekostnader och liknande resultatposter	2023-01-01	2022-01-01
	2023-08-31	2022-08-31
Räntekostnad till kreditinstitut	656	238
Övrig finansiell kostnad	364	189
Summa	1 020	427

Upplysningar till balansräkningen

Not 7 Markinventarier	2023-08-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	102 947	80 859
Årets anskaffning	213	23 400
Årets utrangering	0	-1 312
Utgående anskaffningsvärden	103 160	102 947
Ingående avskrivningar	-18 768	-14 400
Årets avskrivningar och nedskrivningar	-2 495	-4 761
Årets utrangering	0	393
Utgående avskrivningar	-21 263	-18 768
Redovisat värde	81 896	84 178

Pågående investeringar	2023-08-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	6 214	9 484
Årets anskaffning	0	0
Årets aktiveriveringar	0	-9 484
Utgående anskaffningsvärden	6 214	0

Not 8 Inventarier, verktyg och installationer	2023-08-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	0	0
Inköp	0	0
Årets utrantering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	<u>0</u>	<u>0</u>
Ingående avskrivningar	0	0
Årets avskrivningar	0	0
Årets utranteringar	0	0
Utgående avskrivningar	<u>0</u>	<u>0</u>
Redovisat värde	0	0

Not 9 Andra långfristiga värdepappersinnehav	2023-08-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 721	1 330
Inköp	276	391
Försäljningar/utranteringar	0	0
Omklassificeringar mm	0	0
Utgående anskaffningsvärde	<u>1 997</u>	<u>1 721</u>
Redovisat värde	1 997	1 721

Not 10 Övr avsättningar för pensioner o likn förplikt	2023-08-31	2022-12-31
Ingående avsättning	2 139	1 652
Årets avsättning	342	487
Utgående avsättning	<u>2 481</u>	<u>2 139</u>

Löneskatt ingår med 24,26% på avsättningen.

Föregående års resultat belastas med avsättning för löneskatt även för tidigare år som motsvarar 95 tkr.

Not 11 Långfristiga skulder	2023-08-31	2022-12-31
Skuld till Kommuninvest AB	66 850	56 850
Summa	<u>66 850</u>	<u>56 850</u>

Skulden förfaller till betalning inom 5 år.

Trosa FiberNät AB
556793-1711

9(9)

Not 12 Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	2023-08-31	2022-12-31
Ställda säkerheter	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga

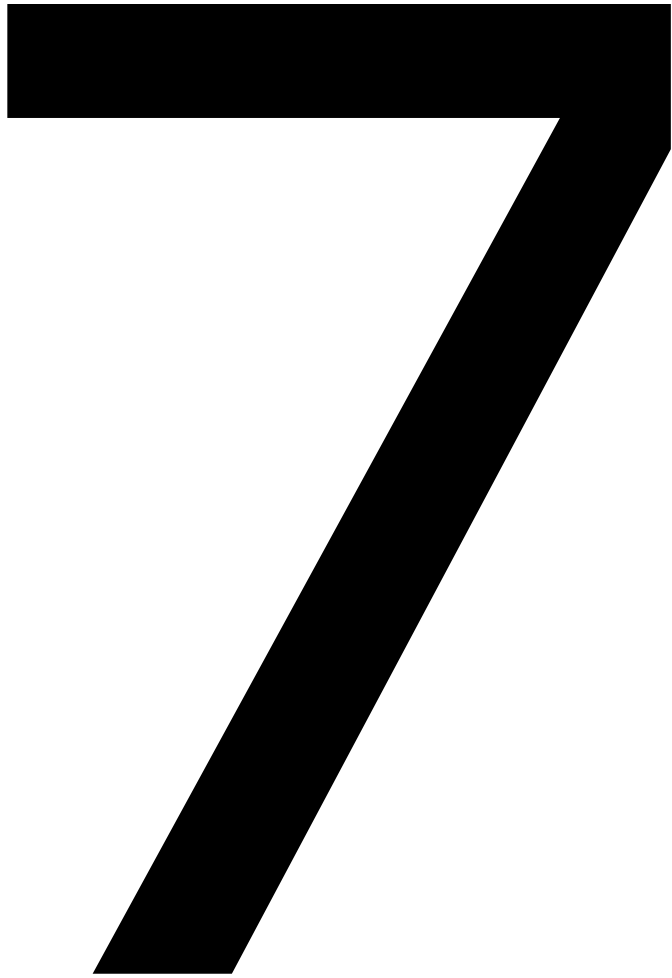
Trosa den 16/10 2023

Zeth Nyström
Ordförande

Anders Lindblad

Ulrika Egerlid Schotte

Tommy Biserud
Verkställande direktör

§ 85

KS 2023/110

Omfördelning av budget 2023 efter extra lönekompensation

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till justerad budgetram 2023.

Ärendet

I budget 2023 har löner räknats upp med 2,5 procent för samtliga verksamheter.

Inför 2023 års löneöversyn har följande grupper prioriterats: förskolelärare i förskola, sjuksköterskor inom hälso och sjukvård, socialsekreterare inom individ och familjeomsorg.

Extra lönekompensation utgår även för uppräknig i kommunals avtal med utgångspunkt i industrins märke vilket för Trosas del blir ca 4,1%.
Kompensation sker till respektive verksamhet utöver de i budget lagda 2,5%.

Budgetmedel omfördelas från kommungemensamma poster till nämnderna med 4 082 tkr.

HN/BoU	2 034
HN/IFO	126
VO	1 826
KFN	35
TSN	61
KS	-4 082

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-16.

Tjänsteskrivelse från kommunchef Johan Sandlund, personalchef Torbjörn Unnebäck och ekonomichef Björn Alm 2023-10-09.

Kopia till

Kommunfullmäktige

Ekonomienheten
Björn Alm
Ekonomichef
0156-533 36
bjorn.alm@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-09
Diarienummer
KS 2023/110

Omfördelning av budget 2023 efter extra lönekompensation

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till justerad budgetram 2023.

Ärendet

I budget 2023 har löner räknats upp med 2,5 procent för samtliga verksamheter.

Inför 2023 års löneöversyn har följande grupper prioriterats: förskolelärare i förskola, sjuksköterskor inom hälso och sjukvård, socialsekreterare inom individ och familjeomsorg.

Extra lönekompensation utgår även för uppräknings i kommunals avtal med utgångspunkt i industrins märke vilket för Trosas del blir ca 4,1%.
Kompensation sker till respektive verksamhet utöver de i budget lagda 2,5%.

Budgetmedel omfördelas från kommungemensamma poster till nämnderna med 4 082 tkr.

HN/BoU	2 034
HN/IFO	126
VO	1 826
KFN	35
TSN	61
KS	-4 082

Johan Sandlund
Kommunchef

Torbjörn Unnebäck
Personalchef

Björn Alm
Ekonomichef

8

§ 86

KS 2023/111

Revidering av ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till reviderat ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB.

Ärendet

Nuvarande ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB, Trobo, antogs av kommunfullmäktige 2019-04-24. Ägardirektiv är det styrdokument som bredvid bolagsordningen kompletterar styrningen av kommunens bolag. Det är bolagsstyrelsen som ska se till att direktivet tillämpas i bolagets verksamhet.

Ägardirektiven för kommunens två bolag har nu setts över, bland annat har upplägget för målen reviderats. Ägardirektiven har också fått en gemensam struktur då de tidigare var uppbyggda på olika sätt.

Förslag till beslut på sammanträdet

Magnus Johansson (S): Bifall till Socialdemokraternas förslag till ägardirektiv.
Daniel Portnoff (M): Bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-16.

Tjänsteskrivelse från kommunchef Johan Sandlund och ekonomichef Björn Alm 2023-10-09.

Förslag till reviderat ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB.

Ägardirektiv antaget av kommunfullmäktige 2019-04-24.

Kopia till

kommunfullmäktige

Ekonomienheten
Björn Alm
Ekonomichef
0156-533 36
bjorn.alm@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-09
Diarienummer
KS 2023/111

Revidering av ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till reviderat ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB.

Ärendet

Nuvarande ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB, Trobo, antogs av kommunfullmäktige 2019-04-24. Ägardirektiv är det styrdokument som bredvid bolagsordningen kompletterar styrningen av kommunens bolag. Det är bolagsstyrelsen som ska se till att direktivet tillämpas i bolagets verksamhet.

Ägardirektiven för kommunens två bolag har nu setts över, bland annat har upplägget för målen reviderats. Ägardirektiven har också fått en gemensam struktur då de tidigare var uppbyggda på olika sätt.

Johan Sandlund
Kommunchef

Björn Alm
Ekonomichef

Bilagor

1. Förslag till reviderat ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB.
2. Ägardirektiv antaget av kommunfullmäktige 2019-04-24.

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB (Trobo)

Antagen av: Kommunfullmäktige 2023-XX-XX § XX
Trosabygdens Bostäder AB bolagsstämman 2023-XX-XX

Dokumentkategori: Styrdokument

Dokumenttyp: Reglemente

Innehållsförteckning

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB	2
1. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer	2
2. Bolaget som del av den kommunala organisationen	2
3. Kommunens direktivrätt	2
4. Kommunens uppsikt och styrfunktion	2
5. Bolagets verksamhet	3
6. Bolagets ändamål	4
7. Fullmäktiges ställningstagande	4
8. Förvaltningsberättelsen	4
9. Ekonomiska mål	5
10. Verksamhetens mål	5
11. Finansiering.....	6
12. Budget och affärsplan.....	6
13. Information och ägardialog.....	6
14. Samordning med koncernen	7
15. Miljö.....	8
16. Rekrytering och instruktion för VD.....	8
17. Sekretess.....	8
18. Arvode.....	8
19. Arkivreglemente	8
20. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar	8

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB

Detta ägardirektiv avser Trosabygdens Bostäder AB (org. nr 556476-7704) nedan kallat bolaget och är antagna av kommunfullmäktige i Trosa 2023-XX-XX, § XX och är fastställda av bolagsstämman för Trosabygdens Bostäder AB 2023-XX-XX.

1. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer

Bolaget ska tillämpa de övergripande styrdokument som fullmäktige lägger fast för den Kommunala koncernen. Övergripande *styrprinciper* för koncernens verksamhet är Fastlagd kurs för Trosa kommun, antagen 1991-08-21. Styrmodell för Trosa kommun gäller även bolaget i tillämpliga delar.

Kommunstyrelsen kan i särskilt beslut avgöra vilka kommunala styrdokument som ska gälla för bolaget.

2. Bolaget som del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs av Trosa kommun. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta.

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

1. bolagsordning
2. ägardirektiv
3. av fullmäktige och av kommunstyrelsen utfärdade särskilda direktiv
4. förekommande avtal mellan kommunen och bolaget

3. Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

4. Kommunens uppsikt och styrfunktion

Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen och kommunstyrelsen utövar kommunens styrfunktion över bolaget i de avseenden som anges i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt att i övrigt inspektera bolagen och dess verksamhet. Bolagen ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

Kommunstyrelsen ska utan dröjsmål få del av:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll från styrelsesammanträde
- budget och verksamhetsplan
- bolagets ekonomiska rapporter och årsredovisning
- revisionsberättelse

Bolagen erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och, om verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

5. Bolagets verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala intressen förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter med bostäder, affärslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar. Bolaget kan även förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter för den kommunala verksamheten. Detta framgår av bolagsordningen. Verksamheten är begränsad till Trosa kommun. Bolaget ska tillsammans med kommunen medverka i åtgärder för att utveckla och förädla fastighetsmarknaden i Trosa kommun inom ramen för den av kommunfullmäktige fastställda översiktsplanen.

Grundläggande principer för bolagets verksamhet

Ansvaret för bolagets organisation åvilar enligt aktiebolagslagen bolagets styrelse. Styrelsen har att utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för bolagets ändamål och mål tillgodoses.

Bolaget ska drivas enligt affärsmässiga marknadsorienterade grunder under iakttagande av det kommunala ändamålet och de kommunalrättsliga principer som framgår av dessa ägardirektiv. Bolaget ska förmedla sina bostäder på ett ordnat sätt, med transparenta regler.

Syftet med att driva verksamheten i bolagsform är att åstadkomma effektivitet till gagn för dem som utnyttjar bolagets tjänster utan att detta går ut över den kommunala verksamheten i övrigt. Bolaget kan därför inte tillåtas att optimera effektiviteten i sin verksamhet om detta medför nackdelar för organisationen i dess helhet som överväger fördelarna för bolaget. Kommunen och bolaget ska därför i samråd söka lösningar som tillgodoser båda dessa intressen varvid kommunstyrelsens uppdrag att samordna bolagets verksamhet med kommunens ska respekteras.

Bolagets hyresgäster ska erbjudas god information och frågor om boendeinflytande ska särskilt beaktas av styrelsen. Årliga kundundersökningar ska genomföras av bolaget som ett medel att utveckla kvaliteten i verksamheten.

6. Bolagets ändamål

Bolaget ska på marknadsmässiga villkor erbjuda bostäder och boendemiljöer med kundkvalitet i fokus för att medverka till kommunens attraktivitet som bostadsort och som etableringsort för företag.

Ändamålet för bolagets verksamhet är att främja bostadsförsörjningen i kommunen samt tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet, och vidare kompletterande lokaler för kommersiell uthyrning.

Målet är att bidra till ökad livskvalitet för dagens och morgondagens kommuninvånare och till kommunens positiva utveckling och tillväxt. Bolaget ska drivas på ett sådant sätt att ägaren erhåller en långsiktigt rimlig avkastning på kapitalet. Bolaget ska bedrivas med långsiktig lönsamhet och hållbarhet på affärsmässig grund.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Trosa kommun.

7. Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas beträffande

- större investeringar, nyproduktion och ombyggnader
- köp och försäljning av större objekt
- bildande eller förvärv av dotterföretag
- planer på ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet
- övriga frågor av principiell betydelse eller av större vikt

Skulle olika meningar uppkomma i bolagets styrelse om en fråga ska underställas fullmäktige ska samråd ske med kommunstyrelsen.

Med större investeringar och ombyggnationer i befintligt bestånd menas att de uppgår till minst 1000 basbelopp, och köp och försäljning av objekt minst 500 basbelopp per tillfälle.

8. Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen utöver vad aktiebolagslagen i detta avseende stadgar redovisa hur verksamheten bedrivs och utvecklas mot bakgrund av det kommunala syftet med densamma och uppställda ekonomiska mål och mål för verksamheten.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 9 § kommunallagen samt till lekmannarevisorns granskning.

9. Ekonomiska mål

Bolaget ska ha sådana ekonomiska resurser att ägaren får en rimlig avkastning på kapitalet, med beaktande av kommunens finansiella åtagande och risk i bolaget. Bolaget ska ha en sådan egen finansiell styrka att man långsiktigt klarar konjunktur- och marknadssvängningar utan ytterligare ägartillskott. Principen ska vara att varje boendegeneration bär sina kostnader. En viktig finansieringskälla för bolagets deltagande i samhällsbyggnadsprocessen bör vara försäljning av fastigheter. Endast vid omfattande nybyggnationer och förvärv kan undantag göras i form av utfästelser om kapitaltillskott.

Avkastningskrav

Bolagets ska årligen till Trosa kommun lämna en avkastning som är rimlig i förhållande till den risk ägaren löper. Lågt ställda avkastningskrav kan innebära ett otillåtet statsstöd. Bolagets ska nå en avkastning som står i rimlig proportion till bolagets kapital. Bolaget ska långsiktigt arbeta för att stärka avkastningen till nedanstående nivå.

1. Bolagets avkastning ska minst uppgå till 10%¹

Soliditet

Bolagets långsiktiga soliditet bör vara 30% men kan under en expansiv fas ligga lägre, dock aldrig under 15%. Bolaget ska i sin planering tillse kapitalstrukturen i bolaget är rimlig långsiktigt. Bolaget ska långsiktigt arbeta för att stärka soliditeten.

Utdelning

Bolaget får lämna utdelning till Trosa kommun med högst det maximala belopp som följer av gällande lagstiftning. I nuvarande lagstiftning är maximal utdelning fastställd till den genomsnittliga statslåneräntan under föregående räkenskapsår med ett tillägg av en procentenhet på aktiekapital. Bolaget ska långsiktigt arbeta för att stärka kapitalstrukturen som på sikt möjliggör en utdelningsnivå på 30-50% av årets resultat exklusive värdeförändringar på anläggningstillgångar.

10. Verksamhetens mål

Bolagets ska medverka till kommunens attraktivitet som bostadsort och som etableringsort för företag. Vid nybyggnation av bostäder tillse att det byggs lägenheter anpassade för äldre och funktionsnedsatta. Bolaget ska möjliggöra bildandet av bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrätter där rätt förutsättningar finns. Bolaget ska bygga bostäder och kommersiella lokaler på affärsmässig grund, samt långsiktigt komplettera där marknaden är underdimensionerad, t.ex. i Vagnhärad. Bolaget ska öka ambitionsnivån vad gäller underhåll av utemiljöer i likhet med ägaren, för att skapa tilltalande, trygga och säkra utemiljöer. Bolaget ska erbjuda sociala kontrakt med ambitionen att omförhandla dessa till reguljära hyresavtal inom rimlig tid (i normalfallet ett år).

---

¹ Beräknas på resultat efter finansiella poster rensat för upp- och nedskrivningar i förhållande till aktiekapital.

Bolaget ska genomföra årliga kundundersökningar och mäta servicenivå.

Engagerade medarbetare är centralt för att bolaget ska kunna uppnå såväl verksamhetsmål som ekonomiska mål långsiktigt. Därför ska bolaget genomföra årlig enkätundersökning inom ramen för SKRs HME-enkät (Hållbart medarbetarengagemang).

Bolaget ska bidra till kommunens positiva utveckling och tillväxt.

Bolaget ska ha god framförhållning och aktuella flerårsplaner för underhåll och årligen avsätta medel för detta i rimlig proportion till fastighetens värde.

Vid nybyggnation och ombyggnation ska klimatneutrala eller förnyelsebara energikällor eftersträvas. Fjärrvärmeanslutning ska vara ett förstahandsalternativ där det erbjuds på goda affärsmässiga villkor. Låga livscykelkostnader ska vara vägledande vid val av tekniska lösningar. Bolaget ska följa kommunens energiplan tex genom att driftsätta solceller där goda förutsättningar finns. Bolaget ska fortsätta arbeta med energieffektiviseringar.

Bolaget ska formulera mål för att styra och följa upp verksamheten för att bidra till att KF uppnår sina mål.

11. Finansiering

Bolaget ska sträva efter att ha låga långsiktiga finansieringskostnader med beaktande av likviditets- och andra finansiella risker. Kommunfullmäktige fastställer på förslag av kommunstyrelsen ett borgenstak för kommunens engagemang i bolaget. För kommunal borgen ska uttas en borgensavgift enligt beslut kommunfullmäktige. Bolaget ska följa av kommunfullmäktige fastställd finanspolicy för kommunkoncernen.

12. Budget och affärsplan

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt som kommunstyrelsen fastställer tillställa kommunstyrelsen en plan för sin verksamhet och ekonomi för det följande räkenskapsåret. Planen ska innehålla redovisning i de avseenden kommunstyrelsen bestämmer. Efter beredning kan planen överlämnas till kommunfullmäktige om kommunfullmäktige så begär. Fullmäktiges eventuella beslut avseende planen kan utformas som ägardirektiv för bolaget. Med affärsplan menas återrapportering av bolagets aktiviteter för att uppfylla ägardirektivets mål.

13. Information och ägardialog

Ägaren ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar.

Bolagets styrelse ska vid två tillfällen varje år inbjuda till överläggning med

kommunstyrelsens ordförande och oppositionsrådet.

Bolagets styrelse, verkställande direktör, revisorer och lekmannarevisorer kan komma att kallas sedan årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport tillställts kommunen och i god tid innan bolagsstämma närvara vid ett fullmäktigesammanträde för att besvara frågor om bolagets verksamhet.

14. Samordning med koncernen

Bolaget och kommunen ska ömsesidigt ta initiativ till samverkan som kan leda till ökad effektivitet (lägre kostnader och/eller högre kvalitet) för koncernen Trosa kommun.

Bolaget ska i den mån detta låter sig göras medverka i kommunens upphandlingar. Bolaget ska alltid vid köp av tjänster beakta möjligheten att anlita gemensamma servicefunktioner (ekonomi, inköp, IT etc.) som finns i kommunen och övriga kommunägda företag.

Samordning ska ske med kommunen i fråga om budget och bokslutsprocesser och revision. Bolagets rapportering avseende ekonomi och verksamhet ska anpassas till de tidplaner som kommunstyrelsen beslutar för den kommunala organisationen i övrigt.

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt kommunstyrelsen fastställer tillhandahålla kommunstyrelsen det underlag styrelsen begär för upprättande av kommunens sammanställda redovisning enligt lagen om kommunal redovisning.

Bolaget ska i sin internkontrollplan ha med kommunstyrelsens obligatoriska kontrollpunkter för nämnder och bolag när så är tillämpligt.

Bolaget ska presentera sin verksamhet och organisation på kommunens webbsida, i övrigt medverka i kommunens interna och externa information, samt använda kommunens grafiska profil. Bolaget ska vidare aktivt delta i marknadsföringen av Trosa kommun som bostads- och etableringsort.

Bolaget ska ha en planering och organisation som rustar verksamheten att hantera samhällsstörningar. Bolaget ska samordna sig med kommunen i samband med samhällsstörningar.

Samordnad revision

Upphandling av auktoriserad revisor i bolaget och sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna och till lekmannarevisorer ska samordnas.

Revisorer och lekmannarevisorer ska samordna sin granskning så att onödigt dubbelarbete undviks. För detta ska FAR:s rekommendation om gemensam revision tillämpas. Lekmannarevisorerna ska i sin granskning förutom vad lag anger söka utvärdera bolagets måluppfyllelse samt redovisa vad därvid framkommit i granskningsrapporten.

15. Miljö

I likhet med koncernen i övrigt ska bolaget ha ett miljöledningssystem, som fastställs av bolagets styrelse. Miljöledningssystemet ska överensstämja med riktlinjerna för Trosa kommuns miljöledningssystem.

16. Rekrytering och instruktion för VD

Bolagets styrelse ska vid rekrytering och lönesättning av verkställande direktör samråda med kommunstyrelsens ordförande.

Styrelsen ska enligt aktiebolagslagen meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Styrelsen ska se till att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

I instruktionen ska anges i vilken omfattning verkställande direktören, för styrelsen ska anmäla beslut han fattat. De sålunda anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokoll.

17. Sekretess

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

18. Arvode

Arvode för styrelseledamöter utgår i enlighet med Trosa kommuns arvodes- och ersättningsreglemente för kommunalt förtroendevalda, antaget av kommunfullmäktige i Trosa kommun.

19. Arkivreglemente

Trosa kommuns arkivreglemente ska tillämpas i bolaget.

20. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar

Bolaget ska tillämpa den för Trosa kommun vid var tid gällande taxan för utlämnande av allmänna handlingar.

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB (Trobo)

Antagen av:	Kommunfullmäktige 2019-04-24, § 30 Trosabygdens Bostäder AB bolagsstämman 2019-05-06, § 11
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Reglemente

Innehållsförteckning

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB	2
1. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer	2
2. Bolaget som del av den kommunala organisationen	2
3. Kommunens direktivrätt	2
4. Kommunens uppsikt och styrfunktion	2
5. Bolagets verksamhet	3
6. Bolagets ändamål	4
7. Fullmäktiges ställningstagande	4
8. Förvaltningsberättelsen	4
9. Ekonomiska mål	5
10. Verksamhetens mål	6
11. Finansiering.....	7
12. Budget och affärsplan	7
13. Information och ägardialog.....	7
14. Samordning med koncernen	7
15. Miljö.....	8
16. Rekrytering och instruktion för VD.....	8
17. Sekretess.....	9
18. Arvode.....	9
19. Arkivreglemente	9
20. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar	9

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB

Detta ägardirektiv avser Trosabygdens Bostäder AB (org. nr 556476-7704) nedan kallat bolaget och är antagna av kommunfullmäktige i Trosa 2019-04-24, § 30 och är fastställda av bolagsstämman för Trosabygdens Bostäder AB 2019-05-06.

1. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer

Bolaget ska tillämpa de övergripande styrdokument som fullmäktige lägger fast för den Kommunala koncernen. Övergripande *styrprinciper* för koncernens verksamhet är Fastlagd kurs för Trosa kommun, antagen 1991-08-21.

Kommunstyrelsen kan i särskilt beslut avgöra vilka kommunala styrdokument som ska gälla för bolaget.

2. Bolaget som del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs av Trosa kommun. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta.

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

1. bolagsordning
2. ägardirektiv
3. av fullmäktige och av kommunstyrelsen utfärdade särskilda direktiv
4. förekommande avtal mellan kommunen och bolaget

3. Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

4. Kommunens uppsikt och styrfunktion

Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen och kommunstyrelsen utövar kommunens styrfunktion över bolaget i de avseenden som anges i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt att i övrigt inspektera bolagen och dess verksamhet. Bolagen ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

Kommunstyrelsen ska utan dröjsmål få del av:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll från styrelsesammanträde
- budget och verksamhetsplan
- bolagets ekonomiska rapporter och årsredovisning
- revisionsberättelse

Bolagen erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och, om verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

5. Bolagets verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala intressen förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter med bostäder, affärslägenheter och därtill hörande kollektiva anordningar. Bolaget kan även förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter för den kommunala verksamheten. Detta framgår av bolagsordningen. Verksamheten är begränsad till Trosa kommun. Bolaget ska tillsammans med kommunen medverka i åtgärder för att utveckla och förädla fastighetsmarknaden i Trosa kommun inom ramen för den av kommunfullmäktige fastställda översiktsplanen.

Grundläggande principer för bolagets verksamhet

Ansvar för bolagets organisation åvilar enligt aktiebolagslagen bolagets styrelse. Styrelsen har att utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för bolagets ändamål och mål tillgodoses.

Bolaget ska drivas enligt affärsmässiga marknadsorienterade grunder under iakttagande av det kommunala ändamålet och de kommunalrättsliga principer som framgår av dessa ägardirektiv. *Bolaget ska förmedla sina bostäder på ett ordnat sätt, med transparenta regler.*

Syftet med att driva verksamheten i bolagsform är att åstadkomma effektivitet till gagn för dem som utnyttjar bolagets tjänster utan att detta går ut över den kommunala verksamheten i övrigt. Bolaget kan därför inte tillåtas att optimera effektiviteten i sin verksamhet om detta medför nackdelar för organisationen i dess helhet som överväger fördelarna för bolaget. Kommunen och bolaget ska därför i samråd söka lösningar som tillgodoser båda dessa intressen varvid kommunstyrelsens uppdrag att samordna bolagets verksamhet med kommunens ska respekteras.

Bolagets hyresgäster ska erbjudas god information och frågor om boendeinflytande ska särskilt beaktas av styrelsen. Årliga kundundersökningar ska genomföras av bolaget som ett medel att utveckla kvaliteten i verksamheten.

6. Bolagets ändamål

Bolaget ska på marknadsmässiga villkor erbjuda bostäder och boendemiljöer med kundkvalitet i fokus för att medverka till kommunens attraktivitet som bostadsort och som etableringsort för företag.

Ändamålet för bolagets verksamhet är att främja bostadsförsörjningen i kommunen samt tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet, och vidare kompletterande lokaler för kommersiell uthyrning.

Målet är att bidra till ökad livskvalitet för dagens och morgondagens kommuninvånare och till kommunens positiva utveckling och tillväxt. Bolaget ska drivas på ett sådant sätt att ägaren erhåller en långsiktigt rimlig avkastning på kapitalet. Bolaget ska bedrivas med långsiktig lönsamhet och hållbarhet på affärsmässig grund.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Trosa kommun.

7. Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas beträffande

- större investeringar, nyproduktion och ombyggnader
- köp och försäljning av större objekt
- bildande eller förvärv av dotterföretag
- planer på ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet
- övriga frågor av principiell betydelse eller av större vikt

Skulle olika meningar uppkomma i bolagets styrelse om en fråga ska underställas fullmäktige ska samråd ske med kommunstyrelsen.

Med större investeringar och ombyggnationer i befintligt bestånd menas att de uppgår till minst 1000 basbelopp, och köp och försäljning av objekt minst 500 basbelopp per tillfälle.

8. Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen utöver vad aktiebolagslagen i detta avseende stadgar redovisa hur verksamheten bedrivs och utvecklas mot bakgrund av det kommunala syftet med densamma och av kommunen uppställda ekonomiska mål och mål för verksamheten.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 9 § kommunallagen samt till lekmannarevisorns granskning.

9. Ekonomiska mål

Bolaget ska ha sådana ekonomiska resurser att ägaren får en rimlig avkastning på kapitalet, med beaktande av kommunens finansiella åtagande och risk i bolaget. Bolaget ska ha en sådan egen finansiell styrka att man långsiktigt klarar konjunktur- och marknadssvängningar utan ytterligare ägartillskott. Principen ska vara att varje boendegeneration bär sina kostnader. En viktig finansieringskälla för bolagets deltagande i samhällsbyggnadsprocessen bör vara försäljning av fastigheter. Endast vid omfattande nybyggnationer och förvärv kan undantag göras i form av utfästelser om kapitaltillskott.

Avkastningskrav

Bolagets ska årligen till Trosa kommun lämna en avkastning som är rimlig i förhållande till den risk ägaren löper. Kommunstyrelsen avgör vad som är skälig avkastning. Alltför lågt ställda avkastningskrav kan innebära ett otillåtet statsstöd. Bolagets ska nå en avkastning som står i rimlig proportion till bolagets totala kapital (det bokförda värdet). Bolaget ska under mandatperioden arbeta för att stärka avkastningen till nedanstående nivå.

1. Bolaget ska nå en avkastning på 10% på tillskjutet kapital.
(2018-12-31: 40 600 tkr)
2. Bolaget ska ha ett driftresultat på 5%¹ på totalt kapital.
(resultat efter finansiella poster rensat för upp- och nedskrivningar i förhållande till totalt kapital)

Soliditet

Bolagets långsiktiga soliditet bör vara 30% men kan under en expansiv fas ligga lägre, dock aldrig under 15 %. Bolaget ska i sin planering tillse kapitalstrukturen i bolaget är rimlig långsiktigt. Bolaget ska under mandatperioden arbeta för att stärka soliditeten till mellan 20-30% år 2022. (2017-12-31: 18,9%)

3. Bolaget ska ha en soliditet på 30%

Utdelning

Bolaget får lämna utdelning till Trosa kommun med högst det maximala belopp som följer av gällande lagstiftning. I nuvarande lagstiftning är maximal utdelning fastställd till den genomsnittliga statslåneräntan under föregående räkenskapsår med ett tillägg av en procentenhet på tillskjutet kapital (40,6 Mkr 2018-12-31). Bolaget ska under mandatperioden arbeta för att stärka kapitalstruktur som på sikt möjliggör en utdelningsnivå på 30-50% av årets resultat exklusive värdeförändringar på anläggningstillgångar.

4. Bolaget ska lämna en årlig utdelning till ägaren på 20-30% av årets resultat (exkl värdeförändringar på anläggningstillgångar).

---

¹ Den av Trosa kommun bedömda rimliga avkastningen är 5% över tid. Motsvarande 2% inflation och 2,5% genomsnittlig svensk tillväxt samt en riskpremie på 0,5%.

10. Verksamhetens mål

Bolagets ska medverka till kommunens attraktivitet som bostadsort och som etableringsort för företag. Vid nybyggnation av bostäder tillse att det byggs lägenheter anpassade för äldre och funktionsnedsatta. Bolaget ska möjliggöra bildandet av bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrätter där rätt förutsättningar finns. Bolaget ska bygga bostäder och kommersiella lokaler på affärsmässig grund, samt långsiktigt komplettera där marknaden är underdimensionerad, t.ex. i Vagnhärad. Bolaget ska öka ambitionsnivån vad gäller underhåll av utemiljöer i likhet med ägaren, för att skapa tilltalande, trygga och säkra utemiljöer. Bolaget ska erbjuda sociala kontrakt med ambitionen att omförhandla dessa till reguljära hyresavtal inom rimlig tid (i normalfallet ett år).

Bolaget ska genomföra årliga kundundersökningar.

1. Hyresgästerna ska känna sig trygga i sin boendemiljö och svara minst 84% i kundundersökningen om trygghet. (2018: 77,5%)
2. Hyresgästerna ska ha en ren och snygg boendemiljö och svara minst 77% i kundundersökningen. (2018: 72,6%)
3. Hyresgästerna ska känna att bolaget tar kunden på allvar och svara minst 88% i kundundersökningen. (2018: 80,4%)
4. Hyresgästerna ska få hjälp när det behövs och svara minst 88% i kundundersökningen. (2018: 89,8%)
5. Hyresgästerna ska vara nöjda med bolagets förvaltning och svara minst 75% i kundundersökningen om förvaltningspolicy. (2018: 72,8%)

Engagerade medarbetare är centralt för att bolaget ska kunna uppnå såväl verksamhetsmål som ekonomiska mål långsiktigt. Därför ska bolaget genomföra årlig enkätundersökning inom ramen för SKLs HME-enkät (Hållbart medarbetarengagemang).

6. 80% av de anställda ska svara 4 eller 5 på en 5-gradig skala där 5 är högsta betyget.

Bolaget ska bidra till kommunens positiva utveckling och tillväxt.

7. Bolaget ska under perioden 2019-2022 bygga minst 80 nya lägenheter.

Bolaget ska ha god framförhållning och aktuella flerårsplaner för underhåll och årligen avsätta medel för detta i rimlig proportion till fastighetens värde.

8. Det planerade underhållet av bolagets materiella tillgångar ska överstiga det akuta underhållet inklusive skadegörelse. Minst 60 procent ska vara planerat underhåll.

Vid nybyggnation och ombyggnation ska klimatneutrala eller förnyelsebara energikällor eftersträvas. Fjärrvärmeanslutning ska vara ett förstahandsalternativ där det erbjuds på goda affärsmässiga villkor. Låga livscykelkostnader ska vara vägledande vid val av tekniska lösningar. Bolaget ska följa kommunens energiplan tex genom att driftsätta solceller där goda förutsättningar finns.

9. Bolaget ska under perioden 2019-2022 minska energiförbrukningen med

10% i snitt i bolagets bestånd.

11. Finansiering

Bolaget ska sträva efter att ha låga långsiktiga finansieringskostnader med beaktande av likviditets- och andra finansiella risker. Kommunfullmäktige fastställer på förslag av kommunstyrelsen ett borgenstak för kommunens engagemang i bolaget. För kommunal borgen ska uttas en borgensavgift enligt beslut kommunfullmäktige.

Bolaget ska följa av kommunfullmäktige fastställd finanspolicy för kommunkoncernen.

12. Budget och affärsplan

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt som kommunstyrelsen fastställer tillstålla kommunstyrelsen en plan för sin verksamhet och ekonomi för det följande räkenskapsåret. Planen ska innehålla redovisning i de avseenden kommunstyrelsen bestämmer. Efter beredning kan planen överlämnas till kommunfullmäktige om kommunfullmäktige så begär. Fullmäktiges eventuella beslut avseende planen kan utformas som ägardirektiv för bolaget. Med affärsplan menas återrapportering av bolagets aktiviteter för att uppfylla ägardirektivets mål.

13. Information och ägardialog

Ägaren ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar.

Bolagets styrelse ska vid två tillfällen varje år inbjuda till överläggning med kommunstyrelsens ordförande och oppositionsrådet.

Bolagets styrelse, verkställande direktör, revisorer och lekmannarevisorer kan komma att kallas sedan årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport tillställts kommunen och i god tid innan bolagsstämma närvara vid ett fullmäktigesammanträde för att besvara frågor om bolagets verksamhet.

14. Samordning med koncernen

Bolaget och kommunen ska ömsesidigt ta initiativ till samverkan som kan leda till ökad effektivitet (lägre kostnader och/eller högre kvalitet) för koncernen Trosa kommun.

Bolaget ska i den mån detta låter sig göras medverka i kommunens upphandlingar. Bolaget ska alltid vid köp av tjänster beakta möjligheten att anlita gemensamma servicefunktioner (ekonomi, inköp, IT etc.) som finns i kommunen och övriga kommunägda företag.

Samordning ska ske med kommunen i fråga om budget och bokslutsprocesser och revision. Bolagets rapportering avseende ekonomi och verksamhet ska anpassas till de tidplaner som kommunstyrelsen beslutar för den kommunala organisationen i övrigt.

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt kommunstyrelsen fastställer tillhandahålla kommunstyrelsen det underlag styrelsen begär för upprättande av kommunens sammanställda redovisning enligt lagen om kommunal redovisning.

Bolaget ska i sin internkontrollplan ha med kommunstyrelsens obligatoriska kontrollpunkter för nämnder och bolag när så är tillämpligt.

Bolaget ska presentera sin verksamhet och organisation på kommunens webbsida, i övrigt medverka i kommunens interna och externa information, samt använda kommunens grafiska profil. Bolaget ska vidare aktivt delta i marknadsföringen av Trosa kommun som bostads- och etableringsort.

Bolaget ska ha en planering och organisation som rustar verksamheten att hantera extraordinära händelser. Bolaget ska samordna sig med kommunen i samband med extraordinära händelser.

Samordnad revision

Upphandling av auktoriserad revisor i bolaget och sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna och till lekmannarevisorer ska samordnas.

Revisorer och lekmannarevisorer ska samordna sin granskning så att onödigt dubbelarbete undviks. För detta ska FAR:s rekommendation om gemensam revision tillämpas. Lekmannarevisorer ska i sin granskning förutom vad lag anger söka utvärdera bolagets måluppfyllelse samt redovisa vad därvid framkommit i granskningsrapporten.

15. Miljö

I likhet med koncernen i övrigt ska bolaget ha ett miljöledningssystem, som fastställs av bolagets styrelse. Miljöledningssystemet ska överensstämja med riktlinjerna för Trosa kommuns miljöledningssystem.

16. Rekrytering och instruktion för VD

Bolagets styrelse ska vid rekrytering och lönesättning av verkställande direktör samråda med kommunstyrelsens ordförande.

Styrelsen ska enligt aktiebolagslagen meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Styrelsen ska se till att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

I instruktionen ska anges i vilken omfattning verkställande direktören, för styrelsen ska anmäla beslut han fattat. De sålunda anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokoll.

17. Sekretess

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

18. Arvode

Arvode för styrelseledamöter utgår i enlighet med Trosa kommuns arvodes- och ersättningsreglemente för kommunalt förtroendevalda, antaget av kommunfullmäktige i Trosa kommun.

19. Arkivreglemente

Trosa kommuns arkivreglemente ska tillämpas i bolaget.

20. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar

Bolaget ska tillämpa den för Trosa kommun vid var tid gällande taxan för utlämnande av allmänna handlingar.

Revidering av ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Socialdemokraternas förslag till reviderat ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB.

Ärendet

Nuvarande ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB, Trobo, antogs av kommunfullmäktige 2019-04-24. Ägardirektiv är det styrdokument som bredvid bolagsordningen kompletterar styrningen av kommunens bolag. Det är bolagsstyrelsen som ska se till att direktivet tillämpas i bolagets verksamhet.

Ägardirektiven för kommunens två bolag har nu setts över, bland annat har upplägget för målen reviderats. Ägardirektiven har också fått en gemensam struktur då de tidigare var uppbyggda på olika sätt.

Magnus Johansson
Oppositionsråd

Bilagor

1. Förslag till reviderat ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB från Socialdemokraterna.

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB (Trobo)

Antagen av:	Kommunfullmäktige 2023-XX-XX § XX Trosabygdens Bostäder AB bolagsstämma 2023-XX-XX
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Reglemente

Innehållsförteckning

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB	
1. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer	
2. Bolaget som del av den kommunala organisationen	
3. Kommunens direktivrätt	
4. Kommunens uppsikt och styrfunktion	
5. Bolagets verksamhet	
6. Bolagets ändamål	
7. Fullmäktiges ställningstagande	
8. Förvaltningsberättelsen	
9. Ekonomiska mål	
10. Verksamhetens mål	
11. Finansiering	
12. Budget och affärsplan	
13. Information och ägardialog	
14. Samordning med koncernen	
15. Miljö	
16. Rekrytering och instruktion för VD	
17. Sekretess	
18. Arvode	
19. Arkivreglemente	
20. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar	

Ägardirektiv för Trosabygdens Bostäder AB

Detta ägardirektiv avser Trosabygdens Bostäder AB (org. nr 556476-7704) nedan kallat bolaget och är antagna av kommunfullmäktige i Trosa 2023-XX-XX, § XX och är fastställda av bolagsstämma för Trosabygdens Bostäder AB 2023-XX-XX.

1. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer

Bolaget ska tillämpa de övergripande styrdokument som fullmäktige lägger fast för den Kommunala koncernen. Övergripande *styrprinciper* för koncernens verksamhet är Fastlagd kurs för Trosa kommun, antagen 1991-08-21. Styrmödel för Trosa kommun gäller även bolaget i tillämpliga delar.

Kommunstyrelsen kan i särskilt beslut avgöra vilka kommunala styrdokument som ska gälla för bolaget.

2. Bolaget som del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs av Trosa kommun. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta.

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

1. bolagsordning
2. ägardirektiv
3. av fullmäktige och av kommunstyrelsen utfärdade särskilda direktiv
4. förekommande avtal mellan kommunen och bolaget

3. Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

4. Kommunens uppsikt och styrfunktion

Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen och kommunstyrelsen utövar kommunens styrfunktion över bolaget i de avseenden som anges i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagens handlingar och räkenskaper samt att i övrigt inspektera bolagen och dess verksamhet. Bolagen ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagens styrelse.

Kommunstyrelsen ska utan dröjsmål få del av:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll från styrelsesammanträde
- budget och verksamhetsplan
- bolagets ekonomiska rapporter och årsredovisning
- revisionsberättelse

Bolagen erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och, om verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

5. Bolagets verksamhet

Föremålet för bolagets verksamhet är att med iakttagande av kommunala intressen förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter med bostäder, affärsläggningar och därtill hörande kollektiva anordningar. Bolaget kan även förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter för den kommunala verksamheten. Detta framgår av bolagsordningen. Verksamheten är begränsad till Trosa kommun. Bolaget ska tillsammans med kommunen medverka i åtgärder för att utveckla och förädla fastighetsmarknaden i Trosa kommun inom ramen för den av kommunfullmäktige fastställda översiktsplanen.

Grundläggande principer för bolagets verksamhet

Ansvar för bolagets organisation åvilar enligt aktiebolagslagen bolagets styrelse. Styrelsen har att utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för bolagets ändamål och mål tillgodoses.

Bolaget ska drivas enligt affärsmässiga marknadsorienterade grunder under iakttagande av det kommunala ändamålet och de kommunalrättsliga principer som framgår av dessa ägardirektiv. Bolaget ska förmedla sina bostäder på ett ordnat sätt, med transparenta regler.

Syftet med att driva verksamheten i bolagsform är att åstadkomma effektivitet till gagn för dem som utnyttjar bolagets tjänster utan att detta går ut över den kommunala verksamheten i övrigt. Bolaget kan därför inte tillåtas att optimera effektiviteten i sin verksamhet om detta medför nackdelar för organisationen i dess helhet som överväger fördelarna för bolaget. Kommunen och bolaget ska därför i samråd söka lösningar som tillgodoser båda dessa intressen varvid kommunstyrelsens uppdrag att samordna bolagets verksamhet med kommunens ska respekteras.

Bolagets hyresgäster ska erbjudas god information och frågor om boendeinflytande ska särskilt beaktas av styrelsen. Årliga kundundersökningar ska genomföras av bolaget som ett medel att utveckla kvaliteten i verksamheten.

6. Bolagets ändamål

Bolaget ska på marknadsmässiga villkor erbjuda bostäder och boendemiljöer med kundkvalitet i fokus för att medverka till kommunens attraktivitet som bostadsort och som etableringsort för företag.

Ändamålet för bolagets verksamhet är att främja bostadsförsörjningen i kommunen samt tillhandahålla lokaler för kommunal verksamhet, och vidare kompletterande lokaler för kommersiell uthyrning.

Målet är att bidra till ökad livskvalitet för dagens och morgondagens kommuninvånare och till kommunens positiva utveckling och tillväxt. Bolaget ska drivas på ett sådant sätt att ägaren erhåller en långsiktigt rimlig avkastning på kapitalet. Bolaget ska bedrivas med långsiktig lönsamhet och hållbarhet på affärsmässig grund.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Trosa kommun.

7. Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas beträffande

- större investeringar, nyproduktion och ombyggnader
- köp och försäljning av större objekt
- bildande eller förvärv av dotterföretag
- planer på ny eller ändrad inriktning av bolagets verksamhet
- övriga frågor av principiell betydelse eller av större vikt

Skulle olika meningar uppkomma i bolagets styrelse om en fråga ska underställas fullmäktige ska samråd ske med kommunstyrelsen.

Med större investeringar och ombyggnationer i befintligt bestånd menas att de uppgår till minst 1000 basbelopp, och köp och försäljning av objekt minst 500 basbelopp per tillfälle.

8. Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen utöver vad aktiebolagslagen i detta avseende stadgar redovisa hur verksamheten bedrivs och utvecklas mot bakgrund av det kommunala syftet med densamma och uppställda ekonomiska mål och mål för verksamheten.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 9 § kommunallagen samt till lekmannarevisorns granskning.

9. Ekonomiska mål

Bolaget ska ha sådana ekonomiska resurser att ägaren får en rimlig avkastning på kapitalet, med beaktande av kommunens finansiella åtagande och risk i bolaget. Bolaget ska ha en sådan egen finansiell styrka att man långsiktigt klarar konjunktur- och marknadssvängningar utan ytterligare ägartillskott. Principen ska vara att varje boendegeneration bär sina kostnader. En viktig finansieringskälla för bolagets deltagande i samhällsbyggnadsprocessen bör vara försäljning av fastigheter. Endast vid omfattande nybyggnationer och förvärv kan undantag göras i form av utfästelser om kapitaltillskott.

Avkastningskrav

Bolagets ska årligen till Trosa kommun lämna en avkastning som är rimlig i förhållande till den risk ägaren löper. Lågt ställda avkastningskrav kan innebära ett otillåtet statsstöd. Bolagets ska nå en avkastning som står i rimlig proportion till bolagets kapital. Bolaget ska långsiktigt arbeta för att stärka avkastningen till nedanstående nivå.

1. Bolagets avkastning ska minst uppgå till 10%¹

Soliditet

Bolagets långsiktiga soliditet bör vara 30% men kan under en expansiv fas ligga lägre, dock aldrig under 15%. Bolaget ska i sin planering tillse kapitalstrukturen i bolaget är rimlig långsiktigt. Bolaget ska långsiktigt arbeta för att stärka soliditeten.

Utdelning

Bolaget får lämna utdelning till Trosa kommun med högst det maximala belopp som följer av gällande lagstiftning. I nuvarande lagstiftning är maximal utdelning fastställd till den genomsnittliga statslåneräntan under föregående räkenskapsår med ett tillägg av en procentenhet på aktiekapital. Bolaget ska långsiktigt arbeta för att stärka kapitalstrukturen som på sikt möjliggör en utdelningsnivå på 30-50% av årets resultat exklusive värdeförändringar på anläggningstillgångar.

10. Verksamhetens mål

Bolagets ska medverka till kommunens attraktivitet som bostadsort och som etableringsort för företag. Vid nybyggnation av bostäder tillse att det byggs lägenheter anpassade för äldre och funktionsnedsatta. Bolaget ska möjliggöra bildandet av bostadsrättsföreningar och kooperativa hyresrätter där rätt förutsättningar finns. Bolaget ska bygga bostäder och kommersiella lokaler på affärsmässig grund, samt långsiktigt komplettera där marknaden är underdimensionerad, t.ex. i Vagnhärad. Bolaget ska öka ambitionsnivån vad gäller underhåll av utemiljöer i likhet med ägaren, för att skapa tilltalande, trygga och säkra utemiljöer. Bolaget ska erbjuda sociala kontrakt med ambitionen att omförhandla dessa till reguljära hyresavtal inom rimlig tid (i normalfallet ett år).

---

¹ Beräknas på resultat efter finansiella poster rensat för upp- och nedskrivningar i förhållande till aktiekapital.

Bolaget ska under perioden 2023-2026 bygga minst 50 nya lägenheter.

Bolaget ska genomföra årliga kundundersökningar och mäta servicenivå.

Engagerade medarbetare är centralt för att bolaget ska kunna uppnå såväl verksamhetsmål som ekonomiska mål långsiktigt. Därför ska bolaget genomföra årlig enkätundersökning inom ramen för SKRs HME-enkät (Hållbart medarbetarengagemang).

Bolaget ska bidra till kommunens positiva utveckling och tillväxt.

Bolaget ska ha god framförhållning och aktuella flerårsplaner för underhåll och årligen avsätta medel för detta i rimlig proportion till fastighetens värde.

Vid nybyggnation och ombyggnation ska klimatneutrala eller förnyelsebara energikällor eftersträvas. Fjärrvärmeanslutning ska vara ett förstahandsalternativ där det erbjuds på goda affärsmässiga villkor. Låga livscykelkostnader ska vara vägledande vid val av tekniska lösningar. Bolaget ska följa kommunens energiplan tex genom att driftsätta solceller där goda förutsättningar finns.

Bolaget ska fortsätta arbeta med energieffektiviseringar.

Bolaget ska tillsammans med hyresgästerna arbeta med energieffektivisering. När bolaget kan visa på att en åtgärd, tillsammans med hyresgästerna, som sänker bolagets kostnader ska bolaget låta 50% av den sänkta kostnaden tillfalla hyresgästerna i form av sänkt hyra.

Bolaget ska formulera mål för att styra och följa upp verksamheten för att bidra till att KF uppnår sina mål.

11. Finansiering

Bolaget ska sträva efter att ha låga långsiktiga finansieringskostnader med beaktande av likviditets- och andra finansiella risker. Kommunfullmäktige fastställer på förslag av kommunstyrelsen ett borgenstak för kommunens engagemang i bolaget. För kommunal borgen ska uttas en borgensavgift enligt beslut av kommunfullmäktige. Bolaget ska följa av kommunfullmäktige fastställd finanspolicy för kommunkoncernen.

12. Budget och affärsplan

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt som kommunstyrelsen fastställer tillstålla kommunstyrelsen en plan för sin verksamhet och ekonomi för det följande räkenskapsåret. Planen ska innehålla redovisning i de avseenden kommunstyrelsen bestämmer. Efter beredning kan planen överlämnas till kommunfullmäktige om kommunfullmäktige så begär. Fullmäktiges eventuella beslut avseende planen kan utformas som ägardirektiv för bolaget. Med affärsplan menas åiterrapportering av bolagets aktiviteter för att uppfylla ägardirektivets mål.

13. Information och ägardialog

Ägaren ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar.

Bolagets styrelse ska vid två tillfällen varje år inbjuda till överläggning med kommunstyrelsens ordförande och oppositionsrådet.

Bolagets styrelse, verkställande direktör, revisorer och lekmannarevisorer kan komma att kallas sedan årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport tillställts kommunen och i god tid innan bolagsstämma närvara vid ett fullmäktigesammanträde för att besvara frågor om bolagets verksamhet.

14. Samordning med koncernen

Bolaget och kommunen ska ömsesidigt ta initiativ till samverkan som kan leda till ökad effektivitet (lägre kostnader och/eller högre kvalitet) för koncernen Trosa kommun.

Bolaget ska i den mån detta låter sig göras medverka i kommunens upphandlingar. Bolaget ska alltid vid köp av tjänster beakta möjligheten att anlita gemensamma servicefunktioner (ekonomi, inköp, IT etc.) som finns i kommunen och övriga kommunägda företag.

Samordning ska ske med kommunen i fråga om budget och bokslutsprocesser och revision. Bolagets rapportering avseende ekonomi och verksamhet ska anpassas till de tidplaner som kommunstyrelsen beslutar för den kommunala organisationen i övrigt.

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt kommunstyrelsen fastställer tillhandahålla kommunstyrelsen det underlag styrelsen begär för upprättande av kommunens sammanställda redovisning enligt lagen om kommunal redovisning.

Bolaget ska i sin internkontrollplan ha med kommunstyrelsens obligatoriska kontrollpunkter för nämnder och bolag när så är tillämpligt.

Bolaget ska presentera sin verksamhet och organisation på kommunens webbsida, i övrigt medverka i kommunens interna och externa information, samt använda kommunens grafiska profil. Bolaget ska vidare aktivt delta i marknadsföringen av Trosa kommun som bostads- och etableringsort.

Bolaget ska ha en planering och organisation som rustar verksamheten att hantera samhällsstörningar. Bolaget ska samordna sig med kommunen i samband med samhällsstörningar.

Samordnad revision

Upphandling av auktoriserad revisor i bolaget och sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna och till lekmannarevisorer ska samordnas.

Revisorer och lekmannarevisorer ska samordna sin granskning så att onödigt dubbelarbete undviks. För detta ska FAR:s rekommendation om gemensam revision tillämpas. Lekmannarevisorer ska i sin granskning förutom vad lag anger söka utvärdera bolagets måluppfyllelse samt redovisa vad därvid framkommit i granskningsrapporten.

15. Miljö

I likhet med koncernen i övrigt ska bolaget ha ett miljöledningssystem, som fastställs av bolagets styrelse. Miljöledningssystemet ska överensstämja med riktlinjerna för Trosa kommuns miljöledningssystem.

16. Rekrytering och instruktion för VD

Bolagets styrelse ska vid rekrytering och lönesättning av verkställande direktör samråda med kommunstyrelsens ordförande.

Styrelsen ska enligt aktiebolagslagen meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Styrelsen ska se till att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

I instruktionen ska anges i vilken omfattning verkställande direktören, för styrelsen ska anmäla beslut han fattat. De sålunda anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokoll.

17. Sekretess

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

18. Arvode

Arvode för styrelseledamöter utgår i enlighet med Trosa kommuns arvodes- och ersättningsreglemente för kommunalt förtroendevalda, antaget av kommunfullmäktige i Trosa kommun.

19. Arkivreglemente

Trosa kommuns arkivreglemente ska tillämpas i bolaget.

20. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar

Bolaget ska tillämpa den för Trosa kommun vid var tid gällande taxan för utlämnande av allmänna handlingar.

9

§ 87

KS 2023/112

Revidering av ägardirektiv för Trosa Fibernät AB

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till reviderat ägardirektiv för Trosa Fibernät AB.

Ärendet

Nuvarande ägardirektiv för Trosa Fibernät AB, Trofi, antogs av kommunfullmäktige 2009-04-24. Ägardirektiv är det styrdokument som bredvid bolagsordningen kompletterar styrningen av kommunens bolag. Det är bolagsstyrelsen som ska se till att direktivet tillämpas i bolagets verksamhet.

Ägardirektiven för kommunens två bolag har nu setts över, bland annat har upplägget för målen reviderats. Ägardirektiven har också fått en gemensam struktur då de tidigare var uppbyggda på olika sätt.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-16.

Tjänsteskrivelse från kommunchef Johan Sandlund och ekonomichef Björn Alm 2023-10-09.

Förslag till reviderat ägardirektiv för Trosa Fibernät AB.

Ägardirektiv antaget av kommunfullmäktige 2019-04-24.

Kopia till

kommunfullmäktige

Ekonomienheten
Björn Alm
Ekonomichef
0156-533 36
bjorn.alm@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-09
Diarienummer
KS 2023/112

Revidering av ägardirektiv för Trosa Fibernät AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till reviderat ägardirektiv för Trosa Fibernät AB.

Ärendet

Nuvarande ägardirektiv för Trosa Fibernät AB, Trofi, antogs av kommunfullmäktige 2009-04-24. Ägardirektiv är det styrdokument som bredvid bolagsordningen kompletterar styrningen av kommunens bolag. Det är bolagsstyrelsen som ska se till att direktivet tillämpas i bolagets verksamhet.

Ägardirektiven för kommunens två bolag har nu setts över, bland annat har upplägget för målen reviderats. Ägardirektiven har också fått en gemensam struktur då de tidigare var uppbyggda på olika sätt.

Johan Sandlund
Kommunchef

Björn Alm
Ekonomichef

Bilagor

1. Förslag till reviderat ägardirektiv för Trosa Fibernät AB.
2. Ägardirektiv antaget av kommunfullmäktige 2019-04-24.

Ägardirektiv för Trosa Fibernät AB (Trosfi)

Antagen av: Kommunfullmäktige 2023-XX-XX, § XX
Trosa Fibernät AB bolagsstämman 2023-XX-XX

Dokumentkategori: Styrdokument

Dokumenttyp: Reglemente

Innehållsförteckning

Ägardirektiv för Trosa Fibernät AB	2
1. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer	2
2. Bolaget som del av den kommunala organisationen	2
3. Kommunens direktivrätt	2
4. Kommunens uppsikt och styrfunktion	2
5. Bolagets verksamhet	3
5. Bolagets ändamål	3
6. Fullmäktiges ställningstagande	4
7. Förvaltningsberättelsen	4
8. Ekonomiska mål	4
9. Verksamhetens mål.....	5
11. Finansiering.....	5
12. Budget och affärsplan.....	5
11. Information och ägardialog.....	5
12. Samordning med koncernen	6
13. Miljö.....	7
14. Rekrytering och instruktion för VD.....	7
15. Sekretess.....	7
17. Arvode.....	7
18. Arkivreglemente	7
19. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar	7

Ägardirektiv för Trosa Fibernät AB

Detta ägardirektiv avser Trosa Fibernät AB (556793-1711) nedan kallat bolaget och är antagna av kommunfullmäktige i Trosa 2023-XX-XX, § XX och är fastställda av bolagsstämma för Trosa Fibernät AB 2023-XX-XX.

1. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer

Bolaget ska tillämpa de övergripande styrdokument som fullmäktige lägger fast för den Kommunala koncernen. Övergripande *styrprinciper* för koncernens verksamhet är Fastlagd kurs för Trosa kommun, antagen 1991-08-21. Styrmodell för Trosa kommun gäller även bolaget i tillämpliga delar.

Kommunstyrelsen kan i särskilt beslut avgöra vilka kommunala styrdokument som ska gälla för bolaget.

2. Bolaget som del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs av Trosa kommun. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta.

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

1. bolagsordning
2. ägardirektiv
3. av fullmäktige och av kommunstyrelsen utfärdade särskilda direktiv
4. förekommande avtal mellan kommunen och bolaget

3. Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

4. Kommunens uppsikt och styrfunktion

Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen och kommunstyrelsen utövar kommunens styrfunktion över bolaget i de avseenden som anges i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt att i övrigt inspektera bolagen och dess verksamhet. Bolagen ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagets styrelse.

Kommunstyrelsen ska vid begäran och utan dröjsmål få del av:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll från styrelsesammanträde
- budget och verksamhetsplan
- bolagets ekonomiska rapporter och årsredovisning
- revisionsberättelse

Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och, om verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

5. Bolagets verksamhet

Bolaget ska bygga, äga och förvalta infrastruktur för elektronisk kommunikation inom Trosa kommun.

Bolaget har i uppdrag att anlägga, förvalta och hyra ut bredbandsnät till kommuninvånarna, fritidsboende, näringsidkare, andra operatörer samt alla Trosa kommuns verksamheter inklusive det kommunala bolaget Trosabygdens Bostäder AB.

Det övergripande målet med Bolagets verksamhet är att Trosa kommun ska ha ett bredband med god täckning, hög bandbredd och hög driftsäkerhet. Bolaget ska medverka till att genomföra den för kommunen gällande bredbandsstrategin.

Bolaget ska teckna nödvändiga avtal med underleverantörer.

Bolaget ska inte utan kommunfullmäktiges medgivande bygga ut fibernätet till områden som inte kan finansieras inom de ekonomiska målen för bolaget.

Ansvar för bolagets organisation åvilar enligt aktiebolagslagen bolagets styrelse. Bolagets verksamhet skall drivas enligt affärsmässiga principer under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten och de kommunalrättsliga principer som framgår av bolagsordningen och detta ägardirektiv.

Syftet med att driva verksamheten i bolagsform är dels att åstadkomma effektivitetsvinster till gagn för kommunen och de som utnyttjar bolagets infrastruktur, dels att säkerställa att medborgarna och företagen har tillgång till en samhällskritisk infrastruktur som också, så långt det är möjligt, är framtidssäker.

6. Bolagets ändamål

Bolagets ändamål är att, som lägst och i samverkan med andra aktörer, uppfylla de nationella, regionala och kommunala målen för bredband till hushåll, näringsidkare och offentlig verksamhet.

Bolaget ska genom sitt uppdrag bidra till kommunens attraktivitet och service samt samhällsutveckling.

Bolaget ska drivas på ett sådant sätt att ägaren erhåller en långsiktigt rimlig avkastning på kapitalet. Bolaget ska bedrivas med långsiktig lönsamhet och

hållbarhet på affärsmässig grund.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Trosa kommun.

7. Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktige ska ges tillfälle att ta ställning innan bolaget fattar beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, såsom

- Förändrad bolagsstruktur.
- Investeringar som fordrar extern finansiering med kommunal borgen eller affärstransaktioner eller andra beslut som innebär en väsentlig utvidgning, inskränkning eller ändrad inriktning av verksamheten.
- Bildande, förvärv eller försäljning av fast egendom av strategisk betydelse för kommunen.
- Övriga frågor av principiell betydelse eller av större vikt

Skulle olika meningar uppkomma i bolagets styrelse om en fråga ska underställas fullmäktige ska samråd ske med kommunstyrelsen.

8. Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen utöver vad aktiebolagslagen i detta avseende stadgar redovisa hur verksamheten bedrivs och utvecklas mot bakgrund av det kommunala syftet med densamma och av kommunen uppställda ekonomiska mål och mål för verksamheten.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 9 § kommunallagen samt till lekmannarevisorns granskning.

9. Ekonomiska mål

Bolaget ska ha sådana ekonomiska resurser att ägaren får en rimlig avkastning på kapitalet, med beaktande av kommunens finansiella åtagande och risk i bolaget. Bolaget ska ha en sådan egen finansiell styrka att man långsiktigt klarar konjunktur- och marknadsvängningar utan ytterligare ägartillskott. Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktiga ekonomiskt hållbara principer och arbeta för en långsiktig konsolidering i syfte att minska kommunens risker som ägare.

Avkastningskrav

Bolagets ska årligen till Trosa kommun lämna en avkastning som är rimlig i förhållande till den risk ägaren löper. Bolagets ska nå en avkastning som står i rimlig proportion till bolagets kapital. Bolaget ska långsiktigt arbeta för att stärka avkastningen till nedanstående nivå.

1. Bolagets avkastning ska minst uppgå till 5%¹

10. Verksamhetens mål

Bolaget ska formulera mål för att styra och följa upp verksamheten för att bidra till att KF uppnår sina mål.

11. Finansiering

Bolaget ska sträva efter att ha låga långsiktiga finansieringskostnader med beaktande av likviditets- och andra finansiella risker. Kommunfullmäktige fastställer på förslag av kommunstyrelsen ett borgenstak för kommunens engagemang i bolaget. För kommunal borgen ska uttas en borgensavgift enligt beslut kommunfullmäktige. Bolaget ska följa av kommunfullmäktige fastställd finanspolicy för kommunkoncernen.

12. Budget och affärsplan

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt som kommunstyrelsen fastställer tillstålla kommunstyrelsen en plan för sin verksamhet och ekonomi för det följande räkenskapsåret. Planen ska innehålla redovisning i de avseenden kommunstyrelsen bestämmer. Efter beredning kan planen överlämnas till kommunfullmäktige om kommunfullmäktige så begär. Fullmäktiges eventuella beslut avseende planen kan utformas som ägardirektiv för bolaget. Med affärsplan menas återrapportering av bolagets aktiviteter för att uppfylla ägardirektivets mål.

Trosa Fibernät AB ska långsiktigt arbeta för att konsolidera bolaget i syfte att minimera kommunens risktagande. Verksamheten skall bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer med skälig avkastning på eget kapital.

Bolaget ska tillämpa en affärsmodell med dels uthyrning av svartfiber dels tillhandahållande av nätet mot nätavgift och anslutningsavgift för inkoppling till nätet.

13. Information och ägardialog

Ägaren ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar.

Bolagets styrelse ska vid minst ett tillfälle varje år inbjuda till överläggning med kommunstyrelsens ordförande, kommunchef och oppositionsrådet.

Bolagets styrelse, verkställande direktör, revisorer och lekmannarevisorer kan komma att kallas sedan årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport

---

¹ Beräknas på resultat efter finansiella poster rensat för upp- och nedskrivningar i förhållande till aktiekapital.

tillställts kommunen och i god tid innan bolagsstämma närvara vid ett fullmäktigesammanträde för att besvara frågor om bolagets verksamhet.

14. Samordning med koncernen

Bolaget och kommunen ska ömsesidigt ta initiativ till samverkan som kan leda till ökad effektivitet (lägre kostnader och/eller högre kvalitet) för koncernen Trosa kommun.

Bolaget ska i den mån detta låter sig göras medverka i kommunens upphandlingar. Bolaget ska alltid vid köp av tjänster beakta möjligheten att anlita gemensamma servicefunktioner (ekonomi, inköp, IT etc.) som finns i kommunen och övriga kommunägda företag.

Bolaget ska bemannas av anställda på Trosa kommun.

Samordning ska ske med kommunen i fråga om budget och bokslutsprocesser och revision. Bolagets rapportering avseende ekonomi och verksamhet ska anpassas till de tidplaner som kommunstyrelsen beslutar för den kommunala organisationen i övrigt.

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt kommunstyrelsen fastställer tillhandahålla kommunstyrelsen det underlag styrelsen begär för upprättande av kommunens sammanställda redovisning enligt lagen om kommunal redovisning.

Bolaget ska i sin internkontrollplan ha med kommunstyrelsens obligatoriska kontrollpunkter för nämnder och bolag när så är tillämpligt.

Bolaget ska presentera sin verksamhet och organisation på kommunens webbsida, i övrigt medverka i kommunens interna och externa information, samt använda kommunens grafiska profil. Bolaget ska vidare aktivt delta i marknadsföringen av Trosa kommun som bostads- och etableringsort.

Bolaget ska ha en planering som rustar verksamheten att hantera samhällsstörningar. Bolaget ska samordna sig med kommunen i samband med samhällsstörningar.

Samordnad revision

Upphandling av auktoriserad revisor i bolaget och sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna och till lekmannarevisorer ska samordnas.

Revisorer och lekmannarevisorer ska samordna sin granskning så att onödigt dubbelarbete undviks. För detta ska FAR:s rekommendation om gemensam revision tillämpas. Lekmannarevisorer ska i sin granskning förutom vad lag anger söka utvärdera bolagets måluppfyllelse samt redovisa vad därvid framkommit i granskningsrapporten.

15. Miljö

I likhet med koncernen i övrigt ska bolaget ha ett miljöledningssystem, som fastställs av bolagets styrelse. Miljöledningssystemet ska överensstämja med riktlinjerna för Trosa kommuns miljöledningssystem.

16. Rekrytering och instruktion för VD

Bolagets styrelse ska vid rekrytering och lönesättning av verkställande direktör samråda med kommunstyrelsens ordförande.

Styrelsen ska enligt aktiebolagslagen meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Styrelsen ska se till att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

I VD-instruktionen ska anges i vilken omfattning verkställande direktören, för styrelsen ska anmäla beslut denne fattat. De sålunda anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokoll.

17. Sekretess

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

Bolaget har samhällsviktig infrastruktur och därför är det viktigt att beakta kraven på sekretess.

18. Arvode

Arvode för styrelseledamöter utgår i enlighet med Trosa kommuns arvodes- och ersättningsreglemente för kommunalt förtroendevalda, antaget av kommunfullmäktige i Trosa kommun.

19. Arkivreglemente

Trosa kommuns arkivreglemente ska tillämpas i bolaget.

20. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar

Bolaget ska tillämpa den för Trosa kommun vid var tid gällande taxan för utlämnande av allmänna handlingar.

Ägardirektiv för Trosa Fibernät AB (Trofi)

Antagen av:	Kommunfullmäktige 2019-04-24, § 31 Trosa Fibernät AB bolagsstämma 2019-05-06
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Reglemente

Innehållsförteckning

Ägardirektiv för Trosa Fibernät AB	2
1. Bolaget som del av den kommunala organisationen.....	2
2. Kommunens direktivrätt	2
3. Kommunens uppsikt och styrfunktion	2
4. Bolagets verksamhet	3
5. Bolagets ändamål	3
6. Fullmäktiges ställningstagande	4
7. Förvaltningsberättelsen.....	4
8. Ekonomi och finansiering	4
9. Verksamhetens mål.....	4
10. Affärsmodell, budget och affärsplan.....	5
11. Information och ägardialog.....	5
12. Samordning med koncernen	5
13. Miljö.....	6
14. Rekrytering och instruktion för VD.....	6
15. Sekretess.....	7
16. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer.....	7
17. Arvode.....	7
18. Arkivreglemente	7
19. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar	7

Ägardirektiv för Trosa Fibernät AB

Detta ägardirektiv avser Trosa Fibernät AB (556793-1711) nedan kallat bolaget och är antagna av kommunfullmäktige i Trosa 2019-04-24, § 31 och är fastställda av bolagsstämman för Trosa Fibernät AB 2019-05-06.

1. Bolaget som del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs av Trosa kommun. Bolaget är en del av kommunens verksamhet och ska i sin verksamhet beakta detta.

Förutom genom lag och författning regleras bolagets verksamhet och bolagets förhållande till kommunen genom

1. bolagsordning
2. ägardirektiv
3. av fullmäktige och av kommunstyrelsen utfärdade särskilda direktiv
4. förekommande avtal mellan kommunen och bolaget

2. Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

3. Kommunens uppsikt och styrfunktion

Bolagets verksamhet står enligt kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen och kommunstyrelsen utövar kommunens styrfunktion över bolaget i de avseenden som anges i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagens handlingar och räkenskaper samt att i övrigt inspektera bolagen och dess verksamhet. Bolagen ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med bolagens styrelse.

Kommunstyrelsen ska vid begäran och utan dröjsmål få del av:

- protokoll från bolagsstämman
- protokoll från styrelsesammanträde
- budget och verksamhetsplan
- bolagets ekonomiska rapporter och årsredovisning
- revisionsberättelse

Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och, om verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

4. Bolagets verksamhet

- Bolaget ska bygga, äga och förvalta infrastruktur för elektronisk kommunikation inom Trosa kommun.
- Bolaget har i uppdrag att anlägga, förvalta och hyra ut bredbandsnät till kommuninvånarna, fritidsboende, näringsidkare, andra operatörer samt alla Trosa kommuns verksamheter inklusive det kommunala bolaget Trosabygdens bostäder AB.
- Det övergripande målet med Bolagets verksamhet är att Trosa kommun ska ha ett bredband med god täckning, hög bandbredd och hög driftsäkerhet.
- Bolaget ska teckna nödvändiga avtal med underleverantörer.
- Bolaget ska inte utan kommunfullmäktiges medgivande bygga ut fibernätet till områden som inte kan finansieras inom de ekonomiska målen för bolaget.
- Bolaget ska arbeta affärsmässigt och på marknadsmässiga villkor.
- Bolaget ska använda en enhetlig prismodell i hela kommunen där maximal prisdifferens för nyinstallation i hushåll får vara 15 %.
- Bolaget ska medverka till att genomföra den för kommunen gällande bredbandsstrategin.

Ansvar för bolagets organisation åvilar enligt aktiebolagslagen bolagets styrelse. Bolagets verksamhet skall drivas enligt affärsmässiga principer under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten och de kommunalrättsliga principer som framgår av bolagsordningen och detta ägardirektiv.

Syftet med att driva verksamheten i bolagsform är dels att åstadkomma effektivitetsvinster till gagn för kommunen och de som utnyttjar bolagets infrastruktur, dels att säkerställa att medborgarna och företagen har tillgång till en samhällskritisk infrastruktur som också, så långt det är möjligt, är framtidssäker.

5. Bolagets ändamål

Bolagets ändamål är att, som lägst och i samverkan med andra aktörer, uppfylla de nationella, regionala och kommunala målen för bredband till hushåll, näringsidkare och offentlig verksamhet.

Bolaget ska genom sitt uppdrag bidra till attraktivitet och service, samhällsutveckling samt minskat digitalt utanförskap.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Trosa kommun.

6. Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Kommunfullmäktige ska ges tillfälle att ta ställning innan bolaget fattar beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, såsom

- Förändrad bolagsstruktur.
- Investeringar som fordrar extern finansiering med kommunal borgen eller affärstransaktioner eller andra beslut som innebär en väsentlig utvidgning, inskränkning eller ändrad inriktning av verksamheten.
- Bildande, förvärv eller försäljning av fast egendom av strategisk betydelse för kommunen.

Skulle olika meningar uppkomma i bolagets styrelse om en fråga ska underställas fullmäktige ska samråd ske med kommunstyrelsen.

7. Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska i förvaltningsberättelsen utöver vad aktiebolagslagen i detta avseende stadgar redovisa hur verksamheten bedrivs och utvecklas mot bakgrund av det kommunala syftet med densamma och av kommunen uppställda ekonomiska mål och mål för verksamheten.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 9 § kommunallagen samt till lekmannarevisorns granskning.

8. Ekonomi och finansiering

- Bolaget har ansvar för sin likviditet. Bolagets likvida medel ska placeras på kommunens koncernkonto med särskilt konto för respektive bolag.
- Vid upplåning och skuldförvaltning bör sådana former väljas som ger lägsta möjliga finansieringskostnader utifrån en låg risknivå. För kommunal borgen ska uttas en borgensavgift om 35 räntepunkter.
- Verksamheten ska bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktiga ekonomiskt hållbara principer och arbeta för en långsiktig konsolidering i syfte att minska kommunens risker som ägare.

9. Verksamhetens mål

- Bolaget har att förhålla sig till det av kommunen uppsatta målet som säger att 98 % av hushållen och företagen ska ha tillgång till bredband med en minsta kapacitet om 1000 Mbit/s senast den 31 december 2023
- Anslutningsgraden (% av möjliga anslutningar) ska öka årligen
- Bolagets avkastning ska från och med år 2021 minst uppgå till 2,5 % årligen och avkastningen definieras som rörelseresultat före finansiella poster dividerat med av ägaren insatt kapital (f n aktiekapitalet)
- Nätssäkerheten ska vara minst den som stipuleras i "Robust Fiber"

10. Affärsmodell, budget och affärsplan

Trosa Fibernät AB ska långsiktigt arbeta för att konsolidera bolaget i syfte att minimera kommunens och övriga ägares risktagande. Verksamheten skall bedrivas utifrån affärsmässiga och långsiktigt ekonomiskt hållbara principer med skälig förräntning av eget kapital.

Bolaget ska tillämpa affärsmodell med dels uthyrning av svartfiber dels tillhandahållande av nätet mot abonnemangsvavgift och/eller anslutningsavgift för inkoppling till nätet.

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt som kommunstyrelsen fastställer tillstålla kommunstyrelsen en plan för sin verksamhet och ekonomi för det följande räkenskapsåret. Planen ska innehålla redovisning i de avseenden kommunstyrelsen bestämmer. Efter beredning kan planen överlämnas till kommunfullmäktige om kommunfullmäktige så begär. Fullmäktiges eventuella beslut avseende planen kan utformas som ägardirektiv för bolaget. Med affärsplan menas återrapportering av bolagets aktiviteter för att uppfylla ägardirektivets mål.

Bolaget ska årligen fastställa affärsplan som närmare beskriver

- a) affärs- och verksamhetsidé
- b) affärsförutsättningar (hot och möjligheter)
- c) konkurrensförmåga (starka och svaga sidor)
- d) mål och budget
- e) val av huvudstrategier

Bolaget ska årligen och vid den tidpunkt kommunstyrelsen fastställer tillhandahålla kommunstyrelsen det underlag styrelsen begär för upprättande av kommunens sammanställda redovisning enligt lagen om kommunal redovisning.

11. Information och ägardialog

Ägaren ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar.

Bolagets styrelse ska vid minst ett tillfälle varje år inbjuda till överläggning med kommunstyrelsens ordförande, kommunchef och oppositionsrådet.

Bolagets styrelse, verkställande direktör, revisorer och lekmannarevisorer kan komma att kallas sedan årsredovisning, revisionsberättelse och granskningsrapport tillställts kommunen och i god tid innan bolagsstämma närvara vid ett fullmäktigesammanträde för att besvara frågor om bolagets verksamhet.

12. Samordning med koncernen

Bolaget och kommunen ska ömsesidigt ta initiativ till samverkan som kan leda till ökad effektivitet (lägre kostnader och/eller högre kvalitet) för koncernen Trosa kommun.

Bolaget ska i den mån detta låter sig göras medverka i kommunens upphandlingar. Bolaget ska alltid vid köp av tjänster beakta möjligheten att anlita gemensamma servicefunktioner (ekonomi, inköp, IT etc.) som finns i kommunen och övriga kommunägda företag.

Bolaget ska bemannas av anställda på Trosa kommun.

Samordning ska ske med kommunen i fråga om budget och bokslutsprocesser och revision. Bolagets rapportering avseende ekonomi och verksamhet ska anpassas till de tidplaner som kommunstyrelsen beslutar för den kommunala organisationen i övrigt. Bolaget ska i sin internkontrollplan ha med kommunstyrelsens obligatoriska kontrollpunkter för nämnder och bolag när så är tillämpligt.

Bolaget ska presentera sin verksamhet och organisation på kommunens webbsida, i övrigt medverka i kommunens interna och externa information, samt använda kommunens grafiska profil. Bolaget ska vidare aktivt delta i marknadsföringen av Trosa kommun som bostads- och etableringsort.

Bolaget skall samordna sig med kommunen i samband med extraordinära händelser.

Samordnad revision

Upphandling av auktoriserad revisor i bolaget och sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna och till lekmanrevisorerna ska samordnas.

Revisorerna och lekmanrevisorerna ska samordna sin granskning så att onödigt dubbelarbete undviks. För detta ska FAR:s rekommendation om gemensam revision tillämpas. Lekmanrevisorerna ska i sin granskning förutom vad lag anger söka utvärdera bolagets måluppfyllelse samt redovisa vad därvid framkommit i granskningsrapporten.

13. Miljö

I likhet med koncernen i övrigt ska bolaget ha ett miljöledningssystem, som fastställs av bolagets styrelse. Miljöledningssystemet ska överensstämma med riktlinjerna för Trosa kommuns miljöledningssystem.

- Bolagets miljöarbete ska bedrivas med en långsiktig hållbarhet.
- Bolaget ska säkerställa att infrastrukturen kring bolagets anläggningar har en god standard.

14. Rekrytering och instruktion för VD

Bolagets styrelse ska vid rekrytering och lönesättning av verkställande direktör samråda med kommunstyrelsens ordförande.

Styrelsen ska enligt aktiebolagslagen meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Styrelsen ska se till att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

I VD-instruktionen ska anges i vilken omfattning verkställande direktören, för

styrelsen ska anmäla beslut denne fattat. De sålunda anmälda besluten ska upptas i styrelseprotokoll.

15. Sekretess

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

16. Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer

Bolaget ska tillämpa de övergripande styrdokument som fullmäktige lägger fast för den Kommunala koncernen. Dessa ska av kommunen överlämnas årligen till bolaget senast i samband med årsstämman. Övergripande *styrprinciper* för koncernens verksamhet är Fastlagd kurs för Trosa kommun, antagen 1991-08-21.

Kommunstyrelsen kan i särskilt beslut avgöra vilka kommunala styrdokument som ska gälla för bolaget. De dokument, policies, riktlinjer och liknande som är relevanta för bolaget tillställs årligen styrelsen genom kommunens försorg.

17. Arvode

Arvode för styrelseledamöter utgår i enlighet med Trosa kommuns arvodes- och ersättningsreglemente för kommunalt förtroendevalda, antaget av kommunfullmäktige i Trosa kommun.

18. Arkivreglemente

Trosa kommuns arkivreglemente ska tillämpas i bolaget.

19. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar

Bolaget ska tillämpa den för Trosa kommun vid var tid gällande taxan för utlämnande av allmänna handlingar.

10

§ 88

KS 2023/99

Ändring av aktieägaravtal avseende Nyköping-Östgötalänken AB

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktig godkänner ändring av aktieägaravtalet (Tilläggsavtal 2) avseende Nyköping-Östgötalänken AB.

Ärendet

Nyköping-Östgötalänken AB (NÖAB) har under 2023 i dialog med företrädare för ägarna diskuterat framtida samarbetsformer kring Ostlänkenprojektet. Det har i dessa diskussioner framkommit ett behov av fortsatt samarbete och erfarenhetsutbyte kring projektet. Bedömningen är att bolaget fungerat väl som mötesplats för dessa diskussioner. Därför föreslås att bolagets aktieägaravtal förlängs fram till bolagsstämman 2028.

Enligt nuvarande aktieägaravtal åtar sig parterna att besluta om att NÖAB ska träda i likvidation på årsstämman år 2024. För att kunna genomföra förlängning av likvidationstidpunkten fram till årsstämman 2028 måste ändring av aktieägaravtalet ske innan årsstämman år 2024.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-16.

Tjänsteskrivelse från kanslichef Helena Edenberg och nämndsekreterare Sandra Berwing 2023-09-26.

Följebrev till aktieägarna i Nyköping-Östgötalänken AB, 2023-09-08.

Tilläggsavtal 2 till aktieägaravtal.

Tilläggsavtal 1.

Nuvarande aktieägaravtal.

Kopia till

Kommunfullmäktige

Kommunkontoret
Kanslienheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-09-26
Diarienummer
KS 2023/99

Ändring av aktieägaravtal avseende Nyköping-Östgötalänken AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktig godkänner ändring av aktieägaravtalet (Tilläggsavtal 2) avseende Nyköping-Östgötalänken AB.

Ärendet

Nyköping-Östgötalänken AB (NÖAB) har under 2023 i dialog med företrädare för ägarna diskuterat framtida samarbetsformer kring Ostlänkenprojektet. Det har i dessa diskussioner framkommit ett behov av fortsatt samarbete och erfarenhetsutbyte kring projektet. Bedömningen är att bolaget fungerat väl som mötesplats för dessa diskussioner. Därför föreslås att bolagets aktieägaravtal förlängs fram till bolagsstämman 2028.

Enligt nuvarande aktieägaravtal åtar sig parterna att besluta om att NÖAB ska träda i likvidation på årsstämman år 2024. För att kunna genomföra förlängning av likvidationstidpunkten fram till årsstämman 2028 måste ändring av aktieägaravtalet ske innan årsstämman år 2024.

Helena Edenborg
Kanslichef

Sandra Berwing
Nämndsekreterare

Bilagor

1. Följebrev till aktieägarna i Nyköping-Östgötalänken AB, 2023-09-08.
2. Tilläggsavtal 2 till aktieägaravtal.
3. Tilläggsavtal 1.
4. Nuvarande aktieägaravtal.

Till aktieägarna i Nyköping-Östgötalänken AB

Södertälje kommun
Trosa kommun
Nyköpings kommun
Oxelösunds kommun
Norrköpings kommun
Region Sörmland

Ändring av aktieägaravtal avseende Nyköping-Östgötalänken AB

Bakgrund

Nyköping-Östgötalänken AB (NÖAB) har under 2023 i dialog med företrädare för ägarna diskuterat framtida samarbetsformer kring Ostlänkenprojektet. Det har i dessa diskussioner framkommit ett behov av fortsatt samarbete och erfarenhetsutbyte kring projektet. Bedömningen är att bolaget fungerat väl som mötesplats för dessa diskussioner. Därför föreslås att bolagets aktieägaravtal förlängs fram till bolagsstämman 2028.

Beslut och signering senast den 1 april 2024

Enligt nuvarande aktieägaravtal åtar sig parterna att besluta om att NÖAB ska träda i likvidation på årsstämman år 2024. Årsstämma i NÖAB för år 2024 ska hållas inom sex månader från utgången av räkenskapsåret den 31 december dvs. under första halvåret 2024. För att kunna genomföra förlängning av likvidationstidpunkten fram till årsstämman 2028 måste således ändring av aktieägaravtalet ske innan årsstämman år 2024 varför beslut i fullmäktige om att godkänna ändring av aktieägaravtalet samt signering av Tilläggsavtal 2 till aktieägaravtal senast bör ske den 1 april 2024.

Bifogad dokumentation

Med anledning av ändring av aktieägaravtal avseende NÖAB vänligen se bifogad dokumentation. Det anges i nedanstående lista hur de dokument som bifogas ska hanteras av er.

1. Bolagsordning, för er kännedom och ingen åtgärd krävs.
2. Nuvarande aktieägaravtal och tilläggsavtal 1, för er kännedom och ingen åtgärd krävs.
3. Tilläggsavtal 2 till aktieägaravtal, **att skriva under och skriva namnförtydligande** samt att skicka tillbaka enligt punkterna (i)-(ii) nedan.
  - (i) Skicka en inscannad kopia i PDF-format med e-mail så snart som möjligt till: mina.jordeby@muneris.se

- (ii) Skicka *original* med post så snart som möjligt till Nyköping-Östgötalänken AB, c/o Nyköpings kommun, 61183 Nyköping.

Behörighets- och godkännandedokumentation

Vidare behöver vi kopior på:

1. Behörighetsdokumentation (t.ex. protokoll, delegationsordning etc.) som utvisar vem/vilka (t.ex. kommunstyrelsens ordförande, kommundirektör) som har rätt att skriva under och ingå Tilläggsavtal 2 till aktieägaravtal dvs. aktieägaravtal.
2. Dokumentation (t.ex. fullmäktigeprotokoll) som utvisar fullmäktiges beslut om att godkänna Tilläggsavtal 2 till aktieägaravtal.

Skicka en inscannad kopia i PDF-format av ovan dokumentation med e-mail så snart som möjligt till: mina.jordeby@muneris.se.

Nyköping-Östgötalänken AB

Sten Olsson

VD

TILLÄGGSAVTAL 2 TILL AKTIEÄGARAVTAL

Detta tilläggsavtal till aktieägaravtal ("**Tilläggsavtalet**") har denna dag ingåtts mellan:

- (1) Region Sörmland, org. nr. 222000-1545,
- (2) Norrköpings kommun, org. nr. 212000-0456,
- (3) Nyköpings kommun, org. nr. 212000-2940,
- (4) Oxelösunds kommun, org. nr. 212000-0324,
- (5) Trosa kommun, org. nr. 212000-2957, och
- (6) Södertälje kommun, org. nr. 212000-0159.

Samtliga parter benämns nedan gemensamt "**Parterna**" och var och en för sig "**Part**" eller "**Parten**".

1. BAKGRUND

- 1.1 Parterna är gemensamma ägare till samtliga aktier i Nyköping-Östgötalänken AB, org. nr 556612-6636 ("**Bolaget**"), och ingick i samband med ett inlösenförfarande ett aktieägaravtal daterat den 29 mars 2019 som reglerar det gemensamma ägandet i NÖAB ("**Aktieägaravtalet**"), bilagt härtill som Bilaga 1. År 2021 beslutades om ett Tilläggsavtal 1, Bilaga 2.
- 1.2 Parterna har sedermera beslutat att Bolaget inte ska likvideras i enlighet med Punkt 15 i Aktieägaravtalet. Parterna har nu träffat detta Tilläggsavtal för att reglera det gemensamma ägandet av Bolaget.

2. AKTIEÄGARAVTALET

Genom undertecknande av detta Tilläggsavtal överenskommer Parterna att Aktieägaravtalet ska gälla oförändrat mellan Parterna med den ändringen att Punkt 15 i Aktieägaravtalet ska ersättas av en ny Punkt 15 vars lydelse följer nedan:

"15 Likvidation år 2028

15.1 På årsstämman år 2028 åtar Parterna sig att besluta om att Bolaget skall träda i likvidation, om inte Parterna enhälligt i förväg kommer överens om (i) avveckling av Bolaget i annan ordning eller (ii) att Bolaget ska fortsätta drivas."

3. ÖVRIGT

- 3.1 Som framgår av Punkt 14.1 och 14.3 i Aktieägaravtalet är Aktieägaravtalet giltigt endast under förutsättning av att fullmäktige hos respektive Part godkänner detsamma samt att Aktieägaravtalet gäller från och med dagen för dess undertecknande av samtliga Parter. Detsamma gäller för detta Tilläggsavtal.
- 3.2 Aktieägaravtalet ska tillämpas fullt ut mellan Parterna med avseende på Bolaget. Tilläggsavtalet ska utgöra en integrerad del av Aktieägaravtalet, varmed Aktieägaravtalets bestämmelse om tvist (Punkt 13) ska äga motsvarande tillämpning på Tilläggsavtalet.

(Signatursida följer nedan)

Detta Tilläggsavtal har upprättats i ett (1) originalexemplar som skall förvaras av Bolaget. Parterna har erhållit varsin bestyrkt kopia.

Datum:

Ort:

Region Sörmland

Norrköpings kommun

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

Nyköpings kommun

Oxelösunds kommun

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

Trosa kommun

Södertälje kommun

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

TILLÄGGSAVTAL 1 TILL AKTIEÄGARAVTAL

Detta tilläggsavtal till aktieägaravtal ("**Tilläggsavtalet**") har denna dag ingåtts mellan:

- (1) Region Sörmland, org. nr. 222000-1545,
- (2) Norrköpings kommun, org. nr. 212000-0456,
- (3) Nyköpings kommun, org. nr. 212000-2940,
- (4) Oxelösunds kommun, org. nr. 212000-0324,
- (5) Trosa kommun, org. nr. 212000-2957, och
- (6) Södertälje kommun, org. nr. 212000-0159.

Samtliga parter benämns nedan gemensamt "**Parterna**" och var och en för sig "**Part**" eller "**Parten**".

1. BAKGRUND

- 1.1 Parterna är gemensamma ägare till samtliga aktier i Nyköping-Östgötalänken AB, org. nr 556612-6636 ("**Bolaget**"), och ingick i samband med ett inlösenförfarande ett aktieägaravtal daterat den 29 mars 2019 som reglerar det gemensamma ägandet i NÖAB ("**Aktieägaravtalet**"), bilagt härtill som Bilaga 1.
- 1.2 Parterna har sedermera beslutat att Bolaget inte ska likvideras i enlighet med Punkt 15 i Aktieägaravtalet. Parterna har nu träffat detta Tilläggsavtal för att reglera det gemensamma ägandet av Bolaget.

2. AKTIEÄGARAVTALET

Genom undertecknande av detta Tilläggsavtal överenskommer Parterna att Aktieägaravtalet ska gälla oförändrat mellan Parterna med den ändringen att Punkt 15 i Aktieägaravtalet ska ersättas av en ny Punkt 15 vars lydelse följer nedan:

"15 Likvidation år 2024

15.1 På årsstämman år 2024 åtar Parterna sig att besluta om att Bolaget skall träda i likvidation, om inte Parterna enhälligt i förväg kommer överens om (i) avveckling av Bolaget i annan ordning eller (ii) att Bolaget ska fortsätta drivas."

3. ÖVRIGT

- 3.1 Som framgår av Punkt 14.1 och 14.3 i Aktieägaravtalet är Aktieägaravtalet giltigt endast under förutsättning av att fullmäktige hos respektive Part godkänner detsamma samt att Aktieägaravtalet gäller från och med dagen för dess undertecknande av samtliga Parter. Detsamma gäller för detta Tilläggsavtal.

- 3.2 Aktieägaravtalet ska tillämpas fullt ut mellan Parterna med avseende på Bolaget. Tilläggsavtalet ska utgöra en integrerad del av Aktieägaravtalet, varmed Aktieägaravtalets bestämmelse om tvist (Punkt 13) ska äga motsvarande tillämpning på Tilläggsavtalet.

[Signatursida följer nedan]

Detta tilläggsavtal till aktieägaravtal har upprättats i ett (1) originalexemplar som skall förvaras av Bolaget. Parterna har erhållit varsin bestyrkt kopia.

Datum:

Ort:

Region Sörmland

Norrköpings kommun

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

Nyköpings kommun

Oxelösunds kommun

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

Trosa kommun

Södertälje kommun

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

.....

Genom:

Mellan Region Sörmland (tidigare aktieägare Regionförbundet Sörmland har gått in i en ny organisation, Region Sörmland, från och med den 1 januari 2019, som bildats ur Landstinget Sörmland), Norrköpings kommun, Nyköpings kommun, Oxelösunds kommun, Trosa kommun och Södertälje kommun (nedan kallade "*Parterna*" resp "*Part*") har träffats följande

AKTIEÄGARAVTAL

för

Nyköping-Östgötalänken Aktiebolag

rörande samverkan i ett aktiebolag vars övergripande uppgift är att på olika sätt verka för att få till stånd ny järnvägsutbyggnad med dubbelspår och höghastighetsstandard mellan Järna - Nyköping - Åby - Norrköping - Gistad – söder Linköping inkl erforderliga stationer och terminaler, (nedan kallad "*Länken*").

1 Samarbetets form

- 1.1 Samarbetet mellan Parterna skall genomföras inom ett för ändamålet särskilt bildat/anskaffat aktiebolag, Nyköping-Östgötalänken AB, (nedan kallat "*Bolaget*").
- 1.2 Detta avtal omfattar Parternas samtliga nuvarande och framtida aktier i Bolaget.

2 Bolagets syfte och ändamål

- 2.1 Bolagets syfte och ändamål skall vara

att, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna om likställighet, självkostnad och lokalisering, å Parternas vägnar verka för och söka tillgodose Parternas uttalade önskemål om att Länken kommer till utförande inom kortast möjliga tid samt att densamma därvid erhåller den sträckning, utformning, standard och kvalitet mm, som de i Bolaget ingående Parterna önskar.

3 Bolagets verksamhet

- 3.1 Bolaget skall arbeta med gemensamma frågor, som kan bidra till Länkens förverkligande.

Bolaget skall huvudsakligen handha sådana för Parterna angelägna och övergripande informations-, samverkans- och påverkans-

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29

NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

uppgifter, som respektive Part eljest skulle ha handhaft ensamt, för att på ett rationellt och effektivt sätt kunna åstadkomma aktuell järnvägsutbyggnad. Verksamheten skall utformas därefter och utifrån givna direktiv från Parterna. Det ankommer sedan på styrelsen att i erforderlig mån konkretisera inriktningen.

4 Bolaget

4.1 Bolagets aktiekapital skall uppgå till 115 000 kronor. Alla aktier skall ha lika rösträtt. För ökning av aktiekapitalet krävs att samtliga Parter är överens.

4.2 Aktierna i Bolaget skall ägas av Parterna enligt följande ordning:

Region Sörmland	2 050 aktier (29 %)
Norrköpings kommun	1 800 aktier (25 %)
Nyköpings kommun	1 800 aktier (25 %)
Oxelösunds kommun	500 aktier (7 %)
Trosa kommun	500 aktier (7 %)
Södertälje kommun	500 aktier (7 %)

Summa 7 150 aktier (100 %)

4.3 Bolagets firma skall vara Nyköping-Östgötalänken Aktiebolag.

4.4 Bolagets säte skall vara i Nyköpings kommun, Södermanlands län.

5 Bolagsordning

5.1 Bolagsordningen skall ha det innehåll som framgår av **bilaga 1** till detta avtal.

5.2 I förhållandet mellan Parterna skall bestämmelserna i detta aktieägaravtal gälla framför bestämmelserna i bolagsordningen.

6 Bolagets ledning

6.1 Styrelsen skall bestå av sju (7) ledamöter med sju (7) suppleanter. Respektive kommuns fullmäktige utser en (1) styrelseledamot och en (1) suppleant och regionalt organs fullmäktige utser två (2) styrelseledamöter och två (2) suppleanter för tiden från den årsstämma som följer närmast efter det att val till fullmäktige förrättats till slutet av den årsstämma som följer närmast efter det nästa val till fullmäktige hållits.

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29

NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

Suppleant får endast tjänstgöra i stället för en ledamot som utsetts av samma Part.

- 6.2 Om en styrelseledamot eller suppleants uppdrag upphör i förtid, förbinder sig den Part, av vilken denne utsetts, att utse en efterträdare så snart som möjligt.
- 6.3 Styrelsen skall sammanträda minst två gånger per år.
- 6.4 Suppleant har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsens sammanträden, även om denne inte har trätt in i ledamots ställe.
- 6.5 Styrelsen får utse styrelseordförande och vice styrelseordförande bland bolagets styrelseledamöter.
- 6.6 Styrelsen får utse ordinarie och vice verkställande direktör. Verkställande direktören och vice verkställande direktören får inte tillhöra styrelsen.
- 6.7 Styrelsen skall utfärda instruktion för verkställande direktören.
- 6.8 Firman skall tecknas, förutom av styrelsen i sin helhet, av två (2) styrelseledamöter i förening eller av en styrelseledamot och verkställande direktören i förening.

Att verkställande direktören därutöver har rätt att ensam teckna Bolagets firma följer av 8 kap 36 § Aktiebolagslagen.
- 6.9 Styrelsen är beslutsför endast om minst fyra (4) ledamöter är närvarande.
- 6.10 Styrelsen har rätt att till sig adjungera andra personer som bedöms erforderliga.

7 Bolagsstämma

- 7.1 Bolagsstämma skall hållas när det krävs enligt bolagsordningen.
- 7.2 Varje Part förbinder sig att vid bolagsstämman utöva sin rösträtt i enlighet med bestämmelserna i detta avtal och de principer som ligger till grund för avtalet.

8 Yrkesrevisorer

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29

NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

- 8.1 Bolagsstämman skall utse en (1) revisor jämte en (1) ersättare för denne, vilka båda skall vara auktoriserade/godkända.

9 Lekmannarevisorer

- 9.1 Att granska Bolagets verksamhet skall dessutom i enlighet med bestämmelserna i 10 kap Aktiebolagslagen utses en (1) lekmannarevisor jämte en (1) suppleant för dessa.

- 9.2 Parterna är överens om att Region Sörmland utser en (1) lekmannarevisor jämte en (1) suppleant. Region Sörmland skall innan lekmannarevisor och suppleant utses samråda med de kommuner i respektive län som är delägare i Bolaget.

10 Finansiering mm

- 10.1 Bolagets verksamhet skall finansieras genom dess aktiekapital, genom tillskjutna medel från Parterna eller intäkter från försålda tjänster e d.
- 10.2 Bolagets ägare förbinder sig att bidra till Bolagets verksamhet i proportion till aktieinnehavet med ett kontantbelopp som motsvarar högst 200 kr/aktie och år.
- 10.3 Parterna skall gemensamt sträva efter att begränsa Bolagets fasta administration genom att, när så är möjligt, låta Bolaget köpa, hyra eller nyttja vissa tjänster, lokaler o d hos någon av Parterna.

11 Insyn och offentlighet

- 11.1 Parterna är överens om att Bolaget på anmodan av Part skall rapportera om verksamhetens utveckling, Bolagets ekonomiska ställning och andra betydelsefulla förhållanden inom detsamma.
- 11.2 Till följd av att samtliga ägare av Bolaget är offentliga organ skall offentlighets- och sekretessfrågor i Bolaget tillämpas i enlighet med reglerna i Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 2 kap 3 §.

12 Överlåtelse och nya delägare

- 12.1 Parts rättigheter och/eller skyldigheter enligt detta avtal får inte överlåtas eller pantsättas utan övriga Parters skriftliga medgivande och samtidig överlåtelse av de aktier som omfattas av avtalet.

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29

NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

12.2 Parterna är överens om att möjliggöra att ytterligare kommuner, som är intressenter i Länkens tillblivelse, senare skall beredas möjlighet att få ingå som delägare i Bolaget om så skulle bli aktuellt.

13 Tvist

13.1 Tvist i anledning av detta avtal skall avgöras av svensk domstol med tillämpning av svensk rätt.

14 Avtalets giltighet

14.1 Detta avtal är giltigt endast under förutsättning av att fullmäktige hos respektive Part godkänner detsamma.

14.2 Detta avtal är giltigt endast under förutsättning av att inlösenförfarande sker på årsstämma 2019 i enlighet med avtal om inlösen av aktier daterat den 16 november 2018. Om inlösenförfarande inte sker i enlighet med ovan skall detta avtal upphöra att gälla.

14.3 Detta avtal ska gälla från och med dagen för dess undertecknande av samtliga Parter till och med att bolaget träder i likvidation.

15 Likvidation år 2021

15.1 På årsstämman år 2021 åtar Parterna sig att besluta om att bolaget skall träda i likvidation, om inte Parterna enhälligt i förväg kommer överens om (i) avveckling av bolaget i annan ordning eller (ii) att bolaget ska fortsätta drivas.

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29
NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

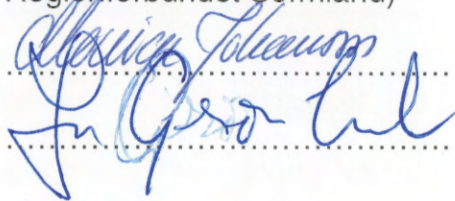
Org.nr 556612-6636

Detta avtal har upprättats i ett (1) originalexemplar som skall förvaras av Bolaget. Parterna har erhållit varsin bestyrkt kopia.

Datum:.....

För Region Sörmland (tidigare
Regionförbundet Sörmland)

.....
.....

För Norrköpings kommun

.....
.....

För Nyköpings kommun

.....
.....

För Oxelösunds kommun

.....
.....

För Trosa kommun

.....
.....

För Södertälje kommun

.....
.....

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29
NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

Detta avtal har upprättats i ett (1) originalexemplar som skall förvaras av Bolaget. Parterna har erhållit varsin bestyrkt kopia.

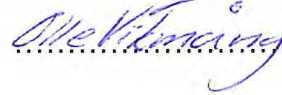

Datum:.....

För Region Sörmland (tidigare
Regionförbundet Sörmland)

.....
.....

För Norrköpings kommun

.....

.....

För Nyköpings kommun

.....
.....

För Oxelösunds kommun

.....
.....

För Trosa kommun

.....
.....

För Södertälje kommun

.....
.....

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29
NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

Detta avtal har upprättats i ett (1) originalexemplar som skall förvaras av Bolaget. Parterna har erhållit varsin bestyrkt kopia.

Datum:.....

För Region Sörmland (tidigare
Regionförbundet Sörmland)

.....
.....

För Norrköpings kommun

.....
.....

För Nyköpings kommun

.....
.....

För Oxelösunds kommun

.....
.....

För Trosa kommun

.....
.....

För Södertälje kommun

.....
.....

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29
NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

Detta avtal har upprättats i ett (1) originalexemplar som skall förvaras av Bolaget. Parterna har erhållit varsin bestyrkt kopia.

Datum:.....

För Region Sörmland (tidigare
Regionförbundet Sörmland)

För Norrköpings kommun

.....

.....

.....

.....

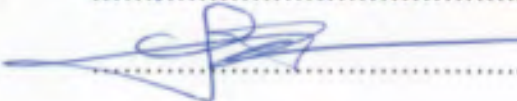
För Nyköpings kommun

För Oxelösunds kommun

.....

.....

För Trosa kommun

För Södertälje kommun

.....

.....

.....

.....

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29
NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

Detta avtal har upprättats i ett (1) originalexemplar som skall förvaras av Bolaget. Parterna har erhållit varsin bestyrkt kopia.

Datum: 25/3-2019.....

För Region Sörmland (tidigare
Regionförbundet Sörmland)

.....
.....

För Norrköpings kommun

.....
.....

För Nyköpings kommun

.....
.....

För Oxelösunds kommun

.....
.....

För Trosa kommun

.....
DAN MEL POORTNOFT
.....

För Södertälje kommun

.....
.....

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29
NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

Detta avtal har upprättats i ett (1) originalexemplar som skall förvaras av Bolaget. Parterna har erhållit varsin bestyrkt kopia.

Datum:.....

För Region Sörmland (tidigare
Regionförbundet Sörmland)

För Norrköpings kommun

.....
.....

.....
.....

För Nyköpings kommun

För Oxelösunds kommun

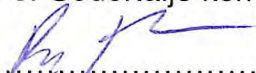
.....
.....

.....
.....

För Trosa kommun

För Södertälje kommun

.....
.....

.....
Peter Friström

Ola Schön

BOLAGSORDNING

för

Nyköping-Östgötalänken Aktiebolag

1 Bolagets firma

Bolagets firma skall vara Nyköping-Östgötalänken Aktiebolag.

2 Bolagets säte

Bolagets säte skall vara i Nyköping, Södermanlands län.

3 Bolagets syfte och ändamål

Bolagets syfte och ändamål skall vara

att, med beaktande av de kommunalrättsliga principerna om likställighet, självkostnad och lokalisering, verka för och söka tillgodose Region Sörmlands samt Norrköpings, Nyköpings, Oxelösunds, Trosa och Södertälje kommuners (kallade var för sig som Part och gemensamt Parterna) intresse av att en ny järnvägsutbyggnad med dubbelspår och hastighetsstandard mellan Järna och söder Linköping (kallad Länken) inom kortast möjliga tid kommer till stånd samt att densamma därvid erhåller den sträckning, utformning, standard och kvalitet mm, som dessa önskar.

4 Bolagets verksamhet

Bolaget skall arbeta med gemensamma frågor, som kan bidra till Länkens förverkligande.

Bolaget skall huvudsakligen handha sådana för Parterna angelägna och övergripande informations-, samverkans- och påverkansuppgifter, som respektive Part eljest skulle ha handhaft ensamt, för

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29

NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

att på ett rationellt och effektivt sätt kunna åstadkomma aktuell järnvägsutbyggnad.

5 Aktiekapital

Bolagets aktiekapital skall uppgå till lägst Femtio tusen (50 000) kr och högst Tvåhundra tusen (200 000) kr.

6 Antal aktier

Antalet aktier skall vara lägst Fem tusen (5 000) och högst Tjugo tusen (20 000) stycken.

7 Styrelse

7.1 Styrelsen skall bestå av lägst fem (5) och högst åtta (8) ledamöter med lägst fem (5) och högst åtta (8) suppleanter.

7.2 Fullmäktige i Region Sörmland utser två (2) styrelseledamöter och två (2) suppleanter samt kommunfullmäktige i Norrköpings, Nyköpings, Oxelösunds, Trosa och Södertälje kommuner utser vardera en (1) styrelseledamot och en (1) suppleant.

7.3 Samtliga styrelseledamöter och suppleanter utses för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det att val till fullmäktige förrättats till slutet av den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det nästa val till fullmäktige hållits.

8 Revisorer

Bolagsstämman skall utse minst en (1) revisor jämte en (1) revisorssuppleant.

9 Lekmannarevisorer

9.1 I Bolaget skall dessutom finnas en (1) lekmannarevisor jämte en (1) suppleant.

9.2 Fullmäktige i Region Sörmland utser en (1) lekmannarevisor jämte en (1) suppleant.

10 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev med posten tidigast sex veckor och senast fyra veckor före stämman.

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29

NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

11 Tid för bolagsstämma

Årsstämma skall hållas senast under april månad efter avslutat räkenskapsår.

12 Ärenden på årsstämma

På ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden förekomma:

1. Val av ordförande vid stämman
2. Upprättande och godkännande av röstlängd
3. Fastställande av dagordning
4. Val av två justeringsmän
5. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad
6. Framläggande av årsredovisning, revisionsberättelse samt lekmannarevisorns granskningsrapport
7. Beslut om
  - a) fastställande av resultat- och balansräkning
  - b) dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
  - c) ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören
8. Fastställande av arvoden åt styrelse och revisorer
9. Val av revisor och revisorssuppleant, när så skall ske
10. Annat ärende som ankommer på bolagsstämman enligt aktiebolagslagen (2005:551) eller bolagsordningen

13 Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.

14 Firmateckning

Styrelsen får ej bemyndiga annan än styrelseledamot eller verkställande direktör att teckna bolagets firma. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening. Dock äger verkställande direktören rätt att ensam teckna bolagets firma beträffande sådan löpande förvaltningsåtgärd som enligt aktiebolagslagen ankommer på verkställande direktören.

15 Hembud

Har aktie övergått till annan som inte förut är aktieägare i bolaget skall aktien genast hembjudas aktieägarna till lösen genom skriftlig anmälan till bolagets styrelse (hembud). Åtkomsten av aktien skall

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29 NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

därvid styrkas och anmälan skall innehålla uppgift om den ersättning som har lämnats för aktien samt förvärvarens identitet. Lösen får ej ske av ett mindre antal aktier än hembudet omfattar. Styrelsen skall genast göra anteckning i aktieboken om att anmälan gjorts med uppgift om dagen för anmälan.

När anmälan sålunda gjorts om akties övergång, skall styrelsen genast skriftligen underrätta varje aktieägare vars postadress är införd i aktieboken eller eljest känd för bolaget. I underrättelsen skall lämnas uppgift om den ersättning som har lämnats för aktien, identiteten hos förvärvaren samt den tid inom vilken lösenanspråk skall framställas.

Lösenanspråk skall skriftligen framställas till styrelsen inom en månad från när en behörig anmälan inkom till styrelsen. Styrelsen skall genast göra anteckning i aktieboken om att lösenanspråk framställts, med uppgift om dagen för sådan framställan. Anmäler sig flera aktieägare, skall företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottning, verkställd av notarius publicus. Om anmälan avser flera aktier skall dock aktierna först, så långt kan ske, fördelas i förhållande till tidigare innehav bland dem som önskar förvärva dessa.

Om aktie övergått genom försäljning, skall lösenbeloppet motsvara köpeskillingen. Lösenbeloppet skall annars motsvara akties marknadsvärde. För förvärv enligt denna bestämmelse skall inga andra villkor gälla.

Talan rörande fråga om hembud skall väckas inom två månader från den dag lösenanspråk framställdes till styrelsen. Tvist rörande fråga om hembud skall prövas i den ordning lagen (1999:116) om skiljeförfarande stadgar.

Lösenbeloppet för hembjuden aktie skall betalas inom en månad från den tidpunkt då det blev bestämt.

16 Fullmäktiges yttranderätt

Fullmäktige i Region Sörmland samt Norrköpings, Nyköpings, Oxelösunds, Trosa och Södertälje kommuner skall ges möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Reviderat aktieägaravtal 2019-03-29
NYKÖPING-ÖSTGÖTALÄNKEN AB

Org.nr 556612-6636

17 Allmänhetens insyn

Om bolaget genom avtal lämnar över verksamhet till privata utövare så ska bolaget tillse att allmänheten ges insyn i den verksamheten.

Bolagsordningen antagen på årsstämma den 29 mars 2019

1

1

§ 89

KS 2023/89

Revidering av attestreglemente med tillämpningsanvisning

Beslut

1. Kommunstyrelsen antar Tillämpningsanvisningar till attestreglemente för Trosa kommun.
2. Beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige antar Attestreglemente för Trosa kommun.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar Attestreglemente för Trosa kommun.

Ärendet

Attestreglementet gäller för kommunens samtliga ekonomiska transaktioner, inklusive interna transaktioner samt transaktioner för medel som kommunen ålagts eller åtagit sig att förvalta och/eller förmedla.

Attestreglementet bidrar till rättvisande redovisning och syftar till att undvika oavsiktliga eller avsiktliga fel samt att tydliggöra ansvarsfrågorna.

I förslaget till reviderat attestreglemente är flera delar omarbetade i syfte att anpassas till ekonomisystem. Det har även gjorts en justering av beloppsgränsen för extra attestmoment från 100 tkr respektive 500 tkr till en nivå på 200 tkr. I reviderade attestreglementet görs det ingen skillnad i roller hos de anställda på ekonomienheten.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-16.

Tjänsteskrivelse från kommunchef Johan Sandlund, ekonomichef Björn Alm och redovisningsansvarig Laura Piechal 2023-10-06.

Förslag Attestreglemente för Trosa kommun.

Förslag Tillämpningsanvisning till attestreglemente.

Kopia till

Kommunfullmäktige

Författningssamlingen

Ekonomienheten
Björn Alm
Ekonomichef
0156-533 36
bjorn.alm@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-06
Diarienummer
KS 2023/89

Revidering av attestreglemente med tillämpningsanvisning

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen antar Tillämpningsanvisningar till attestreglemente för Trosa kommun.
2. Beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige antar Attestreglemente för Trosa kommun.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar Attestreglemente för Trosa kommun.

Ärendet

Attestreglementet gäller för kommunens samtliga ekonomiska transaktioner, inklusive interna transaktioner samt transaktioner för medel som kommunen ålagts eller åtagit sig att förvalta och/eller förmedla.

Attestreglementet bidrar till rättvisande redovisning och syftar till att undvika oavsiktliga eller avsiktliga fel samt att tydliggöra ansvarsfrågorna.

I förslaget till reviderat attestreglemente är flera delar omarbetade i syfte att anpassas till ekonomisystem. Det har även gjorts en justering av beloppsgränsen för extra attestmoment från 100 tkr respektive 500 tkr till en nivå på 200 tkr. I reviderade attestreglementet görs det ingen skillnad i roller hos de anställda på ekonomienheten.

Johan Sandlund
Kommunchef

Björn Alm
Ekonomichef

Laura Piechal
Redovisningsansvarig

Bilagor

1. Förslag Attestreglemente för Trosa kommun.
2. Förslag Tillämpningsanvisning till attestreglemente.

Attestreglemente för Trosa kommun

Antagen av:	Kommunfullmäktige 2023-xx-xx, § xx. KS 2023/89
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Reglemente

Innehållsförteckning

Attestreglemente	2
Omfattning	2
Målsättning	2
Ansvar	2
Kontroller och attestmoment	2
Kontrollernas utformning	3
Attesträtt	4
Genomförda kontroller, dokumentation och incidenthantering	5

Attestreglemente

Omfattning

1§ Reglementets omfattning

Attestreglementet gäller för kommunens samtliga ekonomiska transaktioner, inklusive interna transaktioner samt transaktioner för medel som kommunen ålagts eller åtagit sig att förvalta och/eller förmedla.

Målsättning

2§ Mål och syfte

Attestreglementet bidrar till rättvisande redovisning och syftar till att undvika oavsiktliga eller avsiktliga fel samt att tydliggöra ansvarsfrågorna. Syftet med attestreglementet är att ange regler för kontroll av ekonomiska transaktioner samt att ange regler för attesträtt. Säkerställa att betalningar sker med rätt belopp till rätt mottagare, samt i rätt tid. Säkerställa att rätt attestant har granskat och godkänt transaktionen.

Ansvar

3§ Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för utfärdandet av tillämpningsanvisningar till detta attestreglemente. Kommunstyrelsen ansvarar också för övergripande kontroll, uppföljning och utvärdering samt för att vid behov ta initiativ till revidering av tillämpningsanvisningarna.

4§ Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer detta reglemente.

5§ Nämnder

Varje nämnd utser befattningar med rätt att attestera samt säkerställa att antagna regler och tillämpningsanvisningar enligt detta attestreglemente följs.

Kontroller och attestmoment

6§ Kontroller

Följande kontroller av en ekonomisk transaktion tillämpas i kommunen; prestation, kvalitet, pris, villkor, beslut, behörighet, bokföring, kontering, formalia samt in- och utbetalningar.

7§ Attest

Attest innebär att kontroll utförts utan anmärkning. Attest ska ske genom signering, det vill säga namnteckning eller elektronisk signatur. Attest kan även ske via abonnemang i ekonomisystemet. Huvudregeln vid utformning av ansvars- och

arbetsfördelning enligt detta reglemente är att ingen enskild person själv hanterar en transaktion i alla led.

Undantag från kravet på två atteststeg gäller för:

- Bokföringsorder
- Kundfakturor
- Lönetransaktioner
- Ekonomiskt bistånd

Attesterna innebär:

Granskningsattesten säkerställer att:

- varan/tjänsten har mottagits
- rätt vara, mängd och kvalitet har levererats i överensstämmelse med vad som avtalats
- avtalad tjänst har utförts
- pris överensstämmer med avtal, taxa, bidragsregler eller beställning
- fakturan är rätt summerad
- att tillräckliga formella underlag finns för att verifiera händelsen (bilagor)
- kontering, period och moms är rätt
- fakturan registrerats mot korrekt leverantör eller kund
- villkoren stämmer med det som överenskommits

Beslutsattesten utgör slutlig kontroll och utförs i normalfallet av den som har budgetansvar. I beslutsattesten kontrolleras att:

- att jäv inte föreligger
- en faktisk beställning har skett i enlighet med kommunens avtal
- granskningsattest är utförd

Beslutsattestanten har därutöver ansvar för att transaktionen sker inom ramen för kommunens policys, planer, mål och riktlinjer för verksamheten. Generellt gäller att transaktionerna ska rymmas inom anslag/budget.

Behörighetsattesten är en sista kontroll som kontrollerar att nödvändiga attester skett av behöriga personer. Behörighetsattesten sker i de flesta fall genom elektronisk kontroll.

Leverantörsfakturor överstigande fastställd beloppsgräns kontrolleras i ett extra steg för att säkerställa den interna kontrollen.

Kontrollernas utformning

8§ Kontrollrutiner

Kontrollrutinerna ska utformas så att den interna kontrollen inom respektive nämnd är tillräcklig. Kraven på vidtagna kontrollåtgärder ska vara anpassade till transaktionens art så att kontrollkostnaden står i rimlig proportion till riskerna. Vid utformningen av kontrollerna ska följande krav beaktas:

<i>Ansvarsfördelning</i>	Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Huvudregeln är att ingen person ensam ska hantera en transaktion från början till slut.
<i>Kompetens</i>	Den som har rollen att utföra en kontrollåtgärd ska ha den kompetens som krävs för uppgiften. Produktionschefen ansvarar inom nämndens verksamhetsområde för att varje attestant har kunskap och information om reglerna och dess innebörd.
<i>Integritet</i>	Den som utför kontroll av en annan person, särskilt vid beslutattest, ska ha en självständig ställning gentemot den kontrollerade. Detta utesluter inte att personal som är underordnad beslutsattestanten utför granskningsattest. En underställd ska inte attestera överordnad befattningshavare.
<i>Jäv</i>	Den som utför beslutsattest får inte kontrollera in- eller utbetalningar till sig själv eller närstående. Detsamma gäller utgifter av personlig karaktär. Dessa ska alltid attesteras av överordnad attestberättigad chef.
<i>Dokumentation</i>	Vidtagna kontrollåtgärder ska dokumenteras genom skriven eller elektronisk signatur. Den skrivna signaturen ska vara varaktig.
<i>Kontrollordning</i>	De olika kontrollmomenten ska utföras i logisk ordning så att effekten av en tidigare kontrollåtgärd inte förtas av en senare kontrollåtgärd. Granskningsattest ska vara genomförd innan beslutsattest kan ske.

Attesträtt

9§ Attestförteckning

Respektive nämnd utser attestanter samt deras ersättare. Attesträtten knyts till funktion och kodintervall med angivande av eventuella begränsningar. Ersättare får attestera vid ordinarie attestants frånvaro.

Kommunchef/produktionschef innehar beslutsatteststrätt för samtliga enheter inom sin förvaltning.

Varje nämnd ansvarar för att upprätthålla aktuella förteckningar över utsedda gransknings- och beslutsattestanter samt ersättare. Förteckningen skickas till ekonomienheten.

Nämnden får till produktionschef delegera rätten att utse gransknings- och beslutattestanter samt ersättare för dessa och att upprätthålla aktuell förteckning.

Genomförda kontroller, dokumentation och incidenthantering

10§ Dokumenterade kontroller och incidenthantering

Obligatoriska manuella kontroller som utförts med godkänt resultat ska dokumenteras genom attest. Attest dokumenteras i enlighet med tillämpningsanvisningarna. Automatiskt utförda kontroller av ekonomisystemet ska framgå av behandlingshistorik.

Om fel upptäcks vid kontroll av en ekonomisk transaktion ska i första hand den underrättas som beslutat om transaktionen. Den som har beslutat om transaktionen har ansvar för att rättelse sker. Kan sådan rättelse inte ske ska felet dokumenteras och rapporteras till närmaste chef. Ansvaret att rapportera och dokumentera ligger hos den som upptäckt felet.

Om det inte är lämpligt att rapportera om brister till närmast överordnad chef, kan rapport i stället lämnas till produktionschef, ekonomichef eller annan överordnad person med insikt och kunskap om verksamhetsområdet. Den som blir informerad om brister har ansvar att vidta lämpliga åtgärder samt att dokumentera.

12

§ 90

KS 2023/105

Detaljplan del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till ny detaljplan för del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen.

Ärendet

Trosa kommun har sedan lång tid tillbaka studerat möjligheten att förtäta Vagnhärad genom bebyggelse utmed Centrumvägen mellan Bronsåldersvägen och Häradsgården. Området är av strategisk betydelse för tätortens utveckling genom att det gör att Vagnhärad bättre håller ihop som tätort. Detta har dock varit svårt att genomföra eftersom området är påverkat av delar av Lånestaheden och dess fornlämningsstråk som sträcker sig mot Trosaån. Mot bakgrund av detta har Länsstyrelsen menat att en byggnation skulle motverka fornlämningsmiljöns värden samt förståelsen av riksintresset för Trosaåns dalgång.

Bedömning

Inför planarbetet har kommunen utrett fornlämningsituationen och därefter har en nära dialog förts med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet för att anpassa planförslaget. Utifrån dessa samråd och studier av platsen har ett förslag tagits fram. Förslagen detaljplan möjliggör byggnation i två åtskilda kvarter där ett större ängsområde lämnas obebyggt för att säkerställa sambandet mellan fornlämningar och Trosaån. Gestaltningen är modern och anpassad till platsen. Ambitionen är att bevara ängskaraktären och samtidigt skapa ett varierat bostadsområde som kopplar ihop de västra delarna av Vagnhärad med de centrala. Kommunen har förtydligt kring skälen att häva strandskyddet och planen kan därmed antas.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-10-16.

Samhällsbyggnadsnämnden 2023-09-05 § 62.

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott 2023-08-22.

Tjänsteskrivelse med bilagor från samhällsbyggnadschef Mats Gustafsson och planchef Linda Axelsson 2023-06-28.

Kopia till

Kommunfullmäktige

§ 62

SBN 2017/40

Antagande – detaljplan del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner förslag till granskningsutlåtande.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till ny detaljplan för del av Fagerhult 2:10,
Centrumvägen.

Ärendet

Trosa kommun har sedan lång tid tillbaka studerat möjligheten att förtäta Vagnhärad genom bebyggelse utmed Centrumvägen mellan Bronsåldersvägen och Häradsgården. Området är av strategisk betydelse för tätortens utveckling genom att det gör att Vagnhärad bättre håller ihop som tätort. Detta har dock varit svårt att genomföra eftersom området är påverkat av delar av Lånestaheden och dess fornlämningsstråk som sträcker sig mot Trosaån. Mot bakgrund av detta har Länsstyrelsen menat att en byggnation skulle motverka fornlämningsmiljöns värden samt förståelsen av riksintresset för Trosaåns dalgång.

Bedömning

Inför planarbetet har kommunen utrett fornlämningsituationen och därefter har en nära dialog förts med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet för att anpassa planförslaget. Utifrån dessa samråd och studier av platsen har ett förslag tagits fram. Föreslagen detaljplan möjliggör byggnation i två åtskilda kvarter där ett större ängsområde lämnas obebyggt för att säkerställa sambandet mellan fornlämningar och Trosaån. Gestaltningen är modern och anpassad till platsen. Ambitionen är att bevara ängskaraktären och samtidigt skapa ett varierat bostadsområde som kopplar ihop de västra delarna av Vagnhärad med de centrala. Kommunen har förtydligt kring skälen att häva strandskyddet och planen kan därmed antas.

Forts.

Forts. § 62

Ärendets beredning

Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott 2023-08-22.

Tjänsteskrivelse med bilagor från samhällsbyggnadschef Mats Gustafsson och planchef Linda Axelsson 2023-06-28.

Jäv

Ulf Struwe (M) anmäler jäv och deltar inte i samhällsbyggnadsnämndens behandling av ärendet.

Kopia till
Kommunfullmäktige

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadskontoret

Linda Axelsson

Planchef

0156-520 37

Linda.axelsson@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum

2023-06-28

Diarienummer

SBN 2017/40

Antagande – detaljplan del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner förslag till granskningsutlåtande.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige antar förslag till ny detaljplan för del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen.

Ärendet

Trosa kommun har sedan lång tid tillbaka studerat möjligheten att förtäta Vagnhärad genom bebyggelse utmed Centrumvägen mellan Bronsåldersvägen och Häradsgården. Området är av strategisk betydelse för tätortens utveckling genom att det gör att Vagnhärad bättre håller ihop som tätort. Detta har dock varit svårt att genomföra eftersom området är påverkat av delar av Lånestaheden och dess fornlämningsstråk som sträcker sig mot Trosaån. Mot bakgrund av detta har Länsstyrelsen menat att en byggnation skulle motverka fornlämningsmiljöns värden samt förståelsen av riksintresset för Trosaåns dalgång.

Samhällsbyggnadskontorets bedömning

Inför planarbetet har kommunen utrett fornlämningsituationen och därefter har en nära dialog förts med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet för att anpassa planförslaget. Utifrån dessa samråd och studier av platsen har ett förslag tagits fram. Förslagen detaljplan möjliggör byggnation i två åtskilda kvarter där ett större ängsområde lämnas obebyggt för att säkerställa sambandet mellan fornlämningar och Trosaån. Gestaltningen är modern och anpassad till platsen. Ambitionen är att bevara ängskaraktären och samtidigt skapa ett varierat bostadsområde som kopplar ihop de västra delarna av Vagnhärad med de centrala. Kommunen har förtydligt kring skälen att häva strandskyddet och planen kan därmed antas.

Mats Gustafsson
Samhällsbyggnadschef

Linda Axelsson
Planchef

Bilagor

1. Länk till planområdet: <https://www.google.se/maps/@58.896599,17.5481391,192m/data=!3m1!1e3>
2. Planbeskrivning
3. Plankarta
4. Granskningsutlåtande

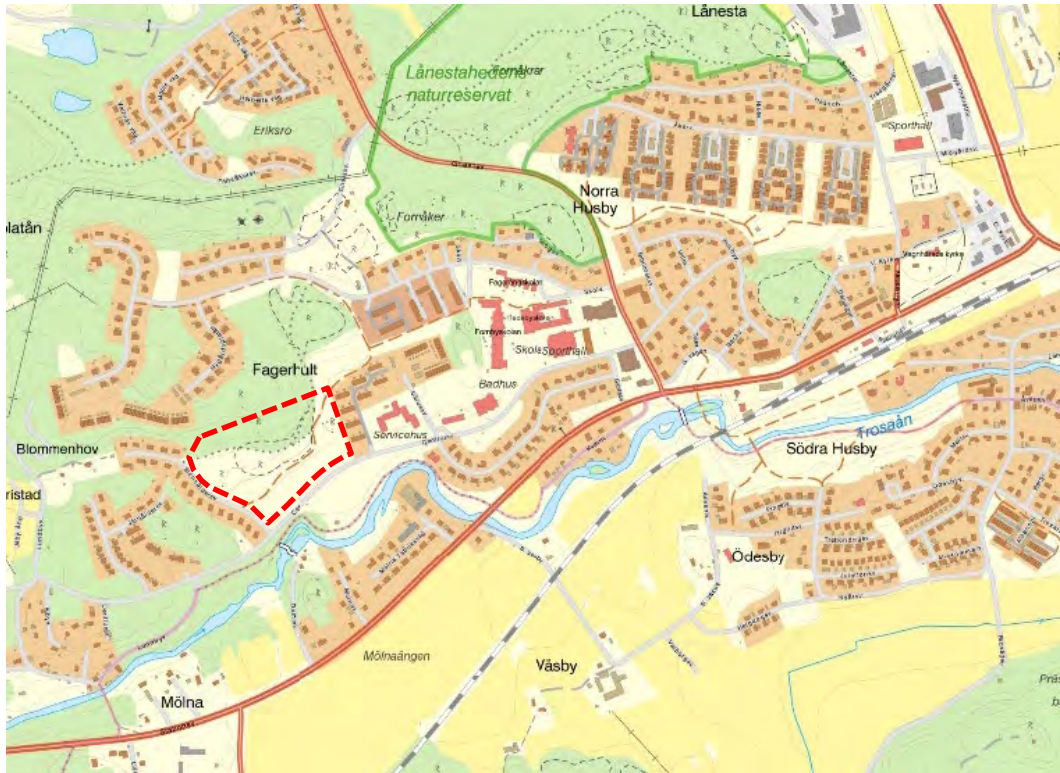
PLANBESKRIVNING

Detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, SBN 2017/40

Fagerhult i Vagnhärad,

Trosa kommun

Upprättad i juni 2023

Planområdesgräns i röstreckad linje.

Standardförfarande

PBL 2010:900

INLEDNING	3
Planprocessen enligt Plan- och bygglagen.....	3
Handlingar	3
Underlag till planarbetet:	3
Bakgrund	3
Planens syfte och huvuddrag	4
Plandata	4
Kommunala ställningstaganden.....	5
FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR.....	9
Natur	9
<i>Slutdiskussion</i>	21
Kulturmiljö	27
Bebyggelseområden.....	31
Friytor	35
Gator och trafik.....	36
Störningar	39
Teknisk försörjning.....	41
Inverkan på miljön.....	44
REDOVISNING AV PLANENS GENOMFÖRANDE	45
Organisatoriska frågor	45
Fastighetsrättsliga frågor	47
Ekonomiska frågor	47
Tekniska frågor.....	48
Medverkande	48

INLEDNING

Planprocessen enligt Plan- och bygglagen

Detaljplanering regleras av Plan- och bygglagen 2010:900 och består av olika skeden vilka redovisas i nedanstående bild. Mellan planuppdrag och samråd arbetas en planhandling fram. Den samråds sedan med sakägare, myndigheter, föreningar m.fl. Efter samrådet redovisas och bemöts inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse och ett reviderat förslag skickas ut på granskning. Efter granskningen redovisas och bemöts inkomna synpunkter igen och ett slutligt reviderat förslag antas därefter. När detaljplanen vunnit laga kraft kan genomförandet påbörjas och planen gäller till dess att den i framtiden eventuellt ändras eller upphävs. Nedan redovisas var den här detaljplanen befinner sig i planprocessen.

Handlingar

Detaljplaneförslaget omfattar:

- Plankarta med planbestämmelser
- Planbeskrivning (denna handling)
- Situationsplan Ängspromenaden (Scott Rasmusson Källander, 2021-11-30)
- Fastighetsförteckning
- Skötselplan för område med fornlämningar vid Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Vagnhärad, Trosa kommun (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2020-10-01, uppdaterad 2022-11-01)

Underlag till planarbetet:

- Arkeologisk utredning, Rapport 2017:162 (Arkeologerna – Statens historiska museer, 2018-01-16)
- Dagvattenutredning Ängspromenaden, detaljplan del av Fagerhult 2:10 (Norconsult AB, 2022-05-31)
- Markteknisk undersökningsrapport (Sweco, 2022-07-08)
- Projekterings PM Geoteknik (Sweco, 2022-09)
- Riksintresse för kulturmiljövården Trosa Dalgång (D46) (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2014-10-03)
- Markteknisk undersökningsrapport, Centrumvägen Vagnhärad (Sweco 2022-09-19, rev 2022-12-15)
- PM Geoteknik, Centrumvägen Vagnhärad (Sweco 2022-09-30, rev 2022-12-15)
- Lokaliseringsprövning nya bostäder centralt i Vagnhärad tätort, 2023-02-10, rev 2023-06-05

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2017-11-22 (SBN 2017/40) att uppdra åt

Samhällsbyggnadskontoret att ta fram detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Fagerhult i Vagnhärad. För Centrumvägen hölls det 2021-11-30 en markanvisningstävling som vanns av Tindra Fastigheter i samarbete med Scott Rasmusson Källander vilket ligger till grund för planarbetet som återupptogs i början på januari 2022.

Trosa kommun har sedan lång tid tillbaka studerat möjligheten att förtäta Vagnhärad genom bebyggelse utmed Centrumvägen mellan Bronsåldersvägen och Häradsgården. Området är av strategisk betydelse för tätortens utveckling genom att det gör att Vagnhärad bättre håller ihop som tätort. Området är beläget i direkt anslutning till ett omfattande stråk av fornlämningar som sträcker sig genom Lånestaheden och mot Trosaån. Det utgör en länk mellan de forntida boplatserna och gravfälten och Trosaån vilket lyfts fram som särskilt viktigt i beskrivningen av riksintresset för Trosaåns dalgång.

Redan år 2018 inleddes en dialog med Länsstyrelsen om möjligheten att skapa bostäder på platsen med hänsyn till kulturmiljövärdena. Länsstyrelsen har menat att en viss exploatering skulle kunna vara möjlig förutsatt att inga nya fornlämningar upptäcks samt att de befintliga fornlämningsmiljöerna lyfts fram och bebyggelsen anpassas utifrån dessa. 2018 genomfördes en arkeologisk utredning där två nya objekt registrerades och bedöms vara fornlämningar. Utifrån genomförda utredningar och tidiga skissförslag har Länsstyrelsen framfört råd inför den kommande planeringen. Dessa råd har legat till grund i framtagandet av planförslaget samt även utgjort ett tungt kriterium i utvärderingen av de förslag som lämnats in till kommunens markanvisningstävling. I dialog med Länsstyrelsen betraktas en exploatering i området som möjlig förutsatt att fornlämningsmiljöerna och riksintresset för Trosaåns dalgång beaktas och lyfts fram.

Planens syfte och huvuddrag

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för byggnation av flerbostadshus inom del av fastigheten Fagerhult 2:10 i Vagnhärad. Den planerade bostadsbebyggelsen binder ihop centrala Vagnhärad med de västra delarna och skapar ett stadsrum mot Centrumvägen. Hänsyn till fornlämningar, riksintresseområde samt geotekniska frågor har särskilt beaktats i utformningen av planförslaget. Omsorg har således även riktats mot placering av byggnader, gestaltning och skala för att exploateringen ska fungera gentemot och belysa de befintliga kulturmiljöintressena.

Trosa kommun har genomfört en markanvisningstävling och det vinnande förslaget utgör nu grund till detaljplanen. Planförslaget innehåller två radhuslängor och fyra punkthus med sammanlagt cirka 4 800 kvadratmeter BTA. Flerbostadshusen får uppföras i tre våningar och radhusen i två våningar. Detaljplanen syftar vidare till att lyfta fram fornlämningarna norr om bebyggelsen samt stärka sambandet mellan dem och Trosaån.

Plandata

Läge, avgränsning och areal

Planområdet utgör idag en obebyggd yta invid Centrumvägen med utblickar mot

söder mot Trosaån. Norr om planområdet finns ett omfattande fornlämningsområde som fortsätter österut mot det kommunala naturreservatet Lånestaheden. Planområdet angränsar till bostadsområden i väster och i öster. Söder om planområdet finns en obebyggd yta som nyttjas för rekreation och friluftsliv. Planområdet är ca 5 ha.

Planområdesgräns i rödsträckt linje. Bildkälla: Lantmäteriet.

Markägoförhållanden

Planområdet omfattar del av fastighet Fagerhult 2:10 i Vagnhärad. Fastigheten ägs av Trosa kommun.

Kommunala ställningstaganden

Riksintressen

Planområdet ligger mitt i inom den riksintressanta kulturmiljön Trosaåns dalgång (D46) (MB 3 kap 6 §). Detta är ett av länets tätaste fornlämningstätaste odlingslandskap med tätt förekommande fornlämningar kring Trosaåns dalgång (läs mer om kulturmiljö och fornlämningar under Förutsättningar och förändringar - Kulturmiljö).

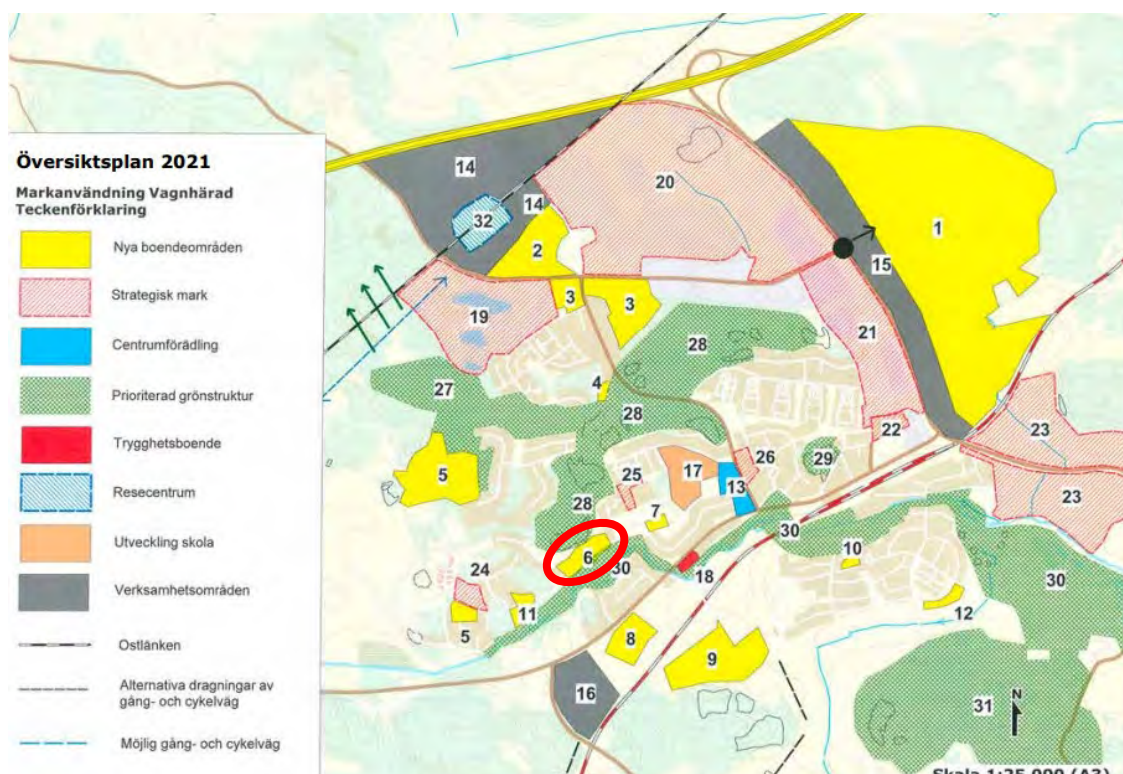
Översiktsplan

I översiktsplanen beskrivs planområdet som ett öppet område beläget i ett mycket gynnsamt väderstreck, med fina utblickar mot Trosaån samt i ett mycket centralt läge. Utifrån ett kommunalt perspektiv och inte minst ett stadsbyggnadsperspektiv är detta ett mycket intressant område för förtätning med bostäder.

Området är centralt beläget i Vagnhärad med god tillgång till såväl kommersiell som offentlig service. För Vagnhärad som tätort skulle en sammanlänkning mellan de centrala och de västra delarna vara mycket positivt. Idag upplevs ytan som ödlig och otrygg och genom bebyggelsen skulle en mer stadsmässig miljö kunna uppnås med

säkra gång- och cykelförbindelser, kvalitativ bebyggelse och tydligare stråk genom tätorten. En klok avgränsning av området och en sammanhållen bebyggelse i anslutning till fornlämningsområdet kan ge unika kvaliteter för platsen. Att området bebyggs lyfts också som positivt då området kommer utglesas med avseende på igenvuxen växtlighet och upplevas som mer tillgängligt.

Planområdet definieras som ett möjligt nytt bostadsområde i Trosas översiktsplan från 2021. Naturområdet direkt norr om planområdet samt söder om Centrumvägen pekas ut som prioriterad grönstruktur. Föreslagen plan har således stöd i gällande översiktsplan. För att säkerställa åtgärder inom fornlämningsområdet norr om den tänkta exploateringen är planområdet utökad och går in i den prioriterade grönstrukturen som utgör en del av Lånestaheden. Syftet är enbart att planlägga detta som allmänplats och Natur och för att möjliggöra att kulturmiljön kan lyftas fram och tillgängliggöras bättre än idag.

Utdrag ur markanvändningskarta för Vagnhärad, Översiktsplan 2021 (Trosa kommun).
Planområdet markerat i röd cirkel.

Bostadsförsörjningsprogram 2021–2025

När planuppdraget startades 2017 fanns ett aktuellt bostadsförsörjningsprogram fram till och med 2020. Detta har nyligen ersatts av ett nytt som gäller fram till år 2025. Även i det nya programmet finns aktuell detaljplan med som kommande bostadsbebyggelse. Trosa kommun har haft en i princip obruten befolkningstillväxt sedan 1940-talet och kommunen har fortsatt tillväxt som långsiktigt mål. Då är kontinuerlig produktion av nya och attraktiva bostäder en grundförutsättning för att långsiktiga mål ska kunna uppnås.

Trosa kommun räknar med en befolkningsökning på minst 1,5% per år. För att kunna

uppnå den planerade tillväxten ska både kommunen och privata markägare genomföra exploatering, och kommunen ska säkra en marknad med många intresserade exploatörer. Trosa kommun strävar därför att vara tydliga och transparenta med marktilldelning och var man vill exploatera i framtiden.

Program för planområdet

Detaljplanen har det inte föregåtts av planprogram.

Markanvisning

För Centrumvägen hölls det 2021-11-30 en markanvisningstävling som vanns av Tindra Fastigheter i samarbete med Scott Rasmusson Källander vilket ligger till grund för planarbetet som återupptogs i början på januari 2022.

Detaljplaner

För planområdet gäller byggnadsplan (P76-19) antagen 1976. Det aktuella planområdet regleras som allmänplatsmark för park och plantering. Detta ingår i ett parkmarkstråk som går från Albyvägen fram till Häradsgården och norrut då det utgör ett sammanhängande fornminnesområde. Ett område sydväst om Häradsgården regleras som ett område för fritidsändamål avsett för fritidsaktiviteter. I övrigt medger planen bebyggelse för bostadsändamål samt småindustri.

Norr om planområdet gäller byggnadsplan (P70-15) för bebyggelsen på Nygårdsplatån som vann laga kraft 1970. Planen medger friliggande enbostadshus med högts en våning med 4,2 m i byggnadshöjd och rad- eller kedjehus i två våningar med högst 7,2 m i byggnadshöjd. Minsta tomtstorlek är 800 kvm och endast 1/5 av tomtens area får bebyggas.

Bebyggelsen kring Häradsgården regleras med en byggnadsplan antagen 1971 (P71-9). Planen medger radhusbebyggelse i en våning med 4,4 m i byggnadshöjd och med suterrängvåning. Uthusbyggnader får uppföras med byggnadshöjd 2,7 m och i anslutning till varje huvudbyggnad får uthusbyggnader inte överstiga 40 kvm sammanlagda byggnadsyta. Häradsgårdens servicehus regleras med högsta byggnadshöjd på 9 m.

Öster om planområdet gäller byggnadsplan (P72-11) för bebyggelsen kring Bronsåldersvägen som vann laga kraft 1972. Planen medger friliggande bostadshus och rad- eller kedjehus i en våning med högst 4,4 m i byggnadshöjd samt 160 kvm i byggnadsarea. Uthus får högst byggas 2,7 m i byggnadshöjd samt 40 kvm i area.

Genomförandetiden för samtliga detaljplaner och byggnadsplaner har passerat. Samtliga byggnadsplaner ändrades genom beslut i oktober 1996 (akt 0488-P97-2).

Behovsbedömning

En behovsbedömning har gjorts av kommunen, som bedömer att planen inte innebär någon betydande miljöpåverkan som avses i miljöbalkens 6 kap. En särskild miljökonsekvensbeskrivning upprättas därmed inte.

Genomförandet bedöms inte innebära risker för människors hälsa. Inga

miljökvalitetsnormer kommer att överskridas. Detaljplanens genomförande berör riksintresset för Trosaåns dalgång men det bedöms inte påverkas negativt.

Planförslaget medger ingen verksamhet som finns uppräknad i MKB-förordningens bilaga 1 eller 3. Inom ramen för befintligt plandokument kommer frågor såsom närhet till fornlämningsmiljön, anpassning till Trosaåns dalgång samt strandskydd att utredas. Någon separat miljökonsekvensbeskrivning behövs dock inte för detta utan detta ryms inom befintliga plandokument.

Med utgångspunkt i ovanstående samlade bedömning, anses detaljplanen inte riskera att medföra betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning enligt Miljöbalkens, 6 kap. § 11 föreslås därför inte göras. Länsstyrelsen bedömer dock att betydande miljöpåverkan, orsakat av planens genomförande, inte går att utesluta och att detta behöver utredas vidare med avseende på effekterna på kulturmiljö, naturvärden och närliggande vattendrag.

Länsstyrelsen framförde gällande naturmiljön att planområdet inventeras med avseende på artförekomster och naturmiljövärden då det saknas eventuella uppgifter om detta och då det idag finns naturmiljöer i närområdet som kan inhysa höga botaniska värden. Först när en sådan inventering är gjord går det att avgöra vilken hänsyn som vidare behöver tas.

Kommunen ska utreda om det föreligger särskilda skäl att upphäva strandskyddet och göra en intresseavvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt kap. 13§ miljöbalken (MB) uppfylls och att det finns särskilda skäl enligt 18c-g §§ MB.

För dagvatten ser Länsstyrelsen positivt på att detta kommer kunna hanteras inom planområdet. Det kommer säkerställas att tillståndet i Trosaån samt att MKN för vatten inte försämras till följd av planen.

Planområdet ligger inom aktsamhetsområde med risk för skred och bedömer likt kommunen att en geoteknisk undersökning och kompletterande undersökningar gällande ras- och skredrisk behöver tas fram, vilket har gjorts inom ramen för planarbetet.

Länsstyrelsen bedömer gällande kulturmiljö och fornlämningsområdet att ny bebyggelse kan medföra skada på riksintressanta värden då befintliga utblickar mot Trosaån och sambanden mellan fornlämningsmiljöer delvis byggs bort. Kommunen har tagit fram en volym- och gestaltungsstudie för att på mest fördelaktiga sätt anpassa ny bebyggelse till de riksintressanta värdena, samt att fornlämningarna ska ges tydlig uppmärksamhet för boende och allmänhet genom skötsel och skyltning. Detta föreslås kunna utföras med hjälp av en långsiktig skötselplan som bilaga till detaljplanen.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Natur

Mark och vegetation

Området består av en öppen gräsbevuxen sydöstlig sluttning ner mot Trosa å. Centralt i området finns en grusad parkeringsyta som dels används för kanotister eller besökare till scenen nedanför planområdet. Ytan används även som snötipp under snörika vintrar. Genom den del som är tänkt att bebyggas finns enstaka upptrampande stigar. Jordarterna består av övervägande glacial lera med svämsediment i åkanten i söder och en bergknalle i norr med sandig morän invid. Idag är stora delar av området gräsbevuxen naturmark med enstaka träd och en del ytor med slån.

På bilden är planområdet beläget väster om Centrumvägen.

Naturvärden

Inom planområdet finns inga skyddade naturområden, kända rödlistade arter eller kända naturvärden. Kommunekologen har gjort en bedömning av möjlig förekomst av höga naturvärden och behov av en naturvärdesinventering. Sannolikheten för höga naturvärden på det området som planeras för bostäder bedöms av kommunekologen som litet. Det finns inga registrerade arter i Artportalen. Ytan är idag bevuxen med en tjock grässvål där eventuellt kvarvarande ängsväxter har svårt att hävda sig.

Norr om den befintliga gång- och cykelvägen skulle det kunna finnas känsliga arter enligt kommunekologen. Brynmiljöerna och mångfalden av blommande bär och buskar såsom apel, slån och fågelbär mm är viktiga miljöer för pollinerare och andra insekter. Stråket binder ihop Länstahedens naturreservat med ytterligare blomrika miljöer mot Alby och är därmed viktigt för grön infrastruktur. Detta område är planlagt som allmänplatsmark Natur med kommunalt huvudmannaskap och ingår i den skötselplan som Länsstyrelsen tagit fram i samråd med Trosa kommun.

Naturreseptatet Länestaheden är placerat drygt 1 km nordost om planområdet. Naturreseptatet består av betade kalkrika hållmarker, hassellund och blandskogsmark med stort inslag av tall. Den östra delen som består av kalkrika hållmarken med hassellund hyser en rik och för länet sällsynt flora. De sydvästra delarna är värdefulla främst för det tätortsnära friluftslivet och den stora andelen död ved. Inom området har det registrerats 10 arter som står på rödlistan samt flera för länet ovanliga arter. Naturreseptatets sydöstra del är ett utpekade Natura 2000 område. Prioriterade naturtyper är karsthållmarker som är mycket ovanliga i länet samt omgivande silikatgräsmarker. I övrigt ska arten smalgrönsnäcka bevaras.

Söder om planområdet finns Trosaån och ytterligare ett grönområde som är detaljplanelagd. Ytan klipps regelbundet och utgör en större gräsmatteyta som dels har en scen, allmänt gångstråk och kan fungera som en centrumnära rekreationsyta. Området utmed Trosaån är varierat till sin karaktär med en blandning av iordninggjorda parkmiljöer, skog och urban miljö. Området utmed Trosaån är främst värdefullt som rekreationsstråk.

Planförslag:

Planen bevarar tillgängligheten till Trosaåns dalgång genom att föreslå ett grönområde (PARK) mellan de två bebyggelsegrupperna. Inom PARK-reglerade mark får gångstråk anläggas vilket betyder att det går att anlägga grusstigar och skyltar för att lyfta fram fornlämningsområdena. PARK-reglerade mark mellan fornlämningsarna och Centrumvägen ska klippas. Fram till dess att förslagen detaljplan vinner lagkraft lämnar Länsstyrelsen bidrag för skötseln. Inom området kommer kommunen utifrån Länsstyrelsens kulturmiljöens önskemål att tillgängliggöra den rika kulturmiljön genom nämnda grusstigar och skyltar. Inom ramen för det kommer Länsstyrelsens skötselplan att vara styrande och såväl natur- som kulturmiljö kommer att lyftas fram och bli ett än mer attraktivt stråk för boende och besökare i Vagnhärad. Om ytan som planläggs som PARK sköts som en äng med slåtter framöver så kan en del ängsväxter återetableras vilket vore positivt. Detta kommer att kunna säkerställas då ytan ska även fortsättningsvis skötas enligt Länsstyrelsens skötselplan.

Detaljplanen inkluderar även skogspartiet norr om bebyggelsen, där känsliga arter skulle kunna förekomma. Detta område planläggs som allmän platsmark NATUR och fornlämningsmarker tydligt på plankartan. NATUR-reglerade mark ingår i Länsstyrelsens skötselplan. Brynmiljöerna i den NATUR-reglerade marken skulle ytterligare kunna förbättras genom viss uppluckring för att skapa en ännu mer variationsrik miljö med många olika arter av träd och buskar i olika nivåer vilket gynnar en mängd olika arter av växter, djur och svampar. Enligt förslag till skötselplan från Länsstyrelsen ser detta ut att kunna tillgodose. Exploateringen i sig bedöms inte påverka dessa områden eller eventuella naturvärden. Det finns heller inte något behov av att genomföra en naturvärdesinventering utifrån platsens förutsättningar.

Enligt skötselplanen ska skogsområdet i NATUR-reglerade mark glesas ut för att synliggöra gravfältet. Lövträd ska prioriteras med inslag av barrträd i form av tallar.

En omfattande röjning ska göras av småträd och buskage. Allt röjningsavfall ska forslas bort i överenskommelsen med Trosa kommuns kommunekolog. Årligen ska sly, rotskott, stubbskott, buskar och annat tas bort för att hålla området öppet i syfte att synliggöra fornlämningarna och stärka sambandet med Trosaån.

Förslag till situationsplan. Gångstråk får anläggas i grönområdet för att knyta an till vandringsleden Vagnhärad runt (Tindra Fastigheter med Scott Rasmusson Källander).

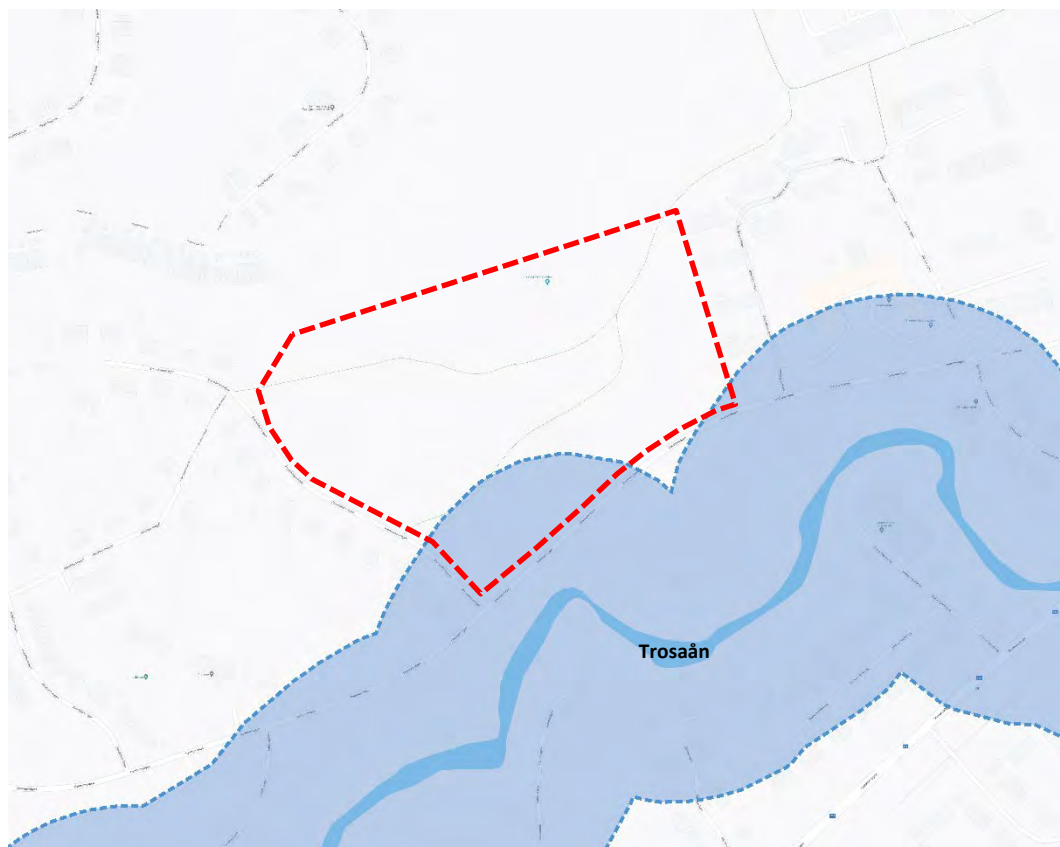
Vattenskyddsområde

Planområdet ligger inte inom vattenskyddsområde.

Strandskydd

Strandskyddet upphävdes i samband med antagande av gällande detaljplan P76-19. Vid antagande av gällande detaljplan förordade Länsstyrelsen, med stöd av 15 § tredje stycket naturvårdslagen (1964:822), att område för bostäder och fritidsområde inte ska omfattas av strandskydd. Dessa områden ansågs redan då sakna betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. I samband med ny detaljplan återinträder det generella strandskyddet enligt Miljöbalken 7 kap. Strandskyddet omfattar land- och vattenområden 100 meter från strandlinjen på land och i vatten vid normalt medelvattenstånd. Planområdet är i huvudsak beläget utanför strandskyddat område. Den västra delen, samt det sydöstra hörnet, berörs dock av strandskydd. Det är osäkert hur pass långt upp inom planområdet sträcker sig men bilden på sida 12 illustrerar strandskyddets ungefärliga läge.

Strandskydd 100 meter från Trosaån illustrerad i blått. Planområdesgränsen i röd streckad linje.

Trosaån är ett strandskyddat vattendrag.

Av 7 kap. 13 § Miljöbalken framgår att strandskyddets syfte är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. En kommun kan däremot genom bestämmelse i detaljplan upphäva strandskyddet om det finns särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c-d §§ Miljöbalken.

Enligt Miljöbalken 7 kapitlet 18 c § anges följande som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som upphävandet eller dispensen avser:

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Sörmlandsleden löper längs Trosaån.

Lokaliseringsprövning

Trosa kommun har under lång tid i sin översiktliga planering arbetat med en långsiktig strategi att förtäta i befintliga tätorter och stärka kollektivtrafikstråk. Syftet är att främja en långsiktigt hållbar samhällsplanering där infrastruktur bättre kan utnyttjas, underlaget för kollektivtrafik och service stärks samt att den utglesning som är vanlig i expanderande kommuner undviks. Målet är en klimatsmart planering där tätorterna samtidigt tillåts växa och utvecklas. Under hela 2000-talet har kommunen planerat och genomfört förtättningsprojekt både i Trosa och Vagnhärads tätorter. I Trosa kan exempelvis det prisbelönda kvarteret Fiskpigan nämnas liksom kvarteren Ölstugan och Åhusen, samtliga belägna inom 100 m från Trosaån. I Vagnhärad har fokus framför allt riktats mot området runt Vagnhärads torg där genomförda och kommande projekt syftar till att stärka centrala Vagnhärad. Bebyggelsen vid Gärdesvägen och badhuset Safiren är ett annat

exempel där tätorten stärks och stadsmässigheten ökar.

Inom ramen för kommunens översiktliga arbete har en flera områden utretts och förkastats såväl i samband med ÖP2015 som med ÖP2021. Flera fördjupningsstudier har genomförts i Trosa och Vagnhärad tätorter i syfte att hitta lämpliga förtättningsområden inom respektive tätort. Trosa kommun arbetar utifrån den långsiktiga planeringsstrategin att bygga inifrån centrum och förtäta befintliga tätorter samt förstärka prioriterade kollektivtrafikstråk t ex det nordsydliga stråket från Trosa mot Vagnhärad och vidare mot Södertälje-Stockholm och Nyköping samt det västliga via Västerljung mot Nyköping söderut. Att förtäta befintliga tätorter är av stor betydelse eftersom det gör att utbyggd infrastruktur kan utnyttjas mer effektivt, boende lokaliseras nära offentlig service t ex förskola-skola, kollektivtrafik samt vård och omsorg och inte minst skapas ett bättre underlag för kommersiell service i form av handel och tjänster. I centrala Vagnhärad kan resultatet av detta arbete ses bl a i att Vagnhärad torg utvecklats med ett mer diversifierat utbud av butiker, restauranger och annan service sedan antalet bostäder ökat under den senaste tioårsperioden.

Trosaån går genom tätorten och utgör ett prioriterat grönstråk. Samtidigt som ån alltid utgjort en kvalitet visade sig den även stå för en stor risk. År 1997 efter en förhållandevis regnig vår skredade den södra åsidan. Trosaåns flöde flyttades och i skredet drogs bostadshus med. Lyckligtvis orsakade skredet endast materiella skador även om en stor del av de boende befann sig i husen som följde med ner mot ån. Som en konsekvens av detta gjordes omfattande stabilitetsundersökningar och åtgärder utmed Trosaån i syfte att säkerställa åstränderna geotekniskt. I det aktuella skredområdet grävdes en stor del av åslänten bort och ersattes av kalkcementpelare. Åstränderna stabiliserades genom att befintligt material ersattes av erosionsskydd av olika slag och slutligen släcktes en del av en gällande detaljplan vilket gjorde att flera kvarters byggrätter togs bort.

Utöver de geotekniska förhållandena i orten påverkas utbyggnaden även av den rika fornlämningsmiljön. I Vagnhärad finns lämningar från stenålder och framåt vilket gör orten och dess omgivning till en av de mer fornlämningstäta platserna i länet. Detta gör att stora delar lämnats obebyggda och omfattande gröna områden sträcker sig genom Vagnhärad. Den kalkhaltiga berggrunden ger också speciella förutsättningar för växter som normalt endast återfinns på platser som Öland och Gotland och ett omfattande område i norra delen av tätorten är sedan några år sedan ett naturreservat, Lånestaheden. Reservatet sträcker sig från Lånesta i nordväst till Skolvägen i söder och stråket fortsätter sedan vidare mot Centrumvägen och Trosaån. Det sammanhållna grönstråket utgör en kvalitet och goda förutsättningar för djur- och växtliv men ur ett stadsbyggnadsperspektiv skapar det utmaningar i ambitionen att hålla ihop tätorten och skapa bebyggelsemässiga samband.

De fördjupningsstudier som gjorts har riktat fokus på områden i centrala lägen som kan stärka en långsiktig och hållbar stadsbyggnad. Det har både handlat om bebyggda områden som varit möjliga att omvandla till annat med en tätare struktur men också områden som av olika skäl varit obebyggda men där nya möjligheter att bygga ändrats över tid. I Trosa har flera sådana projekt genomförts under 2000-

talet och även centrala Vagnhärad har förtätats i olika delar genom den här typen av omvandling.

I en tid då vikten att minska vår påverkan på klimat har just förtättningsprojekt blivit allt viktigare. Särskilt i en liten kommun som Trosa som historiskt dessutom haft en hög andel invånare som bilpendlat till arbetsplatser framförallt i Södertälje. Kommunen har under lång tid arbetat strategiskt med att ställa om kollektivtrafiken och prioritera snabba direktlinjer till viktiga målpunkter för att få fler att välja buss eller tåg till arbetet. Antalet infartsparkeringar har kontinuerligt byggts ut för att göra det bekvämt att välja kollektiva färdmedel och arbetet med att bygga ut gång- och cykelbanor har varit högt på dagordningen. För att ytterligare stärka underlaget och underlätta för invånarna är förtättningsprojekten av högsta betydelse. Om du bor nära stationen eller hållplatsen och du lätt kan nå den kommer fler att välja att resa kollektivt vilket också resandestatistiken för kollektivtrafiken visar i Trosa kommun. Ökningen har varit markant under 2010-talet och framåt.

När Centrumvägen pekades ut i översiktsplanen första gången år 2015 hade detta föregåtts av flera års studier och försök hade gjorts tidigare men fallit på osäkerheten att kunna anpassa till den mycket känsliga kulturmiljön på platsen. I nära dialog med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet och planenhet kunde dock området markeras och området har sedan beskrivits utifrån denna dialog. Centrumvägen är ett unikt område för kommunen som har förutsättningar som inte står att finna någonstans. Det är centralt beläget och kan anslutas till befintlig infrastruktur på ett enkelt sätt. Området skapar en naturlig länk mellan centrala och västra Vagnhärad och ur ett stadsbyggnadsperspektiv hör det till ett av de mer prioriterade områdena för såväl Vagnhärad som för kommunen som helhet genom sin möjlighet att länka ihop det nya med det gamla.

Kopplingen på platsen med riksintresset för Trosaåns dalgång och den rika fornlämningsmiljön är också unik för kommunen. I Trosa kommun och i synnerhet i Vagnhärad och dess närhet präglas landskapet av historien på många olika sätt. Det öppna jordbrukslandskapet som minner om tider då Östersjön sträckte sig in över land och utgjorde en viktig led in i landet och dagens åkerholmar utgjorde öar och holmar som idag rymmer bl a lämningar i form av boplatser, gravar och hållristningar. Vagnhärad har över tid haft en stor historisk betydelse vilket syns i de mycket signifikanta lämningar som finns både inom tätorten och i dess närhet. Dessa unika förutsättningar står ej att finna någon annanstans och dessa har varit av betydelse när området definierats.

Utifrån kommunen önskan att förtäta och skapa koppling mellan de olika delarna i Vagnhärad med naturlig närhet till fornlämningsområdet och årummet samtidigt som de nya bostäderna kan koppla an till befintlig infrastruktur, ha närhet till kollektivtrafik samt offentlig och kommersiell service har det vid kommunens prövning visat sig att det endast går att tillgodose dessa faktorer inom aktuellt planområde. Utifrån Länsstyrelsens önskemål har planområdet även utformats i det efterföljande detaljplaneskedet med hänsyn till fornlämningsområdet och dess koppling till Trosaån samt med inriktning på en tätare form av bebyggelse som särskilt önskats av Länsstyrelsen.

Andra områden som är utpekade i översiktsplanen bedöms inte kunna erbjuda dessa kvaliteter därutöver är finns inga motsvarande områden i kommunens ägo. Det finns heller inte några motsvarande privatägda områden utifrån ovanstående som skulle kunna planläggas. Den kommunala marken inom planområdet ligger, som nämnts, i ett mycket centralt läge med närhet till teknisk infrastruktur, kollektivtrafik, kommersiell och offentlig service samt rika rekreationsområden med höga kulturmiljövärden som inte går att återfinna någon annanstans i Vagnhärad, Västerljung eller Trosa.

Med tanke på det starka intresse som råder nationellt på att möjliggöra nya bostäder i en mycket attraktiv region som dessutom präglas av omfattande bostadsbrist menar Trosa kommun att skäl finns att häva strandskyddet utifrån dispensskäl fem. Utöver detta har Länsstyrelsen tidigare i sin Landsbygdsstrategi pekat ut Vagnhäradstätt som del av ett område av stor betydelse för regional urban utveckling där utvecklingen inte bara är kopplad till kommunens utveckling utan även har betydelse för länet i stort. Inom dessa områden menade Länsstyrelsen att sektorsintressen skulle vägas mot intresset för urban utveckling och där den urbana utvecklingen skulle väga tungt i förhållande till enskilda sektorsintressen.

Oavsett var nya boendeyråden föreslås i Vagnhäradstätt finns starka intressen att förhålla sig till och samhällsplanering handlar till sist alltid om att väga olika intressen mot varandra. Huvuddelen av de intressen som påverkar relaterar till den rika kulturmiljön orten är belägen inom samt riksintresset för Trosaaåns dalgång. Det kan finnas möjlighet till mindre förtätningar där ett enbostadshus omvandlas till några fler bostäder i ett mindre flerbostadshus eller radhus men att hitta ett större område med närhet till centrum service, kollektivtrafik, förskolor/skolor mm samtidigt som befintlig infrastruktur kan utnyttjas, hänsyn visas till höga kulturmiljövärden, byggnation är geotekniskt möjligt mm har visat sig mycket besvärligt. Det kommer alltid finnas motstående intressen i en sådan plats.

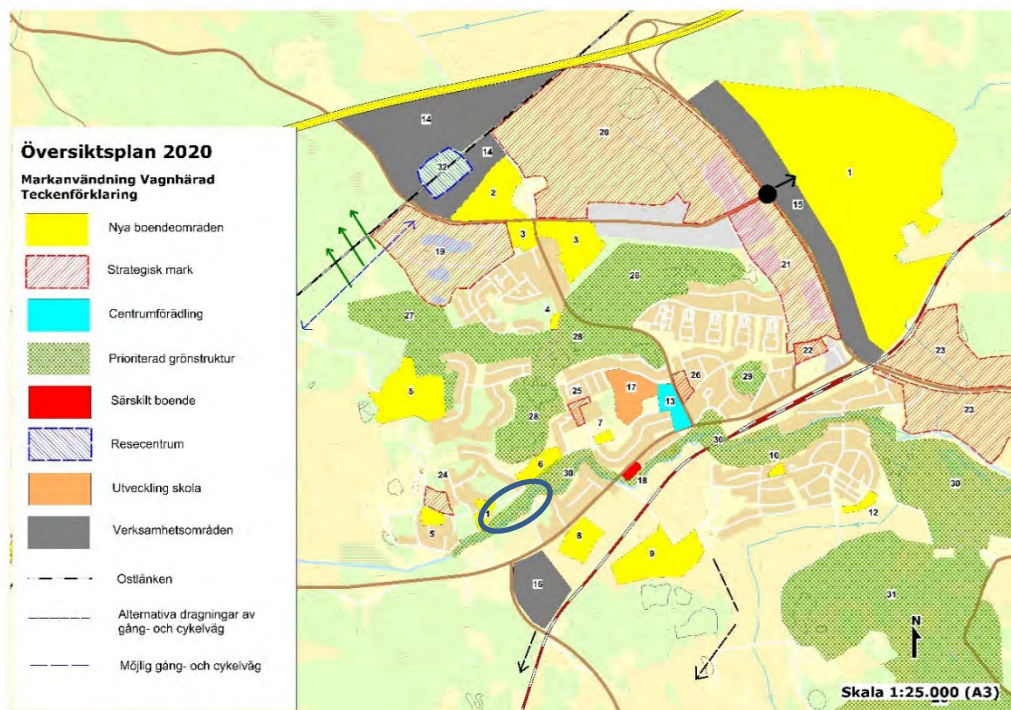
Centrumvägen utgör ett unikt exempel där bostadsbyggande kan förena dessa aspekter och värden samtidigt som det tillför väldigt mycket ur ett stadsbyggnadsperspektiv. Gatumiljön kan anpassas och ges en lugnare och mer trafiksäker utformning där bostäder utgör en viktig komponent. Tryggheten utmed vägen men framför allt utmed gång- och cykelvägen kan ökas avsevärt. Tätorten hålls ihop och de västra delarna får en naturlig koppling till Vagnhäradstätt. Området skulle stärka centrala Vagnhärad på ett betydande sätt vilket också är viktigt i en växande kommun som Trosa.

Sedan granskningen har de tidigare lokaliseringsprövningar som gjorts för Vagnhäradstätt sammanställts. Dokumentet redovisas nedan i sin helhet.

Lokaliseringsprövning nya bostäder centralt i Vagnhäradstätt

Vagnhärad är en av Trosa kommuns tätorter och den som står inför störst förändringar på lång sikt. Genom utbyggnaden av Ostlänken kommer orten att öka i betydelse och en stor del av kommunens framtida tillväxt kommer att ske i Vagnhärad. Översiktsplanen visar vägen för kommunens utveckling på kort och lång sikt och den syftar till att uppnå målsättningen om en fortsatt befolkningstillväxt på ca 2% per år.

Genom att planera brett skapas förutsättningar för en bredd i boendeformer och områden. Den långsiktiga utbyggnadsstrategin handlar om att förtäta i befintliga tätorter och stärka prioriterade kollektivtrafikstråk.

Utdrag ur Översiktsplan 2021, aktuellt planområde inringat i kartan

Detaljplanen för Centrumvägen avser att häva strandskydd för de delar som omfattar mark för bostadsbebyggelse, teknisk anläggning samt för den del av gång- och cykelbanan som kan komma att påverkas. Strandskydd kommer att kvarstå för övrig mark inom planområdet. Kommunen avser häva strandskyddet utifrån MB 7:18 c, p 5, dvs marken behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. För att åberopa detta lagrum behöver kommunen ta fram en lokaliseringsprövning för att visa behovet samt att det inte kan tillgodoses på annan plats.

Metod – lokaliseringsprövning

Enligt PBL 4:17 får kommunen upphäva strandskydd enligt MB 7 kap om det finns särskilda skäl. Lokaliseringsprövningen ska beskriva aktuellt område utifrån de förutsättningar lagstiftningen ämnar skydda, d v s naturvärden samt betydelse för den allemansrättsliga tillgängligheten. Vidare ska betydelsen av exploateringen framgå av lokaliseringsprövningen samt vilka andra områden som prövats och visat sig omöjliga eller orimliga att planlägga i stället.

Detaljplanens betydelse för tätortens utveckling

Trosa kommun har för avsikt att häva strandskyddet inom de delar som rör kvartersmark, tekniska anläggningar samt gång- och cykelväg som är belägna inom strandskyddat område i enlighet med MB 7:18c, p 5, d v s ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

Aktuellt planområde är beläget centralt i Vagnhärad's tätort och utgör en viktig

koppling mellan den västra och centrala delen av tätorten. Området har sedan lång tid varit markerat i kommunens översiktsplan som en strategiskt viktig länk som binder ihop tätorten ur ett långsiktigt samhällsbyggnadsperspektiv. Samtidigt kan en utbyggnad stärka de viktiga sambanden mellan fornlämningsområdet norr om planområdet och Trosaån vilket skapar en större förståelse för riksintresset för Trosaåns dalgång samt förtydligar viktiga kopplingar.

Motiv för ett angeläget intresse

Trosa kommun har sedan lång tid tillbaka varit en av de snabbast växande kommunerna i landet och det finns inget som tyder på en motsatt utveckling i framtiden. Tvärtom kommer kommunen och i synnerhet Vagnhärad att stå inför en omfattande tillväxt liknande den som skedde under 1970-talet när Ostlänken börjar byggas och sedan tas i drift. Ostlänken kommer genom sitt resecentrum i norra tätorten att avsevärt förkorta restiderna till viktiga målpunkter i regionen vilket gör att kommunens attraktivitet som boendeort kommer att fortsätta vara stark. De senaste årens befolkningstillväxt på mellan 3-4% bedöms visserligen minska något men sett över tid kommer inflyttningen till framförallt Vagnhärad vara fortsatt stark.

Totalt råder bostadsbrist i kommunen vilket speglas i långa köer till hyresrätter samt höga priser på såväl tomter som befintliga villor och radhus på andrahandsmarknaden. Den generella brist på bostäder som råder i Storstockholmsregionen påverkar den lokala marknaden i Trosa kommun. Prisnivån har varit kontinuerligt ökande under lång tid och i Vagnhärad kan den största ökningen ses procentuellt sett konstateras i kommunen. Såväl det allmänna intresset för att bosätta sig i kommunen som behovet av bostäder kopplat till Trafikverkets mycket omfattande arbete med utbyggnaden av Ostlänken bedöms ytterligare förstärka detta i framtiden. Sett till tätortens och kommunens befintliga bostadsmarknad utgör de föreslagna ca 50-talet lägenheter ett mycket viktigt tillskott till kommunen generellt men också till Vagnhärad i synnerhet. Det är en betydande exploatering som är av vikt för tätortens framtida utveckling.

I Vagnhärad finns flera områden som pekats ut som framtida boendeyråden i den gällande översiktsplanen. Dessa har definierats utifrån kommunens strategi att förtäta befintliga tätorter och stärka prioriterade kollektivtrafikstråk. En del har redan eller är på gång att byggas medan andra påverkas av starka allmänna intressen vilket försvårar ett genomförande. Det gör att antalet möjliga områden att bebygga är mer begränsat än vad översiktsplanens karta kan tyckas indikera.

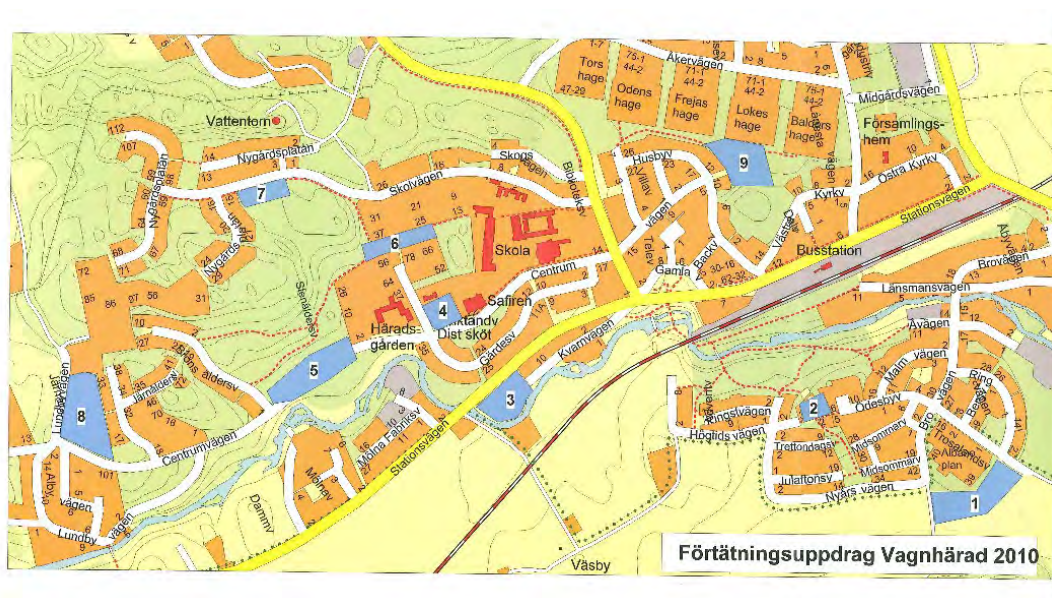
En stor del av Vagnhärad byggdes ut under 1970- och 1980-talen. Småhus och mindre radhus dominerade. Även flerfamiljshus byggdes varav huvuddelen var hyresrätter. Kommunens målsättning är att kunna erbjuda ett varierat bostadsutbud både vad gäller boendeform men även upplåtelseform. Under 2000-talet har kommunen i dialog med mäklare, näringsliv och medborgare kunnat konstatera att det finns en efterfrågan på centralt belägna lägenheter och radhus i bostadsrättsform. Genom en mer diversifierad bostadsmarknad kan rörligheten öka vilket är positivt för exempelvis yngre som söker sin första bostad eller äldre som vill sälja sin 70-talsvilla men ändå vill bo kvar i sitt grannskap. Att efterfrågan är stor är enkelt att konstatera då den här typen av projekt varit enkla att sälja inför byggnation samt att priserna varit stabila och ökande när objekt senare kommit ut på andrahandsmarknaden.

Förtättningsprojekten i framför allt Vagnhärad har också haft en stor betydelse för det lokala näringslivet och utvecklingen av Vagnhärad torg. Syftet med den stora satsningen vid Vagnhärad torg som gjordes var att stärka tätorten, öka tryggheten samt kunna erbjuda ett mer komplett serviceutbud för ortens invånare och besökare. Genom att fler bostäder byggts invid torget samt på gång- och cykelavstånd till Vagnhärad torg har verksamheterna kunnat utökas och växa. Genom ytterligare bostäder i centrumnära läge kommer denna positiva trend att fortsätta.

Alternativa lokaliseringar i Vagnhärad tättort

Redan år 2010 började Trosa kommun studera möjligheten att förtäta Vagnhärad. Planutskottet gav Samhällsbyggnadskontoret i uppdrag att ta fram en förtättningsstudie för Vagnhärad tättort. Syftet med studien var att hitta möjliga förtättningsytor för att säkerställa att Vagnhärad skulle kunna fortsätta växa och stärkas även om den norra delen av tätorten omfattades av riksintresset för Ostlänkens utredningskorridor vilket omöjliggjorde en utveckling i den riktningen.

Inom ramen för uppdraget studerades tätorten brett oavsett eventuella befintliga detaljplaner eller markägare. Studien redovisade därefter nio geografiskt avgränsade områden samt på vilket sätt dessa skulle kunna utvecklas. Av dessa har tre stycken bebyggts (2, 4, 9), en avfärdats i dialog med bl a Länsstyrelsen med hänsyn till fornlämningar i närheten (7), två områden finns kvar i översiktsplanen varav den ena har minskats och föreslås som en ny förskoletomt (8) och den andra bedömts som för liten att genomföra (1), en är planlagd för vårdboende (3) och i de resterande två pågår för den ena en tidig förstudie eftersom den presenterade ytan är för liten men tillsammans med andra fastigheter kan bli möjlig (6) och det andra förslaget är detaljplan Centrumvägen (5).

Utdrag Förtättningsuppdrag Vagnhärad tättort 2010

Därefter har kommunen på andra sätt studerat möjligheten att fortsätta utveckla Vagnhärad. I samband med att dåvarande regeringen under mandatperioden 2014–2018 arbetade för att öka takten på bostadsbyggandet identifierades bl a möjligheten att utnyttja statens markinnehav och upplåta mark till planering och bostäder i

kollektivtrafiknära lägen. Kommunen har identifierat intressanta ytor i perifera lägen invid väg 218 men intresset från staten att sälja marken har hittills varit mycket begränsat. Det bedöms inte vara möjligt att gå vidare med planläggning så länge staten inte ändrar sitt ställningstagande.

Senast frågan utreddes var i samband med Trosa kommuns senaste översiktsplanarbete 2020–2021. Två nya områden pekades ut som möjliga boendeområden i Vagnhärad vilka båda utgör mindre förtätningar i anslutning till befintliga bostadshus och dessa är inte jämförbara med exempelvis Centrumvägen. Inom ramen för översiktsplanarbetet gick det att konstatera att möjligheterna att förtäta centrala Vagnhärad och därmed stärka tätorten är mycket begränsade utöver de områden som redan identifierats.

Inom Vagnhärad's tätort finns ytterligare två mycket starka allmänna intressen att ta hänsyn till när nya områden ska planläggas, de geotekniska förhållandena och den rika kulturmiljön. Båda dessa intressen kanske inte inordnas direkt i miljöbalkens prövning av strandskydd men indirekt finns en koppling. Generellt har Trosa kommun besvärlig geoteknik då stora delar av kommunen är utbyggd på gammal sjöbotten med mycket varierande djup till fast mark. Området invid Trosaån är särskilt utsatt vilket kunde konstateras i samband med det omfattande skredet 1997. Mot bakgrund av det måste alltid en bedömning över de geotekniska förutsättningarna ligga till grund för kommunens ställningstaganden och områden kan redan i ett tidigt skede uteslutas utifrån geotekniska förhållanden.

Även den rika kulturmiljön med de mycket omfattande fornlämningsmiljöerna påverkar kommunens möjlighet att peka ut nya utbyggnadsområden. I vissa fall kan fornlämningar integreras i utbyggnaden men i många fall bedöms dess värden så höga att det inte är möjligt att vare sig gräva ut och ta bort eller ens etablera bebyggelse i närheten. Således har stora områden i Vagnhärad's tätort avsatts som naturreservat eller prioriterad grönstruktur för att skydda dessa värden. Sammantaget utgör dessa miljöer en unik kvalitet för Vagnhärad samtidigt som de kan försvåra möjligheten att hitta nya områden för exempelvis bostäder.

Naturmiljö

Aktuellt planområde där bostäder föreslås utgörs av en klippt gräsyta som sköts i enlighet med Länsstyrelsens skötselplan för fornlämningen norr om planområdet som bl a innehåller gravfältet L1984:7803. Det finns inga kända naturvärden inom området och under planarbetet har kommunekologen i Trosa kommun konstaterat att ytan präglas av en tjock grässvål där eventuellt kvarvarande ängsväxter kan ha svårt att hävda sig. Norr om gång- och cykelvägen finns brynmiljöer med blommande buskar och bär t ex apel, slån och fågelbär. Dessa miljöer är viktiga för exempelvis pollinerare och andra insekter. Brynen är belägna utanför strandskyddat område och föreslås dessutom att planläggas som allmänplats Natur. Den mark som detaljplanen avser att häva strandskyddet för har inga naturvärden som lagstiftningen avser att skydda.

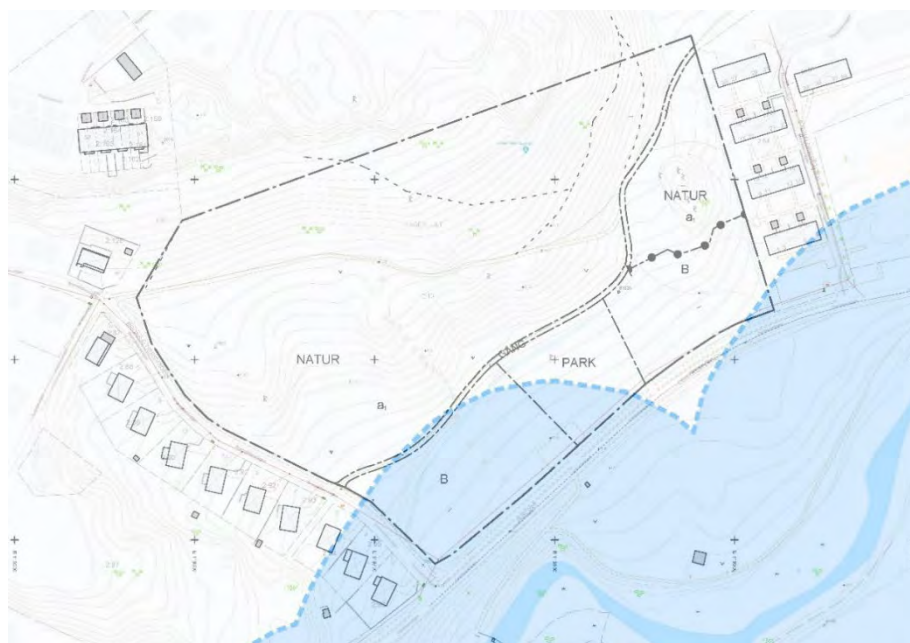
Allemansrättslig tillgänglighet och användning av området

Området används idag väldigt sparsamt av allmänheten. Genom området går en del stigar dock inte inom aktuell kvartersmark. Det finns goda möjligheter att såväl norr som söder om bostadskvarteren att röra sig och stora delar lämnas i enlighet med

förslaget tillgängligt för allmänheten. Söder om Centrumvägen finns ett omfattande parkstråk med en scen, gångvägar och möjlighet till rekreation. Detta område används idag av såväl Vagnhäradsbor som besökare som kommer med kanot på Trosaån. Ett genomförande av detaljplanen påverkar inte den tillgängligheten negativt utan kan snarare stärka hela miljön utifrån ett rekreativt perspektiv.

Anpassning av planen utifrån naturvärdes- och allmänna intressen

Detaljplanen har utformats för att stärka tillgängligheten mellan Trosaån och fornlämningsmiljön norr om bostadskvarteren. Ett större stråk har lämnats mellan bostäderna för att bevara den öppenhet som finns idag. Området ska utformas som en ängsmiljö där ängsväxter kan återetableras och gångstråk kommer att anläggas i en anpassad form. Utöver att detta gynnar den känsliga kulturmiljön är detta även till gagn för den ängsmark som ska finnas men som inte längre finns på en befintlig gräsvegetation.

Planförslaget redovisat i förhållande till den intolkade gränsen för strandskydd

Inom bostadskvarteren föreslås en tätare bebyggelse där radhus blandas med mindre flerfamiljshus i upp till tre våningar. Genom tätheten kan ytor som exploateras minskas och bättre hänsyn visas till befintliga värden på platsen samtidigt som detaljplanens syfte att stärka tätortens utveckling blir ännu tydligare. Området är noga studerat och utifrån ett kulturmiljöperspektiv är det inte möjligt att exempelvis gå upp ytterligare i höjd då detta skulle kunna riskera att påtagligt skapa riksintresset för Trosaåns dalgång samt upplevelsen av fornlämningsmiljön.

Slutdiskussion

Genom ovanstående lokaliseringsstudier i kombination med bedömning utifrån rådande allmänna intressen går det att konstatera att det är omöjligt att hitta alternativa områden inom Vagnhärads tätort som motsvarar aktuellt planförslag. Av de områden som identifierats i studier har flera byggts ut, avfärdats eller bedömts vara för små för att rymma den mängd bostäder som önskas för en fortsatt hållbar utveckling av den

centrala delen av Vagnhärad. Andra obebyggda områden i centrala Vagnhärad är antingen olämpliga utifrån de geotekniska förhållandena eller påverkade av fornlämningar på ett sätt som omöjliggör byggnation såväl inom som i anslutning till dessa. Det är heller inte möjligt att utforma området på annat sätt utifrån de starka kulturmiljövärden som finns på platsen.

Centrumvägen kan erbjuda en förhållandevis tät utbyggnad som tar en mindre del av det totala området i anspråk för bostäder. Samtidigt som ett större parkområde avsätts för att återskapa den äng som efterfrågats i förhållande till fornlämningsmiljön ovanför bostadskvarteren. Inom kvarteren har bebyggelsen anpassats till riksintressets värden samtidigt som bostäderna givits en täthet där radhus och lägenheter i upp till trevåningar fått företräde jämfört med en glesare struktur som idag präglar intilliggande områden. Denna anpassning är även i linje med den anpassning strandskyddslagstiftningen efterfrågar.

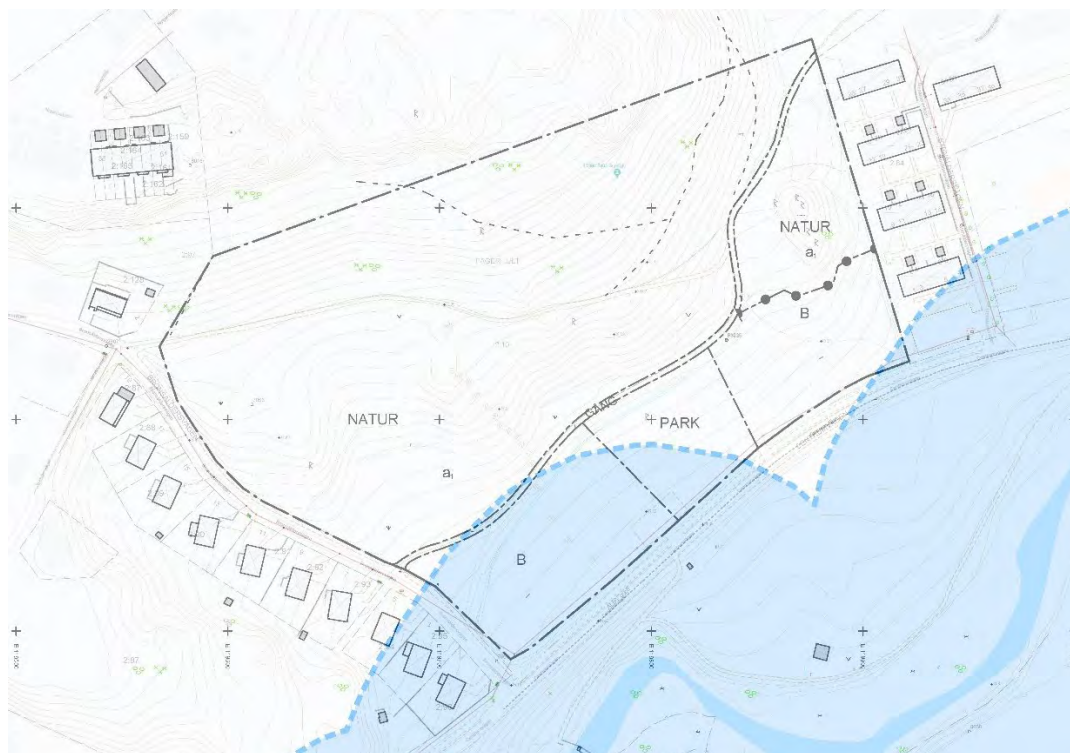
Tillskottet på bostäder är betydande för tätorten och kommer innebära att underlaget stärks för det lokala näringslivet. Bebyggelsen kommer att öka den upplevda tryggheten genom att ett idag obebyggt och ödsligt område omvandlas och gående- och cyklister kan röra sig inom ett upplyst bostadsområde jämfört med hur det ser ut idag. Trafiksäkerheten gynnas av att gaturummet ramas in av bostäder där dagens upplevelse av att gatan mer är en genomfartsled ersätts av en mer intim stadsgata.

Slutligen går det att konstatera att planförslaget anpassats utifrån hänsyn till allemansrättslig tillgänglighet och naturmiljön på platsen. Det råder en omfattande efterfrågan på bostäder i Vagnhäradens tätort både på kort och lång sikt vilket bl a visar sig i prisbilden på marknaden, intresset från exploatörer samt utifrån dialog med Trafikverket inför den kommande utbyggnaden av Ostlänken. Det tillskott detaljplanen för Centrumvägen möjliggör för är betydande för tätorten sett till antalet bostäder men även möjligheten att komplettera en del av Vagnhärad som idag präglas av hyresrätter och småhus med bostäder i bostadsrättsform. Området är centralt beläget och bidrar även till att stärka Vagnhäradens torg och dess funktioner samt kollektivtrafikens resandeunderlag. Det är möjligt att ansluta till befintlig infrastruktur i form av vatten- och avloppsnetet, fiber samt fjärrvärme vilket är gynnsamt ekonomiskt jämfört med en mer perifer etablering på jungfrulig mark. Antalet bostäder, placering, höjder och gestaltning har utgått ifrån de råd som givits av Länsstyrelsen under den dialog som föregått planarbetet.

Söder om Centrumvägen breder ett omfattande parkområde ut sig vilket redan idag har stor betydelse för rekreation. Den anlagda miljön är också positiv för djur och växtlivet samt utgör en del av ett sammanhållet grönt stråk utmed Trosaån genom Vagnhärad. De värden som lagstiftningen syftar till att bevara är säkerställda och kommunen anser utifrån genomförd lokaliseringsprövning att planerad bebyggelse väger tyngre än att bibehålla en 100 m bred strandskyddszon.

Planförslag:

Planen föreslår bebyggelse i begränsad omfattning 60 m från Trosaån, vilket innebär att strandskyddet i västra delen av planområdet inskränks. Planen föreslår att upphäva strandskyddet på kvartersmark, samt gång- och cykelväg, som ligger inom strandskyddat område. Strandskyddet föreslås inte upphävas för naturmarken.

Detaljplanen föreslår upphäva strandskyddet på kvartersmark samt för gång-och cykelväg, men ej för park.

Motiv för upphävandet av strandskyddet är att planen utgör ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området. Planen är ett förtättningsprojekt av strategisk betydelse för utvecklingen av en sammanhängande bebyggelse kring Vagnhärad centrum och stationsområde och det är även av strategisk betydelse för framtida bostadsförsörjning i Trosa kommun. Att fler bostäder byggs är ett högt allmänt intresse vilket har hög prioritet på såväl nationell och regional som på lokal nivå.

Planområdet är av strategisk betydelse för Vagnhärad tätort och dess utveckling. Idag utgör sträckan mellan Stenåldersvägen och Bronsåldersvägen ett öppet område som skapar en bild av att tätorten tar slut och vägutformning samt den öppna omgivningen förstärker detta. Vagnhärad består dock av flera äldre och nyligen utbyggda bostadsområden väster om Häradsgården och därför är en utbyggnad utmed Centrumvägen av stor betydelse för tätortens fortsatta utveckling.

I enlighet med kommunens gällande översiktsplan innebär en utbyggnad inom området att Vagnhärad stärks inifrån genom förtätning vilket är ett uttalat mål i översiktsplanen. Planförslaget är även förenligt med kommunens Kust- och strandplan vars slutsatser är inarbetade i gällande översiktsplan. Där anges att strandskydd kan hävas inom tätorten när tätortens utveckling är högt prioriterad, vilket bostäder i föreslagen tät struktur bedöms vara. Planförslaget syftar till att möjliggöra en tätare bebyggelse vilket Länsstyrelsen ofta lyft fram som lämpligt vid utbyggnad i strandnära områden i tätorter generellt och i synnerhet i dialogen kring detta projekt.

Ett upphävande av strandskyddet bedöms inte äventyra strandskyddets syfte eller motverka fri passage för allmänheten enligt MB 7 kap. 18 f §, eftersom tillgängligheten till strandområdet inte påverkas på något sätt jämfört med idag, det saknas naturvärden på platsen samt att planområdet är avskilt från strandområdet. Kommunen bedömer att det är möjligt att häva strandskyddet för bebyggelsen i de delar som berörs.

Upphävandet av strandskyddet bedöms därmed uppfylla särskilt skäl i Miljöbalken (MB) 7 kap. 18 c §. De skäl som kommer att åberopas för att häva strandskyddet är:

- 2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,*
- 5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.*

Kommunen får enligt PBL 4 kap. 17 § upphäva strandskydd för ett område om det finns särskilda skäl för det och om intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väger tyngre än strandskyddsintresset. Strandskyddet kommer således att upphävas i samband med att detaljplanen vinner laga kraft för mark planlagd som kvartersmark samt för gång-och cykelvägen.

Planförslaget bevarar förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområdet utmed Trosaån och förändrar inte livsvillkoren för djur- och växtlivet på land och i vatten. Föreslagen kvartersmark ligger inte i direkt anslutning till vattnet så att den kan hävdas påverka allmänhetens tillgång till detta. Kvartersmarken ligger väl avskilt från området närmast strandlinjen då det är avgränsat av Centrumvägen, en kommunal väg med tillhörande gång- och cykelväg, i söder. Trosaån och dess omgivande natur- samt strandområde är idag och kommer fortsättningsvis också vara allemansrättslig tillgänglig och goda livsvillkor för djur- och växtlivet kommer kunna bevaras. Inom planområdet finns inga särskilda naturvärden som lagstiftningen avser att skydda.

Planförslaget bedöms inte påverka negativt naturområdet söder om Centrumvägen eller Trosaåns strandområde. Planen föreslår ett grönområde mellan föreslagna bebyggelsegrupper för att möjliggöra ett naturstråk norr om planområdet till söder om Centrumvägen. Bebyggelsen föreslås också att placeras på ett sätt att utblickar bevaras från höjden till Trosaån.

Geotekniska förhållanden

Enligt en övergripande geologisk undersökning av SGU, ligger planområdet inom ett område med glacial lera, urberg samt sandig morän. Utanför planområdet, vid Trosaån finns svämsediment som är en jordart som bildas när vattendrag översvämmar omgivande mark. Berggrunden består till huvudsak av glimmerrik sedimentär bergart, som till exempel lerskiffer och siltsten.

Jordarter inom området är framför allt glacial lera, urberg samt sandig morän. Viss svämsediment finns närmast Trosaån (SGU). Planområdet är markerat i blått.

Statens geotekniska institut (SGI) genomförde år 1997 en översiktlig kartering av stabilitetsförhållandena i Trosa kommun. De största mäktigheterna förekommer i regel närmast Trosaån. De största mäktigheterna ca 20 m lera och silt har uppmätts i Vagnhärad.

I samband med detaljplanläggning har en geoteknisk utredning tagits fram (Sweco, 2022-09) som ett planerings- och projekteringsunderlag. Utredningen visar att marken sluttar ner mot ån med en höjdskillnad på ca 10 meter mellan planerad byggnation och åbotten. Generellt är släntlutning ca 1:10, lokalt ner mot ån har dock en släntlutning på ca 1:2 uppmätts närmast ån.

Området kring Trosaån är känd för sina stabilitetsproblem och genom åren har flera skred inträffat i direkt anslutning till ån dock inte i planområdets närhet. Beräkningar av stabiliteten har utförts i tre sektioner med kombinerad och odränerad analys för cirkulära och plana glidytor med de erforderliga säkerhetsfaktorerna planläggning för nyexploatering, befintlig bebyggelse och anläggning samt annan mark. Stabilitetsberäkningen har även förutsatt trafiklast på befintlig gata, inmätta marknivåer och topografi, utbredd last, lägsta vattennivån i Trosa ån och geotekniska materialegenskaper.

Utredningen visar att stabiliteten för mark inom exploateringsområdet generellt uppfyller kraven för ”planläggning för nyexploatering” enligt Skredkommissionens rekommendationer under förutsättning att marken belastas med max 20 kPa. Detta förutsätter dock att stabiliteten för mark i anslutning till exploateringsområdet är tillfredsställande. Stabiliteten för mark vid Centrumvägen inom områdets södra del uppfyller kraven både inom och utanför exploateringsområdet. Stabiliteten inom områdets mellersta del är tillfredsställande såväl för mark inom och utanför exploateringsområdet. Stabiliteten för mark mellan inom områdets norra del, vid Trosaån, är otillfredsställande för ”annan mark”. Ett skred inom detta område bedöms

dock inte påverka stabiliteten för marken vid Centrumvägen eller inom exploateringsområdet med motivering nedan.

Den teoretiska glidyten är lång och en eventuell brottyta som sträcker sig från startpunkt till slutpunkt, där glidyten startar och slutar, som ligger cirka 55 meter ifrån varandra bedöms inte realistiskt. Beräkningarna i utredningen redovisar 2D-fallet där egenskaperna är oändliga in och ut ur sektionen. Sektion är utifrån en geoteknisk synvinkel utvald för att geometrin tolkats som en av de sämsta. Att en glidytta ska kunna utbildas med längd enligt ovan och den bredd som då behövs bedöms inte som realistiskt. Om 3D-effekter tillämpas på de bägge sidoytorna blir sektionens säkerhetsfaktor högre och krav uppfylls.

Risker för bergras och blocknedfall i den norra delen, väster om GC-vägen bedöms inte föreligga på grund av flacka marklutningar och inga observerade lösa jordblock.

Med hänsyn till risk för sättningar bör byggnader grundläggas på spetsburna pålar. Pålarna slås ner till morän och kan antas stoppslå på liknande nivå som utförda slagsonderingar. Stabilitetsförhållandena möjliggör preliminärt en maxbelastning av 20 kPa inom planerat exploateringsområde. Detta innebär att marken som mest får fyllas med massor motsvarande strax över 1 meter. Uppfyllnader eller schakter får inte ske inom området mellan Centrumvägen och Trosaån utan särskild utredning.

Slänter för VA-ledningar i leran bedöms kunna ställas i lutning 1:1 ner till max 2 meter. Vid djupare schakter kan spont erfordras. Risk för bottenuppträckning föreligger där lerlager underlagras av vattenförande friktionsjord, vilket kan förekomma i de högre delarna av området. Ingen personal får vistas i schakten innan friktionsjorden/moränen frilagts. Förekommande jordar tillhör till övervägande del materialtyp 5A och tjälfarlighetsklass 4. Byggnader ska grundläggas frostskyddat. Vatten från hårdgjorda ytor ska avledas på sådant sätt att erosion inte skapas.

För vidare arbete rekommenderas det i utredningen att kontinuerlig mätning av grundvattennivåer i installerade rör och vattennivåer i ån bör utföras 4 gånger per år under en period av minst ett år för att göra långtidsprognos och verifiera utförda antaganden vid stabilitetsberäkningar. Inom exploateringsområdet kan kompletterande geotekniska undersökningar behövas när byggnadernas lägen och utformning bestämts för slutligt val av grundläggningsmetod.

Planförslag:

Rekommendationer som ges i den geotekniska utredningen är att grundläggning ska ske med spetsburna pålar. Pålarna slås ner till morän och kan antas stoppslå på liknande nivå som utförda slagsonderingar, se ritningar till MUR. Stabilitetsförhållandena möjliggör preliminärt en maxbelastning av 20 kPa inom planerat exploateringsområde vilket innebär att marken som mest får fyllas med massor motsvarande strax över 1 m.

Slänter för VA-ledningar i leran bedöms kunna ställas i lutning 1:1 ner till max 2

meter. Risk för bottenuppressning föreligger där lerlager underlagras av vattenförande friktionsjord, vilket kan förekomma i de högre delarna av området.

Kulturmiljö

Riksintressanta kulturmiljövärden

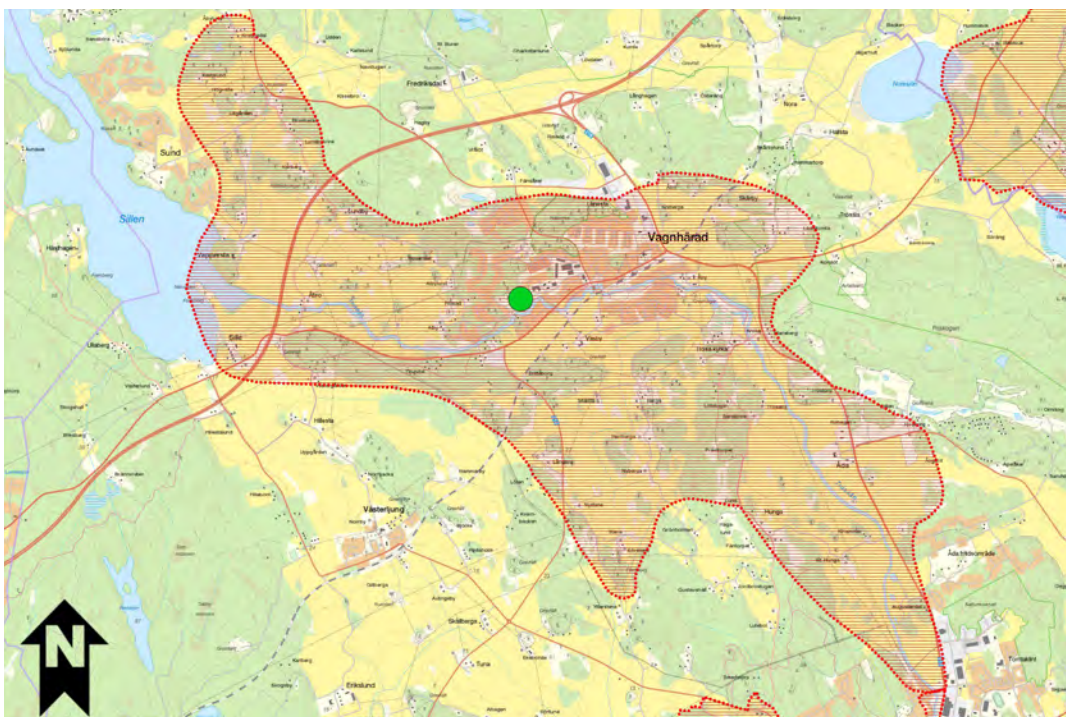
Planområdet är belägen inom den riksintressanta kulturmiljön Trosaåns dalgång som ska skyddas mot påtaglig skada enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Motivet till utpekandet av riksintresset är att dalgången kring Trosa å är ett av länets fornlämningstätaste odlingslandskap med riklig förekomst av fornlämningar kring ån. Fornlämningarna visar på lång bebyggelsekontinuitet och en stegvis kolonisation anpassad till den successiva landhöjningen. Trosaåns dalgång intar en särställning genom att vara en betydande centralplats ända sedan bronsåldern, vidare under järnåldern fram till senmedeltiden.

På höjdryggen nordväst om Vagnhärads samhälle utbreder sig en samlad forntida brons- och järnålders miljö med gravar, gravfält, boplatser, hållristningar mm. Den visuella kontakten mellan området med fornlämningar och Trosa å är grundläggande för förståelsen och upplevelsen av denna del av den riksintressanta miljön.

I Länsstyrelsens kunskapsunderlag till riksintresset framhålls att målen vid planering, för att kunna tillgodose riksintresset, bland annat bör fokusera på att:

- fornlämningar och deras fornlämningsområde ska bevaras,
- de rika fornlämningsmiljöerna och sambanden mellan dessa ska kunna förstås och upplevas,
- utblickar från fornlämningarna, över det öppna landskapet och ner mot Trosaåns dalgång ska bestå,
- ny bebyggelse inte ska anläggas i exponerade lägen,
- tydliga och pedagogiska fornlämningar ska tillgängliggöras, vårdas och skyltas.

Riksintresset Trosås dalgång med planområdet markerat i grön punkt (Länsstyrelsen).

Fornlämningar

Detaljplaneområdet ligger i en rik fornlämningsmiljö med lämningar från brons- och järnålder. Intill planområdet finns en stor anhopning fornlämningar i form av gravar, gravfält, boplatser och hällristningar.

Alla fornlämningar skyddas enligt 2 kap kulturmiljölagen (KML) tillsammans med ett tillhörande fornlämningsområde, vilket kan ses som ett skyddsområde. Fornlämningsområdet är viktigt för förståelsen, upplevelsen och skyddet av fornlämningarna. Inom fornlämningsområdet, vars storlek avgörs från fall till fall, gäller samma krav på tillståndsprövning enligt KML som inom själva fornlämningen, vid alla typer av markåtgärder.

Fornlämningar inom och intill planområdet, markerat med blå linje (Länsstyrelsen).

Den nordvästra delen av planområdet omfattar gravfältet L1984:7803 som rymmer 35 synliga gravar. Dessa utgörs av högar och stensättningar och en treudd. I sydväst och i norr finns två stensättningar (L1983:4090, L1983:4214) och på en berghäll i öster finns en gravhög, två stensättningar och två ytor med hällristningar i form av

skålgropar (L1984:8585, L1982:8304, L1982:8298, L1983:4212, L1983:4211). Det aktuella planområdet är till sin helhet beläget inom lagskyddat fornlämningsområde till gravfältet, högen, stensättningarna och hållristningarna. Det är upp till Länsstyrelsen att lämna tillstånd enligt KML till ingrepp i enlighet med detaljplanen, i det lagskyddade fornlämningsområdet enligt ovan.

År 2017 genomfördes på uppdrag av Länsstyrelsen i Södermanlands län en arkeologisk utredning av den sydöstra delen av det aktuella planområdet (Arkeologerna – Statens historiska museer, rapport 2017:162). Vid utredningen kompletterades fornlämningsbilden i nordöst intill de tidigare kända fornlämningarna. Därtill registrerades två nya fornlämningar: en härd/eldstad (L1982:8297) i den äldre åkermarken söder om gravfältet och lämningar efter en såg (L1982:8296) i anslutning till Trosa å. Även dessa båda är lagskyddade fornlämningar. Eftersom inga ytterligare lämningar eller fynd kunde konstateras i anslutning till härden har Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt KML till borttagande av denna för detaljplanens genomförande, utan att begära ytterligare arkeologiska insatser.

Länsstyrelsens bedömning är att fornlämningarna i den forntida miljön vid Fagerhult och Lånestaheden, har ett synnerligen högt värde. Det vore dock möjligt att, genom en väl planerad detaljplan, förbättra fornlämningsmiljön. En sådan planering ska kännetecknas av en insiktsfull, kreativ och medveten utformning av området, som förhåller sig till, och förtydligar fornlämningsmiljön. Det gäller såväl bebyggelsens omfattning, placering som gestaltning. Värdet av fornlämningsmiljön ska förstärkas genom att den görs mer tillgänglig och förståelig för de boende och allmänheten, bland annat genom kontinuerlig skötsel av Naturmarken där fornlämningarna är belägna och gångstråken genom denna och uppsättandet av informationsskyltar och sittplatser. Därtill planeras framtagandet av en broschyr som kan användas för det boende i området, besöksnäringen och skolverksamheter. Länsstyrelsen har tagit fram en skötselplan och textförslag till två skyltar.

Havsvattennivån omkring år 0. Den visar betydelsen av platsen som länk upp mot landet från Östersjön. Planområdets ungefärliga utbredning markerat med rött (Länsstyrelsen).

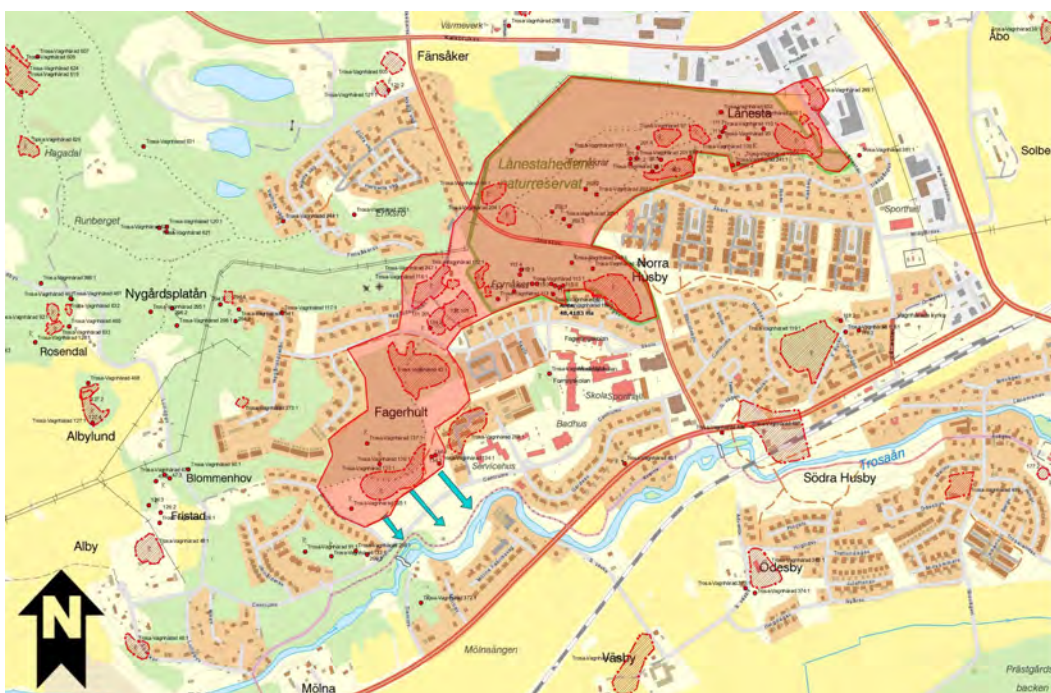
Kommunens ställningstagande gällande kulturmiljön

Ett av riksintressets värden är just det öppna landskapet i Trosaåns dalgång med utblickar från områdets fornlämningar mot åmiljön. I detaljplanen lyfts riksintresset Trosaåns dalgång och fornlämningsmiljöerna fram som viktiga förutsättningar för området, så att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden bevaras.

Exploateringen förutsätter att hänsyn tas till såväl riksintresset som fornlämningar för att minimera påverkan på dessa. Planförslaget ska inte påverka riksintresset negativt utan syftar istället till att stärka kulturmiljön. De omgivande höjderna med skog och kuperad hagmark ska hävdas för att behålla sin karaktär som är av betydelse för upplevelsen av helhetsmiljön.

I centrala Vagnhärad utgör planområdet ett unikt parti för riksintresset där sambandet mellan fornlämningarna och ån är tydligt. Detta har beaktats och tillvaratagits i detaljplanen genom placering av bebyggelse som tillåter ett fortsatt och förtydligt samband mellan fornlämningar och åmiljön. Genom att dra nytta av en varsam exploateringen kan kulturmiljöintressen lyftas fram.

Kommunen ser möjligheter att ålägga exploatören att bekosta åtgärder inom fornlämningsområdet för att tydliggöra och informera om dessa. Bland annat kan det vara informationsskyltar, gångstråk, sittplatser och material som kan användas för besöksnäringen och skolverksamheter.

Den rika fornlämningsmiljön vid Fagerhult och Länesta och sambandet till Trosaån (Länsstyrelsen).

Planförslag:

Resultatet från den arkeologiska utredningen samt känd information rörande fornlämningar i närområdet har beaktats i förslaget. Länsstyrelsens rekommendationer på hanteringen av fornlämningsytor och objekt har följts i planen.

Genom att arbeta med bland annat material, höjder, gestaltning och färgsättning kan den framtida bebyggelsen anpassas såväl till intilliggande bebyggelse men också de fornlämningsmiljöerna som ligger i närheten.

Fornlämningsområdena som det ser ut idag framträder dock inte i någon större utsträckning eftersom de tillåtits växa igen. En av förutsättningarna i planförslaget har därför varit att fornlämningsmiljöerna och riksintresset för Trosaåns dalgång lyfts fram som värdefulla kulturhistoriska och pedagogiska egenskaper i området.

I Riksantikvarieämbetets skrift "Handbok i fornminnesvård" ges förslag på hur fornlämningar kan göras publika men samtidigt skyddas. Publikanpassning handlar ofta om fysiska åtgärder som att anlägga stigar, vägar eller plattformar. Stigar bör anpassas efter hur naturen ser ut och efter var synliga fornlämningar finns och ska helst anpassas till terrängen. Man bör välja material som smälter in i omgivningen, som trä och natursten. De vanligaste sätten för kulturmiljövården att förmedla platsers historia är genom skyltar, informationshäften och via internet. Dessa har olika förutsättningar men fungerar ofta bra tillsammans genom att de kompletterar varandra.

Fakta, bilder och illustrationer måste anpassas så att besökarna förstår budskapet och platsen. Skylthållare kan göras på många olika sätt och ska vara så neutrala som möjligt i framtoningen. Det är viktigt att vid placering av skyltar tänka på hur dessa påverkar totalmiljön.

Förslag på skyltar. Foto: KNM Informationssystem AB, Robert Danielsson, Gabriel Hildebrand och Bengt A. Lundberg. (Handbok i fornminnesvård)

Fornlämningarna har inkluderats i planområdet för att kunna skydda de via planbestämmelser i detaljplanen. Marken med fornlämningarna regleras som naturmark i detaljplanen. Angränsande kvartersmark får inte bebyggas inom en minst fem meter bred remsa. Placeringen av husen har gjorts så att utblickar till Trosaån är möjlig från fornlämningarna. En skötselvårdplan kan i enlighet med den arkeologiska utredningen upprättas för att säkerställa fornlämningarnas skydd.

Bebyggelseområden

Service

Planområdet är beläget ca 600 m väster om Vagnhärad centrum med bland annat

livsmedelsbutiker, frisör, bensinstation, sporthall och skolorna Hedebyskolan (åk 7–9), Fornbyskolan (åk f-6) samt Fagerängs förskola. Ett mindre verksamhetsområde är beläget ca 150 m söder om planområdet på andra sidan Trosaån. Detta område genomgår för tillfället en omvandling och fler bostäder är planerade där inför framtiden.

Planförslag:

Detaljplanen föreslås ingen ny service utan hänvisar till den befintliga i omkringliggande områden.

Bebyggelse

Inom planområdet finns ingen befintlig bebyggelse. Omgivande bebyggelse består främst av radhus och friliggande enbostadshus och till viss del av låga lamellhus. Bostadshusen är som högst två våningar. Nordost om Häradsgården finns några längor av trevåningar höga flerbostadshus. Fastighetsstorlekarna varierar mellan ca 100–600 kvm för rad- och kedjehus och mellan ca 800–3000 kvm för enbostadshus. Inom området finns bostadsbebyggelse av varierande kvalitet och som blivit uppförda under 1930–40-tal samt mellan 1960–80-tal.

Bebyggelse utmed Bronsåldersvägen och Stenåldersvägen.

Planförslag:

I utformningen av planförslaget har hänsyn till fornlämningar, riksintresseområde för kulturmiljö, ledningsfrågor samt geotekniska frågor särskilt beaktats. Omsorg har således riktats mot placering av kvarters- och allmän platsmark, gestaltning och skala för att exploateringen ska fungera gentemot befintliga kulturmiljöintressen.

Tillkommande bebyggelse ska placeras varsamt, och anpassas efter platsens kulturhistoriska lämningar. Den nya bebyggelsen ska också anpassas till platsens naturliga topografi och nuvarande vegetation ska sparas i största möjliga mån. Innergården ska utformas med planteringar och grönska som möjliggör infiltration av dagvatten och ansluta mot befintlig natur i omkringliggande marker.

Inom planområdet föreslås en elnätstation (E) som likt tillkommande bebyggelse ska placeras varsamt och anpassas efter platsens kulturhistoriska lämningar. Elnätsstationen får ha en högsta nockhöjd om 4,0 meter.

Utemiljö i bostadskvarteret, den planterade växtligheten ska smälta in på platsen och utformas för möjliggörande av infiltration av dagvatten. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Planförslaget innehåller fyra friliggande flerbostadshus och två radhus med sammanlagt cirka 46 nya bostäder. Flerbostadshusen får uppföras i tre våningar och radhusen i två våningar (högsta nockhöjd över nollplanet är 14,5 meter respektive 13 meter). Radhusen är placerade med långsidan mot gatan och nära plangränsen mot Centrumvägen, så att en skyddad gårdsmiljö skapas mellan radhus och flerbostadshus (kryssmark). Ett radhus och två flerbostadshus placeras åt öster i anslutning till befintlig bebyggelse. Ett radhus och två flerbostadshus placeras mot befintlig bebyggelse i väster. Detta ger ett tydligt avstånd mot fornlämningar och lämnar fria siktlinjer från fornlämningar i skogen och ut mot Trosa å (B & PARK). Uthus har en högsta tillåtna byggnadsarea om 40 m² och en högsta nockhöjd om 4 meter. Uthus får inom egenskapsområdet totalt utgöra en byggnadsarea om 80 m² (e₁). Uthus ska placeras minst 4,5 meter från fastighetsgräns.

Flygvyillustration över området som visar placering av planerad bebyggelse. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Bostadsbebyggelsen ska vara uppdelad på sex huskroppar vilka föreslås ges en varierad utformning med huvudsakligen träfasad där färgsättning huvudsakligen ska vara i jordartskulörer eller obehandlat trä. Tak på huvudbyggnader ska vara av plåt i neutral färgsättning samt vara utformat som sadeltak med en takvinkel mellan 14–45 grader. Byggnadernas höjd regleras med hänsyn tagen till befintliga utblickar från norr till söder. Våningshöjderna medger akustikkrav med träbyggnadsteknik. Utformningskraven gäller även för föreslagna uthus. För nätstationen gäller en högsta nockhöjd om 4 meter samt att anläggningens gestaltning ska anpassas till kulturmiljön.

Husen och bebyggelsegruppernas ska placeras på ett sätt som tillgängliggör och synliggör de stora kulturmiljövärdena, främst i form av att fornlämningar och utblickar mot Trosaån, bevaras och förstärks. Stängsel får inte uppföras mot Centrumvägen.

Föreslaget radhus mot Centrumvägen i träfasad, neutral takfärgsättning med möjliga utblickat mot Trosaån. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Föreslaget flerbostadshus mot Centrumvägen i träfasad, neutral takfärgsättning med möjliga utblickat mot Trosaån. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Friytor

Grönstruktur

Planområdet är omgivet av ett skogsområde i norr som sammanlänkas med naturreservatet Lånestaheden och ett naturområde på andra sidan Centrumvägen mot Trosaån.

Vagnhärad präglas i hög grad av grönska och oavsett var någon befinner sig i Vagnhärad är det alltid nära till såväl mindre som större sammanhängande grönområden. Denna struktur är delvis uppkommen av den rikliga förekomsten av fornlämningar inom och i direkt anslutning till orten. Ett unikt, sammanhängande stråk med fornlämningar från flera tidsperioder sträcker sig ifrån Centrumvägen väster om Häradsgården, norr om Skolvägen, norr om Hagarna fram till Lånesta. Fornlämningsstråket är riksintressant för kulturmiljövården och utgör en viktig del i samhällets grönstruktur.

Lek och rekreation

Inom planområdet finns ingen bebyggelse eller anläggningar för lek och rekreation. I direkt anslutning till planområdet finns ett sluttande skogsområde som förmodligen nyttjas för lek och rekreation. En kommunal lekplats och ett utegym är placerade längs Centrumvägen ca 350 m öster om planområdet.

Naturreservatet Lånestaheden är belägen ca 1 km från planområdet. Naturreservatet Lånestahedens tilltalande miljön och närheten till bebyggelsen gör det till ett omtyckt utflyktsmål. Väl upptrampade stigar och en eldstad vittnar om detta. Särskilt naturreservatets sydvästra delarna är värdefulla främst för det tätortsnära friluftslivet. Det finns gång- och cykelstråk mellan planområdet och naturreservatet.

Trosaå är också ett närliggande viktigt naturområde som förser invånare med ett tätortsnära rekreativområde. Området utmed Trosaån är varierat till sin karaktär med en blandning av iordninggjorda parkmiljöer, skog och urban miljö. Området utmed Trosaån är främst värdefullt som rekreativstråk. Sörmlandsleden löper längs Trosaån och hela åområdet är utpekade som prioriterad grönsstruktur i kommunens översiktsplan.

Planförslag:

Planen innebär att ett naturområde kommer tas i anspråk för bebyggelse. Det berörda området har inte stora natur- och rekreativvärden, utan det är omgivande områden som innehåller större natur- och rekreativvärden (NATUR). Exploatering enligt planförslaget bedöms dock inte påverka rekreativvärdena negativt då natursläpp sparas mellan bebyggelsen (PARK). Inom områdena reglerade som NATUR och PARK ska markens naturliga topografi bevaras.

På bostadsgårdarna finns möjlighet att skapa lek- och vistelseytor (kryssmark) och dessa ska anpassas till bebyggelsen men också anspela på den intilliggande naturen. Bostadsgårdarna ska avgränsas subtilt genom markbeläggningar av naturliga material.

Skogsmarken i norr bevaras i sin helhet. Genom att arbeta med att tillgängliggöra fornlämningsområdet norr om bebyggelsen kommer möjligheten till rekreation i ett unikt fornlämningsområde att avsevärt förbättras.

Vy från Naturstråket. Bostadsgårdarna anspelar på den intilliggande naturen och den naturliga topografin i PARK och NATUR är bevarad. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Växtligheten på bostadsgårdarna föreslås spegla och förstärka områdets flora och fauna genom en blandning av perenner och ängsväxter.

Gator och trafik

Gatustruktur

Planområdet försörjs med trafik från väg 219 via Centrumvägen. Bronsåldersvägen och Stenåldersvägen fungerar som uppsamlingsgator för närliggande bostadsbebyggelse i nordsydlig riktning.

Centrumvägen västerut.

Bilvägar och angöring

Vägområdet för Centrumvägen är mellan ca 8–9 m och den skyltade hastigheten är 40 km/h. Utmed körbanans norra sida löper ett gång- och cykelstråk. Vägen är kantad av grönska och öppna diken sträcker sig mellan korsningen Gärdesvägen och Lundbyvägen.

Planförslag:

Planen föreslår att angöring sker från Centrumvägen och Bronsåldersvägen.

Gång- och cykelvägar

Ett gång- och cykelstråk löper längs Centrumvägens norra sida. Genom planområdet löper ett kommunalt gång- och cykelstråk mellan Bronsåldersvägen och Skolvägen i norr. Det finns även gångstigar genom det närbelägna skogs- och naturområdet.

Gång- och cykelstråk löper i östvästlig riktning genom planområdets norra gräns.

Planförslag:

Planen ger befintlig gång- och cykelväg stöd i detaljplan (GÅNG) längs med naturmarken genom planområdet som sammankopplar befintliga gång- och cykelstråk med en nordsydlig koppling. Befintliga gångstigar i skogen bevaras. Samtliga gång- och cykelvägar ligger inom naturmark.

Parkering

Inom planområdet finns en befintlig grusad parkeringsyta som kommer att tas bort i samband med att planen genomförs.

Planförslag:

Parkering ska lösas inom fastigheten för både radhus och flerbostadshus (n₁). P-normen för planområdet är 1,2. + besöksparkering. Särskild omsorg ska ägnas åt utformning av parkeringsplatserna, bland annat genom inslag av planteringar och grönska. Förråd ska anläggas i anslutning till de föreslagna husen.

Förslaget sett från områdets östra parkering. Illustration: Scott Rasmusson Källander.

Kollektivtrafik

Vid väg 219/800 Stationsvägen finns busshållplats Fabriksvägen, som ligger ca 600 m från planområdet på andra sidan Trosaån. Hållplatsen trafikerar bussar till Trosa tätort, Västerljung, Södertälje, Gnesta och Nyköping. I Vagnhärad centrum finns busshållplats Vagnhärad centrum, som ligger ca 700 m från planområdet. Hållplatsen trafikerar bussar till Trosa, Gnesta och Södertälje. I Vagnhärad station, ca 1,2 km från planområdet, finns regional tågstation med avgångar mot Södertälje-Stockholm samt Nyköping-Norrköping-Linköping. Från Vagnhärad station avgår även bussar mot Trosa tätort, Nyköping, Stockholm, Gnesta och Södertälje.

Trafikflöden och prognos

Det planerade bostadsområde avgränsas i söder av Centrumvägen där veckomedeldygnstrafik är runt 1480 fordon/dygn, enligt kommunens mätning 2016. Tyvärr saknas senare data som är möjliga att använda. Trafikmätningar som gjorts under perioden påverkad av covid-19 är besvärliga att dra långtgående slutsatser utifrån. Centrumvägen har en hastighetsbegränsning om 30 km/h och hade vid mätningen 2016 0% tung trafik. Sedan dess har utbyggnaden av Alby fortsatt och nyligen inleddes även arbetet med Alby etapp 2. Detta har genererat tung trafik men detta är av övergående karaktär.

Störningar

Radon

Området utgör normalriskområde för radon enligt kommunens översiktliga markradonutredning. Ny bebyggelse ska uppföras radonsäkert.

Förorenad mark

Inom planområdet finns inga kända markföroreningar. Väster om planområdet gjordes under början av 2010-talet en sanering för Kroghs silverfabrik. Detta är slutfört och någon påverkan på planområdet finns inte.

Buller

För nybebyggelse skall Riksdagens riktvärden för högsta tillåtna bullernivå uppfyllas. För nybebyggelse ska förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader (SFS 2015:216) uppfyllas. Enligt förordningen bör buller från vägar inte överskrida 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

Trafikbuller från tillkommande biltrafik alstrar inte bullernivåer som kräver några speciella åtgärder. Centrumvägen är förhållandevis lågt trafikerad och har en låg hastighetsbegränsning vilket innebär att bullerpåverkan för planerade bostäder bedöms som mycket liten. Planområdet påverkas inte av buller från Södra stambanan eller väg 800.

Ingen bullerutredning för aktuellt planförslag kommer att tas fram. Trosa kommun gör regelbundet trafikmätningar och en mätpunkt finns öster om planområdet invid Hedebyhallen på Centrumvägen. Mätpunkten är belägen vid en av de starkaste målpunkterna i tätorten och fångar upp trafik till Fornbyskolan (årskurs F-6) samt till högstadiet Hedebyskolan. Därutöver trafikeras punkten av besökare till Hedebyhallen vilken är den största sporthallen i kommunen samt badhuset Safiren vilken är en komplett träningsanläggning med simhall, gym, gruppträningslokaler mm. Även besökare till kommunens äldreboende Häradsgården passerar mätpunkten. Aktuellt planområde är beläget väster om dessa målpunkter och det går att anta att en övervägande majoritet av dessa fordon stannar vid någon av dessa och inte fortsätter förbi planområdet. Enligt trafikräkningen är ÅDT vid mätpunkten 1 235 fordon/dygn och aktuell hastighetsbegränsning är 30 km/h. Vid planområdet är högsta tillåtna hastighet 40 km/h och ÅDT beräknas vara betydligt lägre än vid mätpunkten. Jämförelsevis kan nämnas att ÅDT på en intilliggande väg tillika mätpunkt är 116 fordon/dygn

Planförslag:

Trafikbuller från tillkommande biltrafik bedöms inte alstra bullernivåer som kräver några speciella åtgärder. Under byggnation ska exploatören säkerställa att det finns en plan för att hantera byggbuller.

Farligt gods

Väg 218 och 219 är transportled för farligt gods. Planområdet i sig är lokaliserat på säkert avstånd från vägarna och kommer inte att generera några risker förenade med transporter med farligt gods.

Översvämning

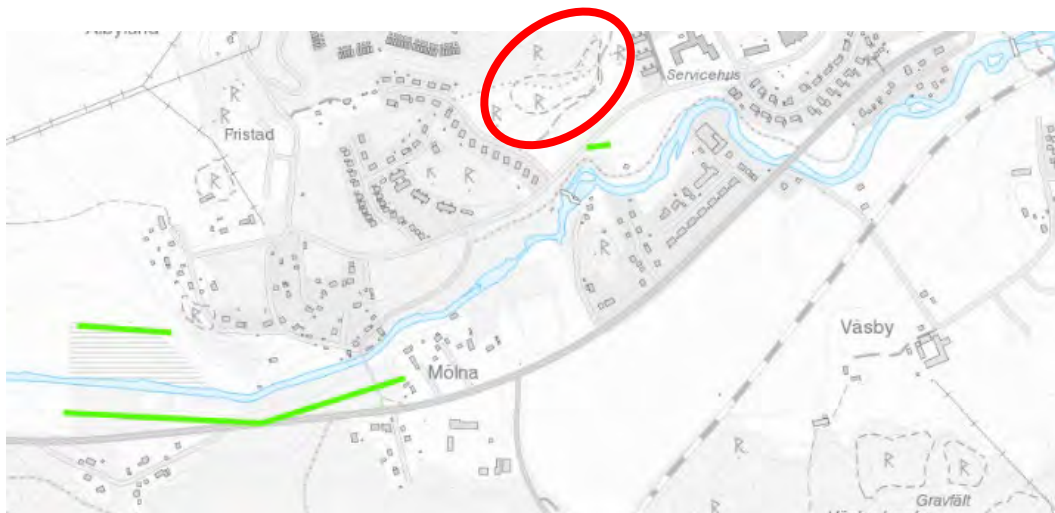
Utifrån kommunens översiktliga översvämningsskartering bör golv i all ny bebyggelse ligga på +2,25 m ö h för att marginaler ska finnas till framtida höga flöden. Planområdet är betydligt högre beläget. Det föreligger inte någon risk för höga flöden från Trosaån eftersom planområdet är högt beläget ovanför ån.

Skred och erosion

Vagnhärad drabbades år 1997 av ett omfattande skred nedströms från planområdet räknat. Efter det gjordes omfattande geotekniska utredningar utmed åstränderna i hela Vagnhärad tätort. Från Lundby norr om planområdet har kommunen successivt utfört stabiliseringsåtgärder för att säkerställa tätorten från att drabbas av ytterligare skred.

Markförhållandena bedöms övergripande som goda inom planområde och bedömningen är att det inte föreligger någon skred- eller rasrisk utifrån de förhållanden som råder på platsen. I samband med projekteringen kommer geotekniken inom planområdet utredas inför framtagande av bygglov och bygghandling för att avgöra slutlig grundläggningsmetod. Genomförd geoteknisk utredning kommer att utgöra grund för projekteringen.

Utanför planområdet finns det förutsättningar för stranderosion vid åkanten i jordarten svämsediment. Detta påverkar inte planområdet.

Viss risk för stranderosion vid Trosaån i jordarten svämsediment (gröna markeringar).
Planområdet markerat med röd cirkel (SGI).

Teknisk försörjning

Inom området finns kommunal vatten- och avloppslösning. Ledningar finns i del av planområdet, längs Centrumvägen. Dessa kommer i samband med exploateringen att flyttas längre ner mot Centrumvägen, utanför aktuellt planområde.

Dagvatten

Enligt kommunens dagvattenpolicy ska dagvatten omhändertas lokalt och dagvatten från tomter ska så långt som möjligt infiltreras inom egen fastighet.

Planområdet är möjligt att ansluta till kommunala dagvattenledningar i och med att det i direkt anslutning finns utbyggda kommunala dagvattenledningar.

Ett dike löper längs gång- och cykelstråket.

Planförslag:

Planområdet är idag obebyggt, vilket innebär att antalet hårdgjorda ytor kommer att öka i och med att området bebyggs och förtätas som följd av planen. Dagvatten ska i största möjliga utsträckning tas omhand lokalt, i enlighet med kommunens VA-policy samt den dagvattenutredning som tagits fram (Norconsult, 2022). Slutlig lösning kommer att beslutas i samband med projektering av området samt regleras såväl ansvarsmässigt som ekonomiskt i kommande exploateringsavtal.

Dagvattenutredningen visar att för att uppnå kravet om att varken dagvattenflödet eller föroreningsbelastningen får öka jämfört med befintlig situation samt att förbättringsbehov av föroreningar i recipienten nås föreslås i utredningen lösningar för hantering av dagvatten i form av upphöjda eller nedsänkta regnbäddar och biodiken med biokol. Beräkningarna visar att föreslagen dagvattenhantering bedöms uppnå kravet på fördröjning och för rening uppnås kraven samtliga föroreningskoncentrationer samt för majoriteten av den årliga mängden av de undersökta föroreningarna.

Principskiss för utformning av regnbädd (Norconsult 2022).

Den årliga mängden av krom förväntas öka med 6 % och den årliga mängden kvicksilver med 5 % jämfört med befintlig belastning. På grund av att planområdet planeras att omvandlas från naturmark till bebyggd mark är det en utmaning att rena dagvattnet till att inte överskrida föroreningsbelastningen från befintlig nivå.

Planområdet uppskattas inte att riskera att drabbas i någon större utsträckning av skyfall efter föreslagen framtida exploatering så länge den föreslagna bebyggelsen höjdsätts så att vattnet rinner runt husen.

Detaljplanen kommer att säkerställa ytor för framtida dagvattenlösningar vilka kan gestaltas som en naturlig del av landskapet.

Markavvattning

Ett markavvattningsföretag/dikningsföretag för del av Trosaån men löper väster om planområdet. Planområdet markerat med röd cirkel.

Värme

Byggnader ska vara utformade så att energiförbrukning minimeras. För att underlätta

konvertering till alternativa värmekällor ska byggnaderna förses med lämpligt värmesystem, exempelvis ett vattenburet system. Utnyttjandet av förnyelsebara energikällor ska eftersträvas för att möjliggöra en långsiktig ekologisk hållbar uppvärmning. I de fall fjärrvärmeanslutning är möjlig bör detta eftersträvas. Fastigheten är möjlig att ansluta till fjärrvärme.

El, tele och bredband

El-, tele och bredbandsledningar är anslutet till området.

Planförslag:

Inom planområdet föreslås en nätstation (E) för att förstärka elförsörjningen. E-områdets avgränsning är satt efter önskade skyddsavstånd med hänsyn till bostäder samt placerat för att anpassas till den riksintressanta kulturmiljön. Till nätstationen önskar Vattenfall Eldistribution AB ett minsta E-område om 10x10 meter.

Avfallshantering

Närmaste återvinningsstation för källsortering finns på Skolvägen vid Gnestavägen. Sophämtning sker enligt anvisningar av Tekniska enheten på Trosa kommun. Återvinningscentral för grovavfall, farligt avfall och elektronik finns på Korslöt återvinningscentral, som ligger ca 3 km öster om Vagnhärad station längs väg 800.

Planförslag:

Områdets avfall ska hanteras i enlighet med gällande kommunala bestämmelser. Angöring med sopbil görs på område för parkering.

Inverkan på miljön

Mark och vegetation

Den mark som planen föreslår för byggnation är idag en öppen gräsbevuxen yta med sluttning mot sydöst ner mot Trosa å. Planförslaget avser bevara områdets kupering och vegetation där det är möjligt. Naturmarkens naturliga topografiska förutsättningar och vegetation mellan bebyggelsegrupperna ska bevaras.

Riksintressen, kulturmiljö och fornlämningar

Planområdet ligger inom den riksintressanta kulturmiljön Trosaåns dalgång (MB 3 kap 6 §). Detta är ett av länets fornlämningstätaste odlingslandskap med tätt förekommande fornlämningar kring Trosaåns dalgång. Idag är dock fornlämningarna inte synliga i någon större utsträckning eftersom området tillåtits växa igen. Planen avser att synliggöra fornlämningsområdena, bevara visuella samband mellan fornlämningarna och mellan fornlämningarna och Trosaåns dalgång. Planen föreslår att ny bebyggelse på platsen ska uppföras så att sambanden mellan de intilliggande fornlämningarna, liksom utblickarna mellan fornlämningarna och ån, ska kunna förstås och upplevas. Tydliga och välbevarade fornlämningar ska tillgängliggöras genom att vårdas och skyltas.

REDOVISNING AV PLANENS GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän platsmark.

Ändrad lovplikt

Marklov krävs för ändring av markens höjd med mer än 0,5 meter.

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem (5) år efter planen vunnit laga kraft.

Genomförandetiden innebär att om planen ändras eller upphävs före genomförandetiden har fastighetsägaren rätt till ersättning för den skada denne åsamkas. Efter genomförandetiden fortsätter detaljplanen att gälla med dess byggrätter, men ändras eller upphävs planen finns det ingen rätt till ersättning för byggrätter som går förlorade.

Tidplan

Planarbetet bedrivs med standardförfarande PBL (2010:900). Tidplanen är preliminär och kan komma att justeras under arbetets gång.

Augusti 2022	Beslut om samråd
September 2022	Samråd
December 2022	Beslut om granskning
Januari 2022	Godkännande i SBN
Februari 2023	Beslut om granskning 2
Mars 2023	Granskning
Juni 2023	Antagande i KF
Juli 2023	Laga kraft

Ansvarsfördelning och huvudmannaskap

Allmän plats

Kommunen är huvudman för allmän plats (Natur) och (Park). Kommunen ansvarar därmed för anläggande, drift och underhåll av allmän platsmark.

Till detaljplanen hör bilagan Skötselplan för område med fornlämningar vid Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Vagnhärad, Trosa kommun (Länsstyrelsen Södermanlands län, 2020-10-01, uppdaterad 2022-11-01). Beslut om att anta bilagan kommer fattas i samband med antagande av detaljplanen. Skötselplanen biläggs planhandlingen.

Vatten- och avlopp

Kommunen är huvudman för de allmänna vatten- och avloppsledningarna. Frågor som rör utbyggnad av vatten- och avlopps nätet handläggs av Tekniska enheten vid Trosa kommun.

Anslutning sker vid av kommunen anvisad punkt och utbyggnaden bekostas av exploatören. Enskilda ledningar på kvartersmark anläggs och bekostas av exploatören.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas lokalt enligt framtagna dagvattenutredning och kommunens dagvattenpolicy. Inom planområdet finns möjlighet till fördröjning. Slutlig hantering av dagvatten avgörs i samband med genomförandet och ska godkännas av kommunens tekniska enhet.

Geoteknik

På MSB:s hemsida finns aktuellt och gällande underlag som ska utgöra ett stöd för kommunens riskinventering och riskhantering. SGI tog år 1997 fram ett underlag som fortfarande gäller och som innehåller en översiktlig kartering av stabilitetsförhållandena vid finkorniga jordarter i bebyggda områden i Trosa kommun, SGI 2-9706-284, 1997-11-24. I rapporten och tillhörande kartor definieras bl a stabilitetszoner med tillhörande rekommendationer inför framtida planeringsarbete. Trosa kommun har utifrån dessa rekommendationer tagit fram geotekniska utredningar för att säkerställa genomförandet av detaljplanen.

Planområdet är beläget inom ett område med besvärlig geoteknik. Inför samrådet har en geoteknisk utredning tagits fram som visar på att det inte föreligger någon risk för skred inom planområdet. Kommunen har till granskningen kompletterat denna med fördjupade studier invid åstranden för att säkerställa om behov finns för erosionsskydd eller liknande. Vibrationer på intilliggande fastigheter ska beaktas i bygglovsskedet samt att vibrationsmätare kan behöva placeras ut.

El

Vattenfall Eldistribution AB ansvarar för elnätet. Vid arbeten i närheten av Vattenfalls anläggningar ska kabelutsättning begäras. Elsäkerhetsverkets strömföreskrifter ska följas vid Vattenfalls anläggningar och att offert på flytt av kablar eller eventuella el-serviser beställs hos Vattenfall.

Tele

Telia Sonera AB ansvarar för telenätet.

Fiber

Fibernät finns utbyggt i anslutning till planområdet.

Bebyggelse på kvartersmark

Exploatören ansvarar för anläggande eller upprustning samt drift och underhåll av samtliga anläggningar och bebyggelse inom kvartersmark.

Exploatören ansvarar för och bekostar hela eller delar av kostnaden för eventuell flyttning av dagvatten-, vatten-, avlopps- och elledningar samt tele/bredbandsledningar inom kvartersmark. Exploatörerna ska samråda med

ansvarigt bolag inom Trosa kommun eller annan ledningsägare som berörs.

Exploatören ska säkerställa det gångstråk som passerar över kvartersmark.

Genomförandeorganisation

Mark-, exploaterings- och avtalsfrågor och bygglovsansökan handläggs av Samhällsbyggnadskontoret på Trosa kommun.

Vattenfall Eldistribution AB ansvarar för elnätet och Telia Sonera AB ansvarar för telenätet. Fibernät finns i anslutning till planområdet från Trofi.

Lantmäteriförrättningar föranledda av aktuell detaljplan hanteras av Lantmäteriet.

Nybyggnadskarta beställs av Metria, Katrineholm, eller den som för tillfället är kommunens mät- och kartentreprenör.

Fastighetsrättsliga frågor

Lantmäteriförrättningar föranledda av aktuell detaljplan hanteras av Lantmäteriet.

Fastighetsbildning ska vara genomförd innan bygglov beviljas och bekostas av Trosa kommun.

Servitut

Inom området finns inga befintliga servitut.

Ekonomiska frågor

Plankostnad

Trosa kommun betalar framtagande av detaljplanen.

Gatukostnader

Kostnader för vägutbyggnad m.m. regleras i markanvisningsavtalet.

Vatten och avlopp

Kostnaden för vatten och avlopp tas ut genom anslutnings- och driftavgifter enligt gällande VA-taxa.

Avtal

Trosa kommun avser att teckna ett exploateringsavtal med exploatör.

Geotekniska förhållanden

Vid genomförandet av planen ska de geotekniska förhållandena beaktas i enlighet med framtagna utredning.

Fornlämningar

Skulle under byggnation fornlämningar påträffas ska arbetet omedelbart avbrytas och Länsstyrelsen kontaktas.

Tekniska frågor

Vatten och avlopp

Kommunalt vatten- och spillvattennät med anslutningspunkter ska byggas i anslutning till planområdet.

Dagvatten

Dagvatten ska omhändertas lokalt enligt framtagna dagvattenutredning och kommunens dagvattenpolicy. Inom planområdet finns möjlighet till fördröjning. Slutlig hantering av dagvatten avgörs i samband med planens genomförande och ska godkännas av kommunens tekniska enhet.

Medverkande

Medverkande tjänstemän

Linda Axelsson, planchef
Mats Gustafsson, samhällsbyggnadschef

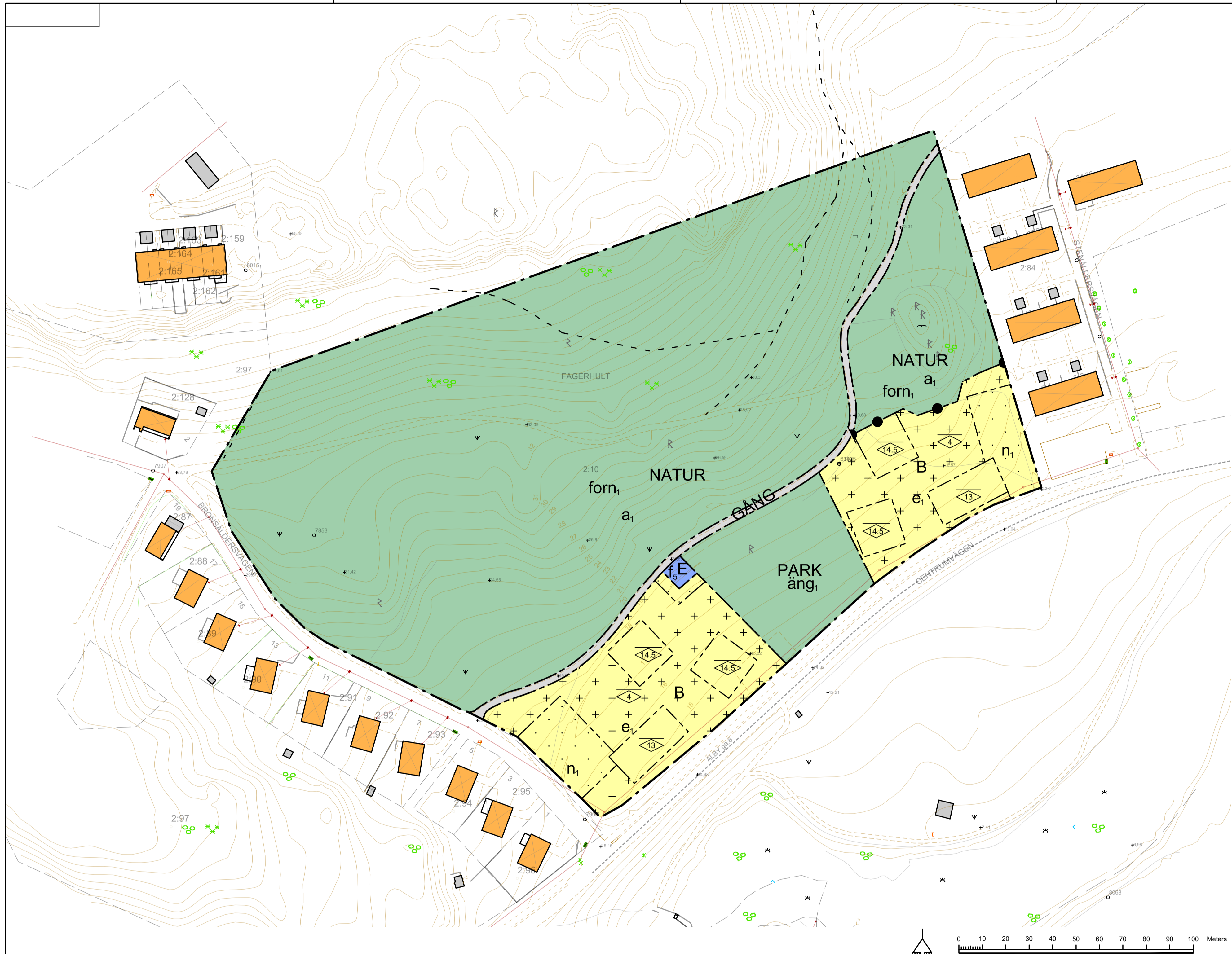
Medverkande konsulter

Maria Hjort, planeringsarkitekt, Norconsult AB
Sarah Olsson, planeringsarkitekt, Norconsult AB
Anna Lagerquist Sergel, planeringsarkitekt, Norconsult AB

Trosa kommun
Samhällsbyggnadskontoret

Linda Axelsson
Planchef

Mats Gustafsson
Samhällsbyggnadschef

GRUNDKARTA till detaljplan för Centrumvägen, Vagnhärad

Trosa kommun Södermanlands län

Kartbeteckningar, ett urval

- Traktgräns
- Fastighetsgräns
- Fastighetsbeteckning
- Bostad, husliv/ takliv
- Komplementbyggnad, husliv/ takliv
- Körbana, GC-bana, ej kantsten/ kantsten
- Höjdkurva
- Lövträd/ Barrträd
- Lövskog/ Barrskog
- Äng/ Åker
- Fornminne

Koordinatsystem i plan: SWEREF 99 18 00
Koordinatsystem i höjd: RH2000

Beteckningsbeskrivning enligt HMK-Ka.
Grundkartan upprättad genom revidering och komplettering av fotogrammetriskt framställd primärkarta, 2022-03-07
Fastighetsredovisningen hänför sig till 2022-02-25

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN

Allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap 4 kap. 15 § 10 p.

- GÅNG Gång- och cykelväg
- PARK Park
- NATUR Naturområde

Kvartermark 4 kap. 5 § 10 p.

- B Bostäder - i likhet med illustration
- E Tekniska anläggningar

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Utformning av allmän plats 4 kap. 5 § 10 p.

- äng, Parkmarken ska utformas med en naturlig ängskaraktär. Gångstråk genom området som ansluter till naturen ska anordnas
- forn, Inom naturmarken tillåts åtgärder i syfte att tillgängliggöra

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Bebyggandets omfattning 4 kap. 11 § 10 p.

- e, Inom egenskapsområdet tillåts komplementbyggnader om totalt 80 kvm byggnadsarea, för respektive egenskapsområde. Högsta byggnadsarea per byggnad är 40 kvm

- Marken får inte förses med byggnad
- Marken får endast förses med komplementbyggnad

- Högsta nockhöjd i meter

Placering 4 kap. 16 § 10 p.

Uthus ska placeras minst 4.5 meter från fastighetsgräns

Utformning 4 kap. 16 § 10 p.

Tak på huvudbyggnader ska utformas som sadeltak med en takvinkel mellan 14-45 grader
Fasader på bostäder och tillhörande komplementbyggnader ska huvudsakligen vara av trä.
Färgsättning ska huvudsakligen vara i jordartskulörer eller obehandlat trä.

Tak på huvudbyggnader ska vara av plåt i neutral färgsättning

Gestaltning ska ske med ledning av illustrationer i planbeskrivningen samt i samråd med Trosa kommun. Hänsyn ska tas till de bakomliggande fornlämningarna

- f, Anläggningens gestaltning ska anpassas till kulturmiljön vad gäller fasadmateriell och kulör. Högsta tillåtna nockhöjd är 4 meter, 4 kap. 16 § 1 st 1 p.

Utförande 4 kap. 16 § 10 p.

Nivåskillnader över 1 meter ska tas upp i sockel

Byggnader, inklusive tekniska anläggningar, liksom mark ska anläggas så att en kontinuerlig avrinning av dagvatten säkerställs.

Stängsel/staket får inte uppföras mot Centrumvägen eller parkområde

Markens anordnande och vegetation 4 kap. 16 § 10 p.

- n, Parkering får anordnas

Stängsel och utfart 4 kap. 16 §

- Stängsel ska anordnas

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetid 4 kap. 21 §

Genomförandetiden är 5 år från den dag detaljplanen vinner laga kraft

Ändrad lovplikt 4 kap. 10 § 10 p.

- a, Marklov krävs för alla typer av grävning, schaktning och övertäckande

Strandskydd

Strandskyddet upphävs inom kvartermark samt gång- och cykelväg under förutsättning att detaljplanen vinner laga kraft

Upplysningar

Inom kvartermarken är gröna inslag viktiga, den naturliga ängskaraktären ska bevaras. Om fornfynd eller fornlämning påträffas ska arbetet omedelbart avbrytas vad gäller fyndplatsen eller fornlämningen och dess närmaste omgivning. Anmälan ska omedelbart göras till Länsstyrelsen

Till planen hör: ( ) Planprogram (x) Planbeskrivning	(x) Behovsbedömning ( ) Miljökonsekvensbeskrivning (x) Fastighetsförteckning (x) Samrådsredogörelse	(x) Plankarta med bestämmelser (x) Illustrationskarta (x) Utåtande efter granskning
Detaljplan för		Antagandehandling
del av Fagerhult 2:10 Centrumvägen, Vagnhärad		Beslutsdatum Samråd BN
Trosa kommun, Södermanlands län		Granskning BN
Upprättad 2023-06-09		Godkännande
Sarah Olsson, Norconsult AB Planarkitekt		Antagande
Linda Axelsson Planchef		Laga kraft

Detaljplan för del av Fagerhult 2:10,

Centrumvägen,

Trosa kommun

Granskningsutlåtande 2

2023-06-05

Detaljplan för del av Fagerhult 2: 10, Centrumvägen, Trosa kommun, dnr 2017/40

Granskningsutlåtande granskning 2

Upprättat av Samhällsbyggnadskontoret, Trosa kommun.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2023-03-21 § 29, att uppdra till Samhällsbyggnadskontoret att skicka ut reviderat förslag till detaljplan för del av Fagerhult 2:10, Centrumvägen, på ny granskning.

Detaljplanehandlingar sändes ut till berörda enligt fastighetsförteckning daterad 2022-09-22. Handlingarna har även funnits tillgängliga på biblioteken i Trosa och Vagnhärad, samt på Trosa kommuns hemsida.

Granskning har skett från 2023-04-24 t o m 2023-05-15.

Under granskningen har följande skrivelser inkommit:

Nr	Datum	Remissinstans/fastighetsägare	Synpunkter
1	2023-04-21	Postnord	Synpunkter
2	2023-04-28	Polisen	Synpunkter
3	2023-05-08	Trafikverket	Ingen erinran
4	2023-05-09	Vattenfall Eldistribution AB	Synpunkter
5	2023-05-10	Region Sörmland	Synpunkter
6	2023-05-11	Statens Geotekniska Institut	Ingen erinran
7	2023-05-12	Länsstyrelsen Södermanlands Län	Synpunkter
8	2023-05-12	Fastighetsägare, fastighet X	Synpunkter

Synpunkter

1.Postnord

Postutdelning, gällande Detaljplan Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Trosa kommun

Dnr: SBN 2017/40

PostNord har i uppdrag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten vilket bland annat innebär att det är Postnord som ska godkänna placeringen och standarden på postmottagningsfunktionen. I denna roll representerar Postnord samtliga postoperatörer som är verksamma i det aktuella området.

Post ska kunna delas ut miljövänligt, kostnadseffektivt och med hänsyn till arbetsmiljön för chaufförer och brevbärare. För att det ska kunna genomföras i praktiken behöver utdelningen standardiseras.

Vid nybyggnation av villor och radhus placeras postlådan i en lådsamling vid infarten till området. I flerfamiljshus ska man ta emot sin post i en fastighetsbox på entréplan.

Kontakta PostNord i god tid på utdelningsforbattringar@postnord.com för dialog gällande godkännande av postmottagning i samband med nybyggnation.

En placering som inte är godkänd leder till att posten inte börjar delas ut till adressen.

Bemötande

Svarandens inlägga vidarebefordras till exploatör inför kommande genomförande.

2.Polisen

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för byggnation av flerbostadshus inom del av fastigheten Fagerhult 2:10 i Vagnhärad. Den planerade bostadsbebyggelsen binder ihop centrala Vagnhärad med de västra delarna och skapar ett stadsrum mot Centrumvägen. Detaljplanen visar att området och Vagnhärad i stort har flera fornlämningar som är viktiga att bevara och att stora hänsyn till dessa är tagna.

Polismyndighetens roll i samhället är att ansvara för ordning och säkerhet, verka för brottsförebyggande och främja trygghetsskapande åtgärder. I detta planförslag finns flera trygghetsskapande perspektiv när det gäller trygga och säkra boendemiljöer. De brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv Polismyndigheten har som utgångspunkt är hämtade från BoTryggt 2030 (Tryggare Sverige 2020) med en avvägning mot platsens karaktär och läge.

Polismyndigheten har ingen erinran mot de avsikter som detaljplanen visar

beträffande användning och byggnation. Däremot vill vi belysa några av de perspektiv som har med det brottsförebyggande och trygghetsskapande att göra i en boendemiljö:

Gestaltning, mix av funktioner, tydlighet, social kontroll, belysning och förvaltning är några av de områden som är viktiga för det brottsförebyggande och trygghetsskapande. Detaljplanen tar upp och belyser många av dessa. När det gäller t ex gestaltning beskriver detaljplanen att designen på de planerade byggnaderna och överensstämmelsen med intilliggande områden, placering i terrängen och de nya byggnadernas förhållande till varandra. Med detta skapas ett intryck av genomtänkthet i och i förhållande till omgivande bebyggelse vilket är goda förutsättningar för en känsla av trygghet.

Beträffande byggnadernas förhållande till varandra, t ex, skapas förutsättningar för en god social kontroll med god överblickbarhet över "innergården" med husen som skydd mot vägen.

När det gäller tydlighetsbegreppet skall det för besökaren/ användaren vara tydligt var tomtavgränsningar finns och vad som är privat/ allmänt; "innanför och "utanför". Detaljplanen har villkorat detta genom att "*Bostadsgårdarna ska avgränsas subtilt genom markbeläggningar av naturliga material*", vilket kan vara klart tillräckligt till platsens beskaffenhet och det naturnära läget.

Mycket trygghetsskapande kan vinnas genom välplanerad belysning. Kommunen bör se över det befintliga gång och cykelstråkets belysning till förmån för en stråkbelysning som går i linje med att bostäder skall uppföras i området. En konventionell belysning längs ett gångstråk skapar kontraster mellan det av armaturen upplysta området och intilliggande terrängens mörker. Skarpa kontraster mellan ljus och mörkt främjar inte känslan av trygghet. I ett bostadsområde med intilliggande gångstråk kan man dra nytta av upplysta husfasader, belysningspunkter som riktas mot enskilda träd som sedan utgör själva belysningspunkten eller *lägre* belysningspunkter med mildare ljus som sammantaget skapar färre kontraster och ett dovre, mildare men jämnare ljus.

Bemötande:

Polisens yttrande vidarebefordras till exploatör inför kommande projektering. Det innehåller värdefulla synpunkter för att stärka tryggheten i området.

4.Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB noterar att tidigare yttrande har delvis beaktats. Vad det gäller träfasad för nätstationen står Vattenfall Eldistribution AB fast vid att träfasad är inte tillåtet. Vad som kan tillåtas är träimitation som fasad.

Önskemål gällande nätstationens utformning utöver standardutförande betraktas

dessa som tillval och ska då bekostas av beställaren, i detta sammanhang kommunen (se bifogad bilaga, Nätstationer Standardutförande och Nätstationer utöver standardutförande som bekostas av den som begär den).

Bemötande:

Inför antagandet ses gestaltungsbestämmelsen över för Vattenfalls nätstation. En anpassning till den mycket känsliga kulturmiljön är viktig inom planområdet.

5.Region Sörmland

Region Sörmland ser inte att detaljplanen kommer att påverka kollektivtrafiken och dess nuvarande hållplatser och körvägar. Placeringen på förslaget är bra i förhållande till kollektivtrafiken i närheten.

Utifrån trafikförsörjningen är det önskvärt att på sikt se över vägsträckningen mellan Centrumvägen och väg 219 för att kunna utöka förbindelser med kollektivtrafiken samt få tillgång till en hållplats närmare den föreslagna bebyggelsen.

Bemötande:

Det vore förstås positivt med en koppling över Trosaån mot väg 219. I dagsläget utreds möjligheten med en gångbro mellan Scenparken och Mölna Fabriksväg. Den skulle underlätta för boende att ta sig till hållplatser utmed Stationsvägen dock påverkar den förstås inte Region Sörmlands linjedragning.

6.Statens Geotekniska Institut

Yttrande över granskningshandling daterad februari 2023 rev april 2023

Statens geotekniska institut (SGI) har från Trosa kommun erhållit rubricerad detaljplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för byggnation av flerbostadshus inom del av fastigheten Fagerhult 2: 10 i Vagnhärad. Den planerade bostadsbebyggelsen binder ihop centrala Vagnhärad med de västra delarna och skapar ett stadsrum mot Centrumvägen. Planförslaget innehåller två radhuslängor och fyra punkthus. Husen får uppföras i tre våningar.

Underlag:

1. Plankarta 2023-02-20
2. Planbeskrivning februari 2023 rev april 2023

3. PM Geoteknik. Sweco 2022-09-30 rev A 2022-12-15
4. Markteknisk undersökningsrapport. Sweco 2022-09-19 rev A 2022-12-15

SGI:s synpunkter

SGI har tidigare yttrat sig i samrådsskedet diarienummer 5.1-2210-0983 och i förra granskningskedet 5.1-2212-1246. Planområdet ligger i Vagnhärad i anslutning till Trosaån och är utpekad som aktsamhetsområde för skred på SGU:s karta för lutningsanalys. De synpunkter som SGI lämnade i samrådsskedet hanterades på ett godtagbart sätt i föregående granskningskede. De nu genomförda revideringarna av handlingarna förändrar inte detta och SGI ser härmed inga hinder för fortsatt planläggning.

Bemötande:

Svarandens synpunkter noteras av Trosa kommun.

7.Länsstyrelsen Södermanlands Län

Länsstyrelsen har mottagit förslag till detaljplan för förnyad granskning enligt 5 kap. 20 § och 5 kap. 25 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Syftet med planen är att möjliggöra byggnation av flerbostadshus inom del av fastigheten Fagerhult 2:10. Vidare syftar planen till att lyfta fram fornlämningarna norr om bebyggelsen samt stärka sambandet mellan dem och Trosaån.

Detaljplanen handläggs med standardförfarande.

Länsstyrelsen har tagit del av yttrande från Trafikverket.

Under granskningstiden ska länsstyrelsen yttra sig över planförslaget, om länsstyrelsen bedömer att

- riksintresse enligt 3 och 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
- miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser,
- mellankommunala intressen inte har samordnats på ett lämpligt sätt,
- bebyggelse eller byggnadsverk blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsens synpunkter - ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som rör strandskydd måste lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan för att Länsstyrelsen inte ska pröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Strandskydd

Länsstyrelsens synpunkter i samråds- och granskningsyttrandet (402-9295-2022 dat. 2023-01-26) kvarstår. I den förnyade granskningen har det inte tillkommit något nytt underlag eller nya argument som förändrar Länsstyrelsens ställningstagande. Kommunens motivering för att upphäva strandskyddet är inte tillräcklig för att det särskilda skälet enligt 7 kap. 18c § första stycket 5 miljöbalken ska kunna åberopas. Kommunen har inte visat att en annan lokalisering är omöjlig eller orimlig för att tillgodose det angelägna allmänna intresset vilket krävs för att 7 kap. 18c § första stycket 5 miljöbalken ska vara tillämpligt.

Den lokaliseringsprövning som kommunen hänvisar till i planbeskrivningen motsvarar inte de krav som fastställts i prejudicerande domar från Mark- och miljööverdomstolen.

Bemötande

En kompletterande lokaliseringsprövning har tagits fram för detaljplanen för att ytterligare förtydliga kommunens ställningstagande och bakgrund till beslutet.

8.Fastighetsägare, fastighet X

Samråd av detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10
Dnr: SBN2017/40 Datum 2023-04-18

Inledningsvis.

Detaljplanen för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, SBN 2017/40 är framtagen under "Standardförfarande angivet PBL 2010:900". Detta tillsammans med delar av "Planbeskrivningens" innehåll ger tyvärr utrymme för förändringar utan att nytt samråd krävs.

Synpunkter.

Förslag till detaljplan för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, Vagnhärad, Trosa kommun.

Sidan 4, Planens syfte och huvuddrag. Stycke 1 står bl.a.

"Den planerade bostadsbebyggelsen binder ihop centrala Vagnhärad med de västra delarna och skapar ett stadsrum mot Centrumvägen.

Omsorg har således även riktats mot placering av byggnader, gestaltning och skala för att exploateringen ska fungera gentemot och belysa de befintliga kulturmiljöintressena".

Synpunkter: Jag vidhåller att Trosa kommun försummat skötseln av nämnda område under många år så har delar av bebyggelsen på Bronsåldersvägen avskärmats vilket innebär att de tidigare väl synliga "gravkullarna och vackert välplacerade husen på Bronsåldersvägen" i stort gömts undan av ohämmad växtlighet. Detta har påtalats under många år.

Alltså hölls Vagnhärad ihop på ett naturligt sätt från Gärdesvägen till Stenåldersvägen med ett parkliknande fornminnes område och väl synliga bebyggelsen på Bronsåldersvägen. Det behövs alltså ingen bebyggelse för att hålla ihop Vagnhärad.

Husen på Bronsåldersvägen 1- 19 är placerade så att alla har en utmärkt utsikt över Trosaåns dalgång, flera har också utsikt över stora delar av Vagnhärad som tyvärr starkt försämrats över åren på grund av generellt utebliven skötsel av nämnda område som anges i detaljplanen för Centrumvägen, del av Fagerhult 2:10, SBN 2017/40.

Stycke 2 står bl.a.
"Husen får uppföras i tre våningar".

Synpunkter: Det ska tydligt framgå att detaljplanen avser 2 radhus i två plan och 4 punkthus i 3 plan.

Kommunala ställningstaganden.

Sidan 5. Översiktsplan stycke 3.

Synpunkter: Säkra gång och cykelförbindelser finns redan. Att bebygga området kan inte vara kravet för en utglesning av igenvuxen växtlighet.

Program för planområdet.

Sidan 7. "Detaljplanen har det inte föregåtts av planprogram."

Synpunkter: Kan upplevas som lite otydligt.

Behovsbedömning.

Sidan 8. Stycke 3.
"Först när en sådan osv"

Synpunkter: Ska utföras innan detaljplanen antas.

Sidan 8. Stycke 6.
"Planområdet ligger inom osv"

Synpunkter: Ska utföras innan detaljplanen antas.

Planförslag

Sidan 31. Stycke 4.

Synpunkter: Den östra bebyggelsen faller ganska väl in i den naturliga topografien. Tyvärr gäller inte samma för den västra bebyggelsen. Trevåningshusen kommer att brutalt avskärma flera av husen på Bronsåldersvägen likväl som utsikten över Trosaåns dalgång försvinner för dessa fastighetsägare. Krav att punkthusen på västra delen inte är högre än som radhuset, två våningar.

Synpunkter: Cirka 46 nya bostäder är ett vagt uttryck. Flerbostadshusen på västra delen ska inte vara högre än 2 våningar för att bevara den naturliga sammankopplingen av förtätning mellan Stenåldersvägen och Bronsåldersvägen.

Högsta nockhöjd är angivna för husen, 14,5 m respektive 13 meter. Vanligen är våningshöjden c:a 3 meter plus takhöjd vilket ger en betydligt lägre nockhöjd. Krav att nockhöjderna i kommande detaljplaneförslag kraftigt sänks. Ingen byggnadsarea är specificerad. Byggnads area på husen är av stor betydelse kopplat till cirka 46 bostäder. Eftersom byggnads area inte anges kan bebyggelsen storlek kraftigt förändras utan nytt samråd. Ett krav är att byggnads arean anges i detaljplanen.

Bilvägar och angöring

Sidan 36.
Planförslag.

Synpunkter: Planen föreslår att angöring sker från Centrumvägen och Bronsåldersvägen. Krav att T-korsningen modifieras för att underlätta till och från fart från Bronsåldersvägen. Med ökad trafik till och från Bronsåldersvägen behöver T-korsningen breddas så att två fordon kan mötas. Högerregeln är under nuvarande utformning helt ur spel helt ur spel.

Trafikflöden och prognos.

Sidan 38.

Synpunkter: Jag har tidigare i mina synpunkter informerat om att 30 km/h övergår till 40 km/h vid Stenåldersvägen fram till Alby.

Att uppfattningen är att tung trafik är av övergående karaktär är felaktigt. Med en ökad bebyggelse i Albyområdet utefter Lundbyvägen så blir det ökad trafik också med flera tyngre transporter på Centrumvägen.

Inverkan på miljön

Sidan 43. Riksintressen, kulturmiljö och fornlämningar.

Synpunkter: " Idag är dock fornlämningarna osv" ska det framgå att det är Trosa kommun som underlåtit att underhålla området och tillåtit området att växa igen.

Redovisning av planens genomförande

Sidan 34. Allmän plats

Synpunkter: Dialog med länsstyrelsen har skett under många år med flera "Skötselplaner". Länsstyrelsen har även avsatt pengar till Trosa kommun. Tyvärr är formuleringen missvisande för kommuninnevånarna att detta är ett nytt fenomen.

Fornlämningar

Sidan 46.

Synpunkter: Vem är ansvarig för denna bevakning?

Avslutningsvis

En detaljplan med slutlig lösning som tar hänsyn till att behålla ett njutbart perspektiv både från Centrumvägen och Bronsåldersvägen. Anpassad nybyggnation som verkligen bekräftar sammanbindningen från Stenåldersvägen och en väl synlig befintlig byggnation på Bronsåldersvägen med dess mycket fint placerade hus.

Bemötande:

Fornlämningsområdet sköts enligt en skötselplan framtagen av Länsstyrelsen där kommunen utför arbetet på plats. Tillsammans med kommunen har Länsstyrelsen tagit fram en femårsplan för att öppna upp och återställa fornlämningsområdet och göra det mer tillgängligt. Det är olyckligt att området över tid vuxit igen men det är tyvärr en vanlig företeelse vilket nyligen uppmärksammats i en rad inslag i P1 på Sveriges Radio. Staten har ansvar för skötsel av kända fornlämningar men omfattningen av dessa är stor och därmed svår för staten att hantera. Trosa kommun har sedan några år tillbaka ett samarbete med Länsstyrelsen att sköta några av alla de fornlämningsområden som finns i kommunen.

Ett av syftena med detaljplanen är också att genom förtätningen skapa en mer trafiksäker och trygg vägmiljö utmed Centrumvägen. Idag har vägen en avskalad karaktär som kan inbjuda till högre hastigheter. Något som ofta påtalas till kommunen. Genom byggnationen skapas en mer stadsmässig miljö vilket också påverkar trafikmiljön positivt. Bebyggelsen är anpassad gentemot intilliggande bebyggelse. Såväl mot Bronsåldersvägen som mot Stenåldersvägen är ytorna närmast befintlig bebyggelse ytor för parkering och radhus. De föreslagna flerfamiljshusen är placerad in mot mitten för att minska påverkan för intillboende.

Planbeskrivningen uppdateras så att det klart framgår vilken typ av hus som föreslås samt vilka höjder dessa får ha.

Utifrån de synpunkter som kommer kommunen till hands rörande trafikmiljön för gående och cyklister utmed Centrumvägen bedömer kommunen att en utbyggnad enligt föreslagen detaljplan kommer att stärka trygghet och trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter.

Området har stöd i kommunens översiktsplan och därmed har inte detaljplanen föregåtts av något planprogram.

Inom planområdet finns inte några kända skyddade naturvärden. Det finns heller inte några områden med generellt biotopsskydd. Trosa kommun har redovisat förhållandena inom planområdet och Länsstyrelsen har inte något att invända rörande detta. Således behövs inte någon miljökonsekvensbeskrivning till aktuell

detaljplan.

Bostadskvarteren har utformats dels med hänsyn till intilliggande bebyggelse men även utifrån kulturmiljövärden på platsen. För att minska påverkan för grannar har den lägre bebyggelsen placerat närmast Brons- och Stenåldersvägen liksom parkeringsytor. Detta syftar till att minska påverkan på utsikt och för grannar. Bostadshusen utmed Bronsåldersvägen följer topografin. Eftersom marken höjer sig från Centrumvägen är befintliga hus byggda som souterränghus för att kontinuerligt anpassa sig till höjden och följa sluttningen upp mot vändplanen. Majoriteten av de befintliga husen är högre belägna än de nya bostäderna.

Kommunen har utifrån de föreslagna husen föreslagit en nockhöjd som ska rymma byggnaderna. Höjderna har anpassats utifrån de höga kulturmiljövärden som finns på plats. Byggrätten är reglerad genom att byggnadsarean är definierad genom avgränsning av byggbar mark. Övrig mark är s k plusmark vilken möjliggör komplementbyggnad på upp till 80 kvm varav högst 40 kvm per byggnad. Övrig mark är prickmarkerad och där får byggnader inte placeras.

Placering av tillfart kommer att avgöras i samband med att bygglovets granskas och beviljas. I det fall förändringar av Bronsåldersvägen eller Centrumvägen behöver göras hanteras det i samband med genomförandet av detaljplanen. Tung trafik utmed Centrumvägen mot Alby kan i hög grad relateras till utbyggnaden av bostäderna där. Det finns ytterligare en detaljplan som möjliggör viss exploatering men utöver det finns inga planer på ytterligare utbyggnad. Den trafik som alstras av utbyggnaden av gällande detaljplaner är övergående och när planområdet är utbyggt minskar den tunga trafiken igen.

Skötseln av fornlämningsområdet är redovisat tidigare i yttrandet.

I det fall kommunen är huvudman för allmänplats ansvarar kommunen för skötsel och underhåll. I det här fallet är kommunen huvudman. Det som skiljer sig åt i det här fallet är att en stor del av området utgörs av en fornlämning som Länsstyrelsen är ansvarig för. Därför samarbetar myndigheterna med varandra och tack vare bidrag från Länsstyrelsen gynnas kommuninvånarna när deras skattemedel kan utökas med statliga medel för att säkerställa skötseln. Detta är positivt utifrån alla perspektiv. Om detta är otydligt i planbeskrivningen justeras detta till antagandet.

Upplysningen om att kontakta Länsstyrelsen om fornlämningar påträffas vid genomförandet är en standardformulering kommunen använder sig av i fornlämningsrika delar. Det gäller såväl en exploatör som bygger ut enligt en detaljplan som en enskild fastighetsägare som gräver inom sin egen tomt för något ändamål. Kulturmiljölagen är mycket tydlig om detta och därför brukar Trosa kommun regelmässigt lägga in en upplysning om detta i planhandlingen om det kan vara aktuellt. Ansvar för att anmäla till Länsstyrelsen ligger på den enskilde fastighetsägaren eller exploatören.

13

§ 73

KS 2023/87

Antagande av Vatten- och avloppsplan (VA-plan) för Trosa kommun – *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023–2035, Plan för enskilt VA och Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun (VA-policy)*

Beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige antar *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023–2035*.
2. Kommunfullmäktige antar *Plan för enskilt VA*.
3. Kommunfullmäktige antar *Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun*.
4. Kommunfullmäktige upphäver *Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun, 2016-06-15, § 49*.
5. Besluten gäller från den 1 december 2023.

Protokollsanteckning

Gitta Jutvik Guterstam (V) lämnar en skriftlig protokollsanteckning, se nedan.

Ärendet

En VA-plan är kommunens styrmedel för ett långsiktigt arbete med att trygga vattenförsörjning och omhänderta avlopp i hela kommunen, och förbereda för ökad belastning både i tillväxt- och klimathänseende samt en mer flexibel behovsbedömning i utbyggnadsprocessen.

Vatten- och avloppsplanen (VA-plan) innehåller flera planer, som tillsammans ska täcka behovet av hela kommunens VA planering:

- Vattentjänstplan Utbyggnadsplan
- Plan för allmänt VA
- Miljökonsekvensbeskrivning
- Plan för enskilt VA
- VA-policy

Förslag till beslut på sammanträdet

Daniel Portnoff (M): Bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag med följande ändring avseende punkt 5: Besluten gäller från den 1 december 2023.

Forts.

Forts. § 73

Beslutsgång

Ordförande finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Daniel Portnoffs (M) förslag.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-28.

Teknik- och servicenämnden 2023-06-15 § 50.

Tjänsteskrivelse från produktionschef Kerstin Tibbling och teknisk chef Ulf Hagstedt, 2023-06-08

Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035

Samrådsredogörelsen för *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035*.

Plan för enskilt VA

Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun

Protokollsanteckning

Gitte Jutvik Guterstam (V) lämnar följande protokollsanteckning:

Gränsdragning vad det gäller dagvattenhantering är otydlig. Jag saknar ekosystemtjänsternas roll i dagvattenhanteringen.

VA planen har en låg ambition vad det gäller våra recipienter. Vad vill vi göra så att VA ökar miljöstatus?

Var hanteras dessa frågor?

Kopia till:

Kommunfullmäktige

§ 50

TSN 2023/18

Antagande av Vatten- och avloppsplan (VA-plan) för Trosa kommun – *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035, Plan för enskilt VA och Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun (VA-policy)*

Beslut

Teknik- och servicenämnden godkänner samrådsredogörelsen för *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035*.

Teknik- och servicenämndens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige antar *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035*.
2. Kommunfullmäktige antar *Plan för enskilt VA*.
3. Kommunfullmäktige antar *Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun*.
4. Kommunfullmäktige upphäver *Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun, 2016-06-15, § 49*.
5. Besluten gäller från den 1 oktober 2023.

Ärendet

En VA-plan är kommunens styrmedel för ett långsiktigt arbete med att trygga vattenförsörjning och omhänderta avlopp i hela kommunen, och förbereda för ökad belastning både i tillväxt- och klimathänseende samt en mer flexibel behovsbedömning i utbyggnadsprocessen.

Vatten- och avloppsplanen (VA-plan) innehåller flera planer, som tillsammans ska täcka behovet av hela kommunens VA planering:

- Vattentjänstplan Utbyggnadsplan
Plan för allmänt VA
Miljökonsekvensbeskrivning
- Plan för enskilt VA
- VA-policy

Ärendets beredning

- Tjänsteskrivelse från produktionschef Kerstin Tibbling och teknisk chef Ulf Hagstedt, 2023-06-08
- *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035*
- Samrådsredogörelsen för *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035*.
- *Plan för enskilt VA*
- *Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun*

Kopia till:

Kommunstyrelsen
Miljönämnden

Antagande av Vatten- och avloppsplan (VA-plan) för Trosa kommun – *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035, Plan för enskilt VA och Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun (VA-policy).*

Förslag till beslut

Teknik- och servicenämnden godkänner samrådsredogörelsen för *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035*.

Teknik- och servicenämndens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige antar *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035*.
2. Kommunfullmäktige antar *Plan för enskilt VA*.
3. Kommunfullmäktige antar *Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun*.
4. Kommunfullmäktige upphäver *Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun, 2016-06-15, § 49*.
5. Besluten gäller från den 1 oktober 2023.

Ärendet

Syftet med en strategisk VA-planering är att få en hållbar VA-försörjning som främjar en god hälsa och en bra miljö. En VA-plan är kommunens styrmedel för ett långsiktigt arbete med att trygga vattenförsörjning och omhänderta avlopp i hela kommunen och förbereda för ökad belastning både i tillväxt- och klimathänseende samt en mer flexibel behovsbedömning i utbyggnadsprocessen.

En kommunal VA-plan beskriver hur VA-försörjningen ska ordnas i hela kommunen, både inom och utanför kommunalt verksamhetsområde. Med VA-försörjning menas dricksvattenförsörjning och omhändertagande av avloppsvatten. Avloppsvatten innefattar spillvatten, dagvatten och ibland även dräneringsvatten.

Ett rimligt tidsperspektiv för en VA-plan är 12 år. Med en tydlig integrering i kommunens översiktsplan aktualiseras VA-planen en gång per mandatperiod och hålls aktuell genom årlig översyn.

Vatten- och avloppsplanen (VA-plan) innehåller flera planer, som tillsammans ska täcka behovet av hela kommunens VA-planering:

- Vattentjänstplan Utbyggnadsplan
Plan för allmänt VA
Miljökonsekvensbeskrivning
- Plan för enskilt VA
- VA-policy

VA-planen är framtagen med bred förankring i kommun i form av styrgrupp och arbetsgrupp där både kommunledning, tjänstepersoner från berörda förvaltningar och förtroendevalda ingått. Arbetet har gjorts i samverkan och förvaltningsövergripande i ett antal möten och workshops, för att ta fram de olika planerna som tillsammans bildar vatten- och avloppsplan för Trosa kommun. Vattentjänstplanen, del av VA-planen, är utställd och samråd har skett i enlighet med gällande regelverk. I samrådsredogörelsen redovisas inkomna synpunkter och yttranden som inkommit under utställnings- och samrådsprocessen, där framkommer även hur dessa har beaktats och tagits hänsyn till, vilket slutligen fullbordat vattentjänstplanen.

Processen har pågått sedan våren 2021, vilket hade sin grund i ett beslut i teknik- och servicenämnden i december 2020, om att ta fram en aktuell plan för kommunens vatten- och avloppstjänster.

Den 22 juni 2022 fattade riksdagen beslut om ändringar i lagen om allmänna vattentjänster (LAV 6§ a-d), vilket innebär att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan för den långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

Detta har tagits hänsyn till och arbetats in i Trosa Kommuns VA-plan, och vattentjänstplanen har kompletterats med plan för enskilt VA, som täcker planeringsbehovet utanför allmänt VA.

VA-policyn fastställer strategiska vägval, riktlinjer och ställningstaganden i frågor som rör allmän och enskild VA-försörjning. VA-policyn är ett viktigt styrdokument för den kommunala VA-planen och har tagits fram politiskt övergripande av samtliga partier och berörda förvaltningar. Trosa kommuns föregående VA-policy som började gälla år 2010 ersätts också i och med detta beslut.

Kerstin Tibbling
Produktionschef

Ulf Hagstedt
Teknisk chef

Bilagor

1. *Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035*
2. *Samrådsredogörelsen för Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023-2035.*
3. *Plan för enskilt VA*
3. *Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun*

Beslut till

Kommunstyrelsen
Miljönämnden

Vattentjänstplan för Trosa kommun 2023–2035

Del av VA-plan för Trosa kommun

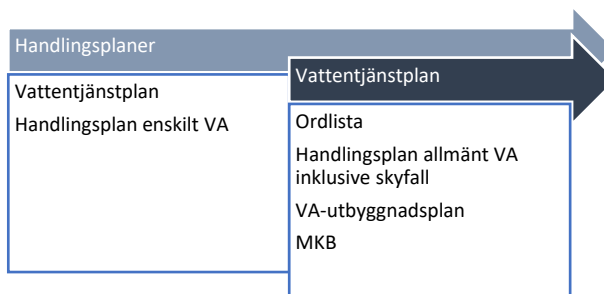
Antagen av:	Kommunfullmäktige 2023-XX-XX, § X, Dnr KS 2023/X
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Plan

Innehållsförteckning

Ordlista	4
Förord	6
Revidering och uppföljning	6
Del 1: VA-utbyggnadsplan	7
Principer för utbyggnad av kommunalt VA.....	7
Bedömning av utbyggnadsbehov	8
Dagvatten och skyfall	9
Samtliga områden som bedömts.....	9
Prioriteringsordning för utbyggnad	10
Tidplan för utbyggnad	14
Beskrivning av de prioriterade områdena	15
Ej tidsatta områden	16
Områden där enskilt VA är lämpligt.....	18
Kopplingar mellan VA-utbyggnad och översiktsplan 2021	19
Bedömning av utbyggnadsbehov	19
Prioritering av VA-utbyggnadsbehov	23
Del 2: Handlingsplan allmänt VA	25
Genomförande.....	25
Verksamhetsområden.....	25
Spillvatten	28
Dagvatten.....	29
Ledningsnät	32
Skyfallspåverkan på den allmänna anläggningen	34
Bebyggelseutveckling och exploatering.....	34
Övergripande åtgärder	36
Del 3 Konsekvenser av åtgärderna i vattentjänstplanen	37
Konsekvensbedömning	37
Strategisk miljöbedömning av vattentjänstplanen för Trosa kommun.....	39
Avgränsning	39
Fokusområden	39
Bebyggelse och befolkning	40
Naturmiljö, riksintressen och strandskydd.....	40
Risk, klimat och vatten	40
Dricksvatten, avlopp och dagvatten.....	41
Miljökvalitetsnormer för vatten	41

Miljökonsekvenser	41
Nollalternativ	45
Miljömål	46

Ordlista

ABVA:	Allmänna bestämmelser, kommunens föreskrifter för användningen av allmänna VA-anläggningen.
Allmänt VA:	Kommunens VA-anläggningar och tjänster.
Avloppsvatten:	Allt använt, smutsigt vatten som når reningsverk via avloppsrören. Samlingsnamn för spillvatten och dagvatten.
Avrinningsområde:	Område som avgränsas av vattendelare inom vilken ytvattenavrinningen sker till recipient.
Dagvatten:	Dagvatten är tillfälligt förekommande flöden av regnvatten, smältvatten, spolvatten och framträngande grundvatten som avrinner från mark eller hårdgjorda ytor.
Dricksvatten:	Vattnet i kranen, renat till dricksvattenkvalitet enligt Livsmedelsverkets föreskrifter.
Dränvatten:	Överflödigt vatten i mark som avleds i rör, dike eller liknande för att hålla torrt kring t.ex. bostadshus.
Enskilt VA:	En anläggning för dricksvatten, avloppsvatten eller dagvatten som ägs privat eller drivs som en gemensamhetsanläggning.
Gemensamhets- anläggning:	Anläggning som försörjer flera fastigheter med VA-lösning tillsammans.
Grundvatten:	Vatten i marken som ligger under grundvattenytan, där vattnets nivå är samma som atmosfärtrycket. Grundvatten bildas när vatten sakta infiltreras i marken.
Infiltration:	Vatten rinner sakta genom marken och renas genom sand- eller gruslager där föroreningar binds till partiklar.
Ledningsnät:	Rör som leder dricksvatten från vattenverken och avloppsvatten till reningsverken samt avleder dränerings- och dagvatten från husgrunder, gator och torg.
LAV:	Lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Reglerar vatten och avlopp.
LIS-område:	Område för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.
Ovidkommande vatten:	Vatten i avloppsledningar som inte är rent spillvatten, till exempel dagvatten och dricksvatten från läckande vattenledningar. Kallas även tillskottsvatten.
Personekvivalenter (pe):	En personekvivalent motsvarar ungefär 1 person i BOD7-belastning.
Recipient:	Vattendrag som tar emot avrinning eller avlett vatten.
REVAQ:	Revaq är ett certifieringssystem med syfte att minska flödet av farliga ämnen till reningsverk, skapa en hållbar återföring av växtnäring samt att hantera riskerna på vägen dit.
Råvatten:	Det vatten som vattenverken använder för att producera dricksvatten, kan vara antingen ytvatten eller grundvatten. I Trosa är det i dagsläget grundvatten som utgör råvattnet.
Sandfilter:	Under dricksvattenproduktionen silas vattnet genom flera lager av sand i en bassäng för att renas. Man härmar naturen där vattnet vid grundvattenbildning silas genom marken.
Slam:	En restprodukt från reningsprocessen vid ett reningsverk. Används till stor del för biogasproduktion och ett slam av god kvalitet kan också användas som gödsel på åkermark.
Skyfall:	Häftiga regn som det allmänna rörsystemet för dagvatten inte kan hantera och som orsakar skador för samhället och dess invånare.
Spillvatten:	Spillvatten är avloppsvatten från hushåll, skolor, arbetsplatser, handel och service, det vill säga allt som spolats ner i toalett eller avlopp.

Tillskottsvatten:	Vatten i avloppsledningar som inte är rent spillvatten, till exempel dagvatten och dricksvatten från läckande vattenledningar. Kallas även ovidkommande vatten.
VA:	Vatten och Avloppsvatten.
VA-försörjning:	Kommunens hantering och försörjning av lösningar för vatten och avlopp.
VA-huvudman:	Den som ansvarar för VA. Oftast en kommun eller ett kommunalt bolag. I Trosa är det Trosa kommun.
VA-plan:	Ett strategiskt dokument för kommunens VA-planering som bygger på vägledningen i Havs- och vattenmyndighetens vägledning 2014:1.
VASS:	Svenskt Vattens VA-statistiksystem. VASS är VA-branschens statistiksystem som innehåller sammanställd statistik om vattentjänstverksamheten. Verktuget bygger på att användarna dvs VA-huvudmännen rapporterar in statistik.
Vattenförekomst:	Ett vattendrag klassat som vattenförekomst i VISS.
Vattenskyddsområde:	Ett område utpekad som skyddat på grund av vattentäkt, med vattenskyddsföreskrifter.
Vattentjänst:	Dricksvatten, spillvatten och dagvatten kallas vattentjänster i lagstiftningen.
Vattentjänstplan:	En planering som beskriver hur kommunen avser att hantera försörjningen av vattentjänster enligt Lagen om allmänna vattentjänster.
Vattentäkt:	Grundvatten- eller ytvattenkälla där vattenverken hämtar sitt råvatten.
Verksamhetsområde:	Ett område där det är beslutat att kommunen ansvarar för VA-försörjningen.
VISS:	VattenInformationSystem Sverige är en databas som har utvecklats av vattenmyndigheterna, länsstyrelserna och Havs och vattenmyndigheten.

Förord

Denna vattentjänstplan ingår i Trosa kommuns Vatten- och avloppsplan. Här finns beskrivningen av planerna på VA-utbyggnad samt handlingsplan för allmänt VA.

Trosa kommuns VA-plan består i sin helhet av en omfattande bakgrundsbeskrivning (VA-Översikt), Strategi och riktlinjer (VA-Policy), denna vattentjänstplan, samt en handlingsplan för enskilt VA.

Med tanke på vikten av säkerhet kring VA-anläggningar och behovet av att minska samhällets sårbarhet kan vissa detaljerade beskrivningar ha utelämnats ur detta dokument.

Revidering och uppföljning

Vattentjänstplanen gäller i 12 år, i enlighet med rekommendationer i förarbetena till den reviderade Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

Den ses över årligen och utförda åtgärder tas bort från planen, tidsplaner revideras vid behov. VA-utbyggnadsområdena behöver ses över varje år för att de eventuellt ändrade förhållandena kring områdena ska kunna fångas upp, och områdenas klassning ses över. Översynen är viktig för att fastighetsägare och exploatörer ska kunna få en rättvisande bild av kommunens planering. Åtgärdade områden plockas bort från handlingsplanen i samband med revideringen.

Vart fjärde år görs en större översyn och åtgärder planeras om eller läggs till i handlingsplanerna för att planen ska hållas aktuell.

Ansvarig för uppföljning och revidering är kommunfullmäktige. Översynen sker i en arbetsgrupp där handläggare för planfrågor, miljöinspektör samt VA-strateg deltar för samsyn. Den uppdaterade vattentjänstplanen förses med nytt datum och versionsnummer och ersätter den gamla versionen i VA-planen. Kommunkansliet ser till att revideringen finns med i rätt intervall i årsplaneringen.

Planeringen och behovet av VA har ett längre tidsperspektiv än 12 år. Det gäller till exempel det långsiktiga behovet av dricksvatten till en ökande befolkning. Denna längre tidshorisont finns med i VA-huvudmannens planering framåt men är inte så konkret formulerad att den tillför något till denna vattentjänstplan.

Del 1: VA-utbyggnadsplan

I vattentjänstplanen ingår en VA-utbyggnadsplan som anger vilka områden som man planerar att ansluta till det kommunala VA-nätet och i vilka områden enskilt VA är lämpligt i nuläget.

Utbyggnadsplanen är framtagen i samarbete mellan Tekniska enheten, Samhällsbyggnadskontoret och Miljökontoret.

Principer för utbyggnad av kommunalt VA

Enligt lagen om allmänna vattentjänster ska kommunen inrätta verksamhetsområden om det "med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang".

I praktiken innebär detta att kommunen är skyldig att bygga ut vatten och avlopp om det finns cirka 20–30 fastigheter med behov av detta, men även till färre fastigheter om det finns särskilda hälso- eller miljöskäl. Kommunens skyldighet inträder dock först när vatten och avlopp inte kan ordnas genom enskilda lösningar.

Det vanligaste motivet till att inrätta verksamhetsområden är risker för dricksvattenförsörjningen. I områden med såväl enskilda avlopp som enskilda dricksvattenbrunnar finns risk att dricksvattenbrunnar förorenas, vilket då innebär att vattentjänster behöver ordnas i ett större sammanhang.

Faktorer som påverkar utbyggnadstakt och behov av allmänt VA enligt dagens kunskap

Det pågår en förtätning av tätorterna och omvandling av tätortsnära fritidshusområden, och det tillkommer också nya exploateringsområden i tätorternas absoluta närhet både inom och i direkt anslutning till befintliga verksamhetsområden. Dessa områden behöver leverans av dricksvatten och omhändertagande av spillvatten, det ställer stora krav på förnyelse och dimensionering av den befintliga VA-infrastrukturen för att klara av detta.

Det finns även ett antal frivilliga anslutningar både befintliga och avtalade som bör eller ska införlivas i den allmänna anläggningen.

Andra samhällsutvecklande projekt såsom Ostlänken och Trosa kommuns resecentrum kommer också att ha en hög påverkandegrad för utveckling och planering av den kommunala utbyggnaden av den allmänna anläggningen.

Arbetet med att stärka upp rörnätet för dricksvatten och renovera vattentornen pågår för en tryggare och robustare anläggning, men det är omfattande och krävande arbete då driften behöver säkerställas under pågående upp-dimensionering och renovering.

Det är beslut taget i kommunfullmäktige om en ny avloppslösning som ska ersätta Trosa kommuns befintliga reningsverk. Det är en överföringsledning till SYVAB som ska omhänderta avloppsvattnet, vilken beräknas tas i bruk 2026. Den nya avloppslösningen kräver i sin tur förarbeten i form av att minska tillskottsvatten och omställning av befintliga pumpstationer och planering av nya tillkommande ledningar och pumpstationer. När överföringsledningen ersätter reningsverken ökar möjligheterna för utbyggnad av kommunalt avlopp avsevärt, och fler områden kan potentiellt anslutas om behov föreligger.

Bedömningen om när enskild VA-anläggning inte är lämplig görs med utgångspunkt i anläggningens risk för påverkan på människors hälsa och/eller miljön enligt §6 i Lagen om allmänna vattentjänster. För att behov av allmänt VA ska konstateras krävs också ett större sammanhang av bebyggelse.

Bedömning av utbyggnadsbehov

Samtliga bostadsområden i kommunen där hälso- eller miljöskäl skulle kunna omfattas av ett kommunalt VA-ansvar har identifierats och bedömts i denna handlingsplan.

Initialt identifierades bebyggelseområden med sammanhållen bebyggelse, urvalet av bebyggelseområden som analyserades gjordes i samråd mellan samhällsbyggnads- och Miljökontoret och tekniska enheten, där områdets storlek, både gällande antal bostäder och bebyggelsetäthet, samt geografiska placering i förhållande till känslig recipient, värderades. Områdena med mycket gles bebyggelse och enstaka hus plockades bort från analysen. Till detta urval adderades även samtliga områden med minst ett tiotal något sänkt sammanhållna fastigheter med bostadshus, avståndet i detta urval var också mer generöst. Sammanlagt identifierades 28 områden som tas upp i denna utbyggnadsplan.

I nästa steg undersöktes om det för de minsta områdena fanns kända hälso- och miljöproblem eller risker som kan innebära att området trots sin storlek omfattas av ett kommunalt ansvar. Ifall bostadshusen var sammanhållna eller inte bedömdes utifrån förutsättningarna på platsen. För dessa områden bedömdes dels behovet av vattentjänster ur hälso- och miljöskäl, dels ifall behovet gick att ordna genom enskilda lösningar.

För att bedöma vilka områden som ska prioriteras hämtades prioriteringsgrunder från VA-policyn som arbetas fram parallellt i VA-planen. De prioriteringsgrunderna är:

- Antal fastigheter och bebyggelsetäthet samt förväntad samhällsutveckling
- Förutsättningar för enskilda VA-lösningar
- Genomförbarhet (tekniskt och ekonomiskt)
- Miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas och naturvärdena är höga och/eller det finns risk för spridning av smitta till dricks- och badvatten

De frågor som ställts när de 28 områdena har granskats har formulerats för att konkretisera prioriteringsgrunderna i policyn. Frågorna är dessa:

- Föreligger det någon risk för allmän vattenförsörjning (inom primär eller sekundär zon för vattenskyddsområde)?
- Föreligger det någon risk för enskild dricksvattenförsörjning (dokumenterade problem, hög skyddsnivå för enskilda avlopp, genomsläpplig mark)?
- Finns tillgång till kommunalt dricksvatten i närheten?
- Är det hög skyddsnivå för enskilda avlopp av miljöskäl (till exempel skydd av känslig recipient)?
- Riskerar miljö kvalitetsnormer för vatten att överskridas för näringsämnen i området?
- Visar bebyggelsens storlek och täthet samt markförhållanden på att det är svårt att lösa enskilda anläggningar?
- Hur ser bebyggelseutvecklingen ut (omvandlingsområde, planer, byggttryck)?

Vid bedömningarna utifrån miljöskäl togs även hänsyn till de förväntade miljöeffekterna. För att miljörekvisitet i lagen om allmänna vattentjänster ska anses vara uppfyllt krävs att en VA-utbyggnad förhindrar eller väsentligt motverkar påtagliga olägenheter för miljön. Vid sjöar och vattendrag med övergödningsproblem som i huvudsak beror på näringsläckage från åkermark finns därför inget självklart behov av allmänna vattentjänster.

Dagvatten och skyfall

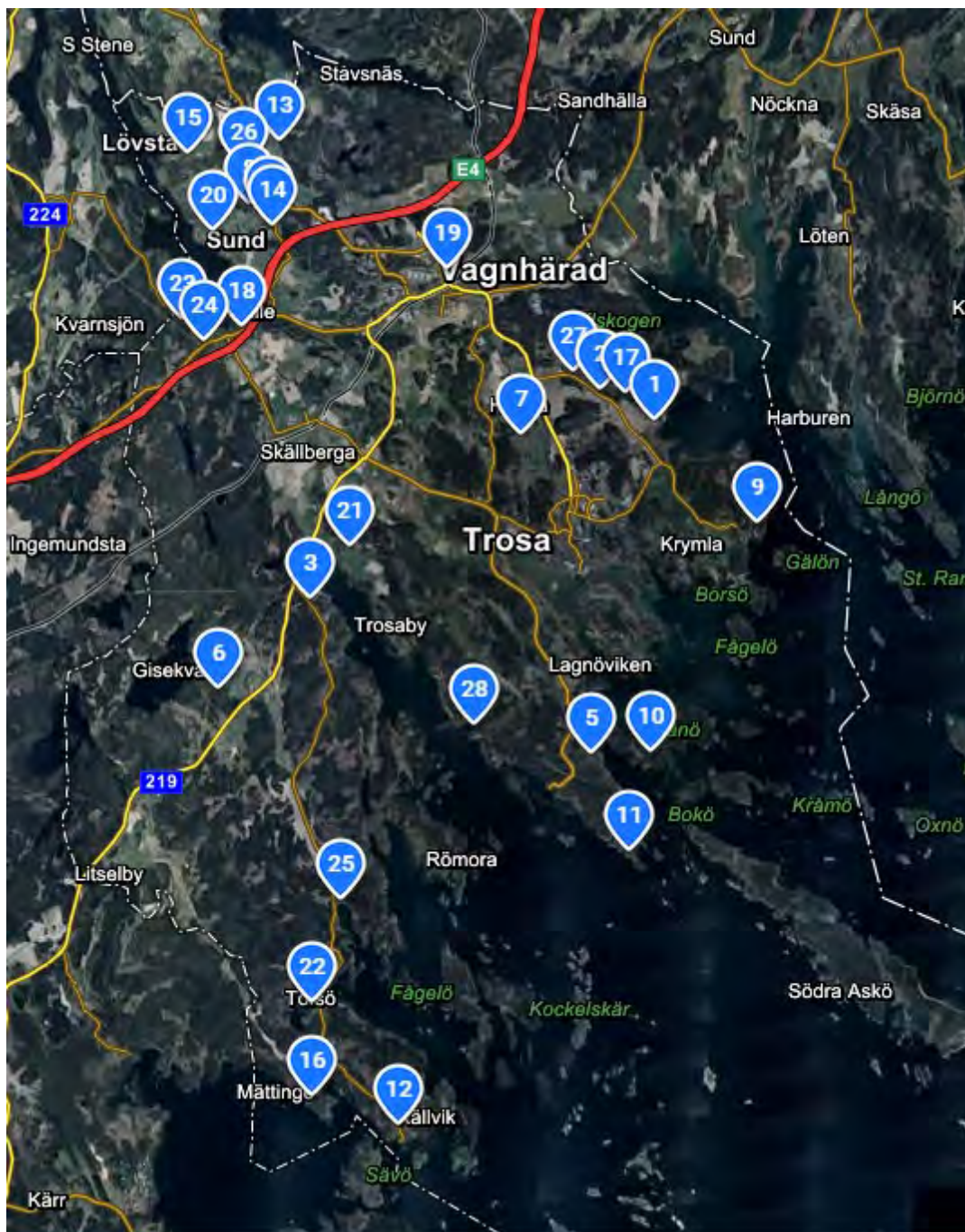
I normalfallet bedöms generellt i Trosa kommun att dagvatten bäst hanteras (renas och fördröjs) genom lokalt omhändertagande i grönytor och infiltration till grundvattnet eller ytlig avledning till recipient. Om huvudmannen konstaterar i projekteringen att en dagvattenutredning behövs i en exploatering ska en sådan tas fram för att utreda och planera hanteringen av dagvatten och skyfall. Behov av ytterligare allmänna verksamhetsområden för dagvatten bedöms inte föreligga i nuläget. Om sådana behov identifieras tas en plan för utökningen med i denna utbyggnadsplan.

Samtliga områden som bedömts

Områden där utbyggnadsbehov för kommunalt avlopp kan föreligga finns samlade på Karta 1 på nästa sida. Bedömningar för numrerade bebyggelseområden (1–28) redovisas i Tabell 4.

Av de 28 identifierade områdena (Karta 1) bedömdes totalt 6 av dessa omfattas av ett kommunalt VA-ansvar i nuläget (Tabell 1), medan 9 områden inom överskådlig framtid bedömdes klara sig med enskilda lösningar (Tabell 2). De områden som inte anses prioriterade i nuläget bevakas genom tillsyn. Vid förändring där ett ökat behov uppstår kan prioritering prövas mot de redan identifierade områdena. För resterande 13 områden (Tabell 3) behöver behovet på sikt utredas vidare. Flera faktorer påverkar utbyggnadsbehovet såsom bebyggelseutveckling, samhällsplaneringsmässigt strategiska projekt, och miljökrav. Dessa områden får en uppdaterad bedömning i nästa version av VA-planen i samband med uppdateringen. En ny uppdaterad version av denna handlingsplan läggs då till i VA-planen.

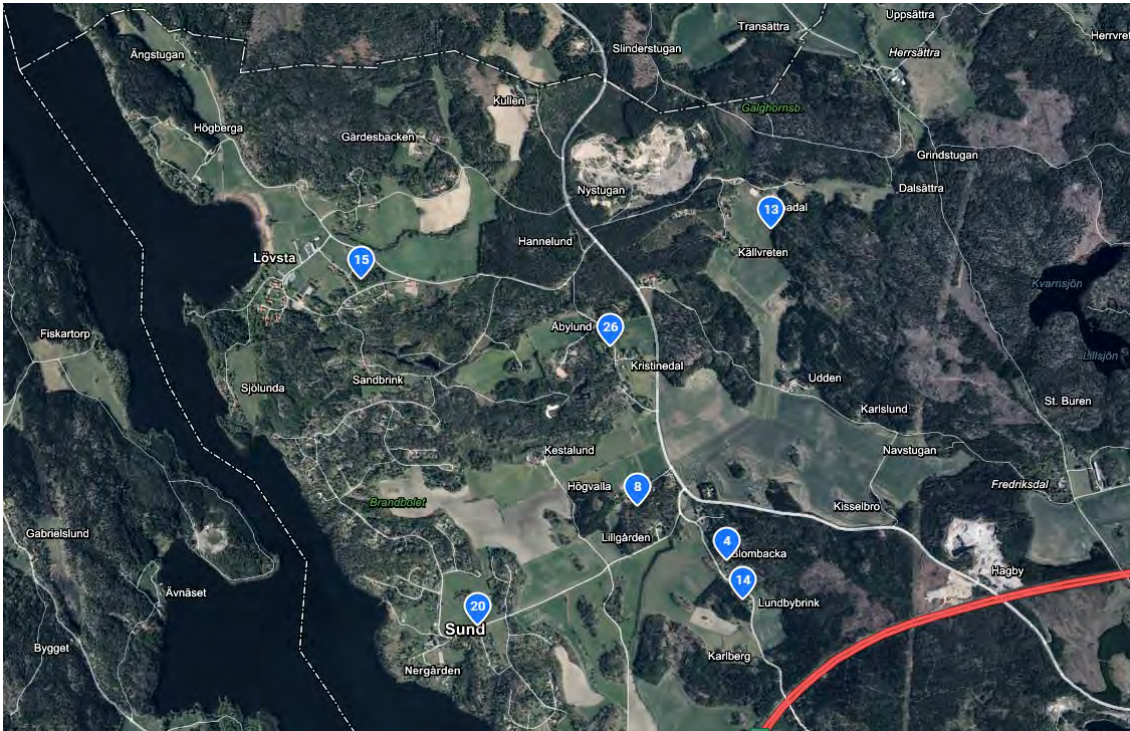
Karta 1 över de samlade 28 områdena som bedömts i utbyggnadsplanen. Kartan zoomas in på kommande kartbilder i planen (Karta 2–7).

Prioriteringsordning för utbyggnad

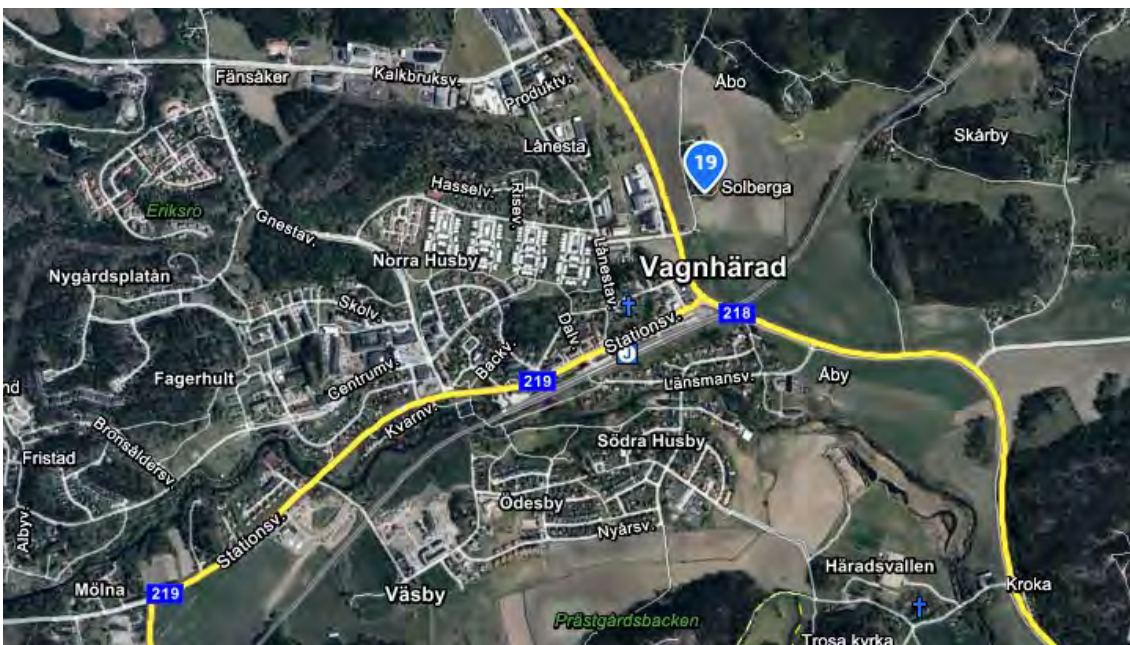
För prioriteringen togs ingen poängmodell fram då antalet områden inte var så stort och en nedskriven tydlig behovsbedömning är tillräckligt konkret och rättvisande. De sex områden som bedömdes vara i behov av kommunalt VA prioriterats i följande ordning:

- 1. Risk för allmän dricksvattenförsörjning
- 2. Risk för enskild dricksvattenförsörjning
- 3. Risk för miljön
- 4. Områden i direkt anslutning till befintligt verksamhetsområde

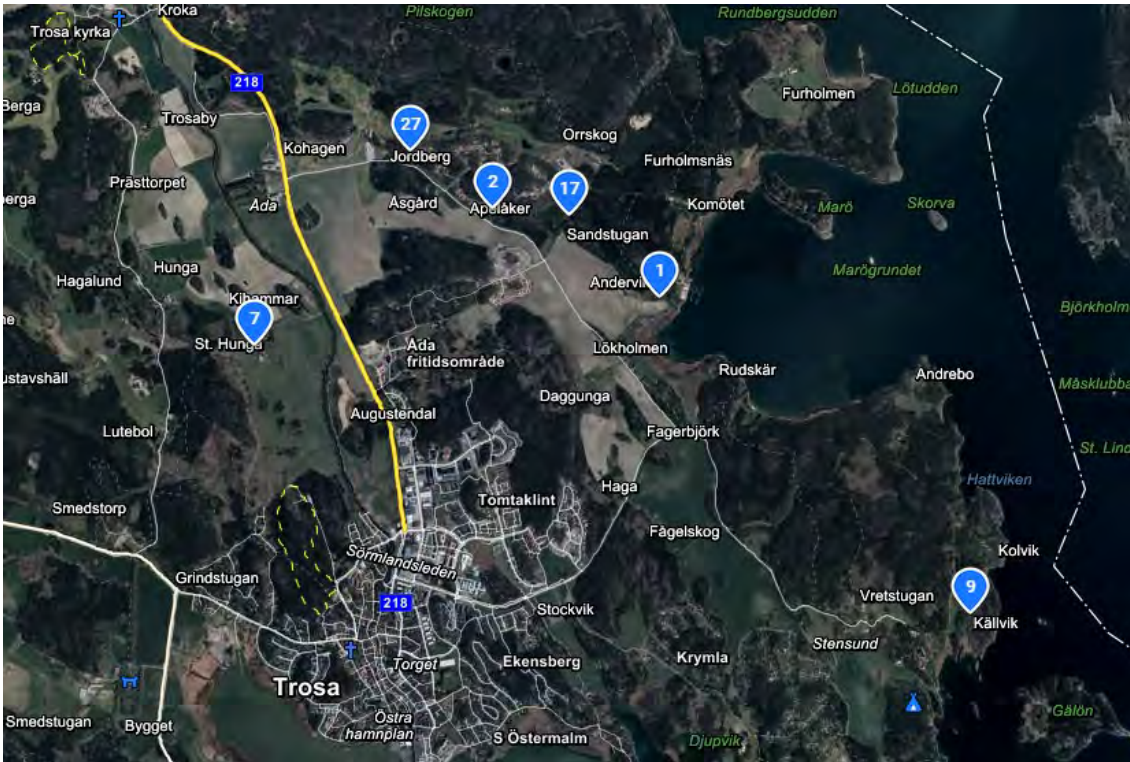
Områden med risk för allmän och enskild dricksvattenförsörjning prioriterades alltså högst. Sedan gjordes en prioritering utifrån inbördes risk, men också utifrån praktiska aspekter (till exempel samordnad utbyggnad kring området). Prioriteringsordningen redovisas i Tabell 5.

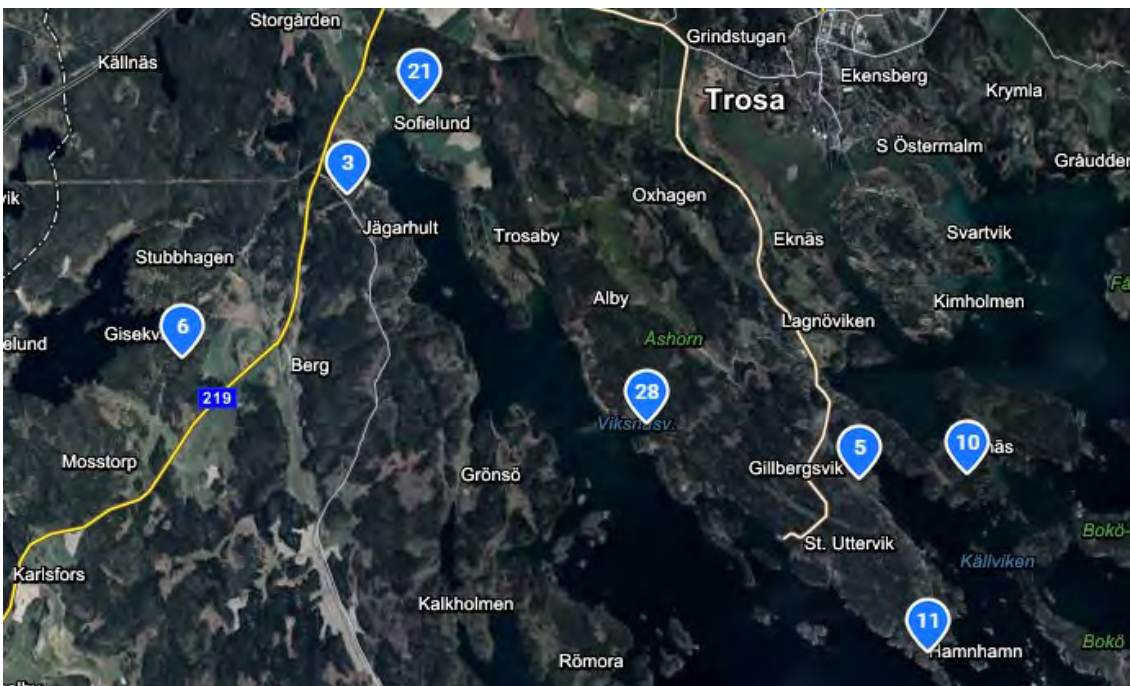
Karta 2 Vagnhärad, nordväst om E4.

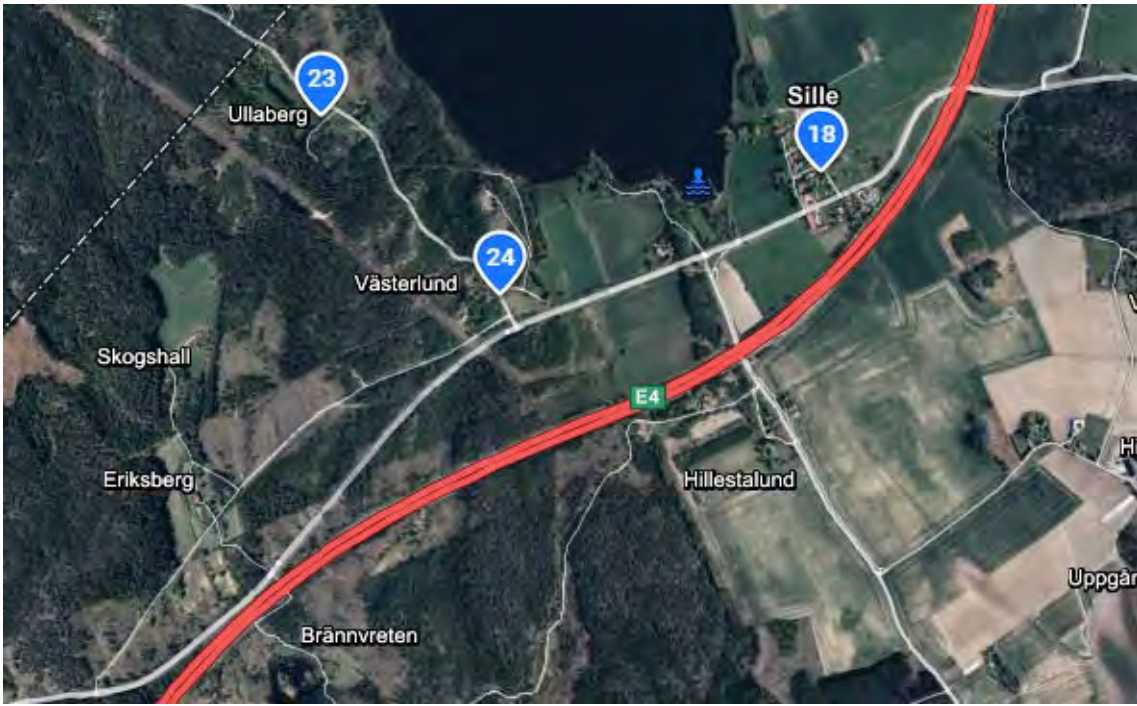
Karta 3 Vagnhärad Solberga

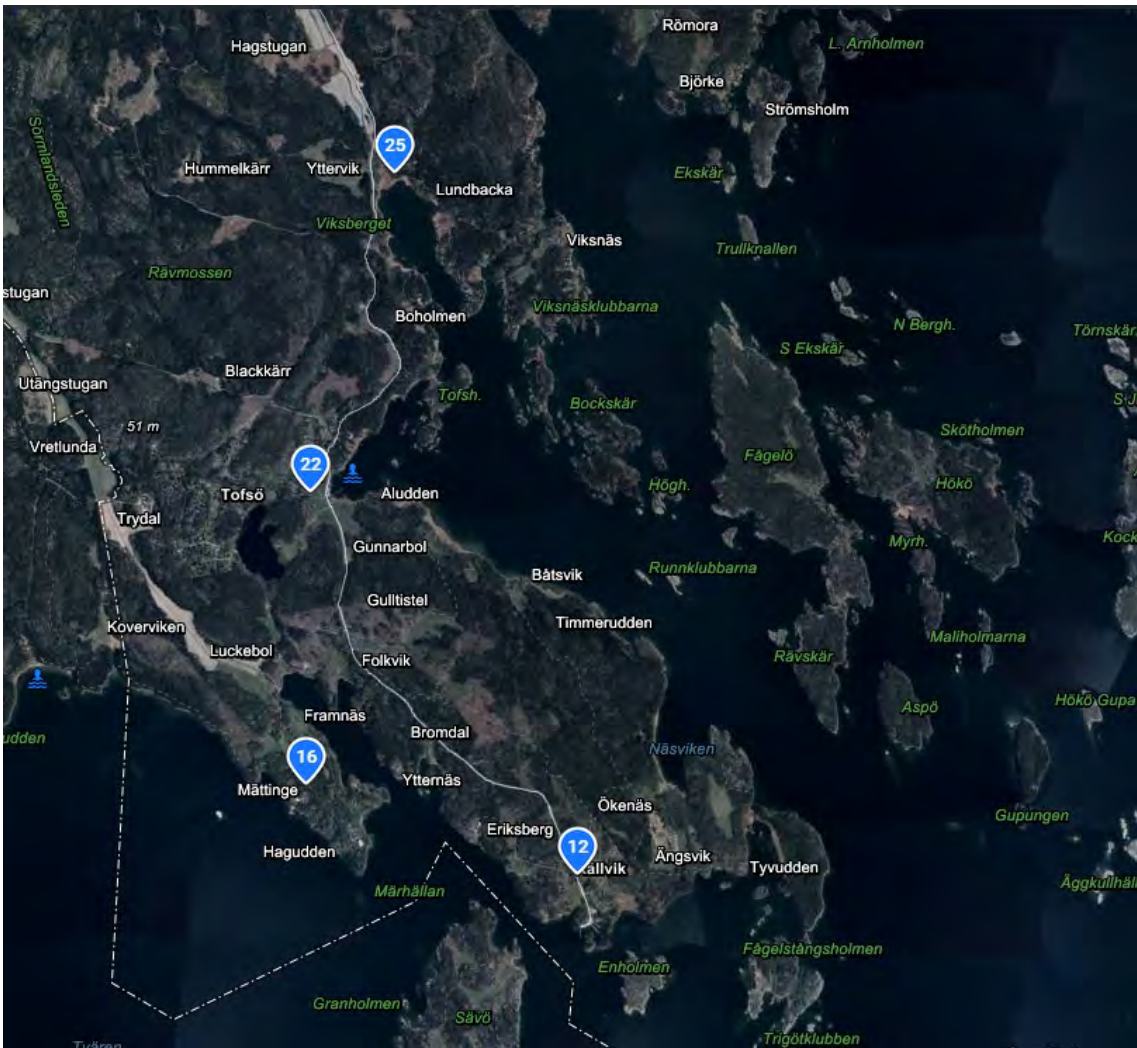
Karta 4 Trosa utmed och nordost om väg 218

Karta 5 Västerljug-Trosa (Lagnöviken, Gillsviken, Hållsviken)

Karta 6 Västerlång, sydväst om E4

Karta 7 Västerlång, sydost utmed väg 767, Källviksvägen

Tidplan för utbyggnad

Utbyggnad av kommunalt VA genomförs utifrån prioriteringen i Tabell 5. Utbyggnad av kommunalt VA till större nya bostadsområden görs utifrån behov, parallellt och i samordning med utbyggnadsplanen.

Processen för VA-utbyggnad innebär bland annat projektering, samråd, tillståndsprocesser, upphandling och anläggning, vilket kan ta flera år. Tidplanen förutsätter att utbyggnadsprocesser för flera utbyggnadsområden överlappar varandra. Genom en tidig förprojektering kan till exempel tidskrävande tillståndsprocesser initieras i god tid innan planerad utbyggnad.

Andra faktorer som påverkar utbyggnadstakten är reinvesteringstakten, alltså takten på utbyte av befintligt ledningsnät, gällande infrastrukturens anpassning till nya bostadsområden inom redan befintliga verksamhetsområden och kapacitet för en ökande befolkning.

Trosa kommun som VA huvudman ska också planera för och anpassa verksamheten till stora samhällsstrategiska förändringar såsom en ny avloppslösning, en överföringsledning för avloppsvatten som ersätter kommunens två reningsverk, samt den övriga kommunala samhällsplaneringen och utvecklingen kring framför allt infrastrukturprojektet Ostlänken.

I Tabell 1 på nästa sida listas de sex områden som prioriteras för utbyggnad.

Tabell 1. Prioriterade områden

(Numrering inom parentes från sammanställningen i Tabell 4 och i Karta 1 över de samlade 28 områdena som bedömts i utbyggnadsplanen. Kartan zoomas in på kommande kartbilder i planen (Karta 2–7).)

Område	Antal fastigheter	Utbyggnad	Kommentar behovsbedömning
Smedstorp	Färre än 10	pågående	Beslutat tidigare, ingår i större sammanhang. Projekt påbörjat, därmed inte med i bedömningslistan
1. Sörtuna (21)	70–80	2024–2028	Bebyggelsen där har ett klart behov av utbyggnad av kommunalt VA, för att på lång sikt skydda från påverkan från enskilt VA.
2. Korsnäs Udde-Lagnöviken (10)	70	2027–2030	Stort tryck på omvandling till helårsboende, otillräcklig vattentillgång i enskilda brunnar, hög skyddsnivå enskilda avlopp, behov enligt MKN.
3. Gillbergsvik (5)	30–40	2028–2031	Stort tryck på omvandling till helårsboende, otillräcklig vattentillgång i enskilda brunnar, hög skyddsnivå enskilda avlopp, behov enligt MKN.
4. Gisekvarn (6)	Ca 130	2029–2032	Örboholmsån känslig recipient, hög skyddsnivå enskilt avlopp, hög permanenteringsgrad och tät bebyggelse.
5. Åshorn-Hållsnäs (28)	30–40	2030–2033	Känslig recipient, glesare bebyggelse än övriga prioriterade områden. Skyddsvärdet ska utredas för framtiden.

Tabell 1 Prioriterade områden

Området Smedstorp är redan påbörjat, och är därför inte numrerat i tabellen. Eftersom området har behov av allmänt VA och arbetet inte är klart finns området med i planen ändå. Så tabellen kan utläsas som att det är fem områden som är på tur för utbyggnad av allmänt VA. Prioritering ett i tabellen innebär alltså att området prioriteras högst.

När förprojektering påbörjas utgår planeringen ifrån bebyggelsens sammanhang, behov och tekniska möjligheter. Antalet aktuella fastigheter analyseras utifrån kartunderlag för att se vilka som utgör ett större sammanhang tillsammans. Då preciseras exakt vilka fastigheter som kommer att ingå i det kommande verksamhetsområdet. I planeringen kommer möjliga VA-lösningar, enskilda och allmänna, att värderas för att lösningen mest lämplig för området ska identifieras.

Beskrivning av de prioriterade områdena

Sörtuna (nr 21)

Bebyggelsen har ett klart uttalat behov av utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp, för att på lång sikt skydda miljön från påverkan från enskilda avlopp.

Korsnäs udde – Lagnöviken (nr 10)

Den samhällsutveckling som pågår utmed Tureholmshalvöns kuststräcka ut mot Hänö och Bokö är en hög grad av bebyggelseutveckling till helårsboende. I dagsläget är VA utbyggt till Lagnöviken och behovet av att skydda recipienten Lagnöviken samt förtätning och det ökande helårsnyttjandet behöver säkerställa dricksvattenleveransen då vattentillgång bedöms otillräcklig i de enskilda brunnarna, vilka också kan påverkas om inte avloppssidan byggs ut.

Skälen som motiverar utbyggnad för denna sträckning är både hög skyddsnivå för människors hälsa och miljö samt miljö kvalitetsnormer för Östersjön.

Gillbergsvik (nr 5)

Gillbergsvik är en naturlig fortsättning av Korsnäs udde, och har samma behov samt motivering. Området har på samma sätt sammanhängande tät bebyggelse och med önskade permanentningsgrad. Det är hög skyddsnivå för enskilda avlopp, geografien gör dessutom att det är svårt att anordna enskilda lösningar. Det havsnära läget för dessa områden medför en stor belastning på recipienten (Gillsviken).

Gisekvarn (nr 6)

Sammanhängande tät bebyggelse, fritidshusområde med nyttjande större delar av året. Hög skyddsnivå för enskilda avlopp, då Gisesjön är skyddsvärd recipient, Örboholmsån är känslig recipient, med betydande påverkan från enskilda avlopp, men här har även framför allt jordbruk en hög påverkande grad för miljö kvalitetsnormer nedströms. Det medför att området prioriteras lägre än områdena ovan.

Åshorn – Hållsnäs (nr 28)

På motsatt sida av Tureholmshalvön ligger Hållsnäs och Åshorn med sammanhållen bebyggelse men inte lika många bostäder som på den nordostliga sidan. Dessa områden har liknande förutsättningar som Korsnäs udde och Gillbergsvik, samt att Hållsviken har hög skyddsnivå.

Den glesare bebyggelsen och det mindre bebyggelsestrycket gör att området prioriteras lägre än områdena ovan.

Ej tidsatta områden

De områden som inte är med ibland de prioriterade, har bedömts ett lägre behov eller inte lika angelägna som de tidsatta just nu. Se Tabell 2 på nästa sida. Dessa områden bedöms i dagsläget ha lämpliga förutsättningar för enskilt VA, som gles bebyggelse, lämpliga geologiska förutsättningar, och låg risk för påverkan på dricksvatten. Men områdena är intressanta och bevakas för att nya förutsättningar snabbt ska kunna fångas upp. Dessa områden är inte tidsatta och har därmed ingen inbördes ordning. Områdena ses över årligen och bedömningen av dem uppdateras i denna vattentjänstplan om nya förutsättningar föreligger.

Tabell 2 Ej tidsatta områden

(Numrering inom parentes från sammanställningen i Tabell 4 och Karta 1)

Område	Antal fastigheter	Utbyggnad	Kommentar behovsbedömning
Lövsta (15)	60–70	Ej tidsatt	Området ingår i ett större sammanhang, med välordnat avlopp, eget reningsverk och dricksvattenförsörjning via kommunal ledning genom frivillig anslutning. Alla fastigheter är inte anslutna till det gemensamma verket. Recipient för reningsverket samt de enskilda avloppen är Sillen.
Mättinge (16)	30–40	Ej tidsatt	Området är havsnära, glest bebyggt, vissa svårigheter med dricksvattenförsörjning pga saltvatteninträngning. Hälsoskydd för de enskilda vattenbrunnarna. Behov styr genom exv. ökad nyttjandegrad större delar av året eller andel året-runt-boende.
Sille (18) Ullaberg (23) Västerlund (24)	15–40 (inkl omgivande bebyggelse)	Ej tidsatt	Få bostäder relativt glest bebyggt, enskilda avlopp har dock utlopp till Sillen (MKN). Stora jordbruks- ytor omger bebyggelsen. Sillen har en kommunal badplats, därmed sker hälsoskyddstillsyn genom regelbundna kontroller och provtagning. Området kommer att behandlas samtidigt med Ullaberg och Västerlund och kommer att aktualiseras genom Ostlänksprojektet.
Sund (20)	Ca 200	Ej tidsatt	Området ingår i ett större välordnat sammanhang där hushållen är anslutna till reningsverk (byggt på 60-talet som uppgraderats kontinuerlig med ständiga förbättringar). Den väl fungerande samfälligheten och regelbunden tillsyn anses vara tillräckligt trots utsläpp till Sillen (MKN), utsläpp till våtmark planeras 2022.
Tofsö (22)	Ca 170	Ej tidsatt	Stort antal hushåll av fritidsboende karaktär, har kommunalt verksamhetsområde för spill, ordnat med småskalig avloppslösning. Omvandling påbörjad 2017 och är pågående. Framtida utveckling och robusthet för långsiktighet påverkas av politiska beslut på internationell och nationell nivå då avloppsdirektivet öppnats för revision.
Yttervik (25)	Ca 80	Ej tidsatt	Relativt gles bebyggelse i havsnära läge, hälsoskydd för de enskilda dricksvattenbrunnarna, utifrån påverkan av enskilda avlopps-anläggningar. Behov styr, genom exempelvis ökad nyttjandegrad större delar av året eller andel året-runt-boende.
Åda Golfområde (27) (Ekbacksvägen Åda Golfväg) Jordbergsskogen m. Apelåker (2) Sandstugan (17)	Ca 80	Ej tidsatt	Sammanhängande bebyggelse, inkluderar en verksamhet med restaurang och övernattnig som ingår i samma större sammanhang som när-liggande verksamhetsområde. Lokalt vattenverk samt lokalt reningsverk, har förbättringspotential, kräver ökad frekvens av tillsyn. De lokala anordningarna fungerar för närvarande och kontrolleras regelbundet genom provtagning.

Tabell 2 Ej tidsatta områden

Områden där enskilt VA är lämpligt

Det finns ett antal områden som bedöms ha lämpliga förhållanden för enskilt VA även i framtiden, och behoven av allmänt VA bedöms vara låga med ett lägre bebyggelsetryck än i bevakningsområdena i tabell 2. Områdena kommer att gås igenom igen i nästa version av VA-planen för att se om något har förändrats som motiverar en annan bedömning. Områdena kommer inte att följas upp årligen.

Tabell 3. Områden med enskilt VA

(Numrering inom parentes från sammanställningen i Tabell 4 och Karta 1)

Område	Antal fastigheter	Utbyggnad
Anderviken (1)	Ca 20	Gles bebyggelse i perifer miljö. Dricksvattenprojekt pågår med frivillig anslutning, hög skyddsnivå för havsnära läge.
Avlebro (3)	40–50	Gles bebyggelse, välordnad dricksvattenförsörjning, nytt reningsverk med hög kapacitet
Blombacka (4), Högvalla (8), Lundbybrink (14) (Karlberg samt Tallskogen och Skåäng)	Ca 20	Gles bebyggelse med få bostäder, hänger geografiskt samman med Sund och kommande resecentrum i Vagnhärad
Hunga (7)	40–50	Gles bebyggelse med relativt få antal bostäder. Geografisk belägenhet utmed Trosaån, omges av jordbruksmark. Påverkan från enskilda avlopp bedöms som liten i förhållande till andra källor.
Kolvik-Källvik (Stensund) Hattstugan (9)	30–40	Litet antal bostäder, gles bebyggelse strandskydd, inget som talar för behov.
Käftudden (11)	Färre än 10	Gles bebyggelse med litet antal bostäder, ingår i ett större sammanhang som Korsnäs udde. Vilket eventuellt kunna påverka en tidigareläggning av utbyggnad.
Källvik (12)	Ca 70	Sammanhängande relativ tätbebyggelse av fritidshus, enstaka permanentboenden. Väl fungerande gemensamhetsanläggningar lokalt vattenverk med egen vattendom samt avloppsreningsverk för större delen av bebyggelsen. Regelbunden tillsyn och kontroll samt strandskydd och hög skyddsnivå förväntas vara tillräckligt för att skydda Östersjön.
Källvreten (13) inkl. Transättra, Fredriksdal, Djupadal, Herrsättra, Sättratorp	20–30	Utspridd solitär bebyggelse, omgärdad av jordbruksmark. Påverkan från enskilda avlopp bedöms som liten i förhållande till andra källor.
Solberga (19)	Färre än 10	Mycket utspridd solitär bebyggelse, skolverksamhet har redan vatten och spill inkopplat. Hänger ihop med kommande exploateringar i Vagnhärad
Åbylund/Kristinedal/Jonsberg (26)		Gles utspridd bebyggelse med litet antal bostäder, hänger geografiskt samman med Sund samt kommande resecentrum i Vagnhärad

Tabell 3 Områden med enskilt VA

Kopplingar mellan VA-utbyggnad och översiktsplan 2021

Utbyggnadsplanen följer den strategiska miljöbedömningen för dricksvatten, avlopp och dagvatten i Översiktsplanen 2021. Här följer utdrag ur analysen om bebyggelseutveckling för olika områden ur ÖP, för en fylligare beskrivning hänvisas till översiktsplanen.

Bebyggelseutveckling på landsbygden

Kommunen är generellt positiv till nya bostäder på landsbygden under förutsättning att bebyggelsen går att förena med natur- och kulturmiljövärden, friluftslivets intressen samt jord- och skogsbrukets intressen. Kommunens avsikt i den sk yttre kustzonen är dock att med hänsyn till det rörliga friluftslivet, när det gäller strandskyddslagstiftning, befintliga riksintressen mm vara restriktiv avseende ny bebyggelse. Komplettering i direkt anslutning till befintlig bebyggelse ska dock vara möjlig. Bebyggelseutvecklingen på landsbygden behandlas närmare i avsnittet Planförslag – Byggnad på landsbygden.

Helårsboende utvecklas i fritidshusområden

Antalet helårsboende i flera av kommunens fritidshusområden har sedan lång tid tillbaka ökat. Begränsade byggrätter har inte motverkat helårsboende, vilket sannolikt var syftet med begränsningen. Boende i vissa av fritidshusområdena har under lång tid framfört önskemål om utökade byggrätter för att skapa bättre och rymligare bostäder. Trosa kommun har medgett utökade byggrätter för vissa fritidshusområden under särskilda förutsättningar, bl a att vatten- och avloppsfrågan kan lösas på ett tillfredställande sätt.

Kommunen anser att fördelarna, till exempel tillvaratagande av befintlig infrastruktur och möjligheter till levande områden året runt, överväger nackdelar som relativt långa avstånd till service, kollektivtrafik och annan infrastruktur. Dessutom är flera av kommunens större fritidshusområden belägna relativt nära Trosa och Vagnhärads tätorter varför dessa på lång sikt är möjliga att integrera i den övergripande stadsstrukturen. Kommunen ser möjligheter till en ökad inflyttning tack vare omvandling från fritidsboende till året-runt-boende av främst de närbelägna fritidshusområdena.

Omvandling av fritidshusområden

Andelen helårsboende i de tätortsnära fritidshusområdena (Västra Fän, Åda, Öbolandet, Långnäs, Stensund, Krymla och Lagnöviken) har ökat kontinuerligt under planperioden. Under 2000-talet har byggrätterna utökats genom ändring av gällande detaljplaner i ett flertal av dessa områden, vilket harmonierar mer med utvecklingen i området. Detta har också inneburit att kommunen byggt ut, alternativt är i stand att bygga ut, kommunalt vatten och avlopp till dessa områden. Genom en omvandling av dessa tätortsnära fritidshusområden i form av ökat nyttjande och ökad andel året-runt-boende av befintliga hus och avstyckningar möjliggörs en befolkningsutveckling inom ramen för befintligt bostadsbestånd.

Bedömning av utbyggnadsbehov

Utgångspunkter för bedömning av utbyggnadsbehov hämtas från VA-policyn och är:

- Antal fastigheter och bebyggelsestäthet samt förväntad samhällsutveckling
- Förutsättningar för enskilda VA-lösningar
- Genomförbarhet (tekniskt och ekonomiskt)
- Miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas och naturvärdena är höga och/eller det finns risk för spridning av smitta till dricks- och badvatten

Bedömningen konkretiseras i Tabell 4 nedan. Områden som har hög prioritet markeras med mörkare grått, bevakningsområden med ljusare grått.

Tabell 4 Samtliga områden som bedömts

Nr	Område	Hög skyddsnivå, hälsa	Hög skyddsnivå, miljö	Vattenskyddsområde	Miljö kvalitetsnormer ytvatten	Kommunalt dricksvatten	Bedömning: kommunalt VA-behov	Motivering
1	Anderviken		X				Nej	Ej verksamhetsområde. Över en kilometer till Åda. Frivillig anslutning (Dricksvatten). Aspbackvägen blir anslutningspunkt. 9 befintliga + 7 nya fastigheter totalt kan 20 fastigheter anslutas. Geografisk placering vid havsvik med god ekologisk status. Badplats inom ca 730 m avstånd.
2	Apelåker						Nej	Sammanhängande bebyggelse, ingår i samma större sammanhang som närliggande verksamhetsområde. Lokalt reningsverk, har förbättringspotentialer, prioriteras i tillsyn. (Behandlas samtidigt med Åda Golf området och Sandstugan) Lokalt vattenverk.
3	Avlebro		X				Nej	Relativt gles bebyggelse. Äldre stamfastigheter och nyproduktion (10 st). Nytt reningsverk 200 pe finns för delar av bebyggelsen (Sofierovägen) möjlighet enligt DP att ansluta den äldre bebyggelsen. Miljö: Hög skyddsnivå för enskilda avlopp, förväntas vara tillräcklig för att skydda Östersjön.
4	Blombacka						Nej	Gles bebyggelse, litet antal bostäder. Hänger ihop med bebyggelsen i Sund samt kommande resecentrum i Vagnhärad (Bebyggelseutveckling, se Högvalla).
5	Gillbergsvik	X	X				Ja	Sammanhängande tät bebyggelse, med ökande nyttjandegrad över året. Miljö: Hög skyddsnivå för enskilda avlopp, svårt att anordna enskilda lösningar. Havsnära, hårt tryck på recipient.
6	Gisekvarn	X	X		X		Ja	Sammanhängande tät bebyggelse, fritidshusområde med högt ökande nyttjandegrad över året. Miljö: Hög skyddsnivå för enskilda avlopp, Gisesjön är skyddsvärd recipient, Örboholmsån är känslig recipient, betydande påverkan från enskilda avlopp, även jordbruk mfl (MKN nedströms).

7	Hunga - inkl. omgivning						Nej	Relativt få bostäder, gles bebyggelse. De är geografiskt närliggande verksamhetsområde (Smedstorp), utmed västra sidan av Trosa ån. Jordbruksmark.
8	Högvalla						Nej	Litet antal bostäder, gles bebyggelse. Hänger ihop med bebyggelsen i Sund samt kommande resecentrum i Vagnhärad. (Bebyggelseutveckling, se Blombacka).
9	Kolvik - Källvik (Hattstugan)- (Stensund)		X				Nej	Stort antal fastigheter, saknar dock byggrätt, Litet antal bostäder, gles bebyggelse. Strandskydd. Inget som talar för behov.
10	Korsnäs udde (Lagnöviken)	X	X		X		Ja	Sammanhängande tät bebyggelse, med ökande nyttjandegrad över året. Miljö: Hög skydds nivå för enskilda avlopp, svårt att anordna enskilda lösningar. Havsnära, hårt tryck på recipient. MKN Trosafjärden har betydande påverkan från enskilda avlopp och reningsverk.
11	Käftudden	X	X				Nej	Litet antal bostäder, gles bebyggelse. Ingår i samma större sammanhang som Korsnäs udde. Hög skydds nivå för enskilda avlopp, förväntas vara tillräcklig för att skydda Östersjön.
12	Källvik	X	X				Nej	Sammanhängande relativt tät bebyggelse. Lokalt reningsverk och vattenverk med väl fungerande samfällighet för större delen av fastigheterna. Miljö: Hög skydds nivå för enskilda avlopp, förväntas vara tillräcklig för att skydda Östersjön.
13	Källvreten (inkl. Transättra, Fredriksdal, Djupadal, Herrsättra, Sättratorp)						Nej	Gles solitär bebyggelse med hög skydds nivå för enskilda avlopp förväntas vara tillräcklig för att skydda miljön.
14	Lundbybrink						Nej	Hänger ihop med bebyggelsen i Sund samt kommande resecentrum i Vagnhärad, glest bebyggt i dagsläget
15	Lövsta		X		X	X	Bevakas	Det finns ett lokalt reningsverk dimensionerat för ca 30 hushåll och Lövsta skolhem (motsvarar 30 hushåll). Alla fastigheter är inte anslutna till det gemensamma verket, ca 40–45 hushåll. Recipient för reningsverket samt enskilda avlopp är sjön Sillen. Försörjs med kommunalt vatten.
16	Mättinge	X	X				Bevakas	Inget reningsverk (hälsoskydd), havsnära, glest med "få fastigheter", svårt med vatten (saltvatten-inträngning), hälsoskydd enskilda vattentäkter (spill)
17	Sandstugan						Nej	Driftsproblem reningsverk (Behandlas samtidigt med Åda Golf området och Sandstugan).

18	Sille	X	X		X		Be- vakas	Utlopp till Sillen (MKN), behandlas samtidigt med Ullaberg och Västerlund. Sille har en kommunal badplats (hälsoskydd).
19	Solberga						Nej	Gles bebyggelse, litet antal bostäder. Skolverksamhet har redan VS indraget. Hänger ihop med plan för kommande exploateringar i Vagnhärad.
20	Sund		X		X		Be- vakas	Ca 200 hushåll anslutna till reningsverk (byggt på 60-talet som uppgraderats kontinuerlig, "ständiga förbättringar"), väl fungerande samfällighet, utsläpp till Sillen (MKN), utsläpp till våtmark planeras 2022
21	Sörtuna	X	X	X			Ja	Bebyggelsen där har ett klart behov av utbyggnad av kommunalt VA, för att på lång sikt skydda från påverkan från enskilt VA.
22	Tofsö	X	X	X			Be- vakas	Fritidshusområde med verksamhetsområde spill småskalig spillvattenlösning. Långsiktigt hållbart? Fastigheter utanför verksamhetsområde enskilda avlopp.
23	Ullaberg		X		X		Nej	Utlopp till Sillen (MKN). Behandlas samtidigt med Sille och Västerlund
24	Västerlund		X		X		Nej	Utlopp till Sillen (MKN). Behandlas samtidigt med Sille och Ullaberg.
25	Yttervik - Viksnäs		X				Be- vakas	Havsnära, fler fastigheter än Mättinge på ett stort område/utspridning, hälsoskydd enskilda vattentäkter, miljöskydd för enskilda avlopp ca 80st fastigheter (planlagt)
26	Åbylund/Kristi-nedal/ Jonsberg						Nej	Gles bebyggelse, litet antal bostäder. Hänger ihop med bebyggelsen i Sund samt kommande resecentrum i Vagnhärad.
27	Åda Golfområde (Ekbacksvägen, Åda Golfväg) Jordbergs- skogen med Apelåker och Sandstugan						Be- vakas	Sammanhängande bebyggelse, ingår i samma större sammanhang som närliggande verksamhetsområde. Lokalt reningsverk, har förbättringspotentialer, tillsynas. (Behandlas samtidigt med Åda Golf området och Sandstugan). Lokalt vattenverk.
28	Åshorn-Hällsnäs						Ja	Känslig recipient, glesare bebyggelse än övriga prioriterade områden. Skyddsvärdet ska utredas för framtiden.

Prioritering av VA-utbyggnadsbehov

Område	Motivering, risk bedömning	Motivering till inbördes prioritet
Redan påbörjat		
Smedstorp	Beslutat enligt tidigare detaljplan	Projektet påbörjat
Prio 1. Risk för allmän dricksvattenförsörjning		
Sörtuna	Klart behov miljö och hälsa utifrån bebyggelse och miljöpåverkan.	Bebyggelsen där har ett klart behov av utbyggnad av kommunalt VA, för att på lång sikt skydda från påverkan från enskilt VA.
Prio 2. Risk för enskild dricksvattenförsörjning		
Korsnäs udde	Hög skyddsnivå för både hälsa och miljö, enskilda avlopp, Trosafjärden	Kombinationen av tre rekvisit där skyddsnivån för hälsa är att det finns svårigheter att anordna enskilda lösningar för dricksvatten och avlopp.
Gillbergsvik	Hög skyddsnivå för både hälsa och miljö, enskilda avlopp, Trosafjärden	Sammanhängande med samma rekvisit och kombination som Korsnäs Udde samt ökande nyttjandegrad över året.
Åshorn-Hällsnäs	Hög skyddsnivå för både hälsa och miljö, enskilda avlopp, Trosafjärden	En hög skyddsnivå och ökande nyttjandegrad över året.
Prio 3. Risk för miljön		
Lövsta	Hög skyddsnivå för miljö och hälsa. Enskilda avlopp bedöms ha en liten påverkan, men behöver beaktas.	Reningsverkets skötsel samt de enskilda avlopp som inte ingår i GA påverkar sjön Sillen. Frivillig anslutning för dricksvatten 2021.
Mättinge	Hög skyddsnivå för miljö och hälsa. Hälsoskydd för enskilda vattentäkter. Miljöskydd: Hög skyddsnivå för enskilda avlopp, förväntas vara tillräcklig för att skydda Östersjön.	Gles relativ få bostäder framförallt fritidsboende. Dricksvattenförsörjning kan utmanas av saltvatteninträngning i enskilda dricksvatten brunnar.
Sille	Hög skyddsnivå för miljö och hälsa. Enskilda avlopp bedöms ha en liten påverkan, men behöver beaktas.	Få bostäder relativt glest bebyggt. Sillen har en kommunal badplats. (hälsoskydd)
Sund	Hög skyddsnivå för miljö och hälsa.	Reningsverkets skötsel framåt påverkar sjön Sillen.
Tofsö	Hög skyddsnivå för miljö och hälsa. Långsiktighetsperspektiv samt nya avloppsdirektivet.	Fritidshusområde i ett större sammanhang med ordnad avloppslösning genom småskalig spillvattenanläggning 2019 och pågående utbyggnad. Långsiktighetsperspektiv samt nya avloppsdirektivet.
Yttervik - Viksnäs	Hög skyddsnivå för miljö och hälsa. Enskilda avlopp bedöms ha en liten påverkan, men behöver beaktas.	Utspridd fritidshus bebyggelse, hälsoskydd och strandskydd.
Åda Golfområde – Apelåker och Sandstugan	Hög skyddsnivå för miljö och hälsa, ingår i ett större sammanhang	Reningsverkets åtgärder och skötsel framåt. Dricksvattenförsörjning via Åda Gods som har kommunal anslutning.
Prio 4. Områden i direkt anslutning till befintligt verksamhetsområde		
Anderviken	Inga direkta miljö- eller hälsoskäl, men ingår i större sammanhang som närliggande verksamhetsområde.	Dricksvattenförsörjning via frivillig anslutning under 2022
Avlebro	Inga direkta miljö- och hälsoskäl	Nytt lokalt reningsverk med stor kapacitet

Blombacka-Högvalla - Lundbybrink	Inga direkta miljö- och hälsoskäl	Gles bebyggelse, få antal bostäder. Kan komma att beröras om Sund blir aktuell tidigare än nuvarande bedömning.
Hunga inkl omgivning	Inga direkta miljö- och hälsoskäl	Gles bebyggelse, få antal bostäder. Geografisk placering mellan 2 nyligen beslutade VSO (Smedstorp 2020, samt Kroka 2018)
Kolvik - Källvik (Hattstugan)- (Stensund)	Inga direkta miljö- och hälsoskäl	Strandskydd samt hög skyddsnivå för enskilda avlopp. Obebyggda fastigheter saknar bygg rätt, därmed inget som talar för behov.
Käftudden	Miljö hög skyddsnivå för enskilda avlopp, förväntas vara tillräcklig för att skydda Östersjön	Litet antal bostäder, gles bebyggelse. I en framtid kan bedömning om större sammanhang gällande utbyggnad av allmänt VA bli aktuellt (Korsnäs udde och Gillbergsvik)
Källvik	Risk för enskilda avlopp, Miljö hög skyddsnivå förväntas vara tillräcklig för att skydda Östersjön	Dricksvattenförsörjning ordnad genom lokal tåkt och vattenverk. Reningsverket samt de enskilda avlopp som inte ingår i GA välskött, aktiv samfällighet.
Källvreten (inkl. Transättra, Fredriksdal, Djupadal, Herr-sättra, Sättratorp)	Miljö hög skyddsnivå, risk för enskilda avlopp.	Skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet Skyddar grundvattentillgången.
Solberga	Inga direkta miljö- och hälsoskäl	Hänger ihop med plan för kommande exploateringar i Vagnhärad.
Ullaberg - Västerlund	Inga direkta miljö- och hälsoskäl	Gles bebyggelse, få antal bostäder. Kan komma att beröras om Sille blir aktuell tidigare än nuvarande bedömning.
Åbylund/Kristinedal/ Jonsberg	Inga direkta miljö- och hälsoskäl	Gles bebyggelse, få antal bostäder. Hänger ihop med plan för kommande exploateringar i Vagnhärad

Tabell 5 Prioritering av VA-utbyggnadsbehov

Del 2: Handlingsplan allmänt VA

I denna del beskrivs hur den allmänna VA-anläggningen som ligger inom det befintliga verksamhetsområdet för allmänt VA ska utvecklas och förbättras de kommande åren. Med anläggningar avses samtliga anläggningar som är nödvändiga vid försörjning av VA-tjänster.

Genomförandet av åtgärder sker i den takt som är möjlig i organisationen. Tekniska enheten genomför årligen en verksamhetsplanering för att prioritera vilka åtgärder som ska genomföras under det kommande året. Det finns dessutom en långsiktig verksamhets- och investeringsplanering som även tar hänsyn till efterföljande 10 år.

Genomförande

Förutom att Teknik och Servicenämnden (TSN) har det yttersta ansvaret för den allmänna anläggningen är genomförandet beroende av flera aktörer till exempel Tekniska enheten och samhällsbyggnadskontoret.

I Trosa kommun är det Tekniska enheten som ansvarar för drift, nybyggnad och underhåll av kommunens vattenverk, reningsverk, ledningsnät och pumpstationer. Dessa tjänster är i sin tur upphandlade och har utförts av Trotab de senaste åren. Tjänsterna kommer att upphandlas på nytt under 2022. I det gemensamma arbetet behöver också faktorer som ekonomi, exploateringstakt och hälso- och riskfaktorer beaktas.

Åtgärderna i denna del klassas enligt vilket område i tabellen nedan de tillhör.

Klassning	Område
A	Riskbedömning (Säkerhet & Sårbarhet) teknik och juridik
B	Organisation utveckling och behov
C	Ekonomi
D	Kommunikation

Tabell 6 Klassning av åtgärder

Verksamhetsområden

Trosa arbetar löpande med att bygga ut allmänt vatten, spillvatten och dagvatten till de områden där behov finns. Fastighetsägare inom ett beslutat verksamhetsområde för allmänt VA har rätt att ansluta sin fastighet till och använda den allmänna anläggningen. Fastighetsägaren är också skyldig att betala de avgifter som är fastställda av kommunfullmäktige. Verksamhetsområdenas utbredning kan variera beroende på om den allmänna anläggningen omfattar dricksvatten, spillvatten och/eller dagvatten.

Trosa är en kommun som växer. Det tillkommer exploateringar i anslutning till befintliga verksamhetsområden. Dessa områden har behov av allmänt VA, vilket kräver investeringar i ledningsnät och nya anläggningar. Trosa kommun strävar efter att nyexploateringar ska vara självfinansierande, och inte belasta kommunen.

Den allmänna anläggningen behöver dimensioneras upp och anpassas för en större

population, och möta framtida utveckling samt kommande lagkrav. Därför är även investeringsbehovet stort i den befintliga allmänna infrastrukturen.

Aktiviteter verksamhetsområden

Aktivitet	Hur	Tidplan	Ansvarig	Klass
Verksamhetsområde, löpande uppdatering	Den ständiga och löpande tillväxten i VA-systemet fångas årsvis och görs om till verksamhetsområde. Primära vattenskyddsområden ska i framtiden ingå i verksamhetsområdet.	Årsvisa beslut där avtalsanslutningar under året görs om till verksamhetsområde på årsbasis.	Tekniska enheten	A
Framtagning riktlinjer för hantering av GA, ekonomiska föreningar samt enskilda ledningar inom verksamhetsområde.	Säkerställa finansiering av den allmänna VA-anläggningen över tid. Taxerevidering och anpassning till P120 ska ge stöd och tydliggöra detta.	1 år	Tekniska enheten	A+C
Framtagning rutin för att säkerställa att samtliga enskilda avlopp inom de kommunala verksamhetsområdena är anslutna till det allmänna VA-nätet.	Möjliggöra ett metodiskt och effektivt arbetssätt med syfte att minska påverkan på miljön och säkerställa att alla fastighetsägare inom verksamhetsområdet behandlas lika. Identifieras för att meddela förbindelse-punkt och debitera anslutningsavgift.	inom 3 år	Miljökontoret Tekniska enheten	A

Tabell 7 Aktiviteter verksamhetsområden

I kommunen finns två vattentäkter och två vattenverk. Trosa kommun har generellt god tillgång på dricksvatten men vid längre perioder av torra alternativt begränsad nederbörd under vintern kan råvattentillgången minska.

Det finns idag små möjligheter till ytterligare produktion av dricksvatten från de allmänna vattenverken. Även om försörjningen är tillräcklig på kort sikt behöver kommunen arbeta med effektivisering av vattenanvändning hos kommuninvånarna och ta höjd för en befolkningsökning. Det skulle kunna ske genom att använda dagvatten i stället för dricksvatten där det inte är nödvändigt, och att öka på kunskapen om och tillgången till tekniskt vatten till kunderna. Potentiella råvattenkällor behöver också skyddas.

Ytterligare åtgärder för att skydda befintliga vattentäkter är att säkerställa att

samtliga vattenskyddsområden har aktuella och uppdaterade skyddsföreskrifter.

Reservvatten och brandvatten

Potentiella reservvattentäkter behöver skyddas från risker med beslutade områdesskydd.

Inom utvecklingsarbetet för vattenförsörjningen inom Trosa kommun behöver också planeras för en robust reservvattenförsörjning. Denna kan antingen byggas på samarbeten med angränsande kommuner alternativt lösas lokalt inom kommunen.

Som ett komplement till framtagna handlingsplaner för brandvatten behöver en översyn av befintliga brandposter göras, för att öka kommunens beredskap. Utöver detta behöver en plan för nödvatten och reservvatten vid krishantering och för planerade driftstopp tas fram.

Aktiviteter Reservvatten och brandvatten

Aktivitet	Hur	Tidplan	Ansvarig	Klass
Beslut om och uppdatera till moderna vattenskyddsområden med föreskrifter	Att säkra ett hållbart uttag och kvalitet av grundvatten i samtliga uttag över tid, för att säkerställa att nödvändiga råvattentillgångar finns för behovet av dricksvatten inom kommunen.	2023	Tekniska enheten	A
Se över befintliga vattenskyddsområdesbestäm- melser	Se över områdesskydd så att det stämmer med behovet. Om områden behöver ändras initieras en sådan process.	2023	Tekniska enheten	A
Utreda kapacitet och nyttjande av vattentäkter.	Kapacitet i fas med planerad expansion, utveckla utbyggnaden av fjärrmätare och programvaror för insikter runt vattenförbrukning och områdesmätning	inom 3 år	Tekniska enheten	A
Teknisk planering av infrastruktur och underhåll	Vattenverk/vattentorn/nätet/tryckstegringsbeho- v/ventiler/brandposter mm. Optimera uttaget av råvatten för att minska risk för överuttag.	1 år	Tekniska enheten i samarbete med drift-entreprenör	A
Reservvatten- täkter – utse och skydda	Flera uttagsområden ska finnas för att säkra vattenförsörjningen och erhålla redundans av grundvatten vid störningar i befintliga produktionsenheter. Initiera processer med områdesskydd.	inom 2 år	Tekniska enheten	A
Framtagning av Reservvatten- plan	Skapa en tryggare leverans av dricksvattenproduktion genom att se över alternativa lösningar. Se över lokala möjliga	inom 2 år	Tekniska enheten	A

	reservvattentäkter och behov av områdesskydd för dem.			
Färdigställa nödvattenplan	Förstärka krisplansarbetet i kommunen och för VA kollektivet samt tydliggöra prioriteringar.	Påbörjad	Tekniska enheten	A
Framtagning plan för brandvatten över tid, och tydliggöra ansvarsfördelning	Säkra dricksvattenförsörjningen vid händelse av stor brand i kommunen och tydliggöra prioritering mellan brand och dricksvatten.	inom 2 år	Tekniska enheten Räddningstjänsten	A + B
Hållbar vattenanvändning	Kommunicera med kunder om behov av förbrukningsminskningar. Öka deras tillgång till och användning av tekniskt vatten. Dricksvatten kritisk samhällsfunktion, information och varningssystem. Del av kommunikationsstrategin. Upplyft som en av 17 punkter i agendan 2030	Pågående	Tekniska enheten	D

Tabell 8 Åtgärder reservvatten och brandvatten

Spillvatten

I kommunen finns två spillvattenverk. Trosa kommun arbetar med att säkra upp sin framtida avloppshantering. Kommunen har en hög befolkningstillväxt och planerar för en befolkningsutveckling på ca 2 % per år även framöver. Kommunens avloppsreningsverk är i dag högt belastade. En ansökan om att gå med i SYVAB har påbörjats, för att kunna leda spillvatten till SYVAB.

Aktiviteter spillvatten

Aktivitet	Hur	Tidplan	Ansvarig	Klass
Planering och projektering av Överföringsledning (ÖL) SYVAB	Beslut taget om avloppslösning våren 2021, en regional samverkan och samfinansiering är grunden för genomförbarheten. Det finns även stordriftsfördelar med en större anläggning som SYVAB, både vad det gäller redundans i anläggningen (reningsmässigt, ekonomiskt, förändrade myndighetskrav och lagstiftning). Kompetensförsörjning av specialtjänster och utveckling.	Pågår	Tekniska enheten	A, B, C, D
Anpassningsarbeten i befintligt ledningsnät och utbyggnad pga överföringsledningen till SYVAB	Från det att överföringsledningsprojektet fortskrider finns behov av en parallell utvecklingsplan för de idag befintliga reningsverken och utreda eventuellt nya möjligheter för dem och infrastrukturen runt dessa ex våtmarker planeras.	Inom 3 år (2026)	Tekniska enheten	A
Plan med	Reningsverk kan behövas för rening av	Inom 3	Tekniska	A

Trafikverket om reningsverk	processvatten från Ostlänkenbygget.	år (2026)	enheten	
Påbörja ett systematiskt uppströmsarbete	Krav från samverkan i och med överföringsledning. Kommunen behöver arbeta med kunders beteende för att minska belastning av ej hushållsliknande spillvatten.	Inom 3 år (2026)	Tekniska enheten	A + C
Projekt om tillskottsvatten	Krav från samverkan i och med överföringsledningen, ekonomiska incitament att minska mängden ovidkommande vatten till SYVAB.	Inom 3 år (2026)	Tekniska enheten	A + C
Teknisk planering av infrastruktur	Dokumentera och filma lednings-nätet, ålder, material och skick, framtagning av långsiktig renovering och underhållsplan. Möta utbyggnadsbehovet med anpassningar i det befintliga och planering av utbyggnad av allmänt VA.	2023 (med plan för 10 år att gå igenom hela nätet)	Tekniska enheten i samarbete med driftentreprenör	A
Hantering av mikroplaster	Investeringar för att klara av nya krav för VA huvudmannen, förutom direkta lagkrav även skärpt praxis i miljöprövningar och ökade krav utifrån kunskap om hållbara vattentjänster.	Inom 3 år (2026)	Tekniska enheten	A + C
En slamhanteringsplan tas fram	En plan för hanteringen av slam från spillvattenverk, och i framtiden för slammet från enskilda anläggningar, tas fram för att säkerställa att slammet hanteras på ett hållbart vis.	Inom 3 år (2026)	Tekniska enheten	B

Tabell 9 Aktiviteter spillvatten

Dagvatten

Inom Trosa och Vagnhärad's tätorter finns ett utbyggt dagvattennät som leder vattnet till reningsverk. I de nya områden som byggts ut hanteras dock dagvatten på annat sätt och i stället för att ledas bort ska dagvatten fördröjas och renas vid källan.

Grundprincipen är att dagvattnet ska omhändertas lokalt och att dagvatten ska fördröjas och renas inom fastigheten så att inte mer vatten släpps ut än vad som är fallet innan byggnation. Genom lokalt omhändertagande av dagvatten minskas belastningen på recipienten och/eller kommunens reningsverk. Tätorternas parker, trädgårdar och naturområden är värdefulla för lokalt omhändertagande av tätortsbebyggelsens dagvatten. Ambitionen är att så lite dagvatten som möjligt ska ledas till reningsverk då det riskerar att försämra verkets funktion. I stället ska dagvattnet ledas till dammar, bäckar och våtmarker som kan utformas så att de blir positiva tillskott i tätorterna eller kan användas till bevattning. Här kan de anlagda våtmarkerna till efterpoleringen av renat avloppsvatten vara intressanta att utreda även som recipienter för dagvatten.

I samband med detaljplanering tas det alltid fram en dagvattenutredning. I den hanteras hur dagvatten ska omhändertas och renas inom planområdet samt hur exploatören säkerställer att skyfall inte skadar ny och befintlig bebyggelse. Utifrån dagvattenutredningen säkerställs sedan de ytor som krävs samt om det behövs särskilda planbestämmelser

En handbok för dagvatten eller dagvattenstrategi saknas i kommunen. Generellt går det att konstatera att hantering av dagvatten alltid utreds i Trosa kommun med tanke på de rådande geotekniska förhållandena.

Just nu finns inom Trosa kommunintresse och pågående kommunikationskampanjer för att använda dagvatten som resurs för att effektivisera vattenanvändningen, för att kommunen ska kunna rusta sig för framtida klimatförändringar.

Skyfall och översvämningsrisker

Uttrycket skyfall används för stora mängder av nederbörd på kort tid. SMHI:s definition av skyfall är minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut. Trosas nederbördsmätare (87540 stänges 1979 men närliggande finns i Åda (87580). Under de senaste 70 år har årsnederbörd varit ca 570 mm/år vilket motsvarar Sveriges genomsnittsnederbörd på 600 mm/år.

De allmänna avloppssystemen dimensioneras för regn med viss återkomsttid. Vid skyfall överskrider kapaciteten och nederbörden kommer att samlas i lågpunkterna på markytan. Det är VA-huvudmannens ansvar att dimensionera det nya systemet att sträcka sig till markytan. Minimikrav på återkomsttider för regn för nya dagvattensystem anges i tabellen nedan. Det är kommunledningen som är ansvarig för att fastställa säkerhetsnivån för skydd av byggnader och anläggningar när de allmänna avloppssystemen är fyllda.

Minimikrav på återkomsttider för regn vid dimensionering av nya dagvattensystem (Svensk Vatten Publikation P110)

Nya duplikatsystem	VA-huvudmannens ansvar		Kommunens ansvar
	Återkomsttid för regn vid fylld ledning	Återkomsttid för trycklinje i marknivå	Återkomsttid för marköversvämning med skador på byggnader
Gles bostadsbebyggelse	2	10	> 100 år
Tät bostadsbebyggelse	5	2	> 100 år
Centrum- och affärsområden	10	30	> 100 år

Tabell 10 Hämtad från Svenskt Vattens P110

Under 2020 tog DHI fram en skyfallskartering för Trosa kommun. Karteringen är genomförd för Trosa och Vagnhärad's samhälle. Syftet var att ta beräkna översvämningsutredning, vattendjup och flödesvägar vid ett extremt regn. Karteringen togs fram för att kunna nyttjas som planeringsunderlag vid framtida

exploatering och att kunna identifiera problemområden i befintlig bebyggelse. I dagsläget hanteras skyfall i detaljplaner genom att ytor avsätts för dagvattenhantering. Huvudprincipen är att fastigheten inte ska släppa ifrån sig vatten snabbare när det är bebyggt än innan exploateringen samt att fördröjning ska ske på den egna fastigheten.

Det kan uppstå kapacitetsproblem i dagvattensystemet vid skyfall och ökad nederbörd under delar av året. Eftersom det innebär stora investeringar att höja kapaciteten i det befintliga dagvattensystemet genom att byta ut ledningarna, behöver man arbeta med att minska flödena av skyfallsvatten genom fördröjning och lokalt omhändertagande högt upp i systemet vid all ny exploatering. Skyfall påverkar också den allmänna anläggningen genom att inflöden i spillvattennätet kan orsaka bräddningar, och stora mängder vatten kan orsaka driftstopp och skador på anläggningar. Inkommande skyfallsflöden som tillskottsvatten påverkar reningen i ledningsnätet och kräver resurser att pumpa och hantera. Skyfall som inte kan avledas riskerar att orsaka källaröversvämningar och skador på byggnader och infrastruktur. Kunskapen om lågpunkter och områden där skyfall kan påverka allmänna anläggningen finns.

Trosa stad påverkas av höga vattennivåer från såväl Trosaån som Östersjön. Ett samlat grepp i kommunen om åtgärder för att förhindra översvämning behövs, med fokus på Trosa tätort, både från höga havsnivåer och från höga flöden i Trosaån.

Aktiviteter dagvatten

Aktivitet	Hur	Tidplan	Ansvarig	Klass
Ta fram rutiner och strategier för arbetet med dagvatten och skyfall	Arbeta strukturerat med dagvatten utifrån VA-policyn, praktisk handbok med riktlinjer av hantering på fastigheter & allmän mark. Rutiner och processer formuleras för samarbetet inom kommunen.	1 år	Samhällsbyggnadskontoret (SBK) Tekniska enheten	B
Framtagning av kommunövergripande dagvattenplan. Planen ska beskriva hanteringen inom och utanför detaljplanerat område.	Åtgärdsprogram och ansvarsfördelning för dagvatten. Fördröjning och minskning av skadekonsekvens av dagvatten samt förbättra status i våra vattenförekomster ur ett helhetsperspektiv.	Inom 3 år (2026)	Kommunstab Ekologienhet SBK Tekniska enheten	A + C
Skyfallshantering ska ingå i dagvattenplanen	Åtgärder specifikt för skyfall och skydd mot översvämningar ska ingå i dagvattenplanen.	Inom 3 år (2026)	Kommunstab Ekologienhet SBK Tekniska enheten)	A + C
Förutsättningarna för dagvatten som tekniskt	Möjligheterna till omhändertagande av regnvatten som tekniskt vatten	Inom 3 år	Kommunstab Ekologienhet	A + C

vatten ska ingå i dagvattenplanen	ska ingå i dagvattenplanen för att minska förbrukningen av dricksvatten.	(2026)	SBK Tekniska enheten	
Kartläggning av skyfall och översvämningar samt se över om dagens anläggningar klarar framtidens behov.	Uppdatera befintliga dagvattenlösningar och implementera nya modernare sätt som ytlig avledning och lokal magasinering för att minimera risk för översvämningar	Inom 2 år (2025)	Kommunstab Ekologienhet SBK Tekniska enheten) Räddningstjänst	A + C
Utredning om skydd mot höga vattennivåer	I skyfallshanteringen ska risk för påverkan från höga vattennivåer i vattendrag och från havet ingå.	Inom 2 år (2025)	Tekniska enheten SBK	A
Samverkan inom kommunen gällande dagvatten i detaljplaneprocessen	Ta fram rutin och process i detaljplanearbetet, för att öka involveringen från tekniska enheten i detaljplaneprocessen. Tydligare planering av samverkan internt.	1 år	Tekniska enheten SBK	B+A
Åtgärdsplan äldre tidigare fritidshusområden som övergått till permanentboenden och införlivats inom verksamhetsområde för VA	Gammalmodig lösning av dagvatten kopplat till spill, information och stöd till abonnenter för separering, som del i uppströmsarbetet att minska ovidkommande vatten.	inom 3 år (2026)	Tekniska enheten	A + D
Utveckla Drift och underhållsplan för dagvattenanläggningar	Kartläggning av dikessystem, status och ansvarsfördelning och samordning med Gata/Park. Ta fram en drift- och underhållsplan.	inom 2 år (2025)	Tekniska enheten (Gata/Park & VA)	A
Förbättra kvaliteten på dagvattenrecipienter	Följ Grönstruktur från ÖP, samarbete med ekologi för att vårda och förbättra sjöar, vattendrag, hav och Trosaån. Vidta åtgärder i enlighet med åtgärdsprogrammen till vattendirektivet.	inom 3 år (2026)	Ekologienheten SBK Tekniska enheten	A
Utreda om våtmarker kan användas som dagvattenrecipienter	Våtmarkerna som hanterar renat spillvatten kan både nu när verken är i drift och i framtiden användas som recipienter för dagvatten. De tekniska förutsättningarna behöver utredas.	inom 5 år	Ekologienheten SBK Tekniska enheten	A

Tabell 11 Aktiviteter dagvatten

Ledningsnät

En stor del av Trosas ledningsnät byggdes under 60- och 70-talet. Ledningsnätet är den del av VA-anläggningen som bedöms vara i störst behov av ny- och

reinvesteringar, likt situationen som finns i många andra svenska kommuner. I dagsläget görs reparations- och underhållsarbete med viss framförhållning. Vid reparation av läckor finns det svårigheter med att lokalisera och stänga av ventiler för att strypa flödet i ledningen. Att felsöka detta tar många timmar och är svårt att göra när läckor uppstår.

Ytterligare en aspekt att ta hänsyn till är förändringar av flödesriktningar med syfte att förkorta flödesvägar på nätet, såväl till befintligt avloppsreningsverk som kommande överföringsledning. Både renovering av ledningsnätet och omarbetning av flödesriktningen behöver utredas och investeringar fastställas i kommunens långsiktiga plan för att säkerställa spillvattenförsörjningens tekniska funktion och totalekonomiska hållbarhet. Med fördel görs dessa utredningar samordnat.

I takt med att överföringsledningen till SYVAB byggs kommer de ekonomiska incitamenten vara större att åtgärda problematiken med tillskottsvatten eftersom Trosa kommun kommer att debiteras för omhändertagen mängd spillvatten.

Kartläggning av ledningsnät behövs för att samla kunskapen inom kommunen för en effektivare planering.

Aktiviteter ledningsnät

Aktivitet	Hur	Tidplan	Ansvarig	Klass
Utveckla instrumenteringen och digitaliseringsgraden för övervakning och optimering av samtliga system	Förbättra de befintliga möjligheterna till mätning och kontroll av systemen för att ex upptäcka läckage och störningar i ett tidigare skede. Säkra data för högre kvalitet i beslut av reinvestering och underhåll.	Pågående	Tekniska enheten	A + C
Uppdatering och utveckling av ledningskartan	Kartläggning av ledningsnät och dikessystem, status och ansvarsfördelning	Inom 2 år (2025)	Tekniska enheten (Gata/Park & VA)	A
Utveckla Drift och underhållsplan	Tekniks planering och kartläggning av material, dimensioner, ålder, genom filmning och dokumentation digitalt samt arkivering	1 - 3 år (2026)	Tekniska enheten i samarbete med driftentreprenör	A + C
Fortsatt modelleringsarbete	För en helhetskontroll av nätet och identifiera in- (spill) och ut- (dricksvatten) läckage samt proaktivitet i reinvesteringarbetet på ledningsförnyelse.	Pågående	Tekniska enheten	A

Tabell 12 Aktiviteter ledningsnät

Skyfallspåverkan på den allmänna anläggningen

Trosa tätort är relativt flackt och det finns ett flertal lågpunkter där vatten beräknas bli stående med större vattendjup (>0,5 m) vid skyfall. Det finns även områden med större utbredning av tillfälligt stående vatten. Ett flertal större vägar riskerar att översvämmas vid ett skyfall. Flödesstråken rör sig främst mot och längs med Trosaån samt ut mot kusten. Vagnhärad är inte riktigt lika flackt som Trosa, men också där finns några områden utpekade med risk för översvämningar.

En skyfallskartering resulterar i ett underlag som visar maximal översvämningsutbredning och vattendjup för de studerade regnen. Utifrån underlaget är det svårt att direkt utläsa konsekvenserna varför en strukturerad konsekvensanalys krävs för att ta vara på materialet. Trosa kommun har identifierat att det finns ett behov av att gå vidare och i detalj, studera konsekvenserna av ett skyfall är som störst för den allmänna VA-anläggningen. Vattentäkterna är inte med i den skyfallskartering som är utförd, men bör utgående från höjdförhållande inte vara i riskområde. Det bör dock ändå utredas om en djupare analys av dessa områden gör genomföras.

Den analys som gjorts av skyfalls påverkan på den allmänna anläggningen (DHI 2020) har främst visat på risker med pumpstationer längs med Trosaån och i andra lågpunkter. Det behöver påbörjas ett arbete med att säkerställa att samtliga pumpstationer med bräddavlopp som kan komma att dämmas upp har tillräckliga skydd- och säkerhetsåtgärder.

Aktiviteter skyfallspåverkan på allmänna anläggningen

Aktivitet	Hur	Tidplan	Ansvarig	Klass
Strukturerad konsekvensanalys av skyfallspåverkan på den allmänna anläggningen	Risikanalys genom workshop, ev kompletterad med djupare undersökningar enligt DHIs rekommendationer.	2023	Tekniska enheten i samarbete med driftsentreprenör	A
Åtgärder på bräddavlopp och pumpstationer	Översyn så att samtliga pumpstationer med bräddavlopp som kan komma att dämmas upp har tillräckliga skydd- och säkerhetsåtgärder.	2023	Tekniska enheten i samarbete med driftsentreprenör	A
Skyfallsplan för allmänna anläggningar	En utredning om hur allmänna anläggningar ska skyddas mot påverkan från skyfall tas fram. Befintlig kunskap om problembild används.	2024	Tekniska enheten i samarbete med driftsentreprenör	A

Tabell 13 Aktiviteter skyfallspåverkan på allmänna anläggningen

Bebyggelseutveckling och exploatering

Bebyggelse och bebyggelseutveckling påverkar såväl allmänt som enskilt VA. Utbyggnaden av allmänt VA styrs av 6 § i Lagen (2006:412) om allmänna

vattentjänster (LAV). Paragrafen syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

De senaste åren har Trosa haft en hög tillväxt bland invånarna och kopplat till det även ett högt utbyggnadsstryck på allmänt VA. Från 2015 till idag har antalet invånare i Trosa ökat från 12 000 till cirka 15 000, varav den största delen är bosatt i Trosa centralort. Kommunen har en hög befolkningstillväxt och planerar för en befolkningsutveckling på ca 2% per år även framöver.

Inom verksamhetsområde

I planförslaget i Trosa kommuns ÖP pekats ett antal områden ut som boendeområden, det vill säga områden huvudsakligen ämnade för bostadsbebyggelse men som kan integreras med lättare verksamheter. Områdena finns i Vagnhärad, Trosa och Västerljung inom verksamhetsområde för VA

Utanför verksamhetsområde

Det är också viktigt att kartlägga befolkningsökning även utanför tätorter, utanför verksamhetsområde, och väga in påverkan av kommande infrastrukturprojekt för att kunna uppdatera utbyggnadsplanen för VA.

Aktiviteter bebyggelseutveckling

Aktivitet	Hur	Tidplan	Ansvarig	Klassning
Ta fram en planering för när framtida kommunala exploateringar ska genomföras	Behov av strategisk planering som väger in VA-aspekterna för att säkerställa ett effektivt arbetssätt. Samverkan med SBK.	Inom 3 år (2026)	Tekniska enheten, SBK	B
Ta fram teknisk handbok samt materialförteckning för VA som anger standarden för kommunen	Vid utbyggnad av ledningssystemet är det viktigt med kommunal standard för övertagande till verksamhetsområde.	pågår	Tekniska enheten	
Tydliggöra behov av samråd med VA huvudman i rutin för hantering av planbesked	Skapa förankring av projektet hos VA huvudmannen	pågår	Tekniska enheten, SBK	

Tabell 14 Aktiviteter bebyggelseutveckling

Övergripande åtgärder

Nedan beskrivs åtgärder som är på en övergripande nivå.

Aktivitet	Hur	Tidplan	Ansvarig	Klass
Kompetensförsörjning	Kommuner framhåller ofta att organisationens kapacitet och i vissa fall kompetens som den begränsande faktorn i beställarfunktionen Förvalta våra mänskliga tillgångar ex validering av utbildningar och kurser (betyg/Kurser), att direkt kan använda. (programvaror, juridik och arbete runt VA)	1 år	Tekniska enheten	A + B
Ta fram dokumentationsrutiner	Arkivering fysiskt och digitalt, strukturer runt hantering av data för underhåll och utbyggnad, kunskap och utveckling (VA Banken, Ready mgr Future, Citect vs fysiskt brandsäkrat arkiv för sekretess och back up datainträng). Behov av handläggning för extra personal för att genomföra digitalisering av fysiskt arkiv samt strukturera och organisera dokument och kartor.	Pågående, steg 1 VA banken till lokal server.	Tekniska enheten kansliet/ GDPR	A
Ta fram rutiner och processer för långsiktig och hållbar planering	Framförhållning i samhällsplaneringen (ÖP) för samtliga nyttigheter (Vatten, Spill, Dag). Samordning och samarbete med SBK, plan, bygglov, exploatering samt miljökontor (framför allt gällande utbyggnadsområden).	1 år 2023	SBK Tekniska enheten	B
Taxe-revision	Säkerställa finansiering av den allmänna VA-anläggningen över tid. VA-ekonomi i balans.	3 år 2026	Tekniska enheten	C
Övergång från beräknad förbruknings debitering till verklig.	Transparens och nya datalagen tillgänglighet data	2024 Q1	Tekniska enheten	C + A
Kommunikationsplan, vid krissituation (stor eller liten)	Vid kriser och extraordinära händelser är kommunikationen med omvärlden extra viktig. Den måste samlas och förmedlas koncentrerat för att bidra till att begränsa och lösa kriser. Integrera VA krisplan med kommunövergripande plan	1 år 2023	Tekniska enheten Kommunikation	D + A
Kommunikationsstrategi VA	Att ha en långsiktig tanke i kommunikation internt mellan verksamheter och med politik samt externt med abonnenter och nå de utanför allmänt VA för ökade förståelse, långsiktiga och hållbara VA tjänster. "Hinken" "Plånboken" mm	Pågående (Hållbar vattenanvändning)	Tekniska enheten Kommunikation	D

Tabell 15 Övergripande åtgärder

Del 3 Konsekvenser av åtgärderna i vattentjänstplanen

Konsekvensbedömning

	Dagens arbetssätt	Med VA-plan
Ekonomiska konsekvenser		
	Arbete enligt nu gällande budget och VA-taxa.	Ökade investeringsvolymerna ger ökade kostnader som i sin tur påverkar avgiftsuttaget från kunderna.
	Saknas incitament för hållbar vattenanvändning.	Ekonomiska incitament för att minska förbrukning möjligt i differentierad taxa.
	En organisation som klarar av dagens VA-verksamhet.	Ställer krav på utökad verksamhet och ökad utbyggnadstakt. Ökningar av kring personella resurser, driftkostnader och investeringsvolym nödvändig. Påverkar även taxeutveckling.
	Planering som saknar helhetsgrepp kring behov.	Planering och rekommendation, prioriteringsordning, mer kostnadseffektiva arbetssätt och högre nytta för kunderna. Förutsättningar för att kapacitet i befintligt nät ska fångas upp bättre i framtiden.
	Svårigheter att hantera detaljplaneprocesser.	Vattentjänstplan ett steg på vägen att hantera komplexa detaljplanefrågor. Skapar förutsättningar för att undvika "onödiga" krav på utbyggnad av kommunalt VA.
Miljökonsekvenser		
	Recipienter med behov av förbättrad status (MKN)	Förbättrad status i recipienter (MKN) genom att förbättra VA-anläggningen och minska bräddningar och utläckage.
	Planering som saknar helhetsgrepp kring behov.	Prioritering av utbyggnad utifrån miljö- och hälsoperspektiv.
	Arbete med dricksvattenförsörjning separerad från övrig samhällsplanering.	Dricksvattenförsörjning inkluderad i samhällsutvecklingen.
	Dagvattenhantering som behöver anpassas till ett förändrat klimat.	Ökade möjligheter till hållbar dagvattenanvändning genom dagvattenanläggningar med hanterbar drift och underhåll.
	Osäkerhet och avsaknad av data kring utläckage på dricksvattnenätet.	Säkerställa vattenbalansen mellan mätt vatten och debiterad volym, mindre resursslöseri.
	Spillvattenhantering som behöver förstärkas för att undvika bräddningar.	Överföringsledningen till SYVAB säkerställer att miljön i recipienterna inte försämras.
	Ett dricksvattensystem som kan effektiviseras.	Mer effektiv resursanvändning genom: <ul style="list-style-type: none"> - Ökad mätning. - Möjliggörande av användning av tekniskt och återanvändning av BDT-vatten.

	Vattenförsörjning som behöver säkerställas för framtiden.	Ökad förmåga att ha en robust framtida vattenförsörjning.
	Vattentäkter i behov av skyddsområde.	Vattenskyddsområden som bevarar och skyddar Trosas vattentäkter.
	Enskilda VA-anläggningar kan påverka allmän vattentäkt.	Allmänt VA till område som omger vattentäkt.
Sociala konsekvenser		
	Avsaknad av prioritering, beslut och besked för VA-utbyggnad som skapar osäkerhet bland kommuninvånare.	Tydlig beskrivning av prioriteringar. Lätt att förstå och att förklara övriga besked och beslut.
	Djup, fragmenterad, kunskap om VA-verksamheten hos enstaka individer. Ger sårbarhet och gör rätt beslut svårare att fatta.	Ökade kunskaper tvärs över VA-organisationen som skapar resiliens i organisationen och underlättar väl underbyggda beslut.
	Sårbarhet med ej utbyggt VA till områden där behov finns.	Sårbarhet med ett mer centraliserat system för spillvattenhantering.
	Samarbete och ansvarsfördelning med förbättringspotential mellan kommunens kontor.	Utvecklat samarbete mellan kontoren för att hantera de vattenfrågor som kräver samverkan och dialog.
	Tillräcklig kompetens inom kommunen för att hantera daglig drift.	Projekt med överföringsledning från SYVAB ställer högre krav på kompetens inom kommunens organisation.
	Kunder som är mer medvetna om vattnets värde och som kan förändra sina beteenden.	Ökad medvetenhet bland kunder om hushållning av resurser som leder till beteendeförändring.
	Hög personalomsättning hos VA som ger svårigheter med kunskapsstapp	Kontinuitet i personalresursen – trygg och robust leverans.

Tabell 16 Konsekvenser av vattentjänstplanens åtgärder

Strategisk miljöbedömning av vattentjänstplanen för Trosa kommun

Strategisk miljöbedömning är en process som kommuner ska genomföra när de till exempel upprättar planer där genomförandet kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Processen ska främja och säkerställa hållbar utveckling genom att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande. Eftersom en vattentjänstplan krävs i lagstiftning är det möjligt att den omfattas av betydande miljöpåverkan på samma sätt som översiktsplaner och avfallsplaner. Beslut om detta fattades 2023-02-27.

Denna vattentjänstplan ska beskriva kommunens långsiktiga plan framåt kring försörjningen av vattentjänster och hur prioriteringen mellan olika behov ska göras. I en växande kommun kan önskemål om byggnation och utveckling komma i konflikt med intresset att bevara och skydda recipienter och naturmiljön. Trosa är en kommun med höga natur- och kulturvärden av olika slag, något som uppskattas av såväl kommunen som dess medborgare och besökare. God samhällsplanering kan understödja ekosystemtjänster såväl utifrån ett naturvetenskapligt perspektiv som utifrån folkhälsa och rekreation. Kommunen växer också kraftigt i antal invånare. För att möjliggöra en fortsatt tillväxt behöver Trosa kommun säkerställa en långsiktig hantering av avlopps- och dagvatten samt garantera tillgång till dricksvatten som svarar mot både dagens och framtidens behov.

Miljöpåverkan genom vattentjänstplanen är framför allt en positiv påverkan, genom att minska utläckage av avloppsvatten och att stärka skyddet för vattentäkter och dagvattenrecipienter. Den möjliga negativa miljöpåverkan som kan antas är att det även fortsättningsvis kan ske bräddningar, och att lokal påverkan vid ledningsnätsarbeten i form av grävarbeten kan ske.

Avgränsning

Samråd om innehållet i denna MKB hölls 2023-02-15 med en representant från Länsstyrelsen. Ett PM med förslag till innehåll i denna MKB och avgränsningar skickade som underlag till mötet. På mötet framkom inga synpunkter på förslaget i PM. Anteckningar från mötet skickades ut.

Den geografiska avgränsningen konstaterades vara Trosa kommun med omgivande vattendrag. Den tidsmässiga avgränsningen är 12 år, i enlighet med förarbetena till ny Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412). De tematiska avgränsningarna, kallade fokusområden, hämtas från översiktsplanen.

Fokusområden

För vattentjänstplanen har samma tematiska fokusområden följts som för översiktsplanen (2021), med några revideringar. Fem fokusområden från översiktsplanen bedöms vara relevanta för vattenförsörjningsplanen. De är:

- Bebyggelse och befolkning
- Naturmiljö, riksintressen och strandskydd
- Risk, klimat och vatten

- Dricksvatten, avlopp och dagvatten
- Miljö kvalitetsnormer för vatten

Bebyggelse och befolkning

Trosa kommun har strax över 14 000 invånare där majoriteten bor i tätorter. Befolkning expanderar och fortsätter att växa med i ca 1–2 procent per år. Ökande bebyggelse och befolkning ökar behoven av vatten- och avloppsvattenhantering samt krav på enskilda avlopp och enskilda brunnar med bra funktion för att försörja det ökande antalet. Mer VA-hantering inom verksamhetsområde ställer krav på råvatten i tillräcklig mängd, och tillräcklig kapacitet i vattenverk och spillvattenverk.

Vattentjänstplanen innehåller planer och aktiviteter för att förbättra och utöka VA-hantering, både inom och utanför verksamhetsområde, till exempel överföringsledning för spillvatten och ökad tillsyn på enskilda avlopp. Även förbättrat skydd och hantering av potentiella reservvattentäkter planeras för att öka kapaciteten.

Naturmiljö, riksintressen och strandskydd

Drygt 90% av Trosa kommuns yta täcks av någon form av riksintresse och det finns totalt 16 områden med höga natur-, kultur- och friluftsvärden skyddade som naturreservat. Särskilt vid bebyggelseutveckling på landsbygden bör natur- och kulturmiljövärden beaktas.

Vattentjänstplanen innehåller kommunens långsiktiga planering hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Vid byggnation av allmänna och enskilda VA-anläggningar behöver hänsyn tas till den unika naturmiljön i kommunen. En långsiktig planering ger goda förutsättningar att planera utbyggnaden med den hänsyn som krävs.

Risk, klimat och vatten

Klimatförändringar kommer att få konsekvenser för klimatet i Sverige, till exempel genom ökande nederbörd, ökad risk för översvämningar, samt vattenbrist och torka. I Trosa kommun detta innebära höga flöden i Trosaån, högvatten i Östersjön, kraftigare regn samt mer omfattande snösmältning som kommer att resultera i ökad risk för skador på bebyggelse och infrastruktur.

Vattentjänstplanen innehåller kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas eller utredas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid ett skyfall. Planen innehåller aktiviteter för att effektivisera dagvatten- och skyfallshantering genom bland annat kommunövergripande styrdokument, kartläggning av dagens anläggningar och utredning om våtmarker kan användas som dagvattenrecipenter. Det pågår även kommunikationskampanjer för att använda dagvatten som en resurs för att minska dricksvattenförbrukningen.

Dricksvatten, avlopp och dagvatten

Det är kommunens skyldighet enligt 6 § vattentjänstlagen att se till att ett blivande eller befintligt bebyggelseområde i ett större sammanhang får vatten eller avlopp om det finns behov med hänsyn till människors hälsa eller miljön. Trosa kommun jobbar kontinuerligt genom drift och underhåll med att förnya VA-nätet samt uppgradera skydd av och kapacitet på vattentäkter. Dagvatten ska fördröjas och renas vid källan och ansvaret för dagvatten ska vara tydligt.

Vattentjänstplanen innehåller planer för förbättra spillvattenhanteringen med en överföringsledning, och att förbättra ledningsnätet genom ökad inventering och mer riktat underhåll, vilket kommer att minska bräddningar och utläckage av näringsämnen, som omgivande recipienter är känsliga för. Planen innehåller också åtgärder för att förbättra dagvattenhanteringen genom att öka användandet av befintliga våtmarker om reningssteg. Förbättringar av skyddet av vattentäkter ingår också.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

När det gäller miljö kvalitetsnormer för vatten ska den ekologiska statusen för de vattenförekomster som berörs av aktivitet i kommunen vara god eller hög och den kemiska statusen hög. Landets kommuner arbetar utifrån målet att vattenförekomsterna ska uppnå minst god status samtidigt som det inte får ske någon försämring. Trosa kommun har en lång kuststräcka i kombination med Trosaån och en mängd mindre vattendrag. Endast två sjöar har god status, Gisesjön och Björken. Liksom i övriga landet kommer inte miljö kvalitetsnormerna för vatten att uppnås för samtliga vattenförekomster i kommunen när innevarande period avslutats, vilket gör att Trosa liksom övriga kommuner i Sverige inriktar arbetet på att status inte får försämrats.

Vattentjänstplanen innehåller planer för att bygga om spillvattenhanteringen med en överföringsledning, och att förbättra ledningsnätet genom inventering och mer riktat underhåll, vilket kommer att minska bräddningar och utläckage av näringsämnen, som omgivande recipienter är känsliga för. Planen innehåller också åtgärder för att förbättra dagvattenhanteringen genom att öka användandet av befintliga våtmarker och att förbättra kvaliteten i dagvattenrecipienter genom att förbättra dagvattenhanteringen. Planen har också vägt in påverkan på miljö kvalitetsnormer när analysen gjordes kring vilka områden som är i behov av allmänt VA enligt Lagen om allmänna vattentjänster §6. Det har gjorts bland annat genom att analysera vilka områden som har påverkan på recipienter från sämre fungerande enskilda anläggningar. Det innebär att Trosa kommuns bidrag till att förbättra statusen för vattenförekomsterna och uppnå miljö kvalitetsnormerna ökar i och med handlingsplanen.

Miljökonsekvenser

Grunden till bedömningen av konsekvenser av vattentjänstplanen togs fram på en workshop med arbetsgrupp och styrgrupp.

De miljöaspekter som påverkas av vattentjänstplanen är framför allt kopplade till vatten och förorening av vatten genom avloppsvatten. De vattenförekomster som påverkas är främst Trosaån och de delar av Östersjökusten som redan idag har övergödningssproblem. Vattentjänstplanen syftar till att avhjälpa miljökonsekvenser från VA och har alltså generellt en positiv påverkan på miljökonsekvenserna i detta stycke.

Övergödning av ytvatten och grundvatten genom spillvatten och dagvatten

Näringsämnen i form av kväve och fosfor finns naturligt i miljön men när extra näringsämnen tillförs i vattnet på grund av mänskliga aktiviteter kan övergödning uppstå. Övergödning är ett problem i våra vattenförekomster, framför allt i södra Sverige.

Sveriges omgivande hav är påverkade av övergödning, särskilt Östersjön. Koncentrationen av näringsämnen är högst nära kusten och i anslutning till större städer och i vikar. Näringsämnena kommer framför allt från jordbruk, industrier, avloppsvatten, skogsbruk, vägtrafik och sjöfart.

Ökad produktion av växtplankton och alger orsakade av övergödning försämrar vattenkvaliteten och kan orsaka syrebrist. Massförökning av alger sommartid, kallat algbloomning, kan påverka badvattenkvaliteten och människors hälsa.

Trots att ökningen av övergödningen har planat ut i Östersjön genom ett riktat arbete för att minska näringsämnesbelastningen så kan det ta lång tid innan problemen med övergödning minskar. Även om tillförseln av näringsämnen har minskat så frisätts varje år i näring som tidigare har varit bunden i sediment, och ett varmare klimat kan förvärra problemen.

Det är därför viktigt att planera för en avloppshantering som minimerar bräddningar och utsläpp av otillräckligt renat vatten.

Förorening av SFÄ (särskilt förorenande ämnen) av ytvatten och grundvatten genom spillvatten och dagvatten

Alla ämnen som släpps ut i vattnet i betydande mängd och som inte är utpekade som prioriterade ämnen ska klassificeras under ekologisk status som särskilda förorenande ämnen (SFÄ). Betydande mängd bedöms vara en sådan mängd av ett ämne som kan hindra att den ekologiska statusen uppfylls.

När det gäller ämnen som släpps ut till vattenmiljöer och kan vara miljöfarliga, klassificeras de som har EU-gemensamma miljökvalitetsnormer under kemisk ytvattenstatus. I Sverige är drygt 30-talet ämnen eller ämnesgrupper identifierade som särskilda förorenande ämnen.

Dagvatten innehåller en komplex blandning av organiska och oorganiska ämnen, med både naturliga och mänskliga källor. Dagvattnets kvalitet varierar kraftigt

mellan olika platser och mellan olika tidpunkter och årstider. Dagvattnets innehåll varierar också beroende på nederbördssituationen och är ofta mer förorenat i början av ett avrinningstillfälle än i slutet. Hur föroreningarna är fördelade mellan olika storleksfraktioner påverkar både hur de transporteras med dagvatten, sprids och vart de tar vägen samt vilken risk de utgör för miljön.

Ammoniak är ett SFÅ som påverkas av ammonium i utsläppt avloppsvatten. Till gruppen organiska mikroföroreningar som återfinns i avloppsvatten är fenoler, flamskyddsmedel, biocider och PFAS. Läkemedelsrester och andra organiska mikroföroreningar passerar till stor del genom reningsprocesserna i avloppsreningsverk och hamnar slutligen i sjöar- och vattendrag eller i det slam som bildas vid reningsverket. Exempel på läkemedel som kan finnas i avloppsvatten är diklofenak, 17-beta-östradiol, 17-alfaetinylostradiol och ciprofloxacin.

Att begränsa utsläppen av avloppsvatten till känslig miljö eller till platser där människor kan komma i kontakt med orenat avloppsvatten är därför viktigt.

Påverkan på byggnader och infrastruktur genom höga vattennivåer från översvämningar och skyfall

Förloppet vid översvämningar som orsakas av skyfall kan vara snabbt och orsaka omfattande skador på privat och allmän egendom och infrastruktur. De stora regnmängderna sveper på sin väg genom samhället med sig bakterier, närsalter och kemikalier. Översvämmade viadukter och vägar kan utgöra en direkt fara för liv. Det finns också risk för smittspridning när orenat avlopp trycks upp och blir stående på mark och vägar. Särskilt allvarligt är det om dricksvattenförsörjningen påverkas när vattentäcker förorenas.

Vid kraftiga regn kan ledningssystem påverkas av tillskottsvatten, som kan orsaka källaröversvämningar genom att avloppsvatten trycks upp av tillskottsvattnet när det fyllt ledningarna.

Konsekvenser av ett stigande vattenstånd är att översvämningar från havet inträffar oftare och att de blir kraftigare. Fler skyfall och högre vattennivåer kan påverka spillvattenhanteringen genom att många reningsverk ligger lågt och riskerar att översvämmas vid en havsnivåhöjning.

De är viktigt att samhället, inklusive VA-infrastrukturen, planerar för konsekvenserna av skyfall och ett förändrat klimat genom skyfallskarteringar och klimatsäkringar av anläggningar och ledningsnät.

Påverkan på klimatet genom användning av energi och transporter kopplat till VA-försörjningen

Energi används i alla delar av samhället, den största förbrukningen sker inom industrin, för transporter, och för uppvärmning av byggnader och lokaler. Det finns många energislag, alla påverkar miljön och klimatet, men olika mycket och på olika sätt.

Förbränning av fossila bränslen är den största källan till utsläpp av koldioxid, svaveldioxid och kväveoxider i Sverige. Utsläppen påverkar klimatet, ger upphov till försurning av skog och mark och orsakar hälsoproblem.

Sveriges elproduktion består till stor del av källor med låga utsläpp av växthusgaser, som vattenkraft, vindkraft och kärnkraft. Den el som produceras i kombinerade el- och fjärrvärmeanläggningar, samt industrin, kommer till största delen från bibränslen. Koldioxidutsläpp från bibränslen förstärker inte växthuseffekten och klimatförändringarna, men bibränslen orsakar utsläpp av kväveoxider och partiklar samt små utsläpp av växthusgaserna metan och lustgas. För att minska miljöpåverkan från energiförsörjningen behövs många olika åtgärder, till exempel effektivare användning av energi och transporter, ökad andel förnybara energikällor och bättre rening av utsläpp.

En effektivare drift av allmänna och gemensamma VA-anläggningar med värmeväxlare och energibesparingar, samt optimerade transporter av avloppsslam är därför viktigt. Vattentjänstplanen innehåller planer på effektiviseringar av VA-hantering, som överföringsledningen, som kan bidra till en minskning av energianvändningen.

Förorening av vattentäkt vid olyckor

Vattenförekomster och vattentäkter behöver skyddas mot föroreningar som orsakas av punktutsläpp och diffusa föroreningskällor, och akuta olyckshändelser. För en vattentäkt i drift kan den direkta konsekvensen av en förorening bli att täkten blir obrukbar för en kortare eller längre tid.

Föroreningar kan medföra stora kostnader i form av saneringsåtgärder, rening av dricksvatten, överföringsledningar eller ersättning till industrier och sjukhus som är beroende av vatten av hög kvalitet för sin verksamhet.

Det är viktigt att skydda vattenförekomster och vattentäkter mot föroreningar genom aktuella skyddsföreskrifter, och genom att reservvatten finns att tillgå. Vattentjänstplanen innehåller åtgärder för att uppdatera skydden av vattentäkterna, samt att öka tillgången till reservvatten.

Överuttag av råvatten från ytvattentäkt eller grundvatten, kan leda till sänkning av vattennivåer

Långa perioder utan nederbörd ger låga vattennivåer i sjöar och låga flöden i vattendrag. Med förändringarna av klimatet så väntas perioder med vattenbrist och torka bli vanligare. Tillgången på vatten påverkas av både naturliga faktorer och människans uttag av vatten. Om dricksvattenförbrukningen överskrider ett säkert uttag av råvatten sker ett överuttag. Det kan leda till att vattentäkternas volym minskar, och att vattennivåerna sänks.

Vattentillgången påverkas av hur mycket vatten vi använder. Det är viktigt att vi

använder vattenresurserna klokt.

I Trosa sker ett aktivt långsiktigt arbete för att vattnet ska användas smart, och vattentjänstplanen innehåller flera åtgärder för att ytterligare sätta fokus på att spara på dricksvattnet.

Hantering av avloppsslam

Kommunalt slam från reningsverk innehåller värdefulla resurser i form av energi och växtnäring. En del av energin utvinns idag genom rötning och delar av det rötade slammets återförs till åkermarken som växtnäring. Samtidigt utgör slam en hälso- och miljörisk då det bland annat innehåller miljögifter, tungmetaller, läkemedelsrester och mikroplaster. Slam kan också innehålla stora mängder vatten som gör det dyrt och energikrävande att hantera.

Idag används slam oftast till jordtillverkning, markarbeten och växtetablering, om det används. Om reningsverket är certifierat enligt Revaq är det möjligt att använda slammets inom jordbruk.

En klok hantering av slammets som uppstår är viktigt för att de viktiga näringsämnen i slammets ska tas om hand, samtidigt som miljöfarliga ämnen inte ska riskera att spridas. Genom överföringsledningen som beskrivs i vattentjänstplanen kommer hanteringen av slammets att ske mer effektivt och samordnat.

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att en vattentjänstplan inte tas fram.

Vi kan konstatera att vattentjänstplanen leder till ökad planering och struktur, ökade investeringar, och ökad medvetenhet hos kunder om vattnets värde. Vi kan också konstatera att planen innebär en tidssatt plan för VA-utbyggnad i områden som saknar allmänt VA idag och där vi kan se behov utifrån miljöpåverkan. Nollalternativet är att vattentjänstplanen inte blir verklighet och att dagens arbetssätt fortsätter.

Vattenförekomster i kommunen är påverkade av näringsämnen, och att förbättra investeringarna i ledningsnät och avloppsvattenrening och att minska bräddningar minskar utläckage av näringsämnen. Nollalternativet innebär försämrade möjligheter att nå god eller hög status.

Vattentjänstplanen innebär att miljö- och hälsorisker vägs in vid bedömningar av behov av allmänt VA. Nollalternativet kan innebära att prioriteringarna görs mindre utifrån miljöperspektiv och ur ett råvattenperspektiv.

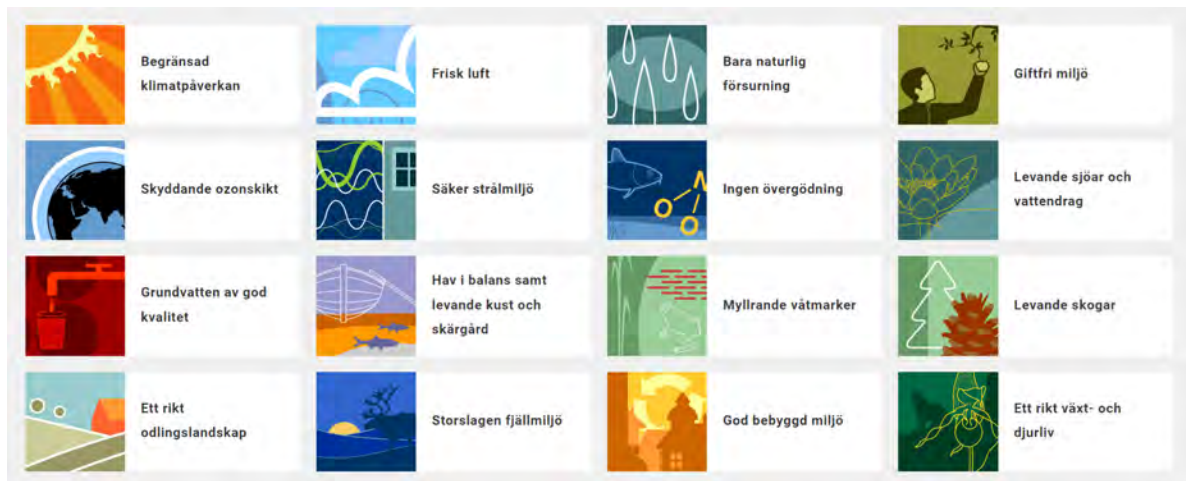
Planen innehåller ökat fokus på dricksvatten i samhällsplaneringen och ett mer effektivt dricksvattensystem med bättre mätning och jämnade debitering. Det ger VA-huvudmannen bättre kunskap om utläckage och vattenförluster. Nollalternativet innebär att förutsättningarna att arbeta med minskade förluster på ledningsnätet

minskar och därigenom att vattenuttaget blir onödigt högt vilket påverkar grundvatten- och ytvattennivåer i vattentäkterna.

Handlingsplanen innehåller åtgärder kring dagvatten och hur hanteringen kan bli mer hållbar, både ur ett klimatperspektiv och genom att förbättra reningen. Nollalternativet innebär mindre åtgärdsarbeten för att förbättra dagvattenhanteringen och därigenom en ökad påverkan på vattenförekomsterna.

Miljömål

Sveriges 16 miljökvalitetsmål beskriver det tillstånd i miljön som miljöarbetet ska leda till. Här går de miljömål igenom som bedöms påverkas av vattentjänstplanens innehåll.

De miljömål som bedöms påverkas är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Giffri miljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- God bebyggd miljö

Begränsad klimatpåverkan

"Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet uppnås."

En mindre effekt av handlingsplanen är att information till kunder genom kampanjer och medvetenhet om vattenanvändning kan leda till mer cirkulära flöden av vatten som regnvatteninsamling och minskad dricksvattenförbrukning. Det minskar behovet av dricksvattenproduktion vilket minskar åtgången av energi och kemikalier.

Giftfri miljö

"Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.

Handlingsplanen innebär en minskad påverkan på vattenförekomster genom förorenat dagvatten och utläckage av avloppsvatten. Det innebär att mindre föroreningar (som metaller, näringsämnen och organiska ämnen) når miljön.

Ingen övergödning

"Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller på möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten."

Att minska övergödningen till Östersjön är av största vikt för kustkommunen Trosa. Det viktigaste bidraget från handlingsplanen är att minska utläckaget av näringsämnen från avloppsvatten genom minskade bräddningar, från sämre fungerande enskilda anläggningar, och genom bättre planering av den allmänna avloppshantering och bättre dagvattenhantering.

Levande sjöar och vattendrag

"Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika miljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningarna för friluftsliv värnas."

Miljömålet påverkas genom arbetet med att minska övergödningen i stycket ovan. Även arbetet med giftfri miljö påverkar detta miljömål.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

"Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård bedrivs så att en långsiktigt hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar."

Miljömålet påverkas genom arbetet med att minska övergödningen i stycket ovan. Även arbetet med giftfri miljö påverkar detta miljömål.

Grundvatten av god kvalitet

"Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag."

En viktig del av handlingsplanen är att värna om råvattenresurserna genom områdesskydd, och att kompromissa mellan behovet av allmänt dricksvatten och att skydda våra grundvattenresurser. En klok planerad dricksvattenförsörjning utan överuttag skyddar våra viktiga grundvattentäkter. En annan viktig del av handlingsplanen är att minska påverkan på den allmänna vattentäkten från enskilda VA-anläggningar. Det kommer att ge en mer hållbar dricksvattenförsörjning.

God bebyggd miljö

"Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas."

En god bebyggd miljö förutsätter en klok VA-försörjning som väger in effekterna på människors hälsa och miljön av de allmänna VA-anläggningarna. Försörjningen av VA ska planeras så att överuttag av vatten och utläckage av näringsämnen minimeras. Byggnader och anläggningar för allmän VA-försörjning ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Plan för enskilt VA

Del av VA-plan för Trosa kommun

Antagen av:	Kommunfullmäktige 2023-XX-XX § XX dnr KS 2023/X
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Plan

Innehållsförteckning

Enskilt dricksvatten	2
Enskilt avlopp	3
Tillsyn av enskilt avlopp	3
Tillsyn av gemensamhetsanläggningar för dricksvatten och enskilt avlopp	4
I väntan på VA-utbyggnad.....	4
Information och stöd kring enskilt VA	5
Bebyggelseutveckling och exploatering.....	6
I samband med planläggning	6
Bygglov inom utbyggnadsområden	6
Bebyggelse med enskilt VA	7
Dagvatten.....	7
Genomförande och sammanfattning av aktiviteter	8
Tabell 1 Aktiviteter för enskilt VA.....	9
Revidering och uppföljning.....	8
Konsekvenser av åtgärder	11
Strategisk miljöbedömning av planen för enskilt VA	12
Miljömål	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Plan för enskilt VA

Denna delplan beskriver hur vattenförsörjningen och avloppshanteringen ska hanteras för de fastigheter som även i framtiden kommer att ha enskild VA-försörjning. I delplanen beskrivs också hantering i planerade VA-utbyggnadsområden, samt i bevakningsområden.

För de fastighetsägare som inte är anslutna till det kommunala nätet för dricksvatten och spillvatten är VA-försörjningen enskild.

Vanligast vid enskild VA-försörjning är att varje fastighet har sin egen dricksvattenförsörjning och eget omhändertagande av avloppsvatten (spillvatten och dagvatten). Det förekommer också anläggningar för flera fastigheter, exempelvis där två eller flera grannfastigheter delar på en avloppsanläggning eller dricksvattenbrunn, eller större gemensamhetsanläggningar som förvaltas av en samfällighet. Ansvar för enskilda dricksvattentäkter och avloppsanläggningar ligger hos fastighetsägaren eller den som nyttjar anläggningen (enskilda personer eller samfälligheter).

Kommunen har ett ansvar att genom tillsyn och planeringsarbete säkerställa att områden med enskild VA-försörjning har en god egen VA-försörjning. I områden, som är eller kan bli aktuella för någon form av bebyggelseutveckling, ska VA-frågorna i första hand hanteras vid framtagande av nya detaljplaner eller ändring av detaljplaner samt vid bygglov. VA-utredningar utgör det viktigaste underlaget för att i detaljplanen långsiktigt säkra en trygg vatten- och avloppsförsörjning i dessa områden. För övriga detaljplaneområden, där det för närvarande inte finns ett bebyggelsetryck, behöver kommunen se över hur VA-frågan är belyst i planbestämmelserna och hur VA-försörjningen har utvecklats i praktiken. För övrig bebyggelse i kommunen hanteras de enskilda avloppslösningarna inom miljökontorets ordinarie tillsynsverksamhet.

Enskilt dricksvatten

Normalt behövs inget tillstånd för att borra och anlägga en enskild dricksvattenbrunn. Dricksvatten i kustnära områden skyddas något från saltvatteninträngning genom att det är tillståndsplikt och särskilda krav för borring av energibrunn inom 500 meter från Östersjön och på öar.

Enligt förslag till nya vattenskyddsföreskrifter kommer det att vara förbjudet att inom vattenskyddsområde anlägga en ny dricksvattenbrunn inom primär skyddszon

och det kommer att krävas tillstånd för att borra en ny brunn i sekundär och tertiär zon. Det är därför viktigt att fastighetsägaren känner till om fastigheten ligger inom ett vattenskyddsområde.

Enskilda dricksvattenbrunnar omfattas inte av kontroll enligt dricksvattenlagstiftningen, varför ingen kontroll utförs i nuläget. Ingen samlad information från kommunen i enskilda dricksvattenfrågor finns.

Det är den enskilde fastighetsägarens ansvar att utföra analyser på sitt dricksvatten samt genomföra åtgärder för att förbättra kvaliteten på dricksvattnet. Kvaliteten i de enskilda dricksvattentäkterna i Trosa kommun kontrolleras helt i fastighetsägarnas regi. Det betyder att miljökontoret inte får analysrapporter för kännedom per automatik, bara om fastighetsägarna väljer att delge analysrapporten på eget initiativ. Det finns ingen samlad bild av tillgången på grundvatten i de enskilda brunnarna. Det är oklart hur torra, översvämningar och saltinträngning påverkar tillgången och kvaliteten på det enskilda dricksvattnet.

Enskilt avlopp

Med enskilda avlopp avses avloppsreningsanläggningar med sådan teknik som är avsedd för endast ett eller ett fåtal hushåll, upp till 25 personekvivalenter. Det är den enskilda fastighetsägaren som är ansvarig för att avloppsanordningen uppfyller dagens reningskrav. Det är miljönämnden i Trosa kommun som är ansvarig tillsynsmyndighet och det är miljökontoret som jobbar operativt med tillståndsprövning och tillsyn.

Enskilda avlopp kallas även små avlopps-anläggningar i exempelvis Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd och vägledning.

Vid tillståndsprövning av nya enskilda avlopp är reningskrav och krav på teknik beroende av platsens förutsättningar. Miljönämnden utgår från de allmänna råden från Havs- och vattenmyndigheten vid bedömningen av hur en avloppsanordning uppfyller miljöbalkens krav. Stora delar av kommunen omfattas av hög skyddsnivå med anledning av närheten till Östersjön eller annat ytvatten med avrinning till Östersjön.

Miljökontoret i Trosa har bedrivit områdesvis tillsyn av enskilda avlopp under åren 2010–2020 och många bristfälliga avloppsanläggningar har därför bytts ut under åren 2011–2021.

Tillsyn av enskilt avlopp

Uppskattningsvis 30 % av de kommunens enskilda avlopp är i behov av tillsyn och eventuellt åtgärdskrav. Uppskattningsvis 20 % av avloppsanläggningarna inom kommunen omfattas av villkorad tillsynsfrekvens om 1–4 år.

Tillsynen av enskilda avlopp regleras av årlig tillsynsplan enligt miljöbalken som revideras och kommuniceras till miljönämnden. Tillsynen har tidigare bedrivs som områdesvis inventering för att samla uppgifter om samtliga avlopp i kommunen. I dagsläget är målsättningen att bedriva en riskbaserad tillsyn av enskilda avlopp, som riktar fokus mot tillsyn av avloppsanläggningar som har bristfällig funktion på grund av ålder eller andra orsaker, samt mot avlopp med WC-utsläpp inom områden med känsliga recipienter. Då tillsynsresurser är begränsade är det viktigt att tillsyn riktas mot avlopps-anordningar där åtgärdskrav får störst nytta för miljö- och hälsoskydd.

Små avloppsanläggningar och riskbaserad tillsyn är ett av fokusområdena i den nationella strategin för miljöbalkstillsyn 2022–2024. En förutsättning för att kunna bedriva en riskbaserad tillsyn är en fullständig förteckning av enskilda avlopp i kommunen, i ett digitalt tillsynsregister. En samlad förteckning och ett tillsynsregister över enskilda avloppsanordningar saknas i dagsläget. Miljökontoret avser att delta i Hav- och Vattenmyndighetens digitaliseringsprojekt för en effektiv och riskbaserad tillsyn av små avlopp. Som ett första steg ska miljökontoret under den kommande 3–5-årsperioden sammanställa nya och äldre tillstånd samt dokumentation från tidigare inventeringsprojekt i ett digitalt tillsynsregister. Med utgångspunkt i ett digitalt tillsynsregister kan miljönämnden riskklassa avlopp och rikta sin tillsyn dit den gör störst nytta för människors hälsa och miljön.

Miljökontoret har också som ambition att ta fram en vägledning för tillsyn och provning av små avlopp inom Trosa kommun. Vägledningen är tänkt att vara ett komplement till VA-planen och kommunens hemsida, samt att skapa tydlighet gentemot enskilda fastighetsägare och entreprenörer hur tillsynsmyndigheten bedömer tillsyn och tillståndsprövning. Målsättningen är också att vägledningen ska ge långsiktiga bedömningsgrunder i förhållande till lagstiftningen.

Tillsyn av gemensamhetsanläggningar för dricksvatten och enskilt avlopp

Miljökontoret har i dagsläget nio tillsynsobjekt som renar avloppsvatten från 25–2000 PE. Samtliga omfattas av årlig tillsyn som regleras av miljönämndens tillsynsplan.

Miljökontoret har 2022 kontroll på 14 objekt som har dricksvattenanläggning för fler än 50 personer alternativt producerar mer än 10 kbm/dygn, eller använder enskilt dricksvatten inom en livsmedelsverksamhet.

I väntan på VA-utbyggnad

I väntan på VA-utbyggnad i områden där utbyggnad av allmän VA-försörjning är planerad men ännu inte genomförd kan frågor om enskilda vatten- och avloppslösningar ändå uppstå. Vanligast är att frågan aktualiseras i samband med bygglovsprövningar, där det kan bli relevant med ett nytt enskilt avlopp under tiden

fram till att VA-utbyggnaden är genomförd, eller att det befintliga avloppet behöver åtgärdas för att klara av avloppsvattnet från den nya byggnationen.

För den som ansöker om tillstånd för enskilt avlopp inom områden där utbyggnad är planerad men ännu inte genomförd ska miljönämnden tidsbegränsa nyttjandetiden. Det är viktigt att miljökontoret gör det tydligt i sin rådgivning till den enskilde fastighetsägaren att tillstånd inom utbyggnadsområden endast lämnas för en kortare tid, eftersom det kan komma att påverka val av teknik.

Det förekommer också att miljökontoret får in uppgifter om driftstörningar på enskilda avlopp belägna i utbyggnadsområden. Särskilt inom tätbebyggelser, nära Östersjökusten och inom vattenskyddsområden är det viktigt med snabba åtgärder för att driftstörningar inte ska medföra risk för människors hälsa eller miljön. Då kanske det inte finns tid att vänta på en VA-utbyggnad innan avloppet måste åtgärdas eller sluta användas.

Det finns stora vinster för medborgarna om miljönämndens områdesvisa och planerade tillsyn av enskilda avlopp kan samordnas med utbyggnadsplanen. Vinsterna och även målet med samordningen ska vara en snabb anslutningstakt till det allmänna VA-nätet samt att försöka undvika att fastighetsägare ställs inför åtgärdskrav och dyra reinvesteringar på sitt enskilda avlopp kort innan det kommer krav om kommunal anslutning. Miljönämnden kan därför med fördel prioritera områdesvis tillsyn av enskilda avlopp i utbyggnadsområden dit utbyggnad är på väg inom kortast tidsrymd.

När tillsynsmyndigheten påträffar bristfälliga avloppsanläggningar kommer åtgärdstiden alltid i första hand relatera till vilken risk avloppet utgör för människors hälsa och miljön, oavsett om det är beläget inom kommunalt utbyggnadsområde eller inte. Händelsestyrd tillsyn, åtgärdskrav till följd av bristfällig funktion samt förbud av anläggningar som utgör risk för människors hälsa eller miljön ska prioriteras som vanligt.

För områden där utbyggnad av allmänt VA ligger längre fram i tiden, samt för bevakningsområden, ska tillsyn ske i enlighet med miljönämndens tillsynsplan. Om det konstateras bristfälliga avloppsanläggningar och när det är motiverat för människors hälsa och miljön ska miljönämnden ställa krav på nya avloppsanläggningar, även om det finns en plan om VA-utbyggnad. Vid tillståndsprövning av nya avlopp inom utbyggnadsområden och bevakningsområden ska miljönämnden lämna tillstånd för en begränsad tid som harmoniserar med utbyggnadsplanen.

Information och stöd kring enskilt VA

Det är miljökontorets uppdrag att verka som rådgivande för enskilda fastighetsägare kring enskilda avlopp. För fastighetsägare går det att få mycket information via avloppsguiden.se, där det finns nationellt samlad information om

olika tekniker för småskalig avloppsrening, information om lagstiftning och mycket annat.

Utöver den information som finns tillgängligt nationellt är det också viktigt att miljökontoret i Trosa kommun tydligt kommunicerar hur vi arbetar med tillsyn och provning av enskilda avlopp. Långsiktigt är målet att låta miljönämnden och kommunfullmäktige besluta om en vägledning för tillsyn och provning av enskilda avlopp i Trosa kommun. Där ska tydligt framgå hur kommunen jobbar långsiktigt med sin tillsyn och provning, samt vilka särskilda förutsättningar som finns inom kommunen. Där kan också framgå vilka områden som har fått och kommer att få områdesvis tillsyn. Till dess ska miljökontoret tydligt kommunicera sitt arbete på kommunens hemsida.

Kommunen erbjuder i dagsläget ingen rådgivning kring enskilda dricksvattenbrunnar. Vid frågor om inrättandet av nya dricksvattentäkter hänvisas medborgare i första hand till SGU och den senaste utgåvan av Normbrunn.

Bebyggelseutveckling och exploatering

I samband med planläggning

I ett tidigt skede av ett arbete med att ta fram en ny detaljplan (även när en gällande detaljplan ändras) ska förutsättningarna för enskilt VA undersökas. Omfattningen av den nya detaljplanen, det vill säga bebyggelsens storlek, antal hus med mera behöver vägas in i bedömningen av om en enskild vatten- och avloppslösning är lämplig eller inte, tillsammans med risker för påverkan på människors hälsa och miljön.

En annan faktor som kan påverka möjligheten är i de fall området angränsar till ytor som identifierats som ett utbyggnadsområde eller bevakningsområde enligt denna plan. I dessa områden är behovet av allmänt vatten- och avlopp sannolikt större och lämpligheten med enskilda vatten- och avloppsanläggningar mindre. Om det ska göras en detaljplan där enskilt vatten- och avlopp är en förutsättning behöver en utförlig VA-utredning tas fram som beskriver hur vatten- och avlopp ska lösas för de bostäder som detaljplanen medger.

Bygglov inom utbyggnadsområden

Inom område med tidsatt utbyggnadsplan utanför detaljplan

En förutsättning för att få bygglov för nybyggnad utanför detaljplan är att det finns möjlighet att ordna vatten och avlopp. Därmed blir möjligheten att bevilja lov inom dessa områden avhängig av om det går att ordna enskilt avlopp i väntan på utbyggnaden.

I områden där det finns en tidsatt plan för allmän VA-utbyggnad ska sökanden omgående, då ansökan om bygglov eller förhandsbesked lämnas in, informeras om VA-planen för området. Ett gemensamt informationsmaterial bör arbetas fram med

riktlinjer för byggnation i utbyggnadsområden.

I tidig rådgivning kan det vara lämpligt att rekommendera att avloppsansökan lämnas in innan ansökan om bygglov. Om enskilt avlopp inte går att ordna är det skäl att ge avslag på bygglovsansökan för nybyggnad av bostadshus. För att säkerställa att vatten och avloppsfrågan blir tillräckligt utredd i bygglovsärenden är det viktigt med tydliga rutiner där berörda funktioner inom samhällsbyggnadskontoret, tekniska enheten, och miljökontoret blir delaktiga.

Inom område med tidsatt utbyggnadsplan inom detaljplan

I områden där det finns en tidsatt plan för allmän VA-utbyggnad ska sökanden omgående då ansökan om bygglov lämnas in, informeras om VA-planen för området. Inom detaljplan ska frågan om VA vara löst.

Inom bevakningsområde

Inom områden som är utpekade som bevakningsområden ska sökanden alltid informeras om det som står i VA-planen vid bygglovsärenden. I övrigt hanteras bygglovets som vanligt.

Bebyggelse med enskilt VA

För den bebyggelse som ligger utanför de områden som är med i utbyggnadsplanen ligger ansvaret på den enskilde fastighetsägaren att iordningsställa dricksvatten som är av bra kvalitet samt att det enskilda avloppet uppnår dagens krav på rening. Det är viktigt att VA-försörjningen ordnas utifrån förutsättningar som finns på fastigheten. För den bebyggelse som fortsatt kommer att ligga utanför planerad utbyggnad av allmänt VA är det viktigt att Miljökontoret fortsätter att arbeta med tillsyn av enskilda avlopp samt bistår med information och stöd när fastighetsägaren behöver anlägga en ny avloppsanläggning.

Dagvatten

Generellt i Trosa kommun ska lokalt omhändertagande, både rening och fördröjning, tillämpas för en hållbar hantering av dagvatten och skyfall. Det gäller också den enskilda dagvattenhanteringen. Hantering i befintliga eller skapade grönytor med infiltration till grundvatten eller ytlig avledning till recipient ska väljas i första hand.

Dagvattenanläggningen ska uppfylla kraven i Boverkets byggregler. Ingen tillsyn bedrivs på enskild dagvattenhantering. Idag saknas policybeslut som reningskrav från vissa typer av fastigheter. Dagvattenhandbok eller strategi saknas i kommunen för enskild dagvattenhantering.

Gällande bygglovsärenden utanför detaljplan bör byggenheten ha dialog med miljökontoret för dagvattenhanteringen i bygglovsärenden områdesvis.

Genomförande och sammanfattning av aktiviteter

Det är viktigt att planen för enskilt VA följs vid tillsyn av enskilda avlopp, vid detaljplaner samt nybyggnation utanför utbyggnadsområden så att utbyggnadsplanen, planen för allmänt VA och planen för enskilt VA följer varandra. Det är därför viktigt med ett bra samarbete inom kommunen. Flera av åtgärderna som hanteras i denna plan berör flera funktioner och trots att det enbart står en ansvarig kommer flera av åtgärderna ske i samarbete med andra. Verksamheterna genomför årligen en verksamhetsplanering för att prioritera vilka åtgärder som ska genomföras under det kommande året och planen revideras årligen för att åtgärdstakten ska stämma överens med förutsättningar och behov.

Revidering och uppföljning

Denna handlingsplan ses över årligen och utförda åtgärder markeras i tabellen. Vart fjärde år görs en större översyn av planen och åtgärder planeras om eller läggs till för att planen ska hållas aktuell. Ansvarig för uppföljning och revidering är miljökontoret.

Tabell 1 Aktiviteter för enskilt VA

Aktivitet	Hur	Tidsplan	Ansvarig
Digital förteckning av enskilda avlopp tas fram.	Sammanställning är en förutsättning för planering och riskbaserad tillsyn. Enskilda avlopp läggs in manuellt i digitalt system.	2023–2028	Miljökontoret
Inventeringstakten på enskilda avlopp behöver vara minst 50 per år.	Äldre avlopp med okänt skick behöver inventeras av miljökontoret och vid brister få förelägganden. Målet är att alla enskilda avlopp med brister ska bli kända.	Årligen fram till 2028	Miljökontoret
Riskklassningsmodell för enskilda avlopp	Identifiera hur många avlopp som kräver tillsynsinsatser utifrån en modell som beskriver riskerna med brister.	2028	Miljökontoret
Riskbaserad tillsyn av enskilda avlopp	Tillsynen baseras på en plan som väger in risker med olika anläggningar och områden så att de med störst risker prioriteras.	Årligen efter 2028	Miljökontoret
Tillsynsinsatser planeras med fokus på att åtgärda brister, kontrollera äldre anläggningar, och följa upp beslut. Fokus på områden med äldre anläggningar och intill känsliga recipienter.	Fram tills en riskbaserad tillsyn är på plats prioriteras insatser till anläggningar som behöver åtgärdas för att minska utsläppen från dåligt fungerande anläggningar.	Årligen	Miljökontoret
Interna rutiner för effektiv planering, genomförande och uppföljning av bristfälliga avlopp och åtgärdskrav.	Tydlighet i kommunikation med fastighetsägare och kommuninvånare hur tillsyn bedrivs.	2024	Miljökontoret
Vägledning för tillsyn och prövning av enskilda avlopp tas fram.	Tydlighet mot fastighetsägare och exploatörer om kraven som gäller på enskilda anläggningar.	2025–2028	Miljökontoret

Intern arbetsrutin för områden som har fått eller kommer att få allmänt VA samt tillsyn och tillsyn som leder till åtgärdskrav eller förbud mot enskilt VA inom området.	Interna och strömlinjeformade arbetssätt tas fram, för tydlighet i kommunikationen med medborgare i återkommande och likartade projekt.	2023	Miljökontoret, tekniska
Förvaltningsövergripande vägledning för krav som ställs på områden som kommer att få allmänt VA inom kort tas fram.	Tillräckliga men rimliga krav ska ställas på fastigheter där den enskilda anläggningen blir provisorisk i väntan på allmänt VA.	2023–2024	Miljökontoret, sam/tekniska
Tydliggör behov, innehåll, tidplan och ansvar i en dagvattenstrategi.	En dagvattenstrategi tas fram med ansvarsfördelningar och riktlinjer. Här ska även enskilt dagvatten ingå.	2023	Samhällsbyggnadskontoret, tekniska kontoret
Utred behoven av allmänt VA i områden utpekade i utbyggnadsplanen. Översyn av prioriterade områden.	Behoven behöver beskrivas med utgångspunkt i risker för människors hälsa och miljön. Där behov av allmänt VA saknas behöver enskilt VA vara möjligt.	Årligen, vid revideringar.	Miljökontoret, sam/tekniska enheten
Utred behov av informationsutbyte mellan olika förvaltningar vad gäller hantering av och krav på dagvatten utanför detaljplanelagt område.	Dialog internt i kommunen. En rutin arbetas fram om behovet identifieras.	2023	Miljöenheten, tekniska enheten

Konsekvenser av åtgärder

	Dagens arbetssätt	Med VA-plan
Ekonomiska konsekvenser		
	Tillsyn bedrivs enligt plan och budget.	Ökad tillsyn på enskilda avlopp behövs, resurserna behöver aningen styras från annan tillsyn eller utökas.
	Otydlighet gentemot vissa fastighetsägare på grund av avsaknad av process för inlösen av enskilda anläggningar.	Framtagen process och ökad tydlighet på tekniska krav på inlöst anläggning.
Miljökonsekvenser		
	Behov av recipienter med förbättrad status.	Mindre negativ miljöbelastning genom starkare recipientskydd. Ökad tillsynstakt ger fler åtgärdade avlopp och mindre näringsämnen till recipienter.
	Linjära flöden av avloppsfraktioner. Avsaknad av information till invånare.	Ökar cirkulära flöden om kunder omhändertar egna avloppsfraktioner på egen fastighet.
	Oklar ansvarsfördelning för dagvattenhantering.	Tydliggjord ansvarsfördelning för hantering av dagvatten. Enklare att få till förbättringsåtgärder.
	Samarbete med förbättringspotential angående enskilt VA mellan miljö och VA.	Ökad tillsynstakt och möjlighet att koppla in VA vid behov för samsyn och ökad kvalitet.
Sociala konsekvenser		
	Behov av att hitta mer samarbete mellan kommunens kontor och med Länsstyrelsen.	Utvecklande arbetssätt genom dialog och samarbete. Samarbete internt och externt (Länsstyrelsen rådgivande)
	Avsaknad av plan gentemot fastighetsägare i väntan på allmänt VA.	Ökad tydlighet gällande enskilda avlopp i väntan på allmänt VA. Stärker kopplingen mellan tillsyn (miljökontoret) och allmänt VA (teknik).
	Avsaknad av rutiner och arbetssätt för uppföljning av	Osäkerhet kring hur uppföljning av VA-planarbetet görs.

	strategiskt arbete.	
	Ingen plan i väntan på allmänt VA, fastighetsägare ovetande om de krav som ställs.	Ökad tydlighet om plan i väntan på allmänt VA kan leda till att fastighetsägare blir medvetna om de investeringar de är skyldiga att göra.

Vatten- och avloppspolicy för Trosa kommun

Del av VA-plan för Trosa kommun

Antagen av:	Kommunfullmäktige 2023-XX-XX, § XX, dnr KS 2023/
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Policy

Innehållsförteckning

Inledning	2
Övergripande målsättningar	3
Ansvar	4
Allmänt VA.....	4
Enskilt VA	5
Dagvatten.....	6
Hållbarhet.....	6

Inledning

Trosa är en skärgårdskommun med starka traditioner kopplade till vattnet. Den vackra naturen och närheten till vattnet är en av kommunens stora tillgångar och bidrar till en god tillväxt. VA står för vatten och avlopp, och inkluderar dricks-, spill- samt dag- och dränvatten. Det övergripande målet är att uppnå en långsiktigt hållbar VA-försörjning som säkerställer invånarnas behov av god och säker dricksvattenförsörjning samt miljö- och hälsomässigt säker avloppsförsörjning. Detta ska bidra till att sjöar och vattendrag inte försämras och når/håller god ekologisk status. Det är viktiga förutsättningar för såväl en god samhällsutveckling som arbetet med att uppnå de nationella miljömålen och EU:s ramdirektiv för vatten.

Policyn är en del av VA-planen som ska vara integrerad i kommunens långsiktiga planering. VA-policyn fastställer strategiska vägval, riktlinjer och ställningstaganden som rör allmän och enskild VA-försörjning. Syftet med VA-policyn är att belysa kommunens ambitioner för att uppnå en långsiktigt hållbar VA-försörjning med hänsyn till miljö, säkerhet, hälsa och tillväxt. Policyn ska vara vägledande i alla kommunala VA-frågor och beslut.

VA-policyn är framtagen med bred förankring i kommunen av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp bestående av deltagare från samhällsbyggnadskontoret, ekologienheten och tekniska enheten, den är även politiskt avstämd under vintern 2021–2022. Styrgruppen har bestått av kommunens VA-gruppchef, teknisk chef, kommunchef och produktionschef KFTS, samt ordförande och vice ordförande i Teknik- och servicenämnden.

Verksamheten tar ett helhetsperspektiv inom samhällsplaneringen som bidrar till att alla aktörer hjälps åt. För att uppnå VA-planens målbild och för att vara en attraktiv arbetsplats med hög kompetens behöver kommunens olika verksamheter samarbeta både internt och regionalt, både inom och utanför verksamhetsområdet.

Övergripande målsättningar

Trosa kommun bildades 1991 när dåvarande Nyköpings kommun delades. Sedan bildandet har kommunen arbetat utifrån styrdokumentet Fastlagd kurs för Trosa kommun, som antogs 1991. För VA-policyn är det framför allt fem mål som är vägledande ur dokumentet:

- Kommunens medborgares intressen och behov skall alltid sättas i centrum av såväl förtroendevalda som anställda. Arbetssättet skall präglas av god tillgänglighet och hög kompetens
- Rollfördelningen mellan förtroendevalda och anställda skall vara tydlig. Ansvar och beslut skall vara på rätt nivå – långt driven delegation skall tillämpas
- Verksamheten ska bedrivas inom befintlig ekonomisk ram. Resurserna ska tillvaratas på bästa sätt.
- Miljöhänsyn skall genomsyra den kommunala verksamheten vid planering och beslutsfattande.
- Kommunens fastigheter och anläggningar skall underhållas så att minst nuvarande standard bibehålles

VA-åtgärder är kostsamma i anläggningsskedet för den enskilde fastighetsägaren oavsett om det gäller avgift för anslutning till allmän VA-försörjning eller anläggande av enskild VA-lösning. Åtgärderna har lång livslängd. Felaktiga val av VA-lösning kan få betydande ekonomiska och utvecklingsmässiga konsekvenser över lång tid. Det krävs att VA-åtgärder genomförs efter omsorgsfull bedömning och prioritering av vad som krävs idag och i framtiden.

I samband med detaljplanering ska det vid behov beslutas om utvidgning av verksamhetsområde när planerna är genomförda. Kommunens invånare och företagare ska ha tillgång till tydlig och lättillgänglig information om vad som gäller i kommunen i VA-frågorna.

Påverkan från vatten och avlopp ska inte försämra förutsättningarna att uppnå miljö kvalitetsnormerna enligt vattendirektivet för kommunens vattenförekomster.

Planerade och framtida samhällsbyggnadsprojekt och dess påverkan behöver finnas med i VA-planeringen i kommunen.

Kommunens verksamheter ska ta hand om våra gemensamma råvattenresurser:

- Vi skyddar oss mot kommande klimatförändringar.
- Vi arbetar för att höja vattnets värde och strävar efter ett hållbart samhälle. Vi visar att vatten är en resurs i samhällsplaneringen och att det får ta plats.
- Vi agerar vattensmart, tänker i nya banor och vågar ta modiga beslut för vattnets bästa.

- Vi tar ansvar för samhällets påverkan på vattnet och bidrar till att upprätthålla balansen genom att stärka vattnets små och stora kretslopp i samhället och i naturen.

Ansvar

- Kommunfullmäktige ansvarar för beslut om inrättande av verksamhetsområde för VA, VA-taxan och allmänna bestämmelser för VA (ABVA) och övergripande hållbarhetsfrågor.
- Kommunstyrelsen är ansvariga för översiktsplaneringen, och bereder frågor om övergripande hållbarhet och miljö, samt frågor av principiell betydelse.
- Kommunstyrelsens ekoutskott ansvarar för kommunens övergripande ekologi- och folkhälsofrågor.
- Miljönämnden ansvarar för tillstånd och tillsyn enligt miljöbalken, samt för tillstånd och tillsyn av allmänna och enskilda anläggningar. Länsstyrelsen har ansvar för tillsyn av de miljöfarliga verksamheter som klassas som B-verksamheter¹, där kommunens avloppsreningsverk ingår.
- Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom plan- och byggväsendet, bland annat bygglovshantering, detaljplaner, mät- och kartverksamhet, fastighetsbildning, med mera.
- Teknik- och servicenämnden ansvarar för utbyggnad av allmänna anläggningar för vattenförsörjning och avloppshantering kopplat till planprocessen, är huvudmän för den allmänna anläggningen, och har huvudmannaskap för gata/allmän platsmark och dess dagvattenhantering. Teknik- och servicenämnden ansvarar också för framtagandet av VA-policy.
- Tekniska enheten har ansvar för drift och underhåll av allmänna anläggningar inom verksamhetsområden. De ansvarar även för att upprätta förslag till VA-taxa.

Allmänt VA

VA-verksamheten ska drivas och utvecklas på ett säkert sätt så att negativa effekter för människa, miljö och samhälle undviks, idag och i framtiden. Den allmänna VA-anläggningens² funktion och skick ska upprätthållas och optimeras genom ett långsiktigt planerings- och förnyelsearbete för både anläggningen och driften av den. Detta för att säkerställa att befintliga och planerade anläggningar uppfyller krav på kapacitet och leveranssäkerhet.

För att säkra en långsiktig dricksvattenförsörjning ska nuvarande och framtida/potentiella vattentäkter skyddas genom vattendom och skyddsområden med föreskrif-

---

¹ Miljöfarlig verksamhet klassad som B i Miljöprövningsförordningen (2013:251).

² § 1 LAV: Med **allmän** vatten- och avloppsanläggning (**allmän va-anläggning**) avses **anläggning**, som har till ändamål att bereda bostadshus eller annan bebyggelse vattenförsörjning och avlopp och som drives av kommun eller, om den drives av annan, förklarats för **allmän** enligt 31 §.

ter. Det ska även utarbetas ett långsiktigt skydd mot förorening av yt- och grundvatten. Kommunen behöver formalisera planer för reservvatten och nödvattenhantering.

Den allmänna avloppsanläggningen ska leda bort och rena avloppsvatten med tillräcklig kapacitet idag och i framtiden baserat på aktuella prognoser avseende klimat, folkmängd och utsläppsvillkor. Dag- och dränvatten ska i möjligaste mån separeras från spillvatten och andelen tillskottsvatten ska minska från dagens nivåer genom ett aktivt drifts- och underhållsarbete.

Kommunen ska minimera miljöpåverkan av utsläpp till vatten från den allmänna avloppsanläggningen i dess helhet (ledningsnät och reningsverk), samtidigt som villkoren enligt gällande tillstånd uppfylls. Uppströmsarbete är viktigt för kvaliteten på slam och renat spillvatten.

Utökning av verksamhetsområde

Vid utbyggnad av allmänt VA ska dimensionering ske med hänsyn till kommande utbyggnad baserad på prognosticerad befolkningsmängd och utökning av verksamhetsområden i befintlig bebyggelse.

Verksamhetsområde för VA ska inrättas med hänsyn till invånarnas behov och till hälso- och miljöaspekter. VA-utbyggnaden ska följa prioriteringen i VA-utbyggnadsplanen, där prioriteringen ska utgå från följande parametrar:

- Antal fastigheter och bebyggelsetäthet samt förväntad samhällsutveckling
- Förutsättningar för enskilda VA-lösningar
- Genomförbarhet (tekniskt och ekonomiskt)
- Miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas och naturvärdena är höga och/eller det finns risk för spridning av smitta till dricks- och badvatten

Mindre bebyggelsegrupper eller fastigheter, där kommunen inte är skyldig att ordna kommunalt vatten och avlopp, kan efter prövning och beslut av kommunen genom VA-enheten få möjlighet att ansluta en gemensamhetsanläggning till den allmänna VA-anläggningen.

I det fall allmänt VA byggs ut via exploateringsavtal ska det byggas till samma tekniska standard som VA-huvudmannen har, och VA-huvudmannen måste godkänna lösningen innan inkoppling.

Enskilt VA³

Vid bebyggelse utanför verksamhetsområde behöver bygglovs- och planprocessen säkerställa en tillräcklig kapacitet och kvalitet på dricksvatten, och avloppshanteringen får inte orsaka förorening eller skada på människors hälsa eller miljön. Långsiktigt hållbara lösningar ska prioriteras.

---

³ Enligt definitionen i EU:s dricksvattendirektiv är enskild vattenförsörjning vattenuttag för dricksvattenförsörjning som understiger 10 kubikmeter per dygn i genomsnitt eller betjänar mindre än 50 personer (www.sgu.se). Med enskilt avlopp menar man avloppsanläggningar

Tillsynen av enskilda avlopp sker enligt miljöbalken, och en plan som miljönämnden fastställer. Tillsynen bedrivs områdesvis där prioriteringen görs utifrån risker för människors hälsa och miljön. Tillsyn och provning ska ske med målet att statusen hos berörda vattenförekomster minst bibehålls, helst förbättras, och att prioritera de åtgärder som är mest effektiva ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt.

Vid anläggning av avlopp för normalhushåll⁴ tillämpas normal skyddsnivå för miljöskydd och hälsoskydd. I direkt anslutning till hav, sjöar och vattendrag eller i av miljökontoret utpekade områden tillämpas hög skyddsnivå.

Dagvatten

Dagvatten ska hanteras så nära källan som möjligt och dagvattensystemen ska utformas så att recipienten inte påverkas negativt av föroreningar eller stora flöden. Småskaliga, öppna lösningar ska eftersträvas i all planering för ny och befintlig bebyggelse. Öppna anläggningar utgör ett värdefullt inslag i boendemiljöer samt bidrar till biologisk mångfald.

Kommunen har en skyldighet att inom planlagt område se till att den naturliga vattenbalansen uppnås längs med hela kedjan från den plats där nederbörden faller till dess att vattnet når recipienten.

Dagvattenhanteringen ska lyftas tidigt i samhällsplaneringen med beaktande av klimatförändringar och miljöbelastning. Dagvattenfrågan ska hanteras i alla detaljplaner. Vid nyexploatering ska dagvatten omhändertas så att avrinningen från området inte blir högre eller intensivare än före utbyggnaden. Vid exploatering ska exploatören bekosta och ombesörja omhändertagande och vid behov avledning av dagvatten.

Dagvattensystemet vid ny bebyggelse ska dimensioneras så att samhället kan hantera ett hundraårsregn med klimatfaktor utan risk för människors hälsa eller miljön, och utan skador på bebyggelse.

Lokalt omhändertagande ska eftersträvas med fullgod fördröjningseffekt, vilket innebär att det inte får släppas ut mer dagvatten från fastigheten efter exploateringen än innan.

Hållbarhet

Gråvatten⁵ och dagvatten ska kunna återanvändas innan det går till reningsverk eller recipient där det är möjligt och ekonomiskt rimligt. Genom att utnyttja detta till toaletter, bevattning eller andra ändamål minskar behovet av uttag av dricksvatten, vilket är strategiskt viktigt på lång sikt. Trosa kommun ska sträva efter att använda

---

som inte är anslutna till det kommunala avloppsnätet, och med små avlopp menar vi enskilda avlopp som behandlar avlopp från ett till 200 hushåll (www.avloppsguiden.se)

⁴ En avloppsanläggning för ett hushåll ska vara anpassad för minst fem personekvivalenter (pe) och åretruntboende. (www.havochvatten.se)

⁵ Gråvatten: BDT, bad, disk och tvättvatten.

tekniskt vatten⁶ vid kommunala ombyggnader och nybyggnationer där det är möjligt.

Medborgarna och företagarna ska vara delaktiga i att lösa framtidens utmaningar. Vattenbesparande åtgärder ska eftersträvas vid nyexploatering. Medborgare och företag ska inspireras och sporras till att prova nya hållbara och innovativa vattensmarta lösningar genom information och tips om goda exempel.

---

⁶ Tekniskt vatten är vatten som används istället för dricksvatten och som har sämre kvalitet.

14

§ 74

KS 2022/131

Gruppledare för partier som är representerade i kommunfullmäktige, mandatperioden 2023-2026

Beslut

Kommunstyrelsen noterar till protokollet att Anders Johansson (C) är ny gruppledare för Centerpartiet mandatperioden 2023-2026.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar att Anders Johansson (C) ska erhålla gruppleदारarvode för sitt uppdrag som gruppledare för Centerpartiet.

Ärendet

Varje parti ska rapportera till kommunstyrelsen vem som ska vara gruppledare. Nuvarande gruppledare för Centerpartiet har av sagt sig uppdraget som gruppledare och meddelat Trosa kommun att ny gruppledare har utsetts.

Enligt kommunens arvodes- och ersättningsreglemente kan den som är ledamot i kommunfullmäktige utses till gruppledare och erhålla gruppleदारarvode. Anders Johansson som utsetts till ny gruppledare för Centerpartiet är ersättare i kommunfullmäktige. För att Centerpartiets gruppledare ska ha samma villkor som de andra partiernas gruppledare föreslås det att Anders Johansson ska ha rätt att erhålla gruppleदारarvode. I arvodet till gruppledare inkluderas att leda det politiska arbetet för partiet i kommunfullmäktige, informera partimedlemmar om kommunens arbete och verksamhet, samordna kommunpolitiken, kontakt- och samrådspartner för kommunfullmäktiges respektive kommunstyrelsens presidier, delta i gruppleदारträffar och vara kontaktperson för kommunens förvaltningar.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-28.

Tjänsteskrivelse från kanslichef Helena Edenberg och nämndsekreterare Sandra Berwing 2023-08-22.

Kopia till:

Kommunfullmäktige

Kansliheten

Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum
2023-08-22
Diarienummer
KS 2022/131

Gruppledare för partier som är representerade i kommunfullmäktige, mandatperioden 2023-2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar till protokollet att Anders Johansson (C) är ny gruppledare för Centerpartiet mandatperioden 2023-2026.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar att Anders Johansson (C) ska erhålla gruppleदारarvode för sitt uppdrag som gruppledare för Centerpartiet.

Ärendet

Varje parti ska rapportera till kommunstyrelsen vem som ska vara gruppledare. Nuvarande gruppledare för Centerpartiet har av sagt sig uppdraget som gruppledare och meddelat Trosa kommun att ny gruppledare har utsetts.

Enligt kommunens arvodes- och ersättningsreglemente kan den som är ledamot i kommunfullmäktige utses till gruppledare och erhålla gruppleदारarvode. Anders Johansson som utsetts till ny gruppledare för Centerpartiet är ersättare i kommunfullmäktige. För att Centerpartiets gruppledare ska ha samma villkor som de andra partiernas gruppledare föreslås det att Anders Johansson ska ha rätt att erhålla gruppleदारarvode. I arvodet till gruppledare inkluderas att leda det politiska arbetet för partiet i kommunfullmäktige, informera partimedlemmar om kommunens arbete och verksamhet, samordna kommunpolitiken, kontakt- och samrådspartner för kommunfullmäktiges respektive kommunstyrelsens presidier, delta i gruppleदारträffar och vara kontaktperson för kommunens förvaltningar.

Helena Edenborg
Kanslichef

Sandra Berwing
Nämndsekreterare

15

§ 75

KS 2023/88

Sammanträdestider 2024 kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

Beslut

Kommunstyrelsen fastställer föreslagna sammanträdestider 2024 för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige fastställer föreslagna sammanträdestider 2024 för kommunfullmäktige.

Ärendet

För år 2024 ska sammanträdestider fastställas för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott. Vid framtagandet av sammanträdesplanen har hänsyn tagits till de ekonomiska processerna som leder fram till:

- årsredovisning 2023,
- kvartalsrapport 2024,
- budget 2025,
- delårsbokslut 2024,
- och reviderad budget 2025.

I den mån det varit möjligt har hänsyn tagits till sportlov, påsklov och höstlov samt val till Europaparlamentet som äger rum söndagen den 9 juni.

Nämnderna beslutar om sina egna sammanträdestider. För att kommunens ekonomiska processer ska fungera är det viktigt att nämnderna utgår från den beslutade sammanträdesplanen för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott och placerar sina sammanträden i förhållande till den.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-08-28.

Tjänsteskrivelse från kanslichef Helena Edenborg och nämndsekreterare Sandra Berwing 2023-08-18.

Kopia till

Kommunfullmäktige

Kansliheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-08-18
Diarienummer
KS 2023/88

Sammanträdesplan 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer föreslagna sammanträdestider 2024 för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige fastställer föreslagna sammanträdestider 2024 för kommunfullmäktige.

Ärendet

För år 2024 ska sammanträdestider fastställas för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott. Vid framtagandet av sammanträdesplanen har hänsyn tagits till de ekonomiska processerna som leder fram till:

- årsredovisning 2023,
- kvartalsrapport 2024,
- budget 2025,
- delårsbokslut 2024,
- och reviderad budget 2025.

I den mån det varit möjligt har hänsyn tagits till sportlov, påsklov och höstlov samt val till Europaparlamentet som äger rum söndagen den 9 juni.

Nämnderna beslutar om sina egna sammanträdestider. För att kommunens ekonomiska processer ska fungera är det viktigt att nämnderna utgår från den beslutade sammanträdesplanen för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott och placerar sina sammanträden i förhållande till den.

Förslag på sammanträdestider 2024

	KS arbetsutskott Kl. 14.00	Kommunstyrelse Kl. 18.00	Kommunfullmäktige Kl. 19.00
Januari			
Februari	12 planeringsföruts.	28 planeringsföruts.	
Mars			13
April	2 årsredovisning	10 årsredovisning	24 årsredovisning
Maj	6 27 budget	15 kvartal (<i>halvdag kl. 09.00</i>)	
Juni		5 budget	19 budget (<i>kl. 14.00</i>)
Juli			
Augusti	26		
September		4	18
Oktober	14 delår	23 delår (<i>halvdag kl. 09.00</i>)	
November	11 rev budget	20 rev budget	6 delår
December			4 rev budget

Boksluts- och budgetberedningar

18 mars bokslutsberedning

13 maj budgetberedning majoritet

16 maj budgetberedning opposition

Helena Edenborg
Kanslichef

Sandra Berwing
Nämndsekreterare

1

7

2023-10-03

Motion.

Kameraövervakning

Det finns allt för många fall där personer blivit rånade eller misshandlade och det inte finns några vittnen som kan hjälpa polisen att hitta gärningsmannen. Ibland har det funnits vittnen, men de har inte klarat av att peka ut den skyldige eftersom det ibland kan vara svårt att minnas hur han eller hon såg ut. När detta sker, finns det en sak som polisen alltid kan vända sig till, nämligen till närliggande bankomater eller butiker med övervakningskameror riktat mot brottsplatsen. Detta är kameror som man enbart kollar om något brottsligt har skett och om den möjligheten finns kan polisen slippa en hel del arbete. Identifiering av brottslingar underlättas samtidigt som det tveklöst försvårar bortförklaringar. Rapporter från bland annat Handens Utredningsinstitut (HUI) och Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) i Sverige visar att kameraövervakning har minskat brottsligheten betydligt och gett en ökad trygghet för individen. I andra länder har det gjorts flera undersökningar och studier som pekar på en liknande trend med färre brott vid mer övervakning.

Under senare år har kameraövervakning blivit tillgänglig för allt fler vilket resulterat i både sänkta priser och förbättrad kvalitet. Acceptansen av allmänheten för kameraövervakning har stadigt ökat enligt ett flertal undersökningar. Anledningen till detta är främst eftersom många anser att samhället är på väg åt fel håll och känner sig mer otrygga. Vetskapen om att det finns kameror i närheten gör dem trygga. Som argument mot kameraövervakning används ofta argumentet att kameror inkräktar på den personliga integriteten. Avsikten med att ha kameraövervakning är bland annat att personliga integriteten ska inskränkas, men enbart för kriminella. De som inte ägnar sig åt olagligheter behöver inte heller oroa sig. Inspelade bildsekvenser behöver aldrig användas i onödan, utan lagras på en hårddisk en kort period för att kunna öppnas om ett brott har begåtts. Hårddisken är placerad i ett låst utrymme som endast ett fåtal ansvariga personer har tillträde till och klara skäl krävs för att använda bilderna.

Polisen har ingen befogenhet att i förebyggande syfte sätta upp kameror på platser som kan anses stökiga, utan det är markägarens ansvar. Markägaren måste därefter ansöka till länsstyrelsen som hanterar de ärenden som rör kameraövervakning och länsstyrelsen står även för tillsyn av den övervakning som är beviljad. Enligt lagen om allmän övervakning (SFS 1998:150) kan man få tillstånd för kameraövervakning om intresset för övervakningen väger tyngre än enskilda personers intresse av att inte bli övervakad. I delar av Trosa, inte minst runt krogarna och i andra delar av kommunen skulle det finnas behov av kameraövervakning. Eftersom övervakningen kan ha ett preventivt syfte och bistå med hjälp till att lösa brott och skydda materiell egendom så borde det ligga i kommunens intresse att ansöka om detta. I samråd med närpolisen skulle kommunen kunna utreda förutsättningarna för kameraövervakning efter att tillstånd beviljats.

Med hänvisning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

Att förvaltningen med kommunstyrelsen får i uppgift att i samråd med polisen utreda möjligheter och förutsättningar för kameraövervakning.

Att Trosa kommun ansöker till länsstyrelsen om att få sätta upp kameror vid de områden som närpolisen och kommunen anser att det behövs.

Kent Petersson (SD)

18

Kanslienheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-11
Diarienummer
KS 2023/34

Redovisning av obesvarade motioner

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige noterar till protokollet att kommunfullmäktige har tagit del av redovisning av obesvarade motioner, daterad 2023-10-11.

Ärendet

I enlighet med fullmäktiges arbetsordning ska kommunstyrelsen två gånger om året, en gång på våren och en gång under hösten, redovisa de motioner som inkommit men ännu inte besvarats. För närvarande bereds en motion för besvarande i fullmäktige.

Sandra Berwing
Nämndsekreterare

Bilaga

Beredningsläget för obesvarade fullmäktigemotioner mandatperioden 2023-2026,
2023-10-11

Beredningsläget för obesvarade fullmäktigemotioner
mandatperioden 2023-2026

	Motion	Motionär	Anmäld i fullmäktige	Remitterad till	Beredningsläget
1	<i>Kvalitet och kompetens i vård och omsorg (sextimmars arbetsdag)</i> Dnr KF 2023/11	Gitte Jutvik Guterstam (V)	2023-05-03, § 41	Vård- och omsorgsnämnden	Motionen bereds för behandling i berörd nämnd/styrelse

19

Socialkontoret
Cecilia Söderqvist
Tf Socialchef
0156-523 53
Cecilia.soderqvist@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-07-03
Diarienummer
HN 2023/2

Till kommunfullmäktige

Statistik över ej verkställda beslut enligt SoL kvartal 2, 2023

Enligt Socialtjänstlagen (SoL 16 kap. 6h §) ska ansvarig nämnd lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt SoL 4 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Rapportering till fullmäktige ska ske en gång per kvartal.

Statistikrapport Socialtjänstlagen (SoL)

Antal gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut: **0 stycken.**

Typ av bistånd	Tid som har förflutit från dagen för beslut

Antal gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts *på nytt* inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts: **0 stycken.**

Typ av bistånd	Tid som har förflutit från dagen för beslut

Cecilia Söderqvist
Tf Socialchef

Vård- och omsorgskontoret

Myndighetsenheten VO

Mirna Basic

Myndighetschef VO

0156 52122

Mirna.basic@trosa.se

Tjänsteskrivelse

Datum

2023-08-23

Diarienummer

Till kommunfullmäktige

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS, kvartal 2, 2023

Enligt Socialtjänstlagen (SoL 16 kap. 6h §) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS 28h §) ska ansvarig nämnd lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt SoL 4 kap. 1 § och LSS 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Rapportering till fullmäktige ska ske en gång per kvartal.

Statistikrapport Socialtjänstlagen (SoL)

Antal gynnande beslut enligt 4 kap 1§ som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut per 23-06-30: **4 st.**

Tidpunkt för beslut/ avbrott i verkställigheten	Typ av bistånd	Skälen för dröjsmålet
22-12-28	Särskilt boende	Saknar plats. Beviljats korttidsboende i väntan på erbjudande av särskilt boende.
23-01-17	Särskilt boende	Saknar plats.
23-01-17	Särskilt boende	Saknar plats. Beviljats utökade hemtjänstinsatser under våren.
23-02-28	Särskilt boende	Saknar plats. Erbjudits korttidsboende i väntan på erbjudande av särskilt boende men tackat nej.

Statistikrapport Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Antal gynnande beslut enligt 9 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut per 23-06-30: 1 **st.**

Tidpunkt för beslut/ avbrott i verkställigheten	Typ av bistånd	Skälen för dröjsmålet
22-05-06	Korttidsvistelse i form av stödfamilj	Svårighet att hitta lämplig utförare. Uppstart med presenterad korttidsfamilj kommer att ske efter sommaren.

Mirna Basic
Myndighetschef VO

Socialkontoret
Cecilia Söderqvist
Tf Socialchef
0156-523 53
Cecilia.soderqvist@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-17
Diarienummer
HN 2023/3

Till kommunfullmäktige

Statistik över ej verkställda beslut enligt SoL kvartal 3, 2023

Enligt Socialtjänstlagen (SoL 16 kap. 6h §) ska ansvarig nämnd lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt SoL 4 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Rapportering till fullmäktige ska ske en gång per kvartal.

Statistikrapport Socialtjänstlagen (SoL)

Antal gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut: **0 stycken.**

Typ av bistånd	Tid som har förflutit från dagen för beslut

Antal gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § som inte har verkställts *på nytt* inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts: **0 stycken.**

Typ av bistånd	Tid som har förflutit från dagen för beslut

Lisbeth Lampinen
Socialchef

20

Kommunkontoret
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2023-10-23
Diarienummer
KF 2023/2

Anmälningssärenden

Förvaltningsrätten i Linköping

- Beslut 2023-07-11. Förvaltningsrätten avvisar överklagandet. Ärendet avser överklagan av kommunfullmäktiges beslut att anta reviderad vatten- och avloppstaxa (KS 2023/69).

Humanistiska nämnden

- Beslut 2023-08-29 § 67. Revidering av styrdokument med anledning av namnbyte i skollagen. Revidering utifrån nya begrepp i skollagen har genomförts bland annat i Skolskjutsreglementet.

Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård

- Protokollsutdrag 2023-09-08 § 21. Delårsrapport 2023.
- Protokollsutdrag 2023-09-08 § 22. Sammanträdestider 2024 för nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård.

Regionstyrelsen i Sörmland

- Protokollsutdrag 2023-09-12 § 139. Ansvarsfrihet för samordningsförbundet RAR.

Regionfullmäktige i Sörmland

- Protokollsutdrag 2023-09-26 § 95/23. Ansvarsfrihet för Samordningsförbundet RAR.

Region Sörmland, Regionala utvecklingsnämnden, RUN

- Protokoll 2023-08-31 § 37, Sörmlandstaxan prisjusteringar 2024.

Region Sörmland, Nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet

- Protokoll 2023-10-05 § 36/23. Aktivitetsplan 2024 inom Kulturplan Sörmland 2023-2026.

Revision

- Revisionsrapport - Granskning av kommunens framtida äldreomsorg, 2023-09-05.

Sydarkivera

- Protokoll 2023-06-02, § 29. Inriktningsbeslut för skolans information. Förvaltningen får i uppdrag att utreda skolans information för metodutveckling av digitala arkivleveranser.